

Közvetítés és Kiadóhivatal

SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 3Telefonok
Kiadóhivatal 8-58
Közvetítés 5-10, 5-52

NAPILÓ

Közvetítés és Kiadóhivatal

negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMegjelenik
minden nap, hétfőn és
csupán négy napoton is

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. MAJUS 26.

135. SZÁM

VASÁRNAP

Harc a békéért

H. G. Wells, aki a hatalmas teremtő erővel megálmodott jövő aranszálaikat himezi a jelen durva pokrocára, igen pesszimistikus véleményt nyújt a ma eshetőségeiről. Szerinte a pacifizmus mostani formájában, Népszövetséggel, Kellog-paktummal és leszerelési konferenciákkal, nem alkalmas arra, hogy a háborút, amely ezután sokkal véresebb és borzalmasabb lesz, mint a legutóbbi volt, elhárítsa.

— Ha az emberiség szívéből eltűnik az egoizmus, — mondja a Clissold szerzője — ha Moszkvából utlevél és vámvizsgálat nélkül lehet majd San Franciskóba utazni és ez alatt egyetlen csatahajó, hadirepülőgép és katona nem lesz látható, akkor itt a világbéke.

A korlátlanul csapongó képzelet ábrándjával szemben állnak a reális tények, a körülöttünk zajló események, amelyek áthidalhatatlannak látszó szakadékok tárnak fel a valóság és a megragygotgatott ideál között. A gyakorlati lehetőség határait messze túllaladja az, amit Wells az egyéntől, a nemzetől és a népek egyetemétől a világbéke megvalósításának feltételül kíván. Amde a nagy író nem érdeklik a praktikus követelmények szempontjai, amelyek az emberiség megjavítására feszülő energiákat a jelen bilincseibe verik, hanem a fejlődés következményeit számítja és rögzíti meg. A szellemileg erős ember fogja a túlnépesedett, kapzsi világot megváltani szenvedéseitől és az alkotni képes férfiak és asszonyok céltudatos tömörülése olyan eredményeket fog elérni, amelyeket a *non possumus* beletörődéséhez cövekelt gondolkodás utópiáknak vél. Ahogy a technikai tudományok méhében eddig elképzelhetetlen találmányok embriói szunnyadnak, úgy az emberi közösséget tökéletesítő szociális, kulturális, gazdasági és politikai intézmények is minden nehézség ellenére érlelődnek és Wells az írónak azt a hivatást tulajdonítja, hogy váteszi ihlettel ezt a folyamatot segítse elő.

— Csak a kozmopolitikus világnézet lehet a háboru villámhárítója — állítja fel tételét Wells. A nemzetek tessék el patriotizmusukat és béke lesz a földön. Nem kell megtölteni a fegyvert, ha azt akarjuk, hogy ne süljön el. A világháboru után minden nép lelkében megmozdult ez a pacifista akarat és a nemzetközi tanácskozások hosszú sorát hozta létre nélkül, hogy a kitűzött feladatot sikerült volna megoldania. A nemzetek megértő együttműködésének jelszavát a folytonosan kiújuló bizalmatlanság teszi terméketlenné. Elyben minden nép kormányja a leszerelés mellett foglal állást, de ha a konzekvenciák levonása válik esedékessé, az elv érvényesítését a nemzeti biztonság interdiktuma alá helyezik. Senki sem akar háborút, de senki sem bízik mások békeszeretében. A gyanakvás szelleme állja útját annak a békepolitikának, amely a Kellog-paktumban nemzetközi bünesselkenné deklarált háboru eszközeinek csökkentésére is kiterjed.

Wells a technikai haladástól várja annak az új atmoszférának kialakulását, amelyben az emberiség ujászülethetik. A technika azonban egyelőre szintén a pusztítás esélyeit gazdagítja és olyan robbanó anyagokat termel, amelyek légi támadások alkalmával pillanatok alatt százezernyi tömegeket irthatnak ki. És a legjellemzőbb, hogy még az ilyen irtózatossá katasztrófák megelőzésére sem tudnak meggyezést kötni a népek képviselői, annyira meggyökeresedett bennük az egymás iránt táplált kételkedés.

A jövő kontúrjainak kirajolásába elmerült Wells a jelen problémáinak bontogatását az újságíró hatásköré utalja. Ó maga sok olyan kérdést, ami fontosnak tűnik fel, nem méltat figyelmére, mert összefoglaló koncepcióját nem befolyásolják. Nyilván ezek közé tartoznak az angol választások is, amelyek kimenetelére döntő hatást fog gyakorolni az európai politika irányára. E hét csütörtökön méri össze erejét az angol konzervatív párt a Labour Partyval és ha Baldwin nem kapja meg az abszolút többséget, az angol bel- és külpolitikában nagyjelentőségű változások állnak be. Macdonaldtól, mint a brit birodalom minisz-

terelnökétől és külügyminiszterétől egész Európa sorsára kiható iniciatívák eredhetnek és a liberális párt most közzétett kiáltványa mutatja, hogy Lloyd George is, ha a választások után aktív kormányzati szerep jutna neki, új módszereket inaurgálna a népek viszonya tekintetében.

A nagy író prófétai hittel szövi álmait az emberi lélek felemelkedéséről és megtisztulásáról s minden könyve ennek a nagyszerű gondolatnak

régióiban szárnyal. Mérhettelen távolságban vagyunk még a világbékének attól az eszményétől, amelyet Wells frappáns szavakkal fogalmaz meg, de az egzisztenciák törvényeinek keretében is, amelyet szétfeszít a regényírói fantázia, folyik a békeépítő munka. Az író és újságíró tollával, a népek békevágyuk forró lelkesedésével támogatják azokat a politikusokat, akiknek célkitűzései az embertestvéri szolidaritást mélyítik.

A kisantant külügyminiszterei Dubrovnikban

Dalmáciában nagy ünneplésben részesítik Benes és Mironescu külügyminisztereket

Dubrovnikból jelentik: Benes csehszlovák külügyminiszter és Kumanudi Jugoszlávia helyettes külügyminiszter péntek este hét órakor érkeztek Dubrovnikba. A két külügyminisztert ünnepélyes fogadtatásban részesítették és a pályaudvaron megjelent a tartományi főispán. Dubrovnik város polgármestere, a csehszlovák konzul, a csehszlovák Beseda egyesület tagjai és nagyszámú közönség.

A város bejáratánál diadalkapuvá váltak a külügyminisztereket és a diadalkaput csehszlovák és román zászlókkal díszítették fel. Egyébként is minden ház fel van lobogozva, Benes és Kumanudi autón az Imperial-szállóba mentek, ahol számukra lakosztályt tartottak fenn.

Este negyedtizenegy órakor vonaton érkezett

meg Mironescu román külügyminiszter. Emanci román követ és a sajtó képviselőinek társaságában. A román külügyminisztert is ünnepélyes fogadtatásban részesítették, sőt megjelentek a pályaudvaron Kumanudi és Benes külügyminiszterek is.

A kisantantkonferencia résztvevői szombat reggel megtekintették Dubrovnik várost, majd Cavtatba és Kupari fürdőbe tettek kirándulást, ahol közös ebéd volt. Délután három órakor autón Trstenoba mentek, este pedig Dubrovnikban az Imperialban volt bankett.

A külügyminiszterek vasárnap a cattarói öbölbe tesznek kirándulást, azután pedig Cetinjébe mennek. A három külügyminisztert a lakosság mindenütt lelkes ünneplésben részesítette és a külügyminiszterek nagy elragadtatással nyilatkoztak a vidék szépségeiről.

Poggyász nélkül menekült Indiába az afganisztáni királyi pár

Habibullah elszákmányolta Amanullah negyvennyolc teherautóját

Londonból jelentik: A Daily Mail Amanullah király meneküléséről a következőket jelenti Lahoreből: Amanullah királynak és feleségének Samanba való érkezése és az angol hatóságokhoz intézett kérés, hogy biztosítsanak számára Indián át szabad utat Bombayba, meglepetésszerűen jött. Amanullah és felesége minden előzetes bejelentés nélkül érkezett automobilon hatvantage kisérétével Samanba.

Csak igen kevés poggyásza van, mert Habibullah elszákmányolta negyvennyolc teherauto-

mobiliát, amelyek a királyi pár holmiját vitték. Az angol hatóságok Lahoreből különvonatot küldöttek Samanba, amely Bombayba fogja szállítani a volt királyt és kíséretét.

Biztos, hogy Kandahar fel fogják gyújtani és a lakosság már elhagyta a várost.

Habibullah fivére négyezer emberből álló haderejével elfoglalta a Kandahar előtt lévő Ghazni városát. Habibullah serege negyven ezer emberből áll.

Lloyd George a munkáspárt választási győzelmét jósolja, de tiltakozik szocialista kormány alakítása ellen

Chamberlain külügyminiszter feltűnően éles támadást intézett a liberális párt ellen

Londonból jelentik: Chamberlain külügyminiszter pénteken nagy választási beszédet mondott, amelyben Chamberlain feltűnően éles támadást intézett Lloyd George és a liberális párt ellen a párt választási röpiratáért, amelyet csütörtök este tettek közzé. Kijelentette Chamberlain, hogy ez a legmocskosabb propaganda, amellyel hosszú közéleti szereplése alatt valaha találkozott és a röpiratnak Baldwin miniszterelnök ellen intézett hitvány támadásai közönséges hazugságon alapszanak. Chamberlainnek ez a beszéde kínos megdübbenést keltett, mert az angol külügyminiszter régebbi választási beszédeiben mindig megörizte a hívős diplomata nyugalmát.

Chamberlain beszéde végén felszólította Lloyd Geor-

ot, hogy bizonyítsa be vádjait, vagy pedig szolgáltatson elégtételt a meghurcolt miniszterelnöknek.

Lloyd George is nagy választási beszédet mondott pénteken, amelyben megígérte, hogy a liberális pártnak választási győzelme esetén az lesz az első dolga, hogy általános leszerelési konferenciát hív győze,

amint ezt már Hoover cinök is tervbevette. Az általános leszerelési konferencián minden nemzet képviselve lesz és ezen a konferencián a tényleges leszerelésről fognak tárgyalni.

A Daily Mail-ben Lloyd George azt jósolja, hogy az általános választásokon a konzervatív párt hat és fél millió, a liberális párt hét millió és a munkás-

párt hét és fél millió szavazatot fog kapni. Ha előállna az a helyzet — írja Lloyd George — hogy a munkáspárt lesz szám szerint a ház legerősebb pártja, anélkül, hogy az abszolút többséget elérné, akkor nem volna jogszerű az az eljárás, hogy a szocialisták alakítsanak kormányt, mert az ország többsége még ilyen esetben is világosan az antiszocialista politika mellett nyilatkozna meg. Ebben az esetben körülbelül azt mondaná az ország:

„Megpróbáltuk a konzervatív kormányzatot, de nem akarjuk azt megismételni, viszont szocialista kormányt sem akarunk.» Ebben az esetben a liberálpárt teljes erejével azon lesz, hogy sem Baldwin, sem MacDonald ne másíthassa meg a nemzet ítéletét, Lloyd George szerint az így előálló alkotmányjogi problémát magának az újonnan összeülő parlamentnek kell megoldani.

Feleségét, anyósát és egyik sógorát agyonlőtte, három sógorát súlyosan megsebesítette egy szlovenszkói gazdálkodó

Borzalmas családirtás Gálszécs községben

Pozsonyból jelentik: Borzalmas családirtás történt a szlovenszkói Gálszécs községben.

Ondrak József gazdálkodó agyonlőtte feleségét, anyósát és sógorát és súlyosan megsebesítette másik három sógorát.

Ondrak régóta rossz viszonyban volt felesége családjával és feleségét is állandóan ütötte-verte. Az asszony édesanyja és négy testvére rábeszélésére végre elhagyta urát és visszatért anyja házába. Ondrak hónapokkal ezelőtt elment anyósához és kérlelni kezdte feleségét, hogy térjen vissza hozzá. Ekkor azonban

megjelentek sógorai és úgy megverték, hogy kórházba kellett szállítani.

Pénteken hocsátották el Ondrakot a kórházból és első útja feleségéhez vezetett. A szobában együtt találta anyósát, feleségét és egyik sógorát.

Szó nélkül lövöldözni kezdett és a golyók megölték feleségét, anyósát és sógorát.

A lövések zajára berohant a másik három sógor és a dühöngő ember, aki revolveréből már kilőtte az összes golyókat, kést rántott, amellyel hadonászni kezdett és

mind a három sógorát súlyosan megsebesítette.

A gyilkos ezután a csendőrségre ment és ott jelentette önmagát.

Május 29-ikén folytatják a tárgyalásokat a magyar-román optánsperben

Megegyezést várnak az újabb bécsi tárgyalásoktól

Bukarestből jelentik: A magyar-román optánsperben legutóbb tudvalevőleg Bécsben folytatott a két állam delegációja tárgyalásokat, amelyeket azonban hosszabb időre megszakítottak.

A magyar-román optánsperben tárgyaló megbízottak május 29-ikén újból összeülnek Bécsben.

A két kormány között időközben bizonyos köz-

ledés mutatkozott, úgyhogy

megvan a valószínűsége annak, hogy a bécsi tárgyaláson sikerülni fog a rég várt megegyezést létrehozni Románia és Magyarország megbízottai között.

A megbízottak szeretnék, ha a végleges megegyezés még a Népszövetség júniusi üléséig eljutna.

A sepsii cigányok konokul tagadnak

Egy feltűnő szépségű cigánylány mentővallomást tett az egyik vádlott mellett

Kassáról jelentik: A sepsii cigányok bünperének szombati tárgyalásán Róth Dániel zsarnócai kereskedő kirablását tárgyalták. Grulyó Barnabást hallgatják ki elsőnek, aki azt mondja, hogy a Róthi-féle rablásnál nem volt ott és nem is tudott róla.

— *En akkor még iskolába jártam, elnök ur —* mondja. — *Tizenhárom éves voltam.*

A következő vádlott Pécsi Dezső, aki megint teatralis jelenetet rendezett. Az elnök engedélyével így szól a vádlottakhoz:

— *Álljon fel az, aki a szemembe meri mondani, hogy en valaha is jártam veletek.*

A vádlottak közül senkisésem áll fel.

A tudóbajos Kónya Aladár a halál küszöbéről mondja el vallomását. Halkan csak ennyit mond:

— Nem voltam ott, elnök ur, nem tudom.

Az elnök mellőzi további kihallgatását, mert amugy is roskadozik a lába.

Rybár Rudolf és a két cigánylány sem akar tudni az esetről, azt mondják, hogy nem voltak ott.

A siketnéma Rybár Béla az egyetlen, aki jelekkel mutatja, hogy ő ott volt és őrt állott.

Az elnök megkérdezi tőle, hogy ki volt ott.

Rybár Béla rámutat a három vádlottra, közöttük Zsiga József.

Zsiga: Kérem elnök ur, Rybár haragszik rám, ezért fogja rám a dofogot.

Az elnök: Miért haragszik?

Zsiga: Mert a feleségével büncselekményt követtem el. Ezt bizonyítani is tudom a többiekkel.

Az elnök: Ki tud erről?

Három cigány is jelentkezik.

Az elnök: Hát mit tudsz te erről?

Az egyik cigány: Igen, elnök ur, tudom, hogy Zsiga József elszerette Rybár szeretőjét.

Ezután Róth Dánielt hallgatják ki, 79 éves öreg ember, az éjszakai rablótámadás áldozata. Idegsokkot kapott az ijedelemtől.

Az elnök kérdésére kijelenti az öreg Róth, hogy támadóit nem tudja felismerni, mert halálra volt ijedve és mert mind a kettőnek be volt kormozva az arca.

Az elnök ezután Podr Emánuel csendőrmester kihallgatásába kezd. Az őrmester elmondja, hogy a helyszíni szemle alkalmával Filke maga vezette őket be Róth házába és maga mutatta meg azt a szobát, ahol Róth Dánielt kifosztották.

Pipela csendőrtiszt a következő tanu, aki épügy, mint Pogl, szintén tagadja, hogy a nyomozás folyamán verték a cigányokat. A cigányok kijelentik, hogy Pogl nem verte őket, majd általános meglepetésre egymásután kijelentik, hogy Pipelát nem is látták soha. A tárgyaláson elterjedt hírek szerint az ügyész csak a cigányok begratolására idézte be a csendőrtisztet, aki nem is vett részt a nyomozásban. Az ügyész ugyanis azt várta, hogy a vádlottak Pipelára is rámondják, hogy ütötte-verte őket és így akarta bebizonyítani, hogy a cigányok vádakodása teljesen alaptalan.

Csiszár alabitanuit hallgatják ki ezután, köztük Filke Ilonát. Amikor a tizenkilenc éves lány belép a terembe, a meglepetés moraja zug át a hallgatóságban. A cigánylány igazi szépség. Buja, viruló kreol arcu, simulékony, érzéki mozgású fekete lány és két ragyogó szem villan elő arcából. A bírakat és az esküdteket is elnémitja egy pillanatra a természet összszépségének ez a csodás tüneménye. Möríc elnök néhány pillanatig kénytelen várni, amíg a közönség elesenededik és ekkor megkérdi a cigánylánytól, hogy hol volt Csiszár a rablás napján. Filke Ilona az elnök kérdésére azt válaszolja, hogy pontosan nem emlékszik, csak azt tudja, hogy Csiszár dolgozott.

Csiszár alibijét azonban rombadönti Dancsó Béla vallomása, aki elmondja, hogy határozottan emlékszik rá, hogy Csiszár 1925 július 25-ikétől augusztus 10-ig dolgozott nála, mint vályogvető, a rablás pedig június 12-ikén történt.

A következő tanu Kreis Róbert dr. vizsgálóbíró, aki a vizsgálat egyik vezetője volt. Elmondja, hogy többször hallgatta ki a cigányokat, de nem volt az a benyomása, hogy kitöltött meséket adnak elő, hanem inkább úgy látszott, hogy tőredelmes vallomást tesznek. Az elnök kérdésére a vizsgálóbíró kijelenti, hogy az ő jelenlétében a csendőrök nem bántották a vádlottakat.

Az Albus-szappan alaposan mos és nem tartalmaz káros alkatrészeket

Az Albus Harang mosószappan enyhe, tiszta zsíradékokból készült színezékekkel, melyben semminemű maró alkatrész sincs. Pómpás, hatásos habjával könnyen és fáradság nélkül mosható a fehérnemű és nem árt a legfinomabb szövődéknek sem. Albus Harang-mosószappannal a legfinomabb selyemtől a legdurvább posztólíng mindent moshat, aminek a víz nem árt.

A háziasszony, aki Albus Harang-mosószappant használ, tudja, hogy annak jósága állandóan egyforma.

Az Albus Harang-mosószappan minden szakmá-havagó üzletben kapható.

Albus Harang-mosószappan
Gyártja: Albus szappangyár r.-t. Novisad

Filke Sándor ekkor felpattan a vádlottak padjáról és a következőket mondja:

— *Igenis bántottak és a vizsgálóbíró ur is lehet néhány pontot és azt mondta, hogy most is legyen olyan legény, mint a csendőrök előtt.*

Pécsi vádlott ezzel szemben kijelenti, hogy a vizsgálóbíró jól bánt vele.

Janó védője intéz ezután kérdést a vizsgálóbíróhoz az emberevés vádjára vonatkozólag, de az elnök leinté azzal, hogy ezt a kérdést nem engedi tárgyalni.

— *Az ügynek ezt a részét befejeztek tekintem —* mondja Möríc elnök — *letárgyaltuk és nem engedem, hogy erről többé szó essék.*

A védő ezután megkérdezi a tanút, volt-e olyan eset, hogy a vádlottak olyasmit mondtak, ami lehetetlennek látszott.

A vizsgálóbíró válaszában kijelenti, hogy voltak olyan kijelentések, amelyek néha érthetetlennek látszottak, azonban nem voltak lehetetlenek. A cigányok sokszor bevallottak olyasmit is, amit valószínűleg nem lehetett volna bizonyítani.

A tárgyalást hétfőn folytatják.

Nagy István szabadlábban marad

A budapesti törvényszék elutasította az ügyészség letartóztatási indítványát

Budapestről jelentik: Néhány héttel ezelőtt hirdettek ítéletet dr. Nagy István törvényszéki bíró és társai ügyében. Nagy István törvényszéki bírót három és fél évi börtönrre ítélték, elítélték egy-két bűntársát is, de a vádlottak legnagyobb részét felmentette a Patay-tanács.

Ítélethirdetés után a vádat képviselő ügyész felebbezést jelentett be a felmentések egyrésze miatt és Nagy István büntetésének súlyosbításáért, azonban nem kérte Nagy István letartóztatását.

Nagy István három és fél évi börtönbüntetéséből csaknem két esztendő az elszünetelt vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett a bíróság, azonban még úgy is maradna — ha ez a büntetés jogerőre emelkedik — másfél évi börtön.

Az ítélet hirdetése utáni napokban azonban úgy látszik fordulat állott be az ügyészség álláspontjában. Néhány nappal az ítélet kihirdetése után ugyanis az ügyészség Nagy István azonnali letartóztatását indítványozta. Arra hivatkozott, hogy a három és fél évi börtönbüntetés súlyos, ennek csak egy részét töltötte ki Nagy István és így szükségét alaposan tartani kell, mert hiszen Nagy Istvánnak biztos állása, egzisztenciája nincsen.

Nagy István védője tiltakozott az ügyészség indítványa ellen és ellenezte a letartóztatást, kérve, hogy Nagy Istvánt hagyják továbbra is szabadlábban.

A törvényszék Patay-tanácsa most döntött az ügyészség indítványa felett. Elutasította az ügyészség indítványát és elrendelte, hogy Nagy István továbbra is szabadlábban maradjon. A törvényszék ezt azzal indokolta meg, hogy Nagy Istvánnak állandó lakása van és büntetésének több mint a felét már kitöltötte. Idézőskor mindig pontosan megjelent és semmi ok sincs arra, hogy most a törvényszék újból letartóztassa őt.

A Graf Zeppelin hamarosan elindul ujabb amerikai útjára

Két héten belül startol a léghajó az Óceán átrepülésére

Friedrichshafenből jelentik: A *Graf Zeppelin* második amerikai útjának kudarcra, úgy látszik, nem lesz akadály a annak, hogy

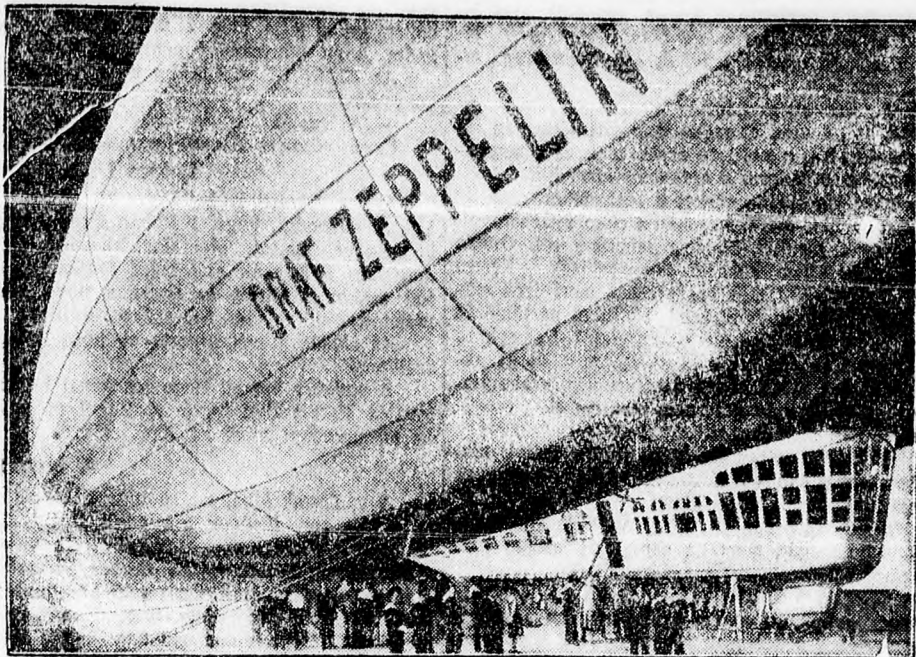
a léghajó már a legközelebbi napokban újból megkísérelje az amerikai utat.

Feltétlenül megbízható forrásból származó információ szerinti

tén nincs semmi akadály a újabb startnak.

A *Graf Zeppelin* újabb amerikai útján ugyanazok az utasok vesznek részt, akik a legutóbbi, kudarcos végződött utra legyet váltoítottak.

Ezeknek az utasoknak legnagyobb része elutazott ugyan Friedrichshafenből, de *Eckener* dr. közölte velük, hogy idejekorán értesíteni fogja őket a *Graf Zep-*

A Graf Zeppelin a cuersi repülőtéren indulása előtt

a *Graf Zeppelin* néhány próbarepülés után legkésőbb két hét múlva útra indul az Atlanti Óceán átrepülésére.

A léghajóba már a touloni repülőtéren beépítették az új motorokat, amelyeket most Friedrichshafenben alaposan kipróbálnak és a motorok megbízhatósága ese-

pelin startjának időpontjáról.

Azok a francia katonatisztek, akik a *Graf Zeppelin*en Toulonból Friedrichshafenbe repültek szombatán *Dessau*ba érkeztek, ahol ünnepélyesen fogadják őket. A francia tiszték megtekintették a Junkers műveket. A vendégek *Dessau*ból *Beilin*be utaztak.

Már húsz év előtt is haramia volt Nagypál Antal, a zamárdii gyilkos

1908. novemberében hasbalőtt egy katonát, aki le akarta tartóztatni és a Bakonyban rablásokat követett el

Egyik petrovszéli olvasónk ma beküldte hozzánk a *Tolnai Világlapja* 1909 május 9-iki számát. A husz év előtti újságban hosszabb cikk jelent meg Nagypál Antaltól, a zamárdii gyilkosról, akit a vajdasági rendőrségek bravúros teljesítménye juttatott az igazságszolgáltatás kezére.

A cikkből megtudjuk, hogy Nagypál Antal már husz esztendővel ezelőtt is veszedelmes bandita volt, aki akkor is több embert lőtt le és rabolt ki.

A *Tolnai Világlapja* közli Nagypál Antalnak a rendőrségi nyilvántartóban lévő fényképét is. A fénykép száma 6300 s a 6300-as fogolyról ceket írja Székely Vladimír akkori rendőrfőnököm.

Haramia a Bakonyban

Savanyu Józsi erdős birodalmába is, természetesen beleköltözött a civilizáció. A tölgyóriások összeleplező lombjai felett még szottognak romantikáról, szegénylegényekről, s betyár-legendákról... de lent már lödénkabatos kirándulók falatoznak. Az öregek betűzik a börzeárjolyamokat, a fiatalok pedig szenvedve kérdegetik:

— Szeret, nagysád?!

Néhanapján azonban visszakiváncozik egy-egy szállongó foszlány a régi hír és dicsőségéből s még mindig beveszik magukat a sürűbe zordtekinetű alakok. Revolvért szorongatnak a kezükben és éhes rablójáratra indulnak valahányszor kíváncsognak az erdő sötétjéből.

Csakhogy dehogy vállaltak volna az utódokkal is közönséget a régi bakonybéli haramiák. Közönséges gonosztevők, aljas kapcabetyárok már mind, kik sunyin futva menekülnek a fák renetegéibe.

Lám, itt is van egy! Fegyvézében készült a képe. Daróruha van rajta. Állatiasan lenyomott a koponyája, s mélyen ülő szeméből bamba kegyetlenség szur lélenk.

Ott bujdosik a kanászok nagyszerű erdejében. Néha pedig kiáll az országútra s a gyáva bestia vakmerőségével gyilkol, rabol s betör.

Nagypál Antal a neve s mostanában siirün fordul meg a képmása a rendőri körözvényekben s nyomozó-lapokban. Az alföldi rónaságon, Szentán, szüetett. Széles váll, erős test, nagyszerű lővő.

Kártevő Anti volt a neve gyerekkorban, felesperedett s hű maradt jó híréhez. Még bajusza sem volt s már fegyvházkosztra jutott. Betört ide, betört oda, ahogy eszébe jutott.

Törv. okosság nélkül, valami dühös erővel. Persze, hogy hamar zsandárkézre jutott.

Már fegyvházviselt ember volt huszonkét éves korában.

Mikor kieresztették, nekivágott a nagyvilágnak. Valami homályos sejtelen élt gyenge fejében a Bogár Imréről és Jósikáról.

Toprongyosan ő is neki ereszkedett tehát az alföldi homoknak. 1906 volt. Szeged, Nagyvárad s Kolozsvár között barangolt céltalanul, kóbor kutyaként. Néha kiszaladt az ut árkából, jámbor vásárosokat ijesztett holt-rémületre s elszedte tőlük az elemőzsiát, meg ami kis aprópenz akadt náluk.

A mult év novemberében Komáromba vetődött. Betört és épp el akart illanni a portékával, mikor egy tüzérekatoná kiáltott rá:

— Állj meg, gazember!

A betyár hasbalötte a katonát s szaladt kifelé a városból újra bujdosni.

Eltelt néhány hónap, míg megint bemerészkedett a városba. Vácra lopózott be. Nem volt szerencséje. Egy rendőr nyakonscipe, mielőtt a pisztolyát használhatta volna. Tíz tolvajkulesot s két feszítővasat találtak nála. Egész betörőműhely volt a zsebe.

Vácról Komáromba kísérték vasuton. Február volt. A vasuti kocsiat erősen fűtötték s a fűledt levegőben kissé elszunnyadt az ő.

Nagypál hirtelen leeresztette az ablakot, s a robogó vonatból el ideje lefelé ugrott,

A vonat azonnal megállott, keresésére indultak a rablónak, de csak egy vértőcsa jelezte, hogy hová bukkolt le. A szőkevénynek nyoma tünt.

Kábult, vérző fejjel elvánszorgott a közeli vasut hidhoz s az alá bujt. Amint reggel lett, tovább sompolygott s Szár község mellett, egy vasuti bakterhez kopogtatott be.

— Megtámadtak, elverték s pénzemert rabolták el! — nyöszörgött siralmasan.

A jölekü emberek megmosdatták s még utravalót is adtak neki. Csak másnap tudták meg, hogy kin köröültek és sopánkodtak olyan nagyra.

Nagypál pedig a tarjáni erdőbe rejtőzött. Hőbuc-kákban vájt magának üreget, koronkint pedig kilátogatót az országútra.

Aki útjába akadt, azt kirabolta. Majd behúzódott. Tatabánya körül a keserves heti keresetükkel hazabalagló bányász munkásokat fosztotta ki.

Volt eset, hogy egymaga nekiment öt tagbaszakadt embernek.

De szemel oly félelmesen villogtak, dorongjával úgy vagdosott maga körül, hogy mind megadta magát.

Pisztolyt is szerzett, s legutóbb Vértessomlyó alatt Zsigerer Jakab kereskedőt lötte le, s rabolta ki.

Nagy listát őriznek büntéről a rendőrségek megcsendőségek, csak éppen — őt nem őrzik. A Bakony rengetege csapott fel őrenek, az pedig jó őrző.

A kártékony vadállatok jóformán mind kipusztulnak, de akad helyükbe más. Kiirthatatlan: az ember. Bomlott agyu emberek, kik az akasztófa kísértetétől sem riadnak vissza.

Előbb vagy utóbb az a sorsuk, tehát harapnak, ölnek, rabolnak.

Ez az ő védekezésük. A kétségbeesett ember védekezése. Akinek nincs veszteni valója, csak a rongyos élete s kóbor szabadsága.

Es hogy hogyan ragaszkodnak hozzá?!

Kiugrik inkább a robogó vonatból a szinte biztos halálba.

Erről az ijesztő arcu emberről még hallani fogunk. Az ilyen rosszabb és kegyetlenebb, mint a sások között lesekkedő tigris.

— Vadállat voltam! — mondta a most nemrég Franciaországban halálra ítélt apache-ok közül az egyik, a guillotine előtt állva. — Ha kiszabadulnék, azután sem lehetnék más. Az élet, az emberek tesznek azzá.

Igy gondolkoznak és ha lehet, tesznek is a rablás és gyilkosságok duvadjai.

A Bakonyiak és a haramiája is bizonyára az életet s az embereket fogja okolni. Mentül gonoszabb valaki, amial kevésbé tud saját maga fúdatára jutni. A nagy gonosztevők mind érzéketlenek a saját gazságuk iránt — befelé vakok. Sem a jó szó, sem a börtön, legfeljebb a bitó előtt világosodik meg előttük az eszüik.

Valószínűleg vajdasági bíróságok ítélnének Nagypál Antal felett. A gyilkos csavargó előéletének megismeréséhez a bíróságok és az ügyészség számára fontos adalékokat szolgáltat ez a husz év előtti cikk.

Véletlenül lelötte barátját egy krusevljai legény

Megrendítő szerencsétlenség a Szombor melletti Gakovo községben

Szomborból jelentik: Megrendítő szerencsétlenség történt a Szombor melletti Gakovo községben. Csütörtökön este Reiffle Márton vendéglőjében a fiatalág táncmulatságot tartott. A mulatságra átjöttek a szomszédos Krusevlja községből *Schauer* Károly és *Kriszténán* Rezső tizenhétéves legények, akiket Glaser Tóbiás, a falu egyik leggazdagabb birtokosának tizenhétéves fia hívott át. A mulatság után a két krusevljai legény biciklin vissza akart menni. Az országúton olyan sötét volt, hogy kénytelenek voltak Gakovóra visszafordulni, hogy ott Glasertől elkérjék annak biciklilámpáját. Glaser, aki szülei házában külön szobában lakik, felszólította barátait, hogy töltsék nála az éjszakát. A legények azonban nem akartak Gakovón aludni. Amíg Glaser a biciklilámpát kereste, *Schauer* kezébe vette a legény ágya felett lógó hatmiliméteres forgópisztolyt. A következő percben a revolver elsült és a golyó a szemben álló Glaser fejébe furódott. A két krusevljai legény amikor látta, hogy Glaser véresen összeesik, annyira megijedt, hogy mindketten felültek biciklijükre és anélkül, hogy bárkinek is szóltak volna a szerencsétlenségről, hazamentek. A szülők csak pénteken reggel találták rá eszméletlen állapotban lévő fiukra. Azonnal jelentést tettek a rendőrségnek, amely a két krusevljai legényt körhözba, ahol megállapították, hogy a golyó az agyba furódott és olyan helyen állott meg, ahonnan nem lehet operatív uton eltávolítani.

A sebesült állapota válságos.

Legjobb hirdetési orgánom
a „BACSMEGYEI NAPLO“

Csalással, sikkasztással és váltóhamisítással vádolják a volt novoszelói aljegyzőt

Szmail-Begovics Iszák pöre a noviszádi törvényszék előtt

Noviszadról jelentik: A noviszádi törvényszék fel-
téréstélt bűnügyet tárgyal szombaton. Az ügy vád-
lóját Szmail-Begovics Iszák, más néven *Konhadzsics*
Anja foglalkozás nélküli egyén, aki egy ideig több köz-
ségben és legutóbb Bácskonovoszelón, hamis bizonyít-
ványok alapján, mint községi aljegyző működött. Az
ügyesség csalással, okirathamisítással, hamis név hasz-
nálattal és hamis néven kötött házassággal vádolja. A
vádoltak padján ült még *Lukics* Dimitrije vukovári ke-
reskedő is, akit az ügyesség felbujtással vádol.

A noviszádi törvényszék dr. *Belažsics* Vladimir
törvényszéki elnök tanácsa tárgyalta ezt a bűnügyet,
a tanács tagjai voltak *Obradovics* Dusan és *Pejovics*
Vuk törvényszéki bírák. Jegyző volt *Pušics* Branislav.
A közzéadott dr. *Micsics* Márkó, államügyész képviselte,
a védelmet dr. *Jociés* Milorád és dr. *Lampel* Béla ügy-
védek, mint Szmail-Begovics védői és dr. *Neđeljovics*
Djurica ügyvéd, Lukics Dimitrije védője látják el.

A terem zsúfolásig megtelt érdeklődőkkel. Kilenc
órakor nyitotta meg az elnök a főtárgyalást. Szmail-
Begovics magistermetű, intelligens arcú, elegáns meg-
jelenésű fiatalember két fogházor kísérette a terembe.
Augusztusban, mint bácskonovoszelói aljegyzőt tar-
táztatták le és azóta vizsgálati fogságban van. A viz-
gálati fogságban remiensen viselkedett és ezért vált
szükségessé két fogházor kirendelése. Szmail-Begovics
fekete zakóban, élesre vasalt csikos nadrágban, új lakk-
cipőben, gondosan megkötött nyakkendővel állt a ta-
nács elé. Száját idegesen harapálta és a hozzáintézett
kérdésekre is idegesen felelt, úgyhogy az elnök kény-
telen volt megfenyegetni, hogy ha nem viselkedik ille-
delmesen, levezeteti a fogházba és távollétében tartja
meg a főtárgyalást.

Az elnök megállapította, hogy megjelentek a beidéz-
zett tanúk, majd megkezdte a vádlott kihallgatását.

Az elnök: Mi az igazi neve?

A vádlott: Szmail-Begovics Iszák.

— Van még más neve is?

— Igen. Hasszán.

— Hova való?

— Tesnyán születtem, a boszniai vrbaszi járásban.

Most bácskonovoszelói illetőségű vagyok.

— Milyen nyelveket beszél?

— Németül, magyarul, szerbül, törökül és horvátul.

— Családi állapota?

— Nős, két gyerek apja vagyok.

— Mi a tulajdonképeni foglalkozása?

— Banktisztviselő voltam.

— Milyen képzettsége van?

— Kereskedelmi akadémiai érettségim van.

A másik vádlott *Lukics* Dimitrije elmondotta, hogy
vukovári kereskedő negyvennégy éves, család.

Szmail-Begovics ezután kérte, hogy mivel védője
dr. *Jociés* Milorád ügyvéd nem jött el, rendelkezni ki-
számára közzéadott. Az elnök a teremben jelen volt dr.
Lampel Béla rendelkezni ki védőül, majd megérkezett
dr. *Jociés* Milorád, aki azután átvette a védelmet.

A vádirat

Az elnök felolvasta a vádiratot, amely az állítólagos
Szmail-Begovicsot azzal vádolja, hogy *Lukics* Di-
mitrijével összejárta megamisított egy átvételi el-
ismervényt, amelyen a községi nevében ötezer zsák át-
vételt igazolta és az elismervény alapján a noviszádi
hidrotechnikai hivatalnál 17.500 dinárt vett fel. *Lukics*
Dimitrije ebben a vádpontban, mint felbujtó van vádol-
va. Az elsőrendű vádlottal azzal is vádolják, hogy fele-
sége nevére váltót hamisított és azt leszámítottatta, to-
vábbá eddig ki nem derített módon megszerezte Szmail-
Begovics Iszák érettségi bizonyítványát, ezzel megte-
vésztette a helygymnáziumot, aki a hamis bizonyítvány
alján több állásba kinevezte, ma is ezt a hamis nevet
használja, hogy ezen a hamis néven *Tóth* Laura, novi-
szádi leánnyal házasságot kötött, feleségének hamis
községi bizonyítványt állított ki és *Konhadzsics* Alija
Iszák néven hamis bizonyítványban igazolta önmagá-
nak, hogy tartalékos őrmester és ezzel a bizonyítvány-
nyal ötven százalékos vasuti és hajókedvezményt vett
igénybe. Végül önmagának hamis erkölcsi bizonyítványt
állított ki.

Az elnök kérdésére a vádlott kijelentette, hogy a
vádiratot megértette, de nem érzi magát bűnösnek.

Az elnök: Mondjon el valamit életrajzáról.

A vádlott: (Hallgat).

A négyhónapos érettségi

Az elnök: Mondja el előéletét.

A vádlott: 1899-ben született Tesnyán. 1908-ban
családom a boszniai okkupáció idejében kivándorolt Tör-
ökországba, előbb Szkopljéba, később Veleszbe, majd
Sztipbe, ahol apám mezőgazdasággal foglalkozott.
Apám onnan is elment, én visszamaradtam és a török
időidőbe (gimnázium) jártam. 1912-ben és 1913-ban a
harmadik Balkán háború idején háznak az uccai harcok
alatt legett. Erre kivándoroltunk Németországba, aho-
va az oda előbb kivándorolt fivérem *Szani* Szulejman
hívott ki bennünket. 1917-ben Hamburgban voltam, a

háború után visszajöttem Szarajevóba és 1919—1920-ban
az ottani kereskedelmi akadémiába jártam.

— Meddig volt az iskola hallgatója?

— Négy hónapig.

— Milyen akadémia az, amely négy hónapig tart?

A vádlott: Esti tanfolyam. Németországban végez-
tem a kereskedelmi akadémiát, de Szarajevóban nem
ismerték el. Szkopljében újságíró voltam és a *Hak* cí-
mű török lapnál dolgoztam. Kérem az elnök urat tá-
volítsa el az újságírókat és a hallgatókat, mert bi-
zalmas közléseket akarok tenni és a nyilvánosság ki-
zárását kérem.

— Hol dolgozott azután?

— Két és fél évig Szarajevóban éltem, azután bi-
zalmas megbízatásom volt, de erről, csak zárt tárgya-
lason nyilatkozom. Kérem a nyilvános kizárását.

Az elnök: Ugorja át ezeket a részleteket.

A vádlott: 1923-ban Csryenkán a cukorgyárban vol-
tam tisztviselő. Hat-hét hónapig lehettem ott. Onnan
Kupuszínára kerültem községi tisztviselőnek. Kérem
az iratokból hiányzó iratok beszerzését, mert azok más
szemben fognak engem feltüntetni. Politikai pártüldözés
áldozata lettem és felmentettek állásomtól. Nemsokára
Bácskonovoszelóra rendeltek ki szolgáló, de az ak-
kori főszolgabíró üldözött és áthelyezett Parabutyra,
majd Deronyére, de oda már nem mentem el.

— Beszéljen a vádakról.

— Meg kell állapítanom, hogy fontos iratok nin-
csenek beszerezve és ezeknek pótlását kérem, mert csak
ezek támaszthatják alá állításaimat.

Az elnök: Azért van itt, hogy védekezzen, vallo-
másával védje magát, mert ha nem teszi, ebből hátrá-
nyára származik. Beszéljen a zsákalsárról.

A vádlott: 1926 áprilisban árvíz volt és *Marinko-
vics* György komeszár engem bízott meg az anyagel-
lenőrzéssel. Kötelességem volt a munkát és a beszerzett
anyagokat ellenőrizni és az újságokban megjelent rém-
híreket megcáfolni, mert azok pánikot keltek. Bi-
zalmi embere voltam *Marinkovics*nak.

Az elnök: Hogy lehetett maga felebbvalóinak el-
lenőrző?

A vádlott: Az 52-ik szakasz alapján.

— Milyen 52-ik szakasz alapján?

— Az árvédelmi törvény ide vonatkozó szakasza
alján mindenki alá van rendelve a komeszárnak —
válaszolta éles hangon és hevesen gesztikulálva a vád-
lott. — Én bizalmi embere voltam a komeszárnak és így
mindenki nekem volt alárendelve.

Az elnök: Figyelmeztetem, hogy illedelmesen visel-
kedjék és megfelelő hangnemben beszéljen, mert külön-
ben a törvényszék határozatot hoz és levezeteti a fog-
házba és távollétében folytatjuk a tárgyalást, amiből
magának esetleges hátránya származhat. Megértette?

— Igen.

— Kik vezették az anyagállományról a könyveket?

— *Jablanovics* jegyző, *Sikopária* aljegyző és én.

Az árvédelmi munkához 10.000 zsákot hoztak és
három szakaszon dolgoztunk. Az anyagot a noviszádi
hidrotechnikai hivatal szerezte be, én meg ügyeltem
arra.

— Hoztak-e Vukovarról zsákokat?

— Igen. *Petrovics* rendőrőrmester *Jablanovics*
rendelőlapjával Vukováron vásárolt ezer zsákot.

Az elnök: Ismeri-e *Lukics*ot?

A vádlott: *Jablanovics* jegyző szláváján ismer-
kedtem meg vele.

Az elnök (megmutatja a nyugtát): Maga írta rá
a záradékot?

— Nem.

— A vizsgálóbírónál beismerte.

— A nyugtához még egy irás tartozik, az hiány-
zik. Anélkül nem érvényes.

— Feleljen, ismeri-e az irást?

— Lehet, hogy az enyém.

— Feleljen határozottan.

— Igen, ez az én irásom. Nem követtem el sem-
milyen büncselekményt, magam tettem feljelentést a
járásbírósnál, mert a községi tisztviselők becsülete
forgott veszélyben. Ezekkel a zsákokkal semmi dol-
gom nem volt. Kérem a Vukováron elfekvő erre vo-
natkozó iratok beszerzését.

Az elnök: Azt akarja, hogy szabadlábra helyez-
zem?

A vádlott: Csak azt akarom, hogy az ügyet ki-
vizsgálja.

Hamis váltó és hamis bizo- nyítvány

Ezután áttértek a váltóhamisítási vádra.

A vádlott tagadta, hogy felesége nevét ráhamisi-
totta a váltóra. Felesége csak egy kötelezvényt írt
alá és nem tudja, hogy miképp került az asszony alá-
írása a váltóra.

Az elnök: A vizsgálóbírónál azt vallotta, hogy
felesége hatalmazta fel a váltó aláírására.

Az elnök ezután a vádlott iskolai bizonyítvány
hamisításáról szóló vádra.

A vádlott elmondotta, hogy 1920-ban kapott bi-

zonyítványt a letett érettségiről, ezt a bizonyítványt
beterjesztette a főispáni hivatalnak és azóta a bizo-
nyítvány elveszett. Nem tudja hol van. Meglehet, hogy
a helygymnáziumnál fekszik.

Arra a vádpontba, hogy Tesnyán hivatalos bizo-
nyítványt állított ki, hogy *Konhadzsics* Alijának hív-
ják, kijelentette, hogy a bizonyítvány hamis, de nem
6 hamisított, hanem ellenségei csempészték a laká-
sába, hogy ezzel kompromittálják és ezt a bizonyít-
ványt letartóztatása alkalmával meg is találták nála.

A *Konhadzsics* Alije névre kiállított tartalékos őr-
mesteri bizonyítványt illetőleg a vádlott kijelentette,
hogy ismeri *Konhadzsics*ot, *Szkoopljen* ismerte meg,
Konhadzsics később Bácskonovoszelóra jött és több-
ször érintkezett vele. Hogy hova való volt, kik vol-
tak a szülei, nem tudja, nem érdekelte.

A vádlott ismét kihívó hangon válaszolt az elnök-
nek, aki újból figyelmeztette, hogy elvezeteti és tá-
vollétében tartatja meg a főtárgyalást. A vádlott ta-
gadta, hogy utlevelekért pénzeket fogadott el.

Az elnök: Ki vezette be a bevételeket a községi
könyvekbe?

— A jegyző.

Ezzel véget ért Szmail-Begovics kihallgatása.

Lukics Dimitrije vallomása

Lukics Dimitrijét hallgatta ki ezután a bíróság.
Lukics elmondta, hogy 1926-ban Szmail-Begovics egy
helyjegyzővel ellátott hivatalos irással jött hozzá,
amelyben 5000 zsák szállítást rendelt meg. Ő csak
550 zsákot szállított és *Dobnics* nevű kereskedőhöz
utasította, aki további 500 zsákot szállított.

Az elnök: Minek ismerte el, hogy ötezer zsákot
szállított?

A vádlott: Szmail Begovics azzal hitegetett, hogy
további 4000 zsákot fogok szállítani és ezért adtam
az elismervényt mind az 5000 zsákról.

A tanuvallomások

A vádlottak kihallgatása után a tanukihallgatások-
ra került sor. Elsőnek *Sikopária* Branislav bácsko-
novoszelói községi aljegyzőt hallgatták ki, aki lényeg-
telen vallomást tett. Utána *Budics* Vukasin noviszádi
hidrotechnikai hivatali tisztviselő kihallgatása követ-
kezett. A tanu elmondotta, hogy Szmail-Begovics volt
megbízva az árvédelmi munkák végzésével. A mun-
kát azért kellett rábízni, mert *Jablanovics* Branislav
akkori községi jegyző gyakran ittas volt s a munká-
latok végzésénél az ő közreműködésére nem lehetett
számítani.

Jablanovics Branislav volt bácskonovoszelói köz-
ségi jegyző tanuvallomásában beismerte, hogy gyak-
ran volt ittas. Nem emlékszik, hogy a szóbanforgó öt-
ezer zsákról nyugtát írt volna alá és ha van ilyen
nyugta, akkor azt Szmail-Begovics olyankor adhatta
neki oda aláírásra, amikor ő ittas volt. Elmondotta még
Jablanovics, hogy Szmail-Begovics egy alkalommal
zsaroló levelet írt neki, amelyben tízezer dinárt követ-
elt tőle és azzal fenyegette meg, hogy mindent rá fog
majd háritani, ha meg nem küldi neki az összeget. Ő
a levelet a főszolgabírónak adta át.

A tanu szembesítették Szmail-Begovicsal, aki a
szembesítés alkalmával kijelentette, hogy azért írta a
levelet, mert ezzel kelepéce akarta csinálni *Jablanovi-
cs*ot. *Steigmeier* Antal községi bíró elmondotta, hogy a
nyugtát jóhiszeműen írta alá, mert hiszen azon már
rajta volt a jegyző aláírása. *Petrovics* Jócó községi
rendőrőrmester tett ezután lényegtelen vallomást.

A szombati tárgyalás késő estig tartott.

Kitünően sikerült a Bácsmegyei Napló párisi kirándulása

A kiránduló-csoport tagjai kedden érkez- nek vissza Szuboticára

A *Bácsmegyei Napló* által szervezett párisi kirán-
dulás nagy sikerrel járt. A kiránduló-csoport harminc
tagja május 14-ikén indult el Szuboticáról Ljubliánán
és Münchenen át és 16-ikán érkeztek Párisba. Azóta
naponta gazdag programról gondoskodott a *Globe-
trotter* párisi utazási iroda és a *Bácsmegyei Napló* kí-
rándulócsoporthoz tagjai tíz nap alatt teljes képet
nyertek a világ fővárosáról. A vajdasági kirándulók
megtekintették Páris minden nevezetességét és környé-
két, voltak Versailleben, Fonteneblauban és több párisi
színházban.

A kirándulás résztvevőitől több hálálkodó köszönő-
levél érkezett a *Bácsmegyei Napló* szerkesztőségébe
és a levelek írói csak azt fájlatják, hogy a szép párisi
napok már véget értek. A vajdasági utasok legnagyobb
része már most — visszavágyódik Párisba, mint ahogy
általában a francia fővárosba mindenki visszavágyó-
dik, aki egyszer néhány napot kint tölthetett.

A kitünően sikerült kirándulás résztvevői szombat
este indultak el Párisból és kedden érkeznek vissza
Szuboticára.

Olesó árak! Olesó árak!
Fűzők, orvosi rendelésre haskűtők
a legmodernebb kivitelben
GUTAI-nénál
VII., Ostojiceva ulica 32.

OROSZORSZÁG

Dr. Munk Arthur
emlékiratai

(A darnicai kásától — a kozsuhovói kásáig — Rokkantak és állórokkantak — A tisztiszolga gyónása)

A darnicai láger lassankint kiürült. Elvitték már a nyolcvanhatosokat, akiket Mogilánál fogtak el az oroszok, elmentek már a miénk is. Bálint hadnagy és a többiek, mind. A magyarokat Szibéria felé irányították.

Az orvosokat és medikusokat visszatartották. Huszan voltak összesen. Három orvos és tizenhét medikus. Raitam kívül itt volt még a fiatal Zimanyi Vidor doktor és egy bécsi fogorvos, doktor Steinhofner.

A koszt? Kása, kása, kása. Mindennap: kása. Újságot hetek óta nem láttunk. Kaptunk ugyan naponta front híreket a kámban, de ezek megbízhatatlannak látszóttak. A legjobb információ ez volt: ha győztek az oroszok a fronton, rosszul bántak velünk, megszigorították még a lélegzést is, ha visszavonultak az orosz csapatok vagy vereséget szenvedtek a fronton, azonnal jobban bántak a foglyokkal...

Délutánokint azzal szórakoztunk, hogy a láger kerítés felett, ha az ő nem nézett oda, éhes szemekkel néztük a lengerűhas nyaraló orosz nőket. Milyen csinosak. A formás, meztelen női karok hogy villognak a napsütésben. Hogy kacagnak... Nekik nem fáj az élet. A civilruhás, vagy uniformis udvarlóba kapaszkodva gondtalanul sétálnak... Ránk se néztek. Észre se vettek bennünket. Mi csak bámultunk meredt szemekkel még akkor is, meresztgettük tekintetünket, amikor már régebbi továbbhaladtak a szerelmes párok.

Csak néztünk, néztünk bánatosan, bele a kék, vibráló, forró levegőbe.

Darnicáról irtuk haza az első értesítéseket. Vajon megkapták-e otthon a reménykedő, zöld vöröskeresztes lapokat?

»Égészségesen fogságba estem. Élek...»

TIZEDIK FEJEZET.

Ezerkilencszáztizenhét július nyolcadikán estem hadifogságba és ősz lett, mire beleköltöttem a második átmeneti gyűjtőláger, a Moszkva melletti Kozsuhovo kásájába.

Itt már külön tiszti barakba kerülünk, a koszt azonban legénységi volt: Kása, kása, kása, fekete kenyér és káposzta.

A lágerben találkoztunk a tizennégy óta sodródó és hadifoglyokkal, akik már bejárták Szibériát, az Uralt, egész Oroszországot, akiket még az igazi háború előtt fogtak el. A legénységi barakban akadtak olyanok, akik évek óta erdőt irtottak, skorbutos Murmán szökevények, börtényi munkások, akiknek a bőrét szedte le a forró víz, rablók, gyilkosok, rokkantak és állórokkantak, szegények és gazdagok. Rongyosan és elegánsan öltözött szélhámosok.

A tiszti barakban kicserélésre vártak invalidus tisztek, valódiak és szimulánsok.

A mellettem levő ágyon feküdt Erős főhadnagy, az egyik távolkeleti, szibériai láger emebetegét szállították a moszkvai elmegőyintézetbe, ahol »jól viselkedett«, de a helyre szükség volt: áttették Kozsuhovóra.

Magam is meg voltam győződve hogy emebeteg, hisz etetni kellett, néha erőszakkal és rongyos holmijaiból zászlokat formált az ágya fölé, napokon keresztül mozdulatlanul feküdt ágyán és a »zászloka« bámuli üres tekintettel. Mindnyáján sajnáltuk, pártfogásunkba vettük szegényt.

Egy éjjel hozzám kuszott és bevallotta, hogy csak szimulálja az emebetegét. Titoktartást kért. Elmesélte, hogy a szibériai lágerben egy évig játszotta az örülést és a legjobb barátainak se árulta el titkát...

Egy év kitaró »munkája« után kórházba került, ahol tovább szimulált. Amikor az orvosok beszédéből kivette, hogy »gyanus« emebajos, kiugrott az első emeletéről a kórház kertjébe. Az egyik lába el is törött, de most már nem kételkedtek a kezelő orvosok: kiállították róla a bizonyítványt, hogy emebeteg és felvették az invalidus listára. Most vár a kicserélésre. — Moszkvából indul a transzport a nyolcas számú hadikórházból. A »buzgák« készen vannak, megérte a fáradságot, megért egy csonttörést. Megkérdezte, mit üzenek haza... Végül megkért, hogy ne haragudjak rá, ha holnap ebéd előtt az örök és csehek jelenlétében nekem fog ugrani és fojtogatni fog... Ne ijedjek meg...

Egyik nap bejutott a lágerbe Glatstein, tartalékos főorvos is, volt évfársam. Habarovszkából jött. Őt szemelték ki az invalidus vonat vezetőjéül. Rengeteg csomaggal, ládával érkezett. Külön szekér vitte utána a holmijait. Hja! Tizennégy óta, három év alatt felszaporodnak a cókókók. Az

tán minden olyan kedves tárgy. Ezt a portrét egy festőművész csinálta. A sakkot híres nesi iparművész faragta. Csak nem hagyja itt. A tintatartót japánok csinálták. Ezt a gyéként pedig a kínaiaktól vette. A szőnyeg mongol kézimunka.

— Hanem úgy látom, — mondotta Glatstein, — hogy neked még nincs koffered, hát neked adom azt a kínai fonott kézibőröndöt.

— De hát nekem nincs holmim.

— Nincs?

— Nincs hát. Egy garnitúra fehéreműm és egy zsebkendőm van. Minek ennek koffier?

Glatstein, mint régi pleni, felvilágosított:

— Minden pleni így kezd, aztán pár hónap leforgása alatt nem férnek majd el a holmijai a koffierbe.

Glatstein doktor ellátott cukorral, teával, fehéreművel, adott orvosi könyveket is és nagy nehezen nekem adta az angol és orosz nyelvtanait is.

Gazdag ember lettem egyszerre, fogolytársaim irigyeltek. Pénzt nem adhatott Glatstein, mert neki sem volt.

A kapott holmikért a fizetség az volt, hogy mesélnem kellett reggeltől estig, hogy mi újság otthon...

A barakok komandánsai Kozsuhovón is csehek voltak, akik nagyon értették ahhoz, hogy hogyan lehet a sárból is aranyat csinálni. Mindenből pénzt csináltak. Ők osztották be a legénységet külső munkára: protekcióra csak az számíthatott, aki értett az altisztek nyelvén beszélni. A szegényeket, a rongyosokat nehéz munkára irták ki, amelyek semmit se jövedelmeztek.

Milyen szívesen mentünk volna ki mi is munkára, akár fát vágni, vagy rakodó munkára a Moszkva folyó partjára, de hát tiszteknek tiltva volt a szabad mozgás, kórházi beosztásra pedig már harmadik hónapja — hiába vártunk.

Nagy volt az ellenőrzés. Kerenszky katonái a fronton már eldobták a fegyvert, vonatra ültek és egyszerűen hazamentek — szántani. A láger őrző katonák vérében még benne volt a cári fegyelem. Naponta kétszer volt povierka, összeolvasás. Négyesével állunk fel: pocsetiri. Ez a pocsetiri ácsorgás néha órákig eltartott, mert az oroszoknál számológép nélkül nagyon nehezen ment az összeadás.

Hetenként egyszer fürdöttünk a banjában, csak úgy oroszosan, lavorból. A fürdőben mostuk ki fehéreműnkét hétről-hétre.

A moszkvai svéd vöröskereszt megbízottja, Sztröm ur, hetenként felkereste a lágeret és germánokra vadászott.

Ismételten sajnálkozását fejezte ki afölött, hogy ő kizárólag a nagynémet hadifoglyokat segígezheti, az osztrák-magyar hadifoglyok felett a dán vöröskeresztes megbízott rendelkezik, miszter Albaar, aki azonban ki se jön a lágerbe, mert nincs egy rubelje se. A monarchia nem gondoskodik kellően hadifoglyairól. Ugy látszik Ausztriában elfogyott a pénz.

Ő igazán nagyon sajnál bennünket, annyit mindenesetre megiesz, hogy elősegíti kórházba való jutásunkat és hogy ne mondjuk, hogy ő rossz ember, kis orvoscsoportunk minden vasárnap kap ebédre a svédektől rizskását.

Jóskát, a tisztiszolgám is beosztották egy munkástranszportba. Ugy hirdett, hogy a Murman vasút építésére viszik. Jóskát már Darnica óta csak címzetes tiszti szolga volt. Személyes szolgálatait már rég nem vettem igénybe. Ellátást nem adhattam neki, örültem, ha magának jutott.

Lázasan építették az oroszok a Petrograd — Arhangelszk közötti stratégiai vasutvonalat. Ide kellett nekem ingyen munkáskezdek, ahol már olyan sok hadifogly van eltemetve a Fehér-tenger erdő-sziklás vidékein.

Protekció nem segített: Jóskát is beosztották a transzportba. Fájdalmas szívvel eresztettem utna Jóskát, aki már negyedik éve szolgált mellettem. Mielőtt elváltunk volna, levelet adott át nekem, hogy juttassam a felesége kezéhez, ha előbb térek haza, mint ő. Megadta a címet is: Csantavér, Kangódrös ucca.

Aztán szomorúan mondta, hogy nem adnám-e oda neki a katonaköpenyemet, mert neki nincs.

— Megkapod Jóskát. A tied lesz.

— Hát a főorvos ur?

— Én majd szerzek a svédektől egy fekete, német vasutaskabátot. Én könnyebben szerzek, mint te. Hát még mit kívánsz?

— Egy kanalat. Az enyémet tegnap ellopták.

— Meg lesz. Hát még?

— Mielőtt elmennék, szólni szeretnék...

— Nincs neked halálos bűnöd, Jóskát. Három évig szolgálaltál, mindig meg voltam veled elégedve. Kitartottál jóban, rosszban...

— Én úgy érzem, hogy otthagytam a fogamat a Murmánban...

— Ugyan... A jamnicai pokolból kikerültél, majd csak lesz valahogy most is. Csak tanulj meg oroszul...

— Ne haragudjon főorvos ur... azt a szép srápnelkupakból készült öngyújtót, akit a masin-governél csináltak, azt én loptam el, nem vesztett az el...

— Nem baj Jóskát, fő az egészség.

— De az a baj, hogy tőlem meg elszedték a csehek...

— Az már baj.

— A szivarjait is loptam a fronton, meg a cigarettáit.

— Nem baj Jóskát.

— Aztán még egy nagy bűn nyomja a lelke-

met...

— Csak ki vele.

— Nem is merem kimondani.

— No csak no...

— Embert öltem... Amikor elfogtak minket,

én a főorvos ur kiskofferjét cipeltem. Aztán a két front között voltunk... En egy kicsit baira jemaradtam a hatványasok felé, mert ott nem volt olyan nagy a tüzelés. Amint éppen a drótkadálynál veszködtem, hogy átkerüljek a szeges drótokon, végighasadt a nadrágom. Egyszer csak odaírt hozzám egy fenegy vörösképi orosz és el akarja venni a koffert. Azt mondtam neki magyarul: nem adom. Erre ő taszigált és a bajonettjét belém akarta vágni. Én meg gyorsabb voltam: előkaptam a lábszárvédőből a hosszú biciskámot és beleeresztettem tövig a hasába. Benne is maradt...

— Ejnye... ejnye Jóskát... hogy erről előbb nem szóltál egy szót se...

— Nem mertem. Aztán pár lépéssel odébb mégiscsak elvették a koffert a sok szép holmival. Hát ez nyomja nagyon a lelkemet: embert öltem. Ha ilyenkor a gyermekeimre gondolok, hogy várnak haza engemet, mindig eszembe jut, hogy most a hosszulábu, vörösképi orosz hiába várják haza a gyerekei... Én úgy érzem engem is utol fog érn az Isten büntetése a Murmánban.

— Hát ez már megesett. Jóskát, ezen már úgy se lehet segíteni. Te csak egy ember halálát okoztad és félsz az Isten büntetésétől... Micsoda büntetés vár azokra az emberekre, akik milliók pusztulását okozták?...

— Emmár szent igaz.

Teletömtem Jóskát kenyérszákját szuhárral, odaadtam utolsó három rubeletem.

A transzport megindult.

Utolsónak kullogott ki szegény Jóskát, aki olyan furesán festett a sok rongyos között, fekete bársonyszegélyű eksztra köpenyegemben...

*

November elején már hűvösre fordult az idő. A nap már rég elbucszott tőlünk, minden nap várható volt, hogy leesik az első hó. Fázosan burkolóztam be a svéd adományozta fekete, német vasutas köpenyegbe. A barak előtti padra ültem le és szomorúan gondoltam kilátástalan életemre. Éhes voltam, szörnyen éhes. Most már a kinek pénze volt, javíthatott a kosztján, vehetett a csehektől kenyeret, sajtot, kolbászlelet. Egy árva kopékom se volt. Pedig egy Kerenszky huszas vagy negyvenrubeles kifizethető.

De nehéz is kívánni azt a kórházi beosztást... Uiből feltalálkodott a gondolat:

— Hát mégis el kell pusztulni...

Ma az a hír terjedt el a lágerben, hogy Petrográdot heves harcok után, november hetedikén elfoglalták Lenin csapatai. A bolsevikok elűzték a mensevikket. Kerenszky külföldre menekült.

Ugyan kik ezek a bolsevikok? Lenin, Trocki? Békét akarnak? Nem bánom én jöjjenek aki akar, csak adja vissza szabadságunkat. Jönnek a maximalisták, a Marxisták. Hát csak jöjjenek... De mi lesz azután, ha a bolsevisták alatt még rosszabbra fordul majd a sorsunk. Nem... az lehetetlen: rosszabb már nem is lehet... Hisz a kutya se törődik velünk.

Tegnap is dohos volt a kása, a kenyér pedig szálmás, vizes, nehéz és csak félfont jutott fejünk.

Milyen is az a fehér kenyér? Mikor látok én majd megint fehér zsemlyét, kiflit, habos kávé?

Rágyújtottam egy mahorka cigarettára.

Egy kis piszkos, szutykos hadifogoly somfordált mellém. Régi, csukaszürke egyenruhája csupa folt. Azt hittem kéregetni jött. No hiszen jókor jött.

Ugyan mit is adhatnék hamarjában ennek a szegény rongyos hadifoglynak? A száritott kenyereket mind odaadtam a Jóskának.

Meltemesen köszönt. Nem szalutált, hanem csak úgy civilesen köszönt. Megemelte katonasapkáját. A nevémet is tudta.

— Mi az, maga ismer?...»

(Folytatása következik a héttől számban.)

Az üzlethérek leszállítását kéri a szuboticei városi bérlők

Több mint száz pont szerepel a május 31-iki közgyűlés napirendjén

Szubotica város ezévi rendes közgyűlését, mint jelentettük, május 31-én délután három órára hívta össze *Osztojics Szelimir* polgármester. A közgyűlésre szombaton küldték szét a képviselőknek a meghívókat és a tárgysorozatot. A tárgysorozaton százhárom pont szerepel.

A tárgysorozat a következő: A polgármester jelentése, Interpellációk és indítványok. *Kopanovics Sándor* és *Szkenderovics Lajos* végrehajtott szabadság iránti kérvénye. *Vulics Máttyás*, özvegy *Juhász Cárhorné*, *Pastrovics Máttyás*, *Jeszenovics Iván*, *Vidkovičs Antal*, *Nadátov Mihály*, *Orlin Vladimir*, *Lovas Sándor*, *Kucenko Dimitrije*, *Sorokln Mihály*, *Platonov Eugen*, *Gumbin Fodor*, *Halin Akim*, *Usacev Gligorije*, *Omjakovszki Sándor*, *Tarasov Juraj*, *Fitilyev Zahariás*, *Voda Feodor*, *Moncsitszki Gligorije*, *Kudasev Nikola*, *Petrov Eugen*, *Vdovenko Zahariás*, *Dobrov Mihály*, *Doktorov Vaszily*, *Bodnyagin Vladimir*, *Nikolajev Nikola*, *Suscicski Georg*, *Visocki Mihály*, *Bespalyacev Jelena*, *Olyanov Ksenija*, *Kusnir Illés*, *Agacev Nikola*, *Buacelye Zmail*, *Borisov Péter*, *Sztavrovics Nikola* és *Vladimir*, *Nepokojcsicki Vadim*, *Petuhov Nikola*, *Kraszjuka Vladimir*, *Verdis Makrije*, *Domantovics Borisz*, *Sárgányi Sándor*, *Pesztriko Vladimir*, *Solozsenc Péter*, *Csernis Vitália*, *Gersdorf György*, *Szvecinszki Vsevoloda*, *Karp Iván*, *Gerszimenk Nikola*, *Kolomenszka Szófia*, *Polyuskin Gligorije*, *Smukler Nikola*, *Jezer Dragutin*, *Bermel Miklós*, *Lázár Leó*, *Dömök Ferenc*, idősebb *Dömök Ferenc*, *Jaborek Nándor*, *Klup József*, *Klein József*, *Horvát Péter*, *Tót Gyula*, *Kuhajdik Pál*, *Schmidt Vilmos*, *Róth Béla*, *Berger Malvin*, dr. *Berger István*, *Grünvald Ernestszt*, *Fleiser Márton*, *Csukonyi Pál*, *Szabó Gusztáv* szuboticei lakosok kérvényei feltételes illetőség megadásáért. A városi tanács javaslata 250.000 dinár r.egszavazása tárgyában a jogakadémia épületének restaurálási költségeire. A városi tanács javaslata, hogy a szokolegyesületnek ötezer, a rokkantaknak ötezer dinár segélyt szavazzanak meg. A szuboticei városi közközház átadása a bácskai tartománynak, továbbá *Szegedincev Zvezdán*, *Heckinger Károly*, *Rápaics Nikola*, *Berd László*, *Szabó Mihály*, *Krnátszki Lázár* és dr. *Vécsel Samu* különböző kérvényei szerepelnek még a napirenden.

Napirendre tüzték *Klup József* és *Felingauer Ferenc* szuboticei városi zenészek, *Rieger Dezső* városi jegyző és *Milodanavics Vranje* szolga nvugdíjazási kérelmét és tanácsi javaslatot, a szuboticei grafikai munkások kérelmét, amelyben a *Gráfikai Otthon* részére megjelölt házhelyet kérnek és *Tumbász Mihály* rendőr özvegyének özvegyi nvugdíj iránti kérelmét. Végül tárgyalni fogja a közgyűlés *Sztipics Márk* városi üzlethelyiségbérlő és társainak kérvényét, amelyben kéri, hogy tekintettel a súlyos gazdasági viszonyokra, szállítsa le a közgyűlés a városi bérlőkben és a városházában lévő üzletek bérösszegét.

TÖZSDE

Zürich, május 25. Zárlat. Beograd 9.1250. Páris 20.30. London 25.18625. Newyork 519.37. Brüsszel 72.1250. Milánó 27.1775. Madrid 73.50. Amsterdam 208.7750. Berlin 123.80. Bécs 72.95. Szófia 3.75. Prága 15.37. Varsó 58.25. Budapest 90.50. Bukarest 3.08.

Zagreb, május 25. Zárlat. Páris 261.45—263.45. London 275.73—276.43. Newyork 56.71—56.91. Zürich 1094.40—1097.40. Milánó 295.47—298.77. Amsterdam 2282.25—2291.25. Berlin 1354.75—1357.75. Bécs 797.95—800.95. Prága 168.09—168.89. Budapest 999.74—993.74.

Szombori tőzsde 1929 május hó 25-én. Buza: bácska vasut prt. 215—220, rozs bácskai vasut prt. 210—215, zab bácskai vasut prt. 205—210, árpa takarmányi 64—65 kilós 220—225, tavaszi 67—68 kilós 235—240, baranyai 69—70 kilós 250—255, tengeri morzsolt prt. 227.50—232.50, bab orig. 1000—1020, liszt ogg 320—330, Og 320—330, 2-es sz. 300—310, 5-ös sz. 285—295, 6-os sz. 265—275, 7-es sz. 255—265, 8-as sz. 195—205, korpa finom korpa prt. 155—160. Irányzat: lanyha. Forgalom: 134 vagon.

Noviszadi terménytőzsde. Buza: Bácskai 79—80 kilós 220—225, bácskai Tiszavidék 79—80 kilós 220—225, bácskai paritás Vrsac 79—80 kilós 220—222.50, felső bánáti 79—80 kilós, szerémi 79—80 kilós 220—225, árpa bácskai 65—66 kilós 230—235, zab bácskai 215—220, tengeri bácskai 230—235, bácskai VI. 235—240, bánáti 230—232.50, szerémi 230—235, szerémi VI. 235—240, liszt ogg és Og bácskai 325—335, 2-es sz. 305—315, 5-ös sz. 290—300, 6-os sz. 285—295, 7-es sz. 270—280, 8-as sz. 190—195, korpa bácskai jutazsákokban 170—175, szerémi jutazsákokban 170—175, bánáti jutazsákokban 165—170. Irányzat: lanyha.

Budapesti gabonatőzsde 1929 május 25. Matáridó-üzlet. Buza októberre 23.04—23.30, zárlat 23.13—23.14, márciusra 25—25.26, zárlat 25.11—25.12, májusra 21.10—21.40, zárlat 21.20—21.30. Rózsa októberre 19.10—19.80, zárlat 19.33—19.35, márciusra 20.50—21, zárlat 20.70—20.72. Tengeri májusra 23.70, júliusra 23.92—24.40, zárlat 23.98—24. Készárupiac: buza 21.70—23.60, rozs 18.40—18.55, takarmányárpa 24—24.75, sörárpa 25.50—26.75, tengeri 24.80—27, zab 21.50—22.50, korpa 15.75—16.25.

Chicago terménytőzsde, 1929 május 25. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat). Buza május (101) 100 és fél, július (104 és fél) 103 háromnegyed, szeptember (108 egynegyed) 107 ötnyelcad. Tengeri május (84 és fél), július (85 egynyolcad) 86, szeptember (87 és fél) 87 egynyolcad. Zab május (45 egynyolcad), július (44 egynyolcad), szeptember (42 és fél). Rózsa május (85), július (85) 83 egynegyed, szeptember (88) 87 háromnyolcad.

Winnepi terménytőzsde. Középfolyamok. Buza május 112 és fél, július 112 hétnyelcad, október 112 egynegyed.

Liverpooli terménytőzsde. Zárlat: Buza május (7 sh. 9 ötnyelcad d.) 7 sh. 9 háromnegyed d. július (8 sh. d.) 7 sh. 11 háromnegyed d. okt. ber. (8 sh. 3 egynegyed d.) 8 sh. 2 háromnegyed d. december (8 sh. 5 egynegyed d.) 8 sh. 4 háromnegyed d.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint, a jugoszláv vizek mai állása a következő: *Duna*: Almás 464 (+6), Noviszad 396 (+9), 478 (—0), Pančevac 461 (+1), Szmederev 528 (—4), Orsava 442 (+2). *Dráva*: Maribor 120 (10), Oszijek 230 (+2). *Száva*: Zagreb —38 (—18), Sziszac 128 (+4), Jasenovac 442 (—18), Bród 599 (—19), Samac 475 (+12), Mitrovica 594 (—5), Subac 419 (—6), Beograd 426 (+2). *Tisza*: Szentá 357 (—3), Becej 322 (+2), Tittel 441 (+5).

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ. Május 27-ikén, hétfőn: »Idiot«, Dosztojevszkitől. Kedd, május 28: »Bezarlens«, francia vigiáték. (Az Oszijek-noviszadi nemzeti színház vendégjátéka.)

— A királyi gárda lovasdandárjának szlávja. Beogradból jelentik: A királyi gárda lovasdandárja szombaton ünnepelte szlávját a topcsideri gárdakaszárnyában. A szláván a komány tagjai, magasrangú katonatisztek, állami tisztviselők és a társadalmi élet előkelőségei jelentek meg.

— Katonai előteretés. Sztáribecsejéről jelentik: Öfelsége Alekszandar király Markovics Vojislav alvezredest, aki a sztáribecseji kerületi katonai parancsnoksághoz van beosztva, ezredessé léptette elő.

— Matkovics Dobrica főispán hivatalvizsgálata Noviszadon. Noviszadon jelentik: Matkovics Dobrica bácskai főispán Cvetkovics Nikola főispáni titkár kíséretében pénteken este Noviszadra érkezett. A főispán szombaton délelőtt kilenc órakor felkereste Borota Branislav polgármestert és dr. Momirovics Veljko főkapitányt, akiknek kíséretében az összes hivatalokat meglátogatta és felülvizsgálta az ügykezelést. Ebben Dokičs Gyula tábornok, hadseregparancsnokot kereste fel a főispán, később fogadta az újságírókat, akiknek kijelentette, hogy Noviszadon hivatalvizsgálatot fog tartani és látogatást tesz több előkelő polgárral.

— Előjárás. A meteorológiai intézet jelentik: Megleg idő várható kisebb helyi zivatarokkal.

— Az új saloni jegyző elfoglalja hivatalát. Pavlov Oresztije Ada volt főjegyzője, aki rövid adai működése alatt a lakosság minden rétegének osztatlan tisztelőt megszerezte, elfoglalta Noviszad főjegyzői állását. Pavlov Oresztije önként hagyta el Adát, engedve a noviszadcsik kérésének.

— A romániai katolikusok és görögkeletiek a konkordátum ratifikálása ellen. B karestből jelentik: A szenátus elé terjesztett konkordátum ratifikálását ügyben megindult a vita. Elsőnek Balan erdélyi görögkeleti metropolita szólalt fel, aki a konkordátum ratifikálása ellen nyilatkozott. A konkordátum ratifikálása — mondotta Balan — fölénybe hozná a katolikusokat a görögkeleti vallással szemben, noha az utóbbi az államvallás. Gyáriás szenátor felszólalásában kijelentette, hogy ő is a konkordátum ratifikálása ellen szavaz. Rámutatottazokra a pontokra, amelyeket mint buggó katolikus kifogásol. A konkordátum-harc a parlamenten kívül is megindult. A görögkeleti egyházak nagygyűlést tartottak, amelyen határozat javaslatot hoztak. Ebben kéri a kormányt és a régenstanácsot, hogy vonja vissza a konkordátumot, amelynek törvényerőre való emelkedése a katolicizmus karjaiba üzné a görögkeletieket. A katolikus gyűlésen is kérték a konkordátum visszavonását, amely évszázadokkal visszavetné a katolicizmust és megakasztaná fejlődését.

Az On világosszínű cipő
olyanok lesznek, mint az újak, ha a Brauns
Vilbra
bőrfestékekkel újra befesti

Aktat skák, bőrön ö, bőrszékék stb. szintén olyanok lesznek, mint az újak
Kapható minden festszűzletben, bőrkereskedésben és drogériában stb.

Vilim Brauns festékgár, Celje

— Uj szolgabíró Sztáribecsejen. A belügyminiszter Micsin Vladimir vrsaci szolgabíróhoz hasonló minőségben Sztáribecsejre helyezte át. Az új szolgabíró már átvette hivatalát.

— Hétfőn kezdődik a parlamenti merénylet büntvényének tárgyalása. Beogradból jelentik: Racsics Punisa és társai büntvényének tárgyalását, amit ismeretes, május 27-ikére tüzték ki. A tárgyalás a beograd városi bíróság első számú nagytértermében tartják meg, minthogy azonban ez a terem is meglehetősen kicsi, mindössze hatvan belépőjegyet adtak ki. Husz jegyet kaptak a beogradi újságírók huszat a külföldi újságírók és husz jegy jutott a közönségnek, de ezeket is legnagyobbbrészt ügyvédek kapták. A vádlottak hozzátartozói is csak néhány jegyet kaphattak és pedig minden vádlottnak két családtagja lehet jelen a tárgyaláson. A három vádlottat negyven ügyvéd védi és a tanúk száma hatvan.

— Elhört kommunizmus. Beogradból jelentik: Az államvédelmi állami bíróság szombaton hirdette ki az ítéletet tizenegy vádlott ügyében, akiket kommunista agitációval vádoltak. A bíróság hat vádlottat mondott ki bűnösnek és Andrejevics Bánt tizenötévi, Grubol Pétert tizenkétévi, Boljevics Sztavant tízévi, Ronkovic Alekszandart és Matjevics Milost hat-hatévi és Csolovics Sztavant ötévi fegyházra ítélte. Öt vádlottat felmentettek.

— A bolgár emigránsok agyonlövéséről. Beogradból jelentik: Az Avala jelenti: A bolgár sajtónak azzal a hírével kapcsolatban, hogy a bolgár határőrök e hó 21-ikéről 22-ikére virradó éjjel Dragoman falutól északra agyonlőtték Szimov Tinko és Dzanov Décsa bolgár emigránsokat, akik állítólag jugoszláv területtel mentek át Bulgáriába, hogy ott fosztogassanak. Fel vevünk tartalmazva annak kijelentésére, hogy a fenti hírek hatalmatlanság és nem pontosak és hogy az említettek Popsarevácson vannak és élnek.

— Ich küsse Ihre Hand Madame. (A Lijka-moz ut filmje.) A Lijka-moz hétfőtől kezdve mutatja be Adolph Menjou ut vigjátékát, amely a »Ich küsse Ihre Hand Madame...« című népszerű dalról kölcsönözte a címét. A film aligha fog olyan népszerűsége szert tenni, mint a dal, mert a meséje vérszegény és vigjáték-ötlet is kevés van benne. A kiállítás bőkezűsége és Adolph Menjou-nak, a népszerű amerikai színésznek eleganciája azonban kárpótol ezekért a hibáért és a felvételek is szépek.

— Átutaztak Zagrebon a Peruba kivándorló kozákok, Zagrebból jelentik: A Jugoszláviában élő kubáni kozákok, mint a Bácsmegeyi Napló jelentette, Peruba vándorolnak ki, ahol az Amazon mellett telepítik le őket. A kivándorló kozákok első csoportja, száz kezük egy tábornok vezetésével szombaton utazott át Zagrebon. A kozákok Genovába utaznak, ahonnan a perui kormány költségén ingyen mennek ki Dél-Amerikába. Ha a telepek, amelyeket a kozákoknak kiosztanak megfelelőek lesznek, negyven ezer kozák vándorol ki Peruába, ahol széleskörű autonómiát kapnak.

— Felakasztotta magát a budapesti Nemzeti Múzeum igazgatója, Budapestről jelentik: Szombaton fölakasztva holtan találták lakásán Harsányi Pált, a Magyar Nemzeti Múzeum éremosztályának igazgatóját. Valószínű, hogy Harsányi még csütörtökön követett el öngyilkosságot még pedig oly módon, hogy összekötözte lábait, nyakára hurkot kötött és azt a rézagy támlájára erősítette. Amikor az ágyba lefeküdt, a hurkok összeszorult. Halálközelmében valószínűleg a földre zuhant, mert holttestét ott találták meg. Harsányi jó anyagi viszonyok között élt és öngyilkosságának okát nem tudják.

— Az adal községi képviselőtestület tagjai letették az esküt. Adáról jelentik: Ada új községi képviselőtestülete május 24-ikén tette le Vlahovics Dusán, újonnan kinevezett főbíró kezébe az esküt. Az új képviselőtestületi tagok a következők: Beslics Dusán, Dragin Radisa, idősebb D. c. Kov Milán, Zsivkovic Joca, Jovanovic Mitar, Jevremovic Gyura, Kovacevics Avram, Miskovic Gyura, Miskovic Rada, Markovic Szima, Mrdjanov Milorad, Ofircovic Paja, Pecics Szvetislav, Piszarovic Uros, Popovic Rada, Rigyieski Branko, Szedmakov Miladin, Szedmakov Aron, Sztrisevics Tosa, Tanasic Bosko, Antal Sándor, Bonis Gyura, dr. Balányi Sándor, dr. Wolf Béla, Janacs Petár, Körvélyesi János, Laták Antal, Marcinka József, Mihalek Mátyás, Nagypál András, Nagypál József, Nagypál Sándor, Rosenbaum Izidor, Szolár Mátyás, Török Lajos, Tajti András, dr. Holló Oszkár, Cwick Rezső, Sólymosi István.

— Elfogott betörők. Noviszadról jelentik: A szobrani csendőrség letartóztatta Sztanics Izidor és Ilic Mladen kereskedelmi alkalmazottakat, akiket azal gyanúsítottak, hogy betörték Dugverszky Gedeon gyártelepének irodájába és a fiókból kétezer dinárt elvittek, továbbá hogy behatoltak Pentz Ferenc szobrani kereskedő üzletébe, ahonnan több ezer dinár értékű árut és bélyeget elraboltak. Ilic és Sztanics a noviszadi vizsgálóbíró előtt beismerték a betöréseket.

— Eljárás indul a sabáci Macsva verekedő játékosai és kísérei ellen. Noviszadról jelentik: Nagy meztöközést kellett Noviszadon a sabáci Macsva-Vojvodina futballmeccs után történt botrány és verekedés. A mérkőzés után a Macsva kísérei sértegetni kezdték a pályáról elvonuló noviszadi közönséget, amely felháborodottan utasította vissza az inzultust. A Macsva mintegy ötvenfőnyi kísérei autókban és autóbuzson vonult be a pályáról, de a Bristol-szálloda előtt megálltak és tetteleg inzultálták a közönséget. A verekedésbe mindig többen és többen elegyedtek bele, úgyhogy mire a rendőrség megérkezett, már valóságos tömegcsata folyt az uccán. A rendőrök gummibottal zavarták szét a tömeget, de ezzel még mindig nem ért véget a harc, mert a városháza előtt ismét verekedés tört ki. Két-háromszáz főnyi tömeg gyűlt össze a helyszínen és a rendőrségnek nagy erőfeszítésbe kellett, amíg a rendet helyreállította. A játékosokat és kíséreiket később rendőri fedezet mellett kísérték ki az állomásra, nehogy újabb incidens történjen. A rendőrség azok ellen a sabáci vendégek ellen, akik a botrányban résztvettek és noviszadi polgárokat inzultáltak, eljárást fog indítani. A botrányról a futballkerület legközelebbi ülésén is foglalkozni fognak.

— A szombori mezőgazdasági tőzsde igazgatóságai ülése. Szomborból jelentik: A szombori mezőgazdasági tőzsde igazgatósága csütörtökön tartotta meg plenáris alakuló ülését, amelyen megválasztották a választásokat. Előbbséget dr. Manojlovics Vladislavot, alelnökké dr. Bugarszky Nenadot és Rác Emilt választották meg. A végrehajtóbizottság elnökévé dr. Bugarszky Nenadot, helyettesül Rác Emilt, tagokul pedig Jankovic Ivánt, dr. Maties Martint, Kolesi Lászlót, Ernst Fülöpöt és Grünbaum Nándort választották. Az ármegállapító bizottságba dr. Bugarszky Nenadot, Kolesi Lászlót, Jankovic Ivánt, Rác Emilt, Grünbaum Nándort és Ernst Fülöpöt. A lisztipus megállapító bizottságba Ernst Fülöpöt, Jankovic Ivánt, Rác Emilt, Löwy Márton, Welker Györgyöt, Forgács Dezsőt (Bácskatopola), Poár Vitomirt (Oszijek), Pfeiffer Kálmánt (Bajmók), Stieglitz Elekét (Szubotica), Gled Vilmost (Szubotica) és Fassler Vendelt (Vukovár) választották be. Az üzemszolgálati bizottságba dr. Bugarszky Nenadot, dr. Csuriics Dávidot, Grünbaum Nándort, Ernst Fülöpöt, Jankovic Ivánt, Kolesi Lászlót, Lusztig Józsefet, dr. Mártis Márton, Rác Emilt és Terzin Györgyöt, a tisztviselői nyugdíjlap bizottságba pedig dr. Maties Márton, Lusztig Józsefet és Ernst Fülöpöt választották be.

Ágnes krémtől gyönyörű lesz

— Vöröskereszt-nap Szubotcán. A szubotcai Vöröskereszt egyesület június 2-án délelőtt és délután Szubotcán és Palicsan nagyszabású Vöröskereszt-napot rendez.

— Szervezett vasúti tolvajbandát fogták el Szlavóniában. Oszijekről jelentik: A novagradszkai csendőrség a napokban jószervezett vasúti tolvajbandát tett ártalmatlanná. A fosztogató társaság a bródi és zagrebi vasúti vonalakon közlekedő vonatok utasait fosztogatta már hónapok óta és olyan ügyesen dolgozott, hogy mindaddig nem tudták leleplezni őket. A véletlen juttatta a csendőrség kezére a vasúti tolvajokat. A szlavóniai vonatokon a legutóbbi napokban már állandóan detektívek utaztak, akik az utasokat figyelték. Az egyik vonaton pénteken újabb lopás történt. Egy utas észrevette, hogy ellopták a pénztárcáját. Az egyik detektív, aki véletlenül ugyanabban a kocsiszakaszban ült, rögtön átkutatta a fülke utasait és egy utas zsebében meg is találta az eltűnt pénztárcát. A titkosrendőr nyomban letartóztatta a tettenéért zsebmetszőt, akiről igazoltatása alkalmával kiderült, hogy Kaszapovic Mihóknak hívják. Az elfogott tolvaj adatai alapján sikerült előznie a banda másik két tagját is Szeferovic Enver és Peics József személyében, akiket szintén őrizetbe vettek.

Asszonyok! Válasszatok

mosáshoz csak

Persilt!

Ez az igazi segítség!

Egyhangu

a dicsérete mindazoknak, akik ismerik. Persilt - félannyi munka, olcsó mosás és kifogástalan fehérnemű - ezt mondja minden háziasszony, aki egyszer helyesen kipróbálta.

— **Életuntak.** Szomborból jelentik: Szombaton két önkaszítás is történt Szombor környékén. A crvenkai szálláson Bartos Antalné harminckét éves napzamos felakasztotta magát és mire rátaláltak, már halott volt. Tettének oka ismeretlen. — Krizsán Pál hetvenkét éves gazdálkodó Csonoplán ittas állapotban felakasztotta magát és mire tettét észrevették, már kiszenvedett. Az öngyilkosság okát még nem tudták megállapítani.

— **Betörések Oszijeken.** Oszijekről jelentik: Szombatra virradó éjszaka két helyen is betörték Oszijeken. Betörők jártak Simon György és Raucher József kereskedésében és mindkét helyről több ezer dinár értékű árut vittek el. A hatóságoknak az a feltevése, hogy mindkét betörést ugyanazok követték el. A nyomozás megindult.

— **A maribori Vasutas Oszijeken.** Oszijekről jelentik: A maribori Vasutas, amely a napokban szép sikerrel mutatkozott be Szomborban és Szubotcán, vasárnap Oszijeken a Gradjanski vendége lesz. Előzőleg az oszijekai Zsak az odzsacii SC-vel játszik barátságos mérkőzést.

— **TANK—Konobarski-VII. kör 4:1 (3:0).** Tréningmérkőzés. A pénteken lejátszott mérkőzésen a Tankból jók voltak Csifari, Kollár, Tikvicki és Lukács, míg a Konobarskiból Szekulics, Zsiga és Proházska tuntek ki. Kopilovits László jó bíró volt.

— **A mozsárgyú áldozata,** Petrovoszeloról jelentik: Sulyos szerencsétlenség történt a petrovoszelói bucsun. Az egyik mozsárgyú megrepedt, felrobbant és a mellette álló Gacin Száva gazdálkodó arcán a forró szilánkok sulyos égési sebeket ejtettek.

— **Hollywoodi arcápolás.** Szinte naponta érkeznek újabb és újabb rendkívüli hírek Amerikából. Lassan megszoktuk már, hogy semmin se csodálkozzunk, ami az óceánon túlról érkezik. A legfrissebb szenzáció, amely különösen a nőket érdekli, egy kozmetikai találmány, amely valósággal forradalmasította az újvilágot, nőket pedig a női szépség paradicsomát, Hollywoodot. Talán egyetlen asszony sem félti úgy a szépségét, mint a színésznő, aki legtöbbször ennek köszönheti a karrierjét és a világhíret. Az a csodaszer, amely a hollywoodi tudósítás szerint örökre megoldotta az arcápolás problémáját, az arcfilm. Ez a különös összetételű folyadék vékony filmréteggel vonja be a bőrt, valóságos álarcot huz rá, amely percek alatt filmmé változik az arcon. A kezelése gyerekijáték, amellyel kellemes és husz perc múlva, amikor lemosás, üde, friss és tiszta lesz utána az arc, akár egy iskolásleányé. Az amerikai moziszínésznők most kétféle filmet ismernek és amint dolgvégzetten kijönnek a stúdióból, hazamennek filmezni — az arcukat.

— **A kikindai püspöki titkár** a hécsi görög keleti hitközség lelkészévé választották meg. Sztáribecsejéről jelentik: Bozsini Emilt, a temesvári-kikindai püspökség titkárát, Bozsini Szvetozár sztáribecseji főlegyző fiát, a hécsi görögkeleti szerb hitközség a legutóbb megtartott lelkészválasztáson lelkészévé választotta meg.

— **A szubotcai bunyevác jótékony négyzet gyermekéltánia.** A szubotcai bunyevác jótékony négyzet vasárnap, május 26-ikán három órakor a Bácska pályán nagy gyermekéltánit rendez. Ez alkalommal különböző játékokkal és tornagyakorlatokkal fogják szórakoztatni a közönséget. A gyermekéltánit tiszta jövedelmét a szegény gyermekek felruházására és üdültetésére fogják fordítani.

— **Dráma egy párisi szerkesztőségben,** Párisból jelentik: Véres dráma játszódott le pénteken a Franco-Americ című Párisban megjelenő spanyolnyelvű lap szerkesztőségében. Rabond francia rajzolóművész, a lap társtulajdonosa a szerkesztőség egyik szobájában öngyilkosult Aranda kiadótulajdonossal. A veszekedés hevében Aranda háromszor rásütötte revolverét a rajzolóművészre, aki holtan esett össze. A merénlyöt letartóztatták.

— **A prágai Habimah zsargonsház vendégjátéka Szomborban.** Szomborból jelentik: A prágai Habimah zsargon szintársulat, amely jelenleg — mint ismeretes — jugoszláviai turnén van, szerdán és csütörtökön nagy sikerrel vendégszerepelt a szombori színházban. Szerdán »Az operettkirály«, csütörtökön pedig »A rabbi álma« című énekes színjátékot mutatták be a prágai színészek, akiket mindkét este zsúfolt ház közönsége ünnepelt. Az együttes minden tagja kitűnő színész, de közülük is kitűnik Jungwithr Leopold. Nachbar Dolly, továbbá a női tagok közül Glücksmann Lóri, akik tökéletes énektudással és átértett játékkal hódították meg a publikumot.

**A BÁCSMEGYEI
NAPLÓ - RA**
bármelyik naptól kezdve
lehet előfizetni s az
előfizető részéről a
könyvkedvezményekben

— Vasárnap színésznapi lesz Beeskereken. Beeskerekről jelentik: Az országos színészegyesület évenként egyszer színésznapot rendez, amelynek jövedelmét a színészek nyugdíj és segélyalapja javára fordítják. A színésznapot az idén május 26-án, vasárnap tartják meg. A noviszadi szerb nemzeti színházársaság színtársulata, amely most nagy sikerrel Beeskereken vendégszerepel, mindent elkövet a színésznapi sikere érdekében. Ezalkalommal Sztankovics Bóra »Tasana« című színművét adják, amelynek bevételét szintén a színészegyesület jótékony akciójára fordítják. A közönség hihetőleg támogatni fogja a színésznapot.

Venreglőátvétel! Van szerencsém a n. é. átutazó közönség és ismerőseim tudomására hozni, hogy az Obilics-venreglőt átvettem. Elsőrendű konyha, kitűnő villásreggeli, állandóan frissen csapolt Weiffert-sör. Abonenseket elfogadok. Szíves pártfogást kér Knopfi Károly vendéglős. Szubotica, vasuttal szemben.

— **Gazdakör alakult Bácskogradistén.** Sztáribeseiről jelentik: A bácskogradistei gazdakör a napokban tartotta meg alakuló közgyűlését. Martinovics György korelnök vezetése alatt a következő tisztikart választották meg. Elnök: Martinovics György, alelnök: Sztanosik Lázár, titkár: Horváth Ferenc, pénztárnok: Sági Lajos, könyvtárnok: Kovács Ferenc. Választmányi tagok: Takács Péter, Surján Ignác, Sirovica Péter, Sirovica Ferenc, Berki János és Füstös István. Számvizsgálók: Benkő István és Balázs István.

Párisi bijouterie és ridikülujdonságok megérkeztek. Balog Lina cég.

— **Halálosvégű verekedés Banatszka-Szubotícán.** Belacrkváról jelentik: Jovicsin Sztankó és Neszor Rada banatszkaszuboticiai földmivesek összeszólalkoztak, Jovicsin eközben kést rántott és azt ellenfele hátsóba dobta. Neszor néhány órai szenvedés után meghalt. A gyilkost a csendőrség letartóztatta és a belacrkvai ügyészség fogházába szállította.

A tisztaság a kultúra fontos tényezője. Régi idők óta bebizonyosodott tény az, hogy fertőző betegségektől nem a fehérmű fehéritése óv meg bennünket, hanem annak alapos mosása elsőrangú vegyi hozzáadatok nélkül készített szappannal. Csak így biztosítja fehérműjének hosszú élettartamát. Az Albus szappan évtizedek óta változatlanul jó minőségű, felhívjuk tehát olvasóink figyelmét az Albus szappangyár mai számunkban megjelenő hirdetésére.

— **Felakasztotta magát egy sztáramoraviciai gazdálkodó.** Tóth Jámor János sztáramoraviciai gazdálkodó Kabók Mihály gazdálkodó házában egyik szobájában felakasztotta magát. Csak két nap múlva akadtak rá holttestére. A gazdálkodó az alkohol rabja volt és anyagilag teljesen tönkre ment. Állandó viszálykodásban élt családjával és végül elkeseredésben követte el az öngyilkosságot.

Gerber-féle Góliát barna sör zamatos, tápláló, izletes és pótolhatatlan.

— **A Mladost énekkar Belacrkván.** Belacrkváról jelentik: A zagrebi Mladost egyetemi énekkar vaidasági körútja során Belacrkvára érkezett, ahol ünnepélyesen fogadták. A pályaudvaron a belacrkvai dalárdák zeneszóval várták a vendégeket, akiket Szpaics Koszta dr. polgármester üdvözölt szíves szavakkal. A Mladost elnökének válasza után a tömeg lelkes ünneplése közben a Mladost egy énekszámot adott elő. Este nagyszerű hangverseny volt és a közönség meleg ovációban részesítette a kitűnő énekkart, amely Belacrkváról Pancsevóra utazott.

A »Délamerikai Magyarság«, Buenos Airesben megjelenő magyar napilap szerkesztősége vállalkozik arra, hogy díjmentesen ad felvilágosítást és végez kutatásokat Délamerikában élő jugoszláviatai helyzetéről és hollétéről. Akinek ilyen kívánsága van és aki Argentínában vagy Brazíliában levő hozzátartozóit fel akarja kutatni, erre vonatkozó megkeresését küldje be a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatalába, amely azokat ugyancsak díjmentesen továbbítja a Délamerikai Magyarság címére.

Az Ön levertségének és szorongó érzésének egyetlen s közismert szere a MIRA keserűvíz. Az emésztőszerveinek renyhoségéből származó minden kellemetlen betegséget s ennek esetleges tüneteit egy pohár Mira keserűvízzel megszüntetheti. Kérjen tehát »MIRÁT« mert ez jelenti Önnek az egészséget. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb fűszerüzletben. Képviselő Trafikant Gábor, Szubotica.

Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, hát- és derékfájás ellen a természetadta »Ferenc József« keserűvíz, naponkint többször bevéve, hathatós segítséget nyújt. Tudományos megfigyelések beigazolták, hogy a **Ferenc József** víz alhasi megbetegedések eseteiben gyorsan és mindig enyhén hat. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 18

A noviszadi vasárnapi futballprogram. Noviszadról jelentik: Ncviszadon vasárnap nagyon érdekes mérkőzés szerepel a programon. A Juda Makkabi csapata a mitrovicai Gradjanskival bajnoki mérkőzést játszik, amelynek kimenetelére elő sportkörökben nagy érdeklődéssel tekintenek.

A Bácsmegeyi Napló „Ragasszunk“ pályázatának áprilisi eredménye

A Ragasszunk-pályázat íránt áprilisban valamivel csekélyebb érdeklődés nyilvánult meg, mint az előző hónapban és a pályázatok minősége is mögötte marad a márciusi pályázat eredményének. Összesen 13 pályamunka érkezett be. Az első díjat ez alkalommal nem áll módunkban kiadni. 200—200 dinár jutalomban részesültek: Sándor Etelka, Dalj, dr. Feuer Imre Pancsevo. Nagy Z. József, Orom, a »Ragasszunk és reméljünk« jellegű pályamunka és Málnásy Irén, Veliki Beeskerek pályázata, aki 723 szót ragasztott fel. Dícséretben részesültek Walovetz Györgyné, Vel. Beeskerek és Szalay M. Senta pályázatai.

Aránylag a legjobb dr. Feuer Imre pályázata, amit itt facsimileben közlünk.

Itt a Tavasz!

Megérkezett részletekben gummiabrányok becs. Ugyan, a Tavaszi megújulás! Ismét jönnek azok a bűnös éjszakák

amelyeken a **Szerlem korbácsa** kinozza a csinos kis fekete szemű szépségeket

Egy eddig tejesen ismeretlen érzés lesz urra a síheder idegein. A **20 ÉVES SENORITA** földkerekség minden táján **APRÓ**

ismeri már, hogy mit a **Május, fiatalság, Szerlem!** **APRÓ**

HIRDETÉSEK **LEVELEZÉS!** **ROVATÁBAN** keresi **vidéki**

Előkelő Gazdag úrak **„Sokat járunk szorakozni,“** jellegre a kiadóhivatalba!

Subotícán a korzón vasár- és ünnepnapokon délelőtt ifjúimnak áthelyezte találkozó-helyét

A Mozgó limonádé-kimérő apparátus **mellett Ezideig ilyen olcsón**

legkisebb gyomorfájást sem **VÁSÁROLHATOTT!** Ez az ok, amiért Önnek is egy készenlevő **MAGNA-port**

kell egy pohár vízben feloldva bevenni, azonnal megszűnnek fájdalmai, **A vidéki száraz**

d adak gyönyörű gyermekkocsikat vezetnek, közben

kelleme szorakozást nyújt **Konrath-rádió** **korzó-koncert** műsora! **meg**

A felülmúlhatatlan szolgálatkész **Pénykőpészcsődő Vaskernakérség. Onálló Mechanikus**

S még valakit meg kell említenünk! a **Dezsa Salló**, ki a legvérszéyesebb városi

forgalomban, megérdemli a teljes bizalmat és aki mindenkor kész, hogy tudását

és a Ford-ot, a **Dezsa** és **Előkelő potyautasok** rendelkezésére

bocsássa. **A Városháza KIRAKATÓVEGGEI** előtt van a földmives **fiatalság**

KEDVELT TALÁLKOZÓHELYE **Menyasszonyok Eldoradoja!** **A legjobb márka**

EGY SZÉP ÉS HATALMAS **Greta Garbo, 40 lánc** **prima**

szántóföld (szép nagy szállással) **112 évvel**, vagy van **40 éves** **Elsőrendű nő**

Cirka 32 katasztrális hold **birtokkal**, az se **Simon!** **Kész szédülés!**

LUXNÉ Önagysága TAVASZI ruhái is

elkészültek, P A P R I K A **színű kalapot vásárolt**

Három napi hitelre és MINT modern gondolkodásu holgy **Az ifjatos esték gyönyörű tölkelessé teszi**

Egy művész **Rendkívül szíves hangulatos társaságában** **hiszen jó férje ura**

zavartalanul szorakozik Rummy PARTIJA **mellett és nem tulságosan veszi**

(figyelmébe KIVÉL FLÓRTÓL A FEJESÉGE

— **Járásí szöke/ünnepély** Vrhoszon. Novivrbaszról jelentik: Vasárnap, május 26-án a kulai járás öszes szokolyegyesületei Novivrbaszban a VSC pályán nagy ünnepélyt tartanak. Az ünnepélyen a szombori katonazenekar is közreműködik.

— **A Tolnai Világlapja** új száma az érdekes képek és olvasnivalók gazdag tárháza. A népszerű hetilap, amely külön regényköteteket ad mellékletül, a Literária árusítóinál kapható.

— **Orvosi hír.** Dr. Ivan Poljaković a grazi tudományegyetemen szigorlatait sikerrel tette le és orvos-tudori diplomát nyert.

— **Ismeretlen női holttestet** fogtak ki a Murából. Csakovecéről jelentik: A podureni előjáróság értesítette a csakoveci törvényszék vizsgálóbíróját, hogy a Mura folyó egy husz-huszonöt év körüli női holttestet vetett ki a partra. A vizsgálóbíró két orvossal ki-

szállt a helyszínre. A holttest nyakán egy vékony aranylánc volt, rajta egy féldinár nagyságú érem, amelynek egyik lapján törött zománc van, a másik nyolcszögletű érem oldalán egy anyalkép, a hátsó oldalán pedig »M. Trost« írás látható. Mikor a Murából kifogták, a fején sérülések nyomait vették észre. A nyomozás megindult.

Dr. Izsák Simon orvos rendelőjét Palicsról Szubotcára VII., Vinkovačka ul. 5. sz. alá helyezte át. (Kakasiskola mögött). Telefon 421.

— **A Színházi Élet** új száma a szokott gazdag tartalommal jelent meg. Érdekes képek, cikkek, regény és kottamelléklet, valamint gazdag rovatok teszik változatossá az új számot, amely darabmelléklettel Bourdet »Most jelent meg« című kitűnő vígjátékát közli. A Színházi Élet új száma a Literária árusítóinál kapható.

SZÍNHÁZ

Jelics ezredes

A noviszadi szerb színészek bemutató előadása Beeskereken

Beeskerekről jelentik: Csütörtökön este premiére volt Beeskereken. A noviszadi szerb nemzeti színház-társaság színtársulata ezalkalommal mutatta be először Predics M hajlónak *»Jelics ezredes«* című négyfelvonásos modern társadalmi drámáját. Rendkívüli vonzó és egészen kivételes esemény Beeskereken egy premiére, méghozzá hazai szerző eredeti darabja, úgy hogy rendkívüli színházi csemegének ígérkezett a csütörtöki bemutató.

A darab a háború befejezése utáni időben játszódik Beogradban. Zsufolyva van problémákkal, a háború követő korszak nagy szociális és erkölcsi problémáival, amelyek alól egy ember sem vonhatja ki magát, amelyek még ma is éretők, fájók és megoldhatatlanok. Sajnos a darab sem oldja meg a felvetett kérdéseket, sem egyetemesen, sem Jelics ezredes egyéni és családi vonatkozásaiban. A megoldatlanság, a befejezetlenség és az eseménytelenség, ezek a hibái a darabnak, a kitűnő kidombrítása a nagyszerű, érdekesítő dialogusok, a szellemesség és az erős drámai lendület viszont a dráma nagy értékei.

Jelics alezredes, a nagy hős, a kiváló hadvezér megrokkanna, megöregedve, nyomorokon kerül ki a háborúból. Két keze hiányzik, a haja megöszült, de a felesége szép és fiatal maradt. Jelics lelkét marja a gondolat, hogy a öreg fiatal asszony nem szeretheti a rokkant, héna, héna férjét. Rengeteg igazságtalanságra bukkan a társadalmi és politikai életben is, az érdemtelenek érvényesülése, az érdem mellőzése, sok más jelenség meggyőzi arról, hogy jobb lett volna elpusztulni a háborúban. Jelics azonban fői akarja rázni a világot, hatalmas könyvet ír, amelyből azt hiszi ki fog indulni a társadalom újjászülése. A könyvet névtelenül adja ki, a kritika lekicsinyléssel fogadja, senki nem olvassa el, nem hozza meg a várt eredményt. Jelics kétségbeesik, a könyv kiadása anyagilag is a tönk szélére juttatja. Ekkor indiszkréción révén megtudják, hogy ő a könyv szerzője, mire a könyv egyszerre keresett lesz, rengeteg példány fogy el belőle, ömlik a pénz a házhoz. De ez nem a könyvnek szól, hanem az ő személyének: könyvörömadomány. Jelics, akit időközben ezredessé léptették elő látja, hogy minden hiába, a múlt nem győzhet a jelen fölött, az új kornak új emberek kellene. Már-már belenyugszik a változhatatlanba, megbékél a sorsral és feleségével is meg akar békülni. De ekkor megtudja, hogy a felesége hűlen hozzá és az asszonyt megöli.

Jelics ezredes *Raskovics* alakította hatalmas, meg-rázó drámai erővel. Az ezredes feleségét *Haritonovicsné* játszotta szenvedéllyel, a nagy lelki tusák pompás megjátszásával. *Jovanovics* intelligensen, finoman, meleg érzéssel játszotta meg a megértő jóbarát szerepét. *Jovanovics* kisasszony az ezredes anyjának szerepében megrendítően igaz volt, az aggódó, jóságos, szerető anyát tökéletesebben már nem lehet kilhozni. *Dinics* a ragaszkodó, hűséges tisztiszolgát realisan alakította. Kitűnő volt *Lazarevics*, a könyvkiadó kényes szerepében. *Dusanovics*, mint csábító, valamint *Markovics*, *Haritonovics*, *Szavics* és a többi kisebb szereplő is. A darabot *Jovanovics* rendezte ügyesen és nagy szakértelmmel.

Pénteken *Bunics* nagy történelmi színművét, a *»Vojvoda Eránát«* játszották, amelyben újból *Raskovics* mutatta be nagy drámai képességeit. Rajta kívül *Haritonovicsné* és *Jovanovics* vittek nagy szerepet igen nagy sikerrel. *Markovics*, *Dinics*, *Lazarevics*, *Dusanovics*, *Haritonovics* és a többi szereplők is teljes sikert értek el.

A közönség mind a két darabot nagy megértéssel fogadta és a szereplőket elismerése jeléül sok tapsban részesítette.

Louis Verneulle bohózata *»A városi rokon«* magába foglalja a szokványos francia bohózatok minden szabályszerű kellékét: a felszarvazott férjét, a hűlen feleséget és az elengedhetetlen házibarátot. Ezeket még meg is toldja a szerző egy varsói rokon kisaszonnyal, aki szép, fiatal, kacér és dúsgazdag, azonban kívül úgy váltja a szeretőt, mint más ember a gallérját szekta. Persze rengeteg mulatságos kaland és bonyodalom van a darabban és a végén a költői igazságszolgáltatás visszaszerzi a feleségnek a már-már hűlenné vált — házibarátot.

Az ember azzal megy haza az előadásról, hogy kitűnően mulatott, de másnap már nem emlékszik az egész könnyű darabról semmire. Legfeljebb a színészek pompás figurája marad meg az ember emlékezetében. Elfőtünk áll még sokáig *Dreicsné* nagyszerű alakítása, aki a varsói rokont, a csábító drámát játszotta olyan pompásan, hogy nemcsak a férj és a házibarátot szeretett bele, hanem az egész közönség. *Haritonovicsné* a feleség szerepét nagyszerűen játszotta meg. Olyan kitűnően adta az ártatlanul meggyanusított hűven, hogy magunk is elhittük volna neki, ha nem szemünk láttán

csalta volna meg a férjét. *Markovics* a felszarvazott férjét, *Jovanovics* pedig a csábító házibarátot alakította remekül. Nagyszerű figurát alakított mindegyik a szerepből.

A darabot *Jovanovics* rendezte nagy hozzáértéssel

és sok műziséssel. A közönség, most már megállapítjuk, végleg behódolt a társulatnak, mert napról-napra többen foglalnak helyet a nézőtérén és nagy lelkesedéssel tapsolnak a kitűnő szereplőknek.

h. I.

RÁDIÓ

Vasárnap Zagreb, Budapest, Milano, Róma és Bazel közvetítenek operákat

Hétfőn Prága ad csereműsort a középeurópai állomásoknak

A rádióvétel pénteken ismét igen kedvező volt és ugylátszik a kiegyensúlyozottan meleg időjárás mellett egy ideig továbbra is jó vételre van kilátás.

A vasárnapi műsor igen sok jó programot ígér. Vasárnap délelben Beograd operaházi zenekara ad nagyon nívós számokból álló hangversenyt (12.10), este pedig az opera kürtkvaritette Erdőkről-mezőkről címen ad hangversenyt (20.50). *Ljubljana* a drávai dívizió zenekarának hangversenyét adja (20.00).

Az operák sorában elsősorban *Zagreb*ot említjük meg. A zagrebi operaház vasárnap esti előadását közvetíti Zagreb rádiója, a műsor azonban nem mondja meg, hogy milyen operát játszanak (20.00). Budapest a Magyar Királyi Operaház diszeloadását közvetíti. Előadásra kerül a *Bánk-bán* I. és III. felvonása és *Hubai 1914—1918. szimfoniája* (19.30). Ki kell emelni még Budapest vasárnap déli hangversenyét. A szimfonikus zenekar hangversenyez *Kacsóh* Magda operafékesnő közreműködésével (12.00). Operaelőadás lesz *Bazelben*, ahol Wagner *Nürnbergi mesterdalnokok* című operáját közvetítik (21.35). Kár, hogy a rádióban oly ritkán hallható operát most is csak azok tudják majd a Vajdaságban élvezni, akiknek különlegesen jó és nagy apparátusuk van. *Milánó* Donizetti *Lukretia Borgid-ját*

(20.30), *Róma* pedig Puccini *Turandotját* adja (21.00), mindkét közvetítés nálunk is hallható már négy lámpás géppel is. *Langenberg* és *Köln* Granichstaedten *Orlov* című operettjét játszik (20.05), *Pozsony* Tatarszki *Az anya* című hangjátékát adja elő (19.05). A hangversenyek közül *Brestaut* és *Brünn* emeljük ki. *Bécs* Schnitzler *Teiwild* című színművét játszik. (20.10).

Hétfőn a középeurópai műsorcsere akcióban Prága hangversenye kerül közvetítésre a következő műsorral: 1. Dvorak: *Othello*, 2. V. Novák: *In der Tatra*. *Simfonische Dichtung für gosses Orchester*, op. 26. 3. K. B. Jirák: *Drei Heimtagesänge*, 4. B. Smetana: *Die Moldau*. *Simfonische Dichtung aus dem Zyklus »Mein Vaterland.«* A hangversenyt jugoszláv állomások közül Zagreb is közvetíti, de hallható lesz Budapestről és Berlinből is, továbbá Kattowitzból és Varsóból (20.30). Igen érdekes hangverseny lesz *Breslauban*. Fülemlék működnek közre és a hangversenyt egy parkból fogja fel a rádió (22.00) *Kopenhágában* zsidó nemzeti dalokat adnak elő (20.00).

Hétfőn Beograd késő éjjeli közvetítése emelkedik ki. A gárdazenekarjátszik éjjel tizenegy órakor jugoszláv népdalokat és jugoszláv zeneszerzők műveit.

KÖZGAZDASÁG

A jugoszláv kereskedelmi kamarák országos kongresszusa Noviszadon

A kongresszuson dr. Mazsuranics Zselimir kereskedelmi miniszter és az ország gazdasági életének előkelőségei vesznek részt

Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedelmi, gyáripari és iparkamara rendezésében vasárnap és hétfőn Noviszadon országos kongresszusra jönnek össze a jugoszláv kereskedelmi, gyáripari és iparkamarák, úgy hogy ezalkalommal a jugoszláv gazdasági élet előkelőségei és vezető tényezői fognak Noviszadon fontos tanácskozásra összeülni.

A kamarák országos kongresszusán ezideig a következő vezető gazdasági tényezők jelentették be részvételüket: dr. *Mazsuranics* Zselimir kereskedelmi miniszter, dr. *Schmidt* Konrad vámvezérigazgató, dr. *Lazarevics* Milán és dr. *Steinmetz* Rudolf kereskedelmi miniszteri osztályfőnökök, dr. *Markovics* Dragomir közlekedésügyi miniszteriiumi osztályfőnök, dr. *Sztojkovics* Velja földmívelésügyi osztályfőnök, dr. *Dungyverszky* Gedeon nagybirtokos, a noviszadi tőzsdé elnök, *Bugarszki* Tódor tartományi pénzügyigazgató, *Matkovics* Dobrica bácskai tartományi főispán, *Gáspárin* György, noviszadi építészeti igazgató, *Rupac* Rudolf noviszadi postaigazgató, dr. *Petrovics* Brankó noviszadi tőzsdéi titkár, dr. *Paulovics* Róbert, a vajdasági bankok szövetségének főtitkára, *Pravica* Bózsó noviszadi munkáskamarai elnök, dr. *Tabakovics* Alekszander tőzsdéi jogügyi titkár, *Gerber* Nándor gyáros, Sztaribecsej, *Herzog* László, *Zvekanov* Antal Szuboticáról, *Schön* József Bácskopalánkáról, *Szlepcesvics* Zsárkó noviszadi bankigazgató, *Krajacsevics* Gyula noviszadi kereskedő, kamarai tag, *Bogdanovics* Zsivorad noviszadi bankigazgató, *Königstädter* Dusan *Weisz* Frigyes, *Sztelanovics* Sztjevan, noviszadi kamarai tagok, *Gresics* Lajos, *Nicsin* Milivoj Szuboticáról, *Racics* György, Szombor, *Bojics* Milán kereskedelmi miniszteri osztályfőnök, dr. *Popovics* Sztjevan beogradi iparkamarai titkár, *Milicsevics* Dragan beogradi iparkamarai titkár, *Tabacsnik* Sándor zagrebi kereskedelmi kamarai alelnök, dr. *Csival* Adolf zagrebi kereskedelmi kamarai alelnök, dr. *Karmanszki* Lujó kamarai titkár Zagreb, *Dubokovics* Juraj szpliti kamarai elnök, *Boskovics* Szávó szpliti kamarai titkár, dr. *Medini* Milorad dubrovnikai kamarai titkár, *Marics* Dusan, *Ecsakcsics* Edhem sarajevói kamarai delegátusok, *Malbaski* Dusan becskerekai kamarai alelnök, *Sztanoflovics* Alekszander becskerekai kamarai titkár, *Ernszt* Fülöp malomigazgató Szombor, *Krisztoforovics* Iván, a szombori Lloyd főtitkára, *Radoszaviljevics* Vladimir a sztariibecseji Lloyd, *Popovics* Nikola az adai Lloyd titkára, *Jakobcsics* Imre, *Komor* Ernő, *Vidko-*

vics Sztjevan a szubotici Lloyd delegátusai, *Pejics* Sztjevan ipartestületi alelnök Szuboticáról, dr. *Pavlovics* Milos a szubotici Lloyd főtitkára, *Vukovics* Géza, a szubotici ipart. titkára, *Walter* Mihály ipartestületi elnök Odzsaci, *Gáz* József apatini ipartestületi delegátus, *Lainovics* Jákó podgoricai kamarai alelnök, *Radovics* Blagota podgoricai kamarai titkár, dr. *Guryevics* Vid szkopljei kamarai titkár, *Ljubiszaviljevics* Ljuba szkopljei kamarai delegátus, *Sztanojevics* Milutin beogradi kereskedelmi kamarai alelnök, *Gyurics* Mihály beogradi kereskedelmi kamarai alelnök, *Lujanovics* Milán, *Petkovics* Vojta, *Szekerovics* Sztjevan, *Marodics* Sztvetiszlav, beogradi kereskedelmi kamarai delegátusok, *Mohorics* Iván ljubljanaei kamara titkár, *Hribar* Károly ljubljanaei kamarai alelnök, *Bitz* János, *Wurm* György palánkai ipartestületi delegátusok, *Carnuletti* Amadeo zagrebi kereskedelmi kamarai alelnök, *Plein* Adolf oszijekai kamarai alelnök, *Plavics* Csedomil oszijekai kamarai titkár, *Sztrovatka* Hinko oszijekai kamarai delegátus és *Kocjanovics* Nikola Szubotica.

A kongresszust a városháza nagy közgyűlési termében tartják meg és annak napirendjét a következőképpen állapították meg: A kongresszus vasárnap délelőtt háromnegyed tízkor nyílik meg és a város képviselőtestületében *Lakics* János polgármesterhelyettes fogja a vendégeket üdvözölni. Utána *Popovics* Dáka, volt miniszter, a noviszadi kereskedelmi, gyáripari és iparkamara elnöke tartja meg elnöki megnyitóját, amelyben kifejezi a kongresszus célját és annak jelentőségét. A kongresszus napirendjén Jugoszlávia külkereskedelmi helyzetének és külkereskedelmi politikájának megvitatása szerepel és ehhez a tárgyhoz az ország különböző kamarái kimerítő jelentésben szólnak hozzá.

Elsőnek délelőtt fél tizenegy órakor dr. *Koszics* Mirkó egyetemi tanár, a noviszadi kereskedelmi, gyáripari és iparkamarai főtitkára *»Középeurópa külkereskedelmi politikájának időszerű irányelvei«* címmel tart előadást. Tekintettel arra, hogy dr. *Koszics* Mirkó a jugoszláv gazdasági élet egyik legkimagaslóbb személyisége és legjobb ismerője, előadása a kongresszus egyik legérdekesebb eseménye lesz. Háromnegyed tizenkét órakor *Mohorics* Iván, a ljubljanaei kereskedelmi és iparkamara titkára a vám és vasúti tarifapolitika problémájával kapcsolatban előadást tart a gyáripar és az autonóm vámtarifa kérdéséről.

Délelben egy órakor a Szloboda nagytermében a vendégek tiszteletére diszebed lesz, amelyen dr. *Ma-*

Az emberiségnek legveszedelmesebb ellensége: a légy. Milliós és milliós baktériumot hordoz egy légy magával és azáltal, hogy mindenféle piszkos és utálatos helyen megfordul, embernek és állatnak egyaránt veszedelmes. Közös érdeke ezért mindenkinek, hogy ezt a veszedelmes rovar **pusztítsa**. — E nemes célt szolgálja és végzi hihetetlen szorgalommal az **angol „ALBION” légyfogó**. — Minden márkánál kiválóbb, csodálatos ragadóképeségű, amely sajátos összetételénél fogva minden legyet magára csalogat! „Olyan **ALBION**, amely legyekkel teljesen meg nem telne, **nem létezik**”. — Háziasszonyok, véssétek eszetekbe a nevét: „ALBION”. Minden jobb üzletben kapható.

zsuranics Zselimir kereskedelmi miniszter is megjelöltek. Délután három órakor a vendégek egy része a lovaregylet lövészversenyére megy el, míg a kongresszus délután négy órakor folytatni fogja tanácskozását. A délutáni értekezleten a beogradi iparkamara egyik képviselője előadást tart a »Kisipar és az autonóm vámtarifák« címmel. Délután öt órakor Obradovics Száva, a szalonkii kereskedelmi és gyáripari kamara titkára »A legtöbb kedvezmény elve« címmel fog előadást tartani. Este hat órakor a vasárnapi tanácskozás utolsó pontjaként dr. Steinmetz Rudolf kereskedelmi miniszteri osztályfőnök, a külkereskedelmi politikai osztály ismert kiváló vezetője válaszol a feltevésekre. Este Popovics Dáka volt miniszter, kamarai elnök és dr. Kosztes Mirkó egyetemi tanár a »Hársfa« vendéglőben vacsorát adnak a kongresszus-

ra érkezett kamarai elnökök és kamarai titkárok tiszteletére.

Hétfőn délelőtt fél kilenckor a városháza nagytermében folytatja a kongresszus tanácskozását és ekkor dr. Karmanszki Lujz, a zagrebi kereskedelmi gyáripari és iparkamara titkára »A vasuti tarifapolitika« címmel tart előadást. Fél tíz órakor Boskovic Száva, a szpliti kamara főtitkára »Tengeri politikánkról«, utána pedig az osztrák kamara egyik képviselője a »Folyamtarifánkról« címmel fog előadást tartani. Délben a kongresszus megszűvegezi határozatát és déli egy órakor ér véget a kétnapos kongresszus, amelynek résztvevői a kamara által rendelkezésükre bocsátott különhajón a bácskapalánki gazdasági intézmények megtekintésére Palánkára rándulnak ki, ahonnan éjjel térnek vissza Noviszadra.

séges játékkal rendezendő és ambiciózus szuboticai »kék-kehérek«-re, továbbá Noviszad, Szombor, Veliki-beckerek, Novivrhász és Szaribecsei, valamint a legújabbban fellendült kulai tennisz klub több tagjának részvételére. Külföldről dr. Csermák Ernő vezetése alatt számos szegedi és környékbeli játékos nevezése várható. A versenyprogramot a *Bácsmegeyi Napló* is közölni fogja.

SzAND—Szombori ZsAK 5:1 (1:1). Biró Szegedinszki. Pénteken délután a SzAND Szomborban a ZsAK-al játszott barátságos mérkőzést, meglepően kisszámú közönség előtt. A ZsAK az első félidőben egyenlő ellenfele volt a hat tartalékkal játszó SzAND-nak, amelynek nagyobb technikája csak a második félidőben érvényesült és a szuboticai csapat az utolsó percekben négy gólt ért el. A vezetőgólt a ZsAK szerzte meg balszélsője révén, amit a SzAND Gabrics 11-es góliával egyenlített. A második félidőben Kovács és Kikics löttek két-két gólt.

Szombori Sport—Vrbaszi SC 6:4 (2:2). I. osztályú bajnoki mérkőzés. Biró: Krausz. Vrbászról jelentik: Ideális futballidőben gyönyörű küzdelmet vívott a két csapat, melyet csak a második félidő 38. percében döntött el a szombori csapat csatársorának nagyobb rutinja. Gyönyörű támadások, hatalmas iram, szép gólok jellemezték a játékot, mely sokat nyert Krausz nagyszerű bírósági vezetésével. Hiba nélkül tartotta kezében a játékot, mely ennek következtében fair és élvezetes volt. A mezőny legjobb embere Szifmosz volt, mellette Szabó Tóni és a VSC-ből Kovács, Schmidt és Elzász játéka emelkedett ki.

A kataszteri tiszta jövedelem új megállapítása kétszeresre emeli Szuboticán a földadót

Atadták az államnak a városi kataszteri hivatalt

A kataszteri tiszta jövedelmet legutóbb harminc évvel ezelőtt állapították meg és eddig annak alapján dolgoztak és ezek alapján vetették ki a földadót is. Szubotica város földbirtokosai 1928. évben 5.800.000 dinár földadót fizettek. Ez az adó ebben az évben a kataszteri tisztajövedelem új megállapításai szerint körülbelül tízmillió dinár lesz, tehát közel kétszer annyi, mint a múltban volt.

Az első osztályú szántóföld kataszteri tisztajövedelme eddig holdankint 25 dinárban volt megállapítva, II. osztály 20, III. osztály 17,50, majd sorszerint 14,50—10,50—6,60—4—1,40. Az új kataszteri tiszta jövedelem kiszámításánál ezeket az összegeket veszik alapul és 34-gyel szorozzák. Az így kapott összegnek tizenkét százaléka azután a földadó.

Egy százholdas gazda földadóját tehát, akinek prima minőségű szántóföldje van, a jövőben így számolják ki. Az eddigi kataszteri tiszta jövedelmi alap: 2.500, szorozva 34-el: 85.000 dinár. Az egyenes földadó: 10.200. Ehhez jön a 110 százalékos községi pótdadó és a 25 százalékos tartományi pótdadó. Eszerint egy százholdas gazda évente összesen 23.970 dinár adót fizet nyolcvanötözer dináros tiszta jövedelem után.

A szuboticai városházán egyébként szombaton délelőtt adták át az állami hatóságnak a városi kataszteri hivatalt. Az utonnan szervezett állami kataszteri hivatal önállóan működik az állami adóhivatal mellett a volt pénzügyvizsgálatoságon.

A IX. Nemzetközi Ljubljani Nagyvásár, melynek elnökségét Öfelsége Alekszandar király fogadta el, május 30-án nyílik meg és június 9-ig fog tartani. Vásárigazolványok bármely pénzintézetnél, a »Putnik« összes fiókjainál, a kereskedelmi egyesületeknél és a vásárigazgatóság meghatalmazottjainál kaphatók, de közvetlenül a vásárigazgatóságtól is megrendelhetők. A félúti utazásra jogosító kedvezmény az összes vasutakra, bármely vonat- és kocsiosztályra, a repülőgépjáratokra és a hajóforgalomra vonatkozik. A kiállítás 700 helyi és külföldi kiállító vesz részt minden-

A hivatal és az összes ügyiratok átadása Jakovljević Obrád városi adóügyi tanácsos jelenlétében történt. A hivatalt Franciskovic Simon, a kataszteri hivatal főnöke adta át Glavina állami kataszteri hivatali főnöknek és Sztrizsák Milán helyettes főnöknek. Az új kataszteri hivatal más helyiségek hiányában június 15-ig a városházán marad az eddigi helyiségekben.

Glavina kataszteri hivatali főnök kijelentette, hogy a Franciskovic Simon vezetése alatt működő kataszteri hivatalt a legnagyobb rendben találta és aligha található az egész országban olyan példásan rendezett kataszteri hivatal, mint a szubotica. A kataszteri főnök kijelentette, hogy a legfontosabb változás az lesz, hogy a jövőben az adásvételi és ajándékozási vagy más ingatlanforgalmi és átírási szerződéseket nem kell az illeték befizetése előtt benyújtani az állami kataszteri hivatalba, hanem a szerződés megkötésétől számított tizenöt napon belül kell befizetni az állami ingatlanforgalmi illetéket. Természetes, hogy a kataszteri hivatal utólag a legszigorúbban fogja ellenőrizni, hogy a szerződésben feltüntetett összeg megfelel-e az ingatlan valódi értékének. Ha a kataszteri hivatal valótannak tartja a bemondott összeget, akkor bizottságilag fogja megállapítani az ingatlan forgalmi értékét. Ha viszont beigazolódik, hogy a fél tudatosan kevesebb összeget tüntetett fel a szerződésben, azért, hogy az államot megkárosítsa, a kataszteri hivatal a megfelelő illeték háromszorosának megfizetésével bünteti az illetőt.

nemű, olesó és jó áruval. Különösen nagy érdeklődésre tart számot a hutor-, a mezőgazdasági gép-, az autómobil-, a rádió és a fajbaromi-kiállítás. A vásárlatógatók elhelyezéséről és ellátásáról a kiállítás igazgatósága gondoskodik. Minden kereskedőnek, iparosnak, vállalkozónak és östermelőnek elsődendő érdeke, hogy a kiállítást megtekintse és szükségleteit ott, első kézből, szőlő cégekől szerezze be. A kiállítással kapcsolatban könnyűszerrel kirándulásokat lehet tenni Szlovénia világhírű szép helyeire is.

KINTORNA

— Hogy hívták mielőtt férjhez ment?
— Meyer kisasszony, Schmidtne, Braunne Schulzné...

*
Brumzala anyósa súlyos beteg. Eppen bent van nála az orvos, Brumzala pedig az ebéd közben várja a vizsgálat eredményét. Egyszer csak sugárzó arccal jön ki az orvos a betegszobából, egyenesen Brumzalahoz megy és azt mondja neki:
— Uram, az anyósa túl van a veszélyen.
— No hallja doktor ur — feleli Brumzala — ezt kiméletesebben is tudomásomra adhatta volna.

*
Csizmadia: Nem értem, mi van ezzel a toronyórával. Már három hete nem üt.
Inas: Példát vehetne róla mester uram.

*
Rendőrfogalmazó: Igaz, hogy maga tagja annak a rossz hírű klubnak?
— Csak úszóklub, kérem.

*
Beckerek egy ur éjjel megy haza. A főúton észreveszi, hogy egy részeg ember ül az aszfalton. Az ur megáll és figyel. A részeg motyog valamit maga elé, megpróbál fölállni, de visszaesik. Erre kiábrándulni kezd, majd újabb felállási kísérletet tesz, de újból csak sikertelenül. Erre a részeg zokogni kezd, szegény anyját emlegeti, aztán újból próbál fölállni.

Az ur megszánálta a vergődő részeget, odamegy, feltámasztja aztán azt mondja neki:
— Kérem, csak kapaszkodjon belém, majd hazavezetem. Hol lakik?
— Pancevón.

SPORT

Két II. osztályú bajnoki mérkőzés lesz vasárnap Szuboticán

A városligetben lesznek a mérkőzések

A szuboticai II. osztályú bajnokság érdekesen kibontakozó küzdelmei során két figyelemre méltó mérkőzés szerepel a vasárnapi programon. Az alszövegség mindkét mérkőzést a városligeti pályára osztotta be, amiről a hivatalos rovat hiányában ezután is értesítik az érdekelteket.

Délután 3 órakor a Hakoah—Bunjevac csapatai mérkőznek, fél ötkor pedig a Konobarski AC—Radniczki meccs kerül lejátszásra. Mindkét mérkőzés kimenetele nagy fontossággal bír a II. osztály helyezéseinek végső kialakulására és az olesó helyárák mellett a törekvő fiatalok megérdemlik a közönség érdeklődését.

Juniusban nemzetközi tennisverseny lesz Szentán

Szegedi és a legjobb vajdasági tenniszezők vesznek részt a versenyen

Szentáról jelentik: Az idei tennis-szezonban az első nagyszabású versenyt a szentai Tennisz Klub rendezi június 14., 15. és 16-án külföldi neves tenniszezők részvételével, amely iránt az egész Vajdaságban nagy érdeklődés nyilvánul meg. Különös érdekessége és újszerűsége lesz a versenynek a női és férfi egyes handicap, amelyekben a fiatal játékosoknak alkalmuk lesz komoly küzdelmet vívni a szegedi és hazai legjobbakkal.

A szentai Tennisz Klub biztosan számít a beogradi játékosokon kívül Balás, Flamann, Uzeldeck, dr. Ertl és az odzaci tennisz klubnak még néhány játékosára, a paliesi klubból Schreger Lillyvel és Csernofjevvel az élükön a fiatal gárda számos tagjára, a sok tehet-

»PETKUS«

»PETKUS«

Sorsdöntő

a gondosság a vetőmagtisztítógép helyes megválasztásánál!

»PETKUS« az

... tisztelettel értesítjük Önöket, hogy a „PETKUS” gép kifogástalanul működik és akik ezideig tisztítottak, csodálkozásukat fejezték ki a gép tökéletes munkája felett.

Art és Tsai, Kula

... Ha újból kellene választanom, megint csak egy „PETKUS” gépet választanék.

Speiser Ferenc, Jagošnjak

Mit igazol a gyakorlat?

... a „PETKUS” gép kissé későn érkezett, mert olyan tömegesen rohantak meg l ennünket, hogy nem tudtunk mindenkit kielégíteni. Reklámra nincs szükségünk, mert a gép maga elég reklám.
Aman & Co., Cëpin

... A berendezést községünkben nagyon jól fogadták és azonnal 60 gazda vállalt részese-dést, dacára, hogy egy másfajta gép már van a faluban. A tisztított magvak a földben már is többet mutatnak.
H. Jäger, N.-Sivac

első helyen áll!

... A gép munkájával a gabona osztályozásával, nemkülömben a csávázással, minden tekintetben meg vagyunk elégedve, melynek értelmében a gazdaköri választmány köszönetét fejezi ki a fenti gépek terjesztéséért.
Gazdakör, Bezdán

... A „PETKUS”-sal kiválóan meg vagyunk elégedve, mert kifogástalanul dolgozik.
Gazdakör, Bulkeš

Érdeklődőknek költségvetéssel szolgál és üzembem mutatja a vezérképviselőt:

Bárdos és Brachfeld Novisad, Željeznička ulica 105-107

TÁRCA

Utszéi levelek

Tárta: Govorkovich János

Róma, 1929. május.

—Az aranjeuzi szép napok címűt. — mondtam egy angol hölgyismerősömnek, aki visszatért szabadságáról és azért panaszkodott, hogy ismét dolgoznia kellett. Ez a hölgy nagyon művelt volt, betéve tudta Shakespeare-t, de Schillert csak hírből ismerte. Ridegen elzárkózott minden német olvasmány előtt, több oknál fogva, amelyeknek legfontosabbika: nem tudott németül. Így aztán nem ismerte a nagy költő szállóigévé vált mondasát, csak az én idézetemből vett róla tudomást. Én a híres szavakat persze angolra fordítottam, mert az eredeti német szöveg teljesen megfelel az angol szörendnek:

— The fine days of Aran Juez, vagyis magyarul: Aran Juez szép napjai.

Nagyon megtetszett neki a mondás és ha kimerülve fáradtságról panaszkodott, ő maga is ismételtette, én szoktam a panaszóhája közé dobni. Körülbelül tisztában volt az értelmével — de csak a napokéval. Megértette, hogy szép napok elmúlásáról van szó. Egy alkalommal aztán kíváncsi lett a részletekre és azt kérdezte tőlem:

- Tulajdonképpen ki volt ez az ember?
- Milyen ember? — kérdeztem elképedve.
- Ez az Aran Juez, akit mindig emlegetünk.

Hogy ki volt az ember, erre természetesen nem tudtam neki felelni, de megmagyaráztam, hogy ez helynév Madrid közelében, ahol grönnyörü park közepén egy királyi kastély áll. Ha ma kérdezném tőle, ki ez az ember, azt felelné:

— Ez az ember én vagyok. Én vagyok az, akire nézve az aranjeuzi szép napok elmúltak, mielőtt megkezdődtek volna.

Régóta vágyódom Spanyolországba. Apró szelők, nagy szélvészkek, a háboru vihara elűjték a vágyaimat, amíg végre az idén ismét rügyezni kezdtek és én reménytel néztem kilevelezésük elé. Elhatároztam, hogy rábizom magamat annyira megérett vágyaim hajójára és Spanyolországba utazom. Az Alhambra és Alka-

zdr közé építettem a kártyaváramat a sennorák és sennoriák, a gitánák tarka kendőibe szőttem álmaimát és mikor tervem megvalósulásához közeledett — le kellett mondanom róla. Így lettem én Aran Juez, akit a szép napjai elmúltak a felderülésük előtt.

És a tervet emlékekkel pótoltam. Az uti naplóm lapjai közül kiszedtem néhány sorvado levelet. Evék óta haldokoltak ott, mint a levegőtől elzárt pincében, most kiegyengtettem emlékezőm harmatával. A rájuk száradt epizódokat kibetűztem a Jelen nagyító üvegével és bokrétaiba kötöttem az új életre keltett gallyakat. Monte Pincio, Villa Borghese Passeggiata Margherita és a többi bíjos hely, ahonnan ezeket a leveleket lezsongattam! És az aranjeuzi szép napok elmúlása nem bántott többé, a fájdalom lángja kialudt, a friss szellő újra élesztette a régi emlékeket — és most itt vagyok Rómában.

A vonat mellett, amely idehozott magasan ivelt aqueductus csatornájában folynak a történelmi idők foszlányai. A vasuti kocsi ablakán kitekintve égbenyulni látom a Vestatemplom korhadt oszlopait, amelyek körül talán holdas éjszakákon még most is ott táncolnak a fogadalmat tett szüzek szellemei. A Castro Pretorio kétezer éves falai közé hűvösen leng felém a nagy idők sóhaja és én visszalépek a multba, mikor először pengették meg Róma tiúnderei érzéseim líráját.

És úgy érzem, lithon vagyok. Fajkosan kiáltok az előttem hömpölygő tömegre: largo, mintha én volnék itt az háziur. A nemzetközi társaság nem ismeri a kifejezést, csak sejtji, hogy annyit jelent, mint mikor a pincér elordítja: szósz! és helyet enged.

Kilépek a térre.

Az Exedra újonnan épített oszlopai között a régi tudósok és bölcsészek szelleme bujják Diocletian városnak beillő fürdőjéből, ahova Michel Angelo a harmadik század pogány művészete közé ékelte a cinquecento rina scimontofját, beépítette a barok bölcsőjét, felém int a bravurosan megoldott Santa Maria degli Angeli képe. A romokból feltámadt és majdnem ismét rommá vált Certosában elhelyezett műemkek gazdagsága. Gondolathat látom Ares Ludovisit, Apollo szobrát, a férfiaságtól megfosztott gladiátort, a csodaszépségű térdeplő fiút, Myron diszkoszvetőjét, a remek falfestéseket és szarkofágokat és a többi halhatatlan emléket az antik művészetnek és elhatározom, hogy ezeknek az élvezetével kezdem meg holnap a szemlést. Ez a hely, ahol valamikor pogány ifiak és szüzek fűrösztötték tornával széppé felelesztett testüket és később rajongó keresztények a lelküket, legalkalmasabb

arra, hogy a látogató elé varázsolja a két különböző fellogás harmóniáját.

De mikor a Santa Maria Maggiore int felém az Esquilini dombjáról, mikor elhajtatok a Colosseum Nero szelleme lakta romjai, a Forum Romanum mellett, hirtelen megváltoztatom a tervemet: itt kezdem majd. És amint lassan kibontakozik előttem a Piazza di Spagna a Piazza del Popolo és végül a Szent Péter templom körbehajló oszlopcsarnoka, egymásután vetem el a holnap tervét és behunyt szemmel bizom magamat a mult emlékeinek a szárnyaira. Mennyi költészet, mennyi szépség!

Átlátszó kék boltozat borul az örök város fölé. Az alatta nyugsgó emberek zsvajva zugó morgással olvad egybe, az egyesek nyugtalan mozdulata a tömeg lükettésévé válik. A fachinók veszekedése, a virágáros leányok sipítása, a mandolin csiripelése, mint száz szavu, de egyöntetű dallam sikklik el a történelmi nevezetességű paloták falai mellett, amelyeknek belsejében milliókat érő műkincsek halmozódnak és az utas, akit a Fontana Trevibe dobott Soldo visszahozott, feltárja éhes lelkét, hogy betelje Szépséggel.

És nem látom a Porta del Popolo által elnyelt uri fogatokban, elegáns autókban ülő szép hölgyeket, nem hallok a Monte Pincioról felém zuduló zenét, mert befelé irányított szemmel kutatom a rég elhalványodott képeket, a Szent Péter templom műemekeinek mozaikmasolatát, Raphael Santi örökszépségű szobafalait, a Vaticenban a Palazzo Farnese falralehelt költészetét és az ujjazúletett, de már vénülő művészet nagy fiának, kora nagy építőmesterének, még nagyobb szobrászának és nem kisebb festőjének ecsetté vált vésőjével a szikszitni kápolna menyezetein megörökített legendáit.

Ebben a városban, ahol a történelem napjait a valóságga ölelkező képzelet kiragadta az enyészetből, hogy mint tarkán elhintett virágokat, mint gondosan összerakott mozaikot adja át az utódoknak, a nagy idők egyes mozzanatai olyan bizar módon, olyan rendszertelenül sorakoznak egymás mellé, egyes kepel olyan nyugtalan színekkel sziporkáznak a képzeletünkben — tarka álmok!

Ez az álom olyan sokat ígér a szépségéhes vándornak: mennyi kilátás az elkövetkezendő gyorsan pergő hetek élvezeteire! És nem nyitom fel álmodozó szememet, nézek befelé, nézek és — várok. Várom a romokból kelő, költői álmokból kibontakozó Szépséget, az örök város örök művészetének a felragyogását az elhervadt, utszéről letépett levelekből.

ERIKA pormentesítő és fertőtlenítő olajos homok padlótisztításra

50 kg. láda ára 210 dinár. - Munkaküldeményt ingyen küld ERIKA, SUBOTICA

NYILT-TÉR

Mesni školski Odbor grada Subotice.

Oglas

Ovime se oglašuje I. javna ofertalna licitacija za liferovanje 174 vagona prvoklasnog, suvog, bukovog drva, koje nije puštano vodom, sečeno 1928/29. zime, samo cepanice, bez okrugljača, panjeva i truleža, — nadalje za razvažanje 120 vagona u gradu, — te pilanje 59 vagona, — za osnovne škole i učitelje grada Subotice.

Uslovi i formulari za ponude mogu se dobiti u gr. gradj. Odelenju uz naplatu od din 50.

Oferte treba predati 8. juna 1929. komisiji za otvaranje ponuda, i to lično ili putem opunomoćenog zastupnika.

Otvaranje ponuda vršiti će se komisijski 8. juna 1929. u 11 sati prepodne, u prostorijama Mesnog škol. Odbora (gr. kuća III. sprat.)

Subotica, 22. maja 1929.

Predsednik Mesn. šk. Odbora,
gradonačelnik:

Selimir Ostojić s. r.

5596

Felhivás

A Baranyai menekültek gazdasági szervezétének Beogradí csoportja felhívja a Beogradban lakó magyar emigránsokat — tekintet nélkül arra, hogy a csoportnak tagjai vagy sem — hogy f. évi május hó 28-tól június hó 28-ig lefolytatandó igazolási eljárás céljából a csoport hivatalos helyiségében mindenkor kedden és csütörtökön este 7—9-jig saját érdekükben igazoló irataikkal, vagy annak hiányában két igazolásra alkalmas taggal jelenjenek meg.

5642

Az igazoló bizottság.

Osztrák tanár

felvesz tullnerbachi (Wienerwald, 30 percnyire Wientől), szünidei üdültelepén 10 évesnél idősebb tanulókat, korlátozott számban. Felvétel a wieni intézetbe a következő tanévre már most eszközölhető. Felvilágosítással, prospektussal szolgál: Prof. FABER Wien IV. Kleine Neugasse 12. 5256

VILÁGMÁRKAI

Vojvodina-i és szerémségi képviselőt
„ALTERNO“
MŰSZAKI VALLALAT
VEL BEČKEREK NOVISAD
Aleksandrova ul. 10. Kr. Petza ul. 26.
Telefon: 110. Telefon: 24—14.
Kedvező részletfizetési feltételek

Zálogárverési hirdetés

Felhívjuk mindazokat, kiknek zálogjegye lejárt és ezideig rendezést nem nyert, hogy a kiváltás, esetleg meghosszabbítás iránt késedelem nélkül intézkedni sziveskedjenek, mert további késedelem esetén a kamaton kívül egyéb költségek is előállnak, és rendezés hiányában tárgyaik f. évi június hó 6-ik napjának délután 3 órákor intézeti helyiségünkben (Subotica, Aleksandrova ul. 4.) megtartandó

NYILVÁNOS ÁRVERÉSEK

— melyre a venni szándékozók is ezennel meghívjuk — el fognak adatni.

5683

Centralna Banka Subotica
zálogosztálya.

Vendéglőátvétel!

A n. é. átutazó közönség és ismerőseim tudomására hozom, hogy az Obilje vendéglőt átvettem.

Elsőrendű konyha, kitünő vilásreggeli, állandóan frissen csapolt Weifert-sör. Abonenseket elfogadok.

Szives pártfogást kér

5569

Knopi Károly, vendéglős
Subotica, vasúttal szemben

Srpska Prav. Crkvena Opština u Subotici.

Dražbena objava

Subotička Srp. Prav. Crkvena Opština objavluje izdavanje pod zakup od 1. novembra 1929. god. pa do 30. oktobra 1932. godine u Subotici Karadžordjev trg br. 3. u kući Ostojića Zadužbine dućan (sadašnja knjižara) pa i u istoj kući sa strane Fra Jese Trga lokal gostionice na javnoj dražbi.

Javna dražba održaće se u nedelju 2. juna o. g. po podne u 3½ sata u crkvenoj porti u velikoj dvorani crkvene opštine.

Uslovi mogu se pozovati od perovodice crkv. opštine u istoga kancelariji u porti, i od g. Dr. Jovana Manojlovića advokata (Aleksandrova ulica br. 8 u Subotici).

U Subotici, 24. maja 1929. godine.

5650

Predsedništvo

Árverési hirdetés

A Szubotičai Gör. Kel. Szerb Egyházközség köz-hírré teszi, hogy bérbe adja 1929. november 1-től 1932 október 30-ig Szubotičán Karagyorgyev trg. 3. szám alatti Osztojics-féle alapítvány házában levő üzlethelyiséget. (Jelenleg könyvkereskedés), valamint az ugyanabban a házában a Fra Jese trgra néző koresmahelyiséget nyilvános árverés után.

A nyilvános árverés június 2-án délután 3½ órákor fog megtartani a templom udvarban levő nagytéremben.

Közelebbi feltételek megtudhatók a hitközségi jegyzői irodában és dr. Manojlović Jovan ügyvéd irodájában (Szubotica, Aleksandrova ulica 8. szám. alatt).

Elnökség.

FELTÖRÉSES

fagyástól megkínzott lábait azonnal rendezte a

Szent Rókus lábsós fürdő

Fegendő, ha egy evőkánál Rókus lábsót felő egy tányér meleg lábsóval és szájfalatit vagy 10 percig. Ezen idő múlva a lábai valóságos ujj-szűlelnék.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. — Főraktár
Kollár és Gabrić, Nada drogéria
Subotica, Stroszmajerova ulica 451

VÁNDOR A NAGY UTON

VIDOR IMRE REGÉNYE

— Nagysádkám — mondta szombaton Margitnak — engedje el ma velem az urát! A nejem — mindig így mondta és hitte, hogy ez nagyon szellemes — majd átjön nagysádkámhoz és eltrécselnek, amíg el nem álmosodnak.

Margit persze beleegyezett. Így került Sándor a »Zenélő órába«. Ezt a nevet onnan kapta a kocsmá, hogy a gazda pár év előtt önműködő zongorát hozatott. Ennek az óraműve, amely üvegfalán át jól látható volt, szolgált az elnevezés alapjául, nem pedig valami muzsikáló óra az akkor még nem nagyon becsült Biedermayer-korból. A trözsasztal azonban a szerszámot nagyon lármásnak találta és három napig nyaggatta, végül pedig kényszerítette a gazdát — Kotróczó Mihály urat — hogy adjon tul rajta. El is adta A név azonban megmaradt. Süri füst és sok emberarc fogadta Sándort. Császi mindenkinek bemutatatta, de nem igen bírta a sok idegent megjegyezni magának. Kis kerek asztaloknál ültek és kis kerek poharokból itták a borocskát. Legtöbben kártyáztak. Olsó kis játékokat krajeárokból. Nagyokat nevettek közben és mindig ugyanazokat a vicceket mondták már évek óta a színekre és a figurákra. Néhol politizáltak, de inkább városi dolgokat tárgyaltak. Helyi csatákat, amelyeknek tüze-heve a zöld asztalok mellől idáig lángolt.

Merőben idegen világba csöppent Sándor. Neki nem volt városa, megyéje, ahol otthon lett volna. Irigyelte ezeket az embereket, akik ott lakhatnak, ott érvényesülnek, ahol születtek, ahol nevelkedtek. Ő nem tartozik sehová. Ő mindenütt csak olyan »gyüttment«. És nem csak városa nincs. Foglalkozása, mestersége sem, amelyhez hivatást és végzésében örömet érezne.

Magába merülve ült. Mit is keres itt ezek között? Mit ebben a városban? Ebben a hivatalban? És mit az egész életben?...

De nem hagyták, hogy szótlánul üljön. Foglalkoztak vele. Kérdezték tőle hogyan tetszik a

város. Sietve elmondták, milyen nagy, milyen szép tervek készülnek. Aszfaltos járda, vashíd a Tiszán és állandó színház. Csillogó szemmel beszéltek erről.

Sándor fonák, kelletlen válaszokat adott. Unatkozott. Hívták kártyázni. Nem tud. Hát kibiceljen, majd megtanul. Nemesak idegennek, de valahogyan egészen más világból valónak érezte magát közöttük.

— Miért van ez? — gondolta. — Olyan kicsiknek látom ezeket az embereket. Miért? Hisz én sokkal alacsonyabb sorból származom, mint bárki ezek közül. És mégis magasabb rendűnek érzem magamat. Nincs semmim ezen a világon és mégsem cserélnék velük! Nem vagyok közülük való. Hát akkor mit keresek közöttük? Ki kell emelkedni! Igen! Tanulni! Nincs más mód. Éjfélkor mentek haza. Császi megelégedéssel szívtá ötsz szivarját.

— Nagyszerű kis hely ugy-e?

Mindig boldog és büszke volt, ha a »Zenélő órából« jött. Apja szegény szürszabó volt. Nem is álmodta valaha, hogy saját háza lesz és városi urakkal fog tetu pajtáságba keveredni. Papnak szánták a fiút a szülők — szegény emberek legnagyobb vágya — és bekönyörögték a püspöki szemináriumba. De érettségi után János megugrott. A papi pályához még lett volna kedve, de a tanuláshoz semmi. Bizony nem tanult tovább az istennek se! (Pedig éppen arról volt szó, hogy annak tanuljon.) Így lett hivatalnok és megelégedett ember.

... Igen, ezeknek, ilyeneknek való — gondolta Sándor.

Elhatározta, hogy nem megy többet a »Zenélő«-be. Sokkal okosabb lesz, ha azalatt egyházi jogot tanul. Nem is ment, amikor Császi hitta. Azt felelte, hogy nem ér rá, mert szigorlatra készül. Császi megsértődött. A barátság ellenyúlt. Aztán lassan megszűnt. Császiék megállapították, hogy Rozsosék nagyon »nóblis pesti urak«, nem valók hozzájuk.

Újra egyedül maradtak. És megint kezdődtek az esti kinlódások. Karácsony lett. Margit

karácsonyát vett és feldiszigette. Atádnéától, vagyis inkább Terka néniéktől is sok szép ajándékot kaptak — többnyire enniválót. Vacsora után együtt ültek. A kis ünnepi gyertyák lángocskái meleg, meghatott érzést gyújtottak szívükben. Sándor átolelte Margitot és halk hangon, mintha félnének, hogy hangos szó elriasztja ezt a szép hangulatot, beszélgettek a jövőről.

— Tudom szívem — mondta Sándor — hogy rossz neked így egyedül. Türed el édes! Áldozatot kell hozni a jövőért! Félév alatt leteszem mind a két szigorlatot és akkor jobb lesz. Szabad leszek.

Margit a legnagyobb türelmet fogadta. Bizonykodott, hogy ő csöppet sem boldogtalan azért, mert nincs társasága. És mosolyogva gondolt arra az időre — félév az egész — amikor majd az ura »szabad lesz«, semmi dolga más nem lesz, mint vele lenni, vele törődni. És szerelmesen simult az urához. Pedig Sándor nem erre gondolt. Sokszor van az, hogy a szív, amelyre azzal a hittel hajolunk, hogy velünk egy, olyan másképpen érez. Sándor lelkében, amikor a jövőre gondolt, csalóगतó képek kezdtek megint színeződni. Ennek a hatása alatt lépett az íróasztalhoz. Kihuzta a legalsó fiókot. Régi — nem is olyan régi — lappeldányokat, kéziratokat vett elő. Nézegette, ahogy egy apa nézheti fiatalon elhalt gyermeke sírját. Mi minden lehetett volna a gyerekből, ha megél! Aztán felolvasta a verseket. Margit szívesen hallgatta, bár mindet jól ismerte. Csend lett. Sándor visszarakta a lapokat a fiókba.

— Bolondságok! Gyerünk lefeküdni!

*

A pénz. Igen... Hát elfogyott a háromezer forint. Alig pár száz van belőle. Hogy hogyan? Hiszen ha papirost és ceruzát vesz a kezébe, ki lehet mutatni utolsó krajeárig, hogy hova lett. De mit ér vele? Elfogyott. Nincs. Kis rémület cikázott Sándoron végig. Baj lesz. Nagy baj.

(Folyt. köv.)

Üz'eteladás

Értesitem igen tisztelt vevőimet, hogy Bácsko-Petrovoszelón Kralja Petra 509. sz. alatt levő rőfösüzletemet eladtam Bogdán Sándor urnak.

Bácsko-Petrovoszelo, 1929 május 23.
5701 Horváth József.

Üzletátvétel

A mai napon megvettem Horváth József-től Bácsko-Petrovoszelón, Kralja Petra utca 509. sz. alatti rőfösüzletét. Kérem a nevezett cég hitelezőit, hogy követeléseiket nálam 14 napon belül írásban jelentsék be.

Bácsko-Petrovoszelo, 1929 május 24.
5659 Bogdán Sándor,
rőfösáru kereskedő.

Hirdetmény

A Molvölgyi Obornjacsaí Keresztény Fogyasztási Szövetkezet alulirt felszámolóí közhírré tesszük, hogy a Szövetkezet tulajdonát képező Moli 10071. és 10072. hrsz. alatt Molvölgyön fekvő házat udvarral 233 □ öl területtel és az ehhez tartozó 582 □ öl szántót a helyszínen 1929. évi június hó 5-én d. e. 8 órakor nyilvános szóbeli árverésen eladjuk. Az árverést a helyszínen, a Szövetkezetnek Molvölgyön fekvő házában tartjuk meg.

Kikiáltási ár: 200.000 dinár, melynél kisebb ajánlat nem adható.

Az árverezni szándékozók tartoznak az árverési feltételeket a helyszínen aláírni, annak igazolására, hogy azokat ismerik és magukat azoknak alávetik.

Bánatpénzül 10% teendő le s az ígérők által tett ajánlat összege szerint kiegészítendő.

A felszámolók fentartják maguknak a jogot, hogy a tett ajánlatok közül azt fogadják el, amely nekik leginkább megfelel, ha nem is a legelőbbet ígérő tette az ajánlatot, sőt jogukban áll az összes ajánlatokat is figyelmen kívül hagyva, újabb árverést kitűzni. A tett bánatpénzek mindaddig letétben maradnak, míg a felszámolók a tett ajánlatok felett véglegesen nem döntöttek, tartoznak azonban 24 órán belül dönteni, s az el nem fogadott ajánlatok után tett bánatpénzeket visszafizetni.

Vevő tartozik a felajánlott vételár első részlete fejében 30%-ot a jóváhagyásnak vele történt írásbeli közlésétől számított 24 óra alatt lefizetni, 30 %-ot további 30 nap leforgása alatt, míg további 30 nap alatt a hátralékot. A bánatpénz az utolsó részletbe számítódik be.

Ha a vevő bármely részlet fizetési kötelezettségének eleget nem tesz, elveszti bánatpénzét s a már lefizetett részleteit és a felszámolóknak jogukban áll az ingatlan utjonnan elárvereztetni.

Vevő 1929. július 1-én lép az ingatlan birtokába, attól a naptól viseli az összes adókat és közterheket, a szerződés költségeit, valamint az átruházási illetéket is.

Eladó a teljes vételári összeg lefizetése után tehermentes szerződést ad, melyet vevő költségére a felszámoló ügyész készít.

A Molvölgyi Obornjacsaí Keresztény Fogyasztási Szövetkezet felszámolás alatt.

Raffai Ferenc s. r., Viktor Sándor s. r., Viktor József s. k., Udovički Triva s. k., Viktor Péter s. k., Viktor Mihály s. k. felszámolók. 5367

Az üveg- és porcellánzakmában elsőrangú szakember, mint

üzletvezető

azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok „Daerposten” jelegére Radio Reklam Subotica, címre kéretnek 5479

Eladó
150 darab 8 hónapos feketeszínű átvészelt és herélt
s ü l d ő
PFEIFFER FÉLIX
ovčari gazdaságában Osijek mellett, posta Čepin 5699

BEOGRADSKA ZADRUGA, BEOGRAD
elad
4 féltéher automobilt
„Elite” gyártmányt 2000 kg. hordképességgel
Felhívjuk az érdekelteket, hogy fizetési feltételeket tartalmazó ajánlataikat legkésőbb 1929. évi június 10-ig nyujtsák be. Az automobiltok bármikor megtekinthetők a Beogradska Zadruga-nál Beogradban 5657

Gyógyíthatatlannak látszó
krónikus viszketésgel járó bőrgyulladást ótvart ekzemat
gyorsan és biztosan megszüntet egyszersmindenkorra a csodahatásu
„NEO-DERMA” kivonat
Készíti: NADA LABORATORIUM SUBOTICA
Érdeklődőknek 10 dinár előzetes beküldése mellett küldünk prospektust 5690

Szódaviz- és likőrgyárosok
gyártási céljaira szükséges éthert és esszenciát legelőnyösebben beszerezhetik a
DESTILLERIE R. T.
első jogoszláv rum-, likőr-, esszencia-, étherikus olajok és éthergyár cégnek, ZAGREB, B. cesta 35., postafiók 143
Arjgyezők és használati utasítások ingyen 5097

Kérjen mindenütt **INFICIN-t**
ruszlik és sváhbogarak biztos és teljes kiirtására
Ha nem ér el eredményt, a pénzt visszaadom
KRAJČOVIĆ gyógyszerház VUKOVAR
(Szerém megye) 5027

UJ BUICK és CITROEN automobilonok
4 és 6 hengerrel. Használt generáljavított autók, Citroen csukolt-nyitott, Fiat 502-503 kocsik, Ford luxus és teherautók, leghosszabb lejáratu részleifizetésre kaphatók. Használt autókát becserélek
KAIN LAJOS
Buick-Citroen képviselote
SUBOTICA, Városháza épület 3040

Gépszijak varrószijak, gép-zijeronponok elsőrendű minőségben eredeti gyári áron
KAUFMANN HERMAN bőrraktárában
SUBOTICA

„ORIENT“-KEKSZ
GRAHAM-KENYÉR, KARLSBADI KÉTSZERSÜLT
MAYER ALFRÉD
géperőre berendezett péküzemében
SUBOTICA, KAKASISKOLÁVAL SZEMBEN

Modern lakás Noviszádon (Limánon)
új házban, 3 nagy parkettrozott uccai szoba, előszoba, konyha, kamra, cselőszoba, mosókonyha, vasalószoba, fürdőszoba, terasz, pince és a többi mellékhelyiségek teljes modern komforttal
JULIUS 1.-re kiadó
Az érdeklődők a lakást okvetlenül tekinték meg személyesen.
Bővebbet naponta 5-7 óráig delután
LETIĆ és MIŠIĆ divatáruházában
NOVISAD, Kralja Aleksandra utca 4. 5062

Faconvas-ablakokat,

vasrácsokat, vasszerkezeteket, víz-és nyersolaj tartályokat, sajtolt tömegcikkiket legelőcsőbban csakis
REICHEL RUDOLF modernül berendezett lakatos-
helyében Novisad, Streljačka utca 47. rendelhet meg 5063

Novisadon
Ustavka utca 4. sz. alatti ház nagy udvarral, istállókkal, raktárhelyiségekkel és lakással
azonnalra kiadó 5033

Északamerikába: Canadába, Délamerikába: Argentiniába, Braziliába stb. utazni szándékozóknek
ingyenes felvilágosítást nyujt a FRANCUSZKA LINIJA
Zagreb Beograd Sombor
Vel-Bečkerek, Obala Princeza Jelena 3

Elsőrendű építőmész
minden mennyiségben azonnali szállításra
jutányos áron kapható
Révai Adolf, Subotica
Sokoiska 2. Telefon 551 5033

Állást kaphat
ügyes, szorgalmas, becsületes
droguista-segéd
aki a szerb, német és magyar nyelvet tökéletesen beszéli, intelligens eladó, a laborálásban jártas és kitűnő referenciákkal rendelkezik. Sajátkezűleg, három nyelven írt ajánlatát, fényképpel és a fizetési igény megjelölésével nyujtsa be SOA drogueria Novisad címre. Csak nőtlen, önálló erők és elsőrangú eladók jelentkezzenek 5491

VÁSZONCIPOK GUMMITALPPAL

Gyári lerakat Jugoszlávia területére
A világhírű „Hutchinson” gyártmány „Orao” védjeggyel, melynek minősége elismerten a legjobb és amely a legtartósabb
KOSTA NIKOLIĆ I DRUG
BEOGRAD, KNEZ MIHAJLOVA 12
Eladás csak nagyban, kereskedőknek, rendkívül előnyös áron 5384

I-a Sisal- és Kender- **kéve köttöző**
Juta-, Len- és Kender- **zsákok** vizmentes **ponyvák**
legelőcsőbban
AVRAM SCHIFF
nagykereskedőnél, zsák- és ponyvaköcsönző Noviszád
Telefon 24-03. Fiók: Beograd-Sava — Sürgőnycim: Jutešif. — Kérjen árajánlatot.

Fontos lábfájásban szenvedőknek!

Az összes Dr. Scholl-féle orthopedikus lábvédők minden lábfájás ellen, melyek már 30 év óta az összes országokban be vannak vezetve, nálunk is kaphatók. A
„Humanik”
cipőüzletünkben
Sombor, Aleksandrova minden vevőnknek ingyen ad tanácsot kiképzelt láb-specialista mindenfajta lábfájás ellen.

Uzleti könyv, vagy bármilyen nyomtatvány rendelkezése előtt kérjen ajánlatot a Minerva-nyomdától

LEVELEZÉS

KIRAKATÜVEGEK, TÜKRÖK GARANTÁLT ELŐREN DÜ MINŐSÉGBEN KAPHATÓK AZ »ALBA« TÜKRÖGYÁRNÁL NOVI-SAD. 4377

B. Kicsi drágaság, fekvő beteg voltam. Mégis közel Magához, nagyon közel. 5623

Két fiatal nő barátot keres, aki anyagilag támogatná őket. Leveleket »Ketten« jellegre a kiadóba kérem. 5624

Fiatal nri Tudatom Őnnel, hogy kiskorú szívem választotta egyszer sirva mondtam: teher nekem a vagonom... Később meg azt izent, hogy várjak addig... Végül közlöm azt is, hogy a kepem ma is na-la van! Ha tehát. Őn uri ember és van szíve, ennyi elég... 5668

Mely idősebb ur tudna sze-relni és szerényen támo-gatni szép fiatal özvegyasz-szonyt. »Huség« jellegre a kiadóba. 5636

Nem sablonok, hanem kü-lön egyéni ízlés szerint készülnek Branchler buto-rai. Subotica. Halpiac.

Ki tud róla? 12 éve Ameri-kába költözött Szgyi Kon-rádné Wachtler Annát nő-vére Vilma keresi. Cim a kiadóban. 5528

Ki tud róla? Wachtler Mar-git budapesti lakos címét nővére Vilma keresi. Cim a kiadóban. 5529

Hölgyeim! Ezermester mun-kanélküli, műkedvelő, aki hivatalos szórakoztató, minden néven nevezendő ily a szakmába vágó fog-lalkozást elvállal. Írásbeli megkereséseket Erdélyi Já-nos, Subotica, VII., Ostoji-ćeva ulica 29. kér. 5576

HÁZASSÁG

Édesaporn, némi hozománnyal rendelkező urino ismeretséget keresi jobb állásban levő gazdatiszt ki-zárólag nősülés céljából. Leveleket »Diszkrecióról biztosított« jellegre a ki-adóba kérek. 5665

39 éves özvegy önálló ipa-rós házasság céljából meg-ismerkedne idősebb leány-nyal, vagy fiatal özvegy-gyel, ki hü boldorsága lenne. Leveleket »Boldogság« jel-legre a kiadóba. 5677

Földbirtokos művelt, intelli-gens, háziassan nevelt, 19 éves leánya, róm. kath. val-lásu, beszél magyarul, né-metül és szerbül, 250.000 dinár hozománnyal, isme-retség hiányában ezuton keres megfelelő élettársat. Csak komoly és teljes című leveleket kérek »Szép lány« jellegre a kiadóba. 5461

Házasságot urikörökben ugy bel- mint külállamok-ból is, létrehozok a legna-gyobb diszkrecióval. Marie Fejes, Vel. Kikinda, Nislova Pašića ul. 1591 5050

FOGLALKOZÁS

Soffőr, géplakatos, ki az összes gyártmányu motor és gépkezelésben jártas állást keres azonnali belépésre. Cim: Házmester, Manojlovićeva 5. 5692

Két kovácssegédet állandó munkára felveszek. Lópatkolásban jártas előnyben. Alföldy patkolómester, Sr-bobran. 5467

Felset keresek 235 holdas folyóvízmenti legelőbirtok megmunkálására. Ősereji talaja feltörve, kitűnően terem kukoricát, kendert, kertészeti cikkeket, melyeknek a közelben jó piacuk van. Közelebbi felvilágosítással szolgál levélben Spinka jó-szágfelügyelő, Donji-Miholjac. 5700

Ügyes kiszolgálóleányokat felvesz a Stipić étterem, Subotica. 5654

Keresek 12 éves kislányom mellé tanítónőt: szerb, német és magyar nyelvtudással. Ajánlatokat Löbl Samu, Bačka Palánka címre kérek. 5655

Rövidárkereskedősegéd, aki a fűszerszakmában is jár-tassággal bír, németül is jól beszél, felvételt Ab-rahám H. cégnél Apatin-ban. Írásbeli ajánlatokhoz bizonyítványmásolatok mel-léklendők. A katonai »Vi-szony és a fizetési igények« közlendők. 5651

Helyiügynököket, ügynök-nöket és képviselőket keresünk rentábilis cikk eladá-sára. Alabastrit, Noviszád, Futoski put 14. 5628

Cukrászsegédet keres Máté Lajos cukrász, Velika Ki-kinda. 5678

Házvezetőnő éves bizo-nyítványokkal, főzéshez és varráshoz ért, állást keres. Vidékre is elmenne. Aján-latokat »Házvezetőnő« jel-legre a novisadi kiadóba kér, ahol címe is megírd-ható. 5661

Nem okleveles gyógyszer-észt szerb, magyar, né-met nyelvismerettel június 15-iki belépésre keres Nagy Imre gyógyszerész, Velika Kikinda. 5313

Stundenbeschäftigung sucht deutsch-kroatischer Korrespondent. Anfragen an die Administration erbeten. 5680

Elhelyező irodámba kere-sek azonnali pincérelé-nyokat, szállodai szoba-aszszonyokat, ajánlok ma-gánházakhoz személyzetet, továbbá ajánlok üres és butorozott szobákat. Lang agentura, Vilsonova ulica 5. 5667

Alkoholizást kaphat na-gyobb háztartásban meg-bizható házaspár mint sza-kácsnő és szobainas. Cim a kiadóban. 5666

Ügyes női fodrászsegédet vagy fodrásznőt keresek. Cim a kiadóban. 5687

Kerékpárosok! Nikkelezést, emajlizozást legelősebben Balázs mechanikusnál Osi-jek-alsóváros, Jelačićev trg 5. Kormány-nikkelezés 38 dinár. 5669

Házvezetőnőnek menne idősebb urhoz árvalány. K. M. Stara Kanjiža, Obi-ličeva ul. 6. 5637

Varróleányokat felvesz — Grosz Juci, Pašićeva ul. 3. Emélet. 5625

Egészleges szoptatós dada ajánlkozik. Cim Dr. Franek Bačka Topola. 5646

Jó papacssegéd azonnala-ri kerestetik. Hajósevics István Sombor, Stevana Suplička. 33. 5197

Három szijgyártósegédet azonnali belépésre kere-sek. Sima Gostović, Beo-grad, Dragacévska 32. 5634

Fűszerkereskedősegéd több-évi gyakorlattal azonnali belépésre állást keres. Cim a kiadóban. 5686

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címező kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csek felbontásig jelző leveleket továbbítunk. Kérdezőkérdezőkhez válaszlevegély melléklendők.

Tanoncot fizetéssel felve-zek Fister Gusztáv asztal-osulásem Subotica, V., Ga-jeva ul. 38. 5371

Ügyvédjelölt több évi gy-a-korlattal, a szerb, német és magyar nyelvben jártas, ke-res alkalmazást. Szíves ajánlatokat »Jelölt« jelleg-re a kiadóba. 5389

Nevelőnő a gyermekneve-lésben teljesen jártas, né-met és magyar nyelvisme-rettel, éves bizonyítványok-kal uri családnál állást ke-res. Vidékre, vagy tanyára is elmegy. Leveleket »Gyer-mekszerező« jellegre a ki-adóba kér. 5505

Önálló szakácsnőt, közép-korú, megbízható, éves bizonyítványokkal, aki az összes házimunkákat is el-végzi, keresek. Cim: gos-podnja ravnatelja Tausz, Djakovo. 5305

Fin mechanikus tanoncnak felvételt. Bence Jovan, me-hanika radnja, Subotica, Ciril Metod trg 20. 5583

Ügyes, gyakorlott mérleg-szerelőt és számszámlaka-tost felvesz Sebestyén mér-leggyár, Subotica. 5568

Hölgyek és urak, kiknek jó összeköttetésük van, na-ponta játszva 4—500 di-nárt kereshetnek. Tegyen egy próbát. Közölje címét e lap kiadóhivatalával »Művészet« jelleg alatt. 5558

Elsőrendű szalonszobánót jutányos áron uriházakhoz ajánlkozik. Munkát otthon-ra is igen olcsón vállal. — Levélhívásra házhöz meg-y. Cara Lazara 52. 3831

Pőcegdrók, klozetek, kaná-lisok, csatornák tisztítására magán köztisztasági vállalat Mita Suvajdžić, Subotica, IV., Palmotičeva ul. 7. Az őcskapianál. 5485

Okleveles gyógyszerész ma-gyar, német nyelvvis-merettel állást keres június 15-re. Cim a novisadi ki-adóban. 5494

Női fehérnemű részletré való eladására jobb női munkaezők felvételnek. Bő-vebbet Radio Reklam Suz-botica, Pašićeva ulica. 5515

Kozmetikusnő, nagy gy-a-korlattal, vállalna kozmeti-kaik intőzél vezetését, vagy belátásulna. Nyári szezonra fűrdőhelyre menne Beszélj szerbül, németül és magya-rul. Cim a kiadóban. 5503

Kéményseprősegédet azon-nali belépésre keresek. — Nagy Gergely kéménysepr-őrmester, Ada. 5572

Ügynök, fiatal, agilis — azonnala állást kap. Pallas Reklam Subotica. 5597

Háztartásban jártas 2 szo-bid nő vidéken megfelelő állást keres. Subotica, Te-retna ul. 11. 5481

Magánfeltek látogatására jó megjelenésű fiatal hölgye-ket foglalkoztathatunk. Kom-eres Agrarno i Komercijalo K. D. Subotica, Vilsonova 11. 5514

Asztalos-tanonc jó fizetéssel felvételt. Ponáč Gábor, V., Miška Prčića ul. 4. 5487

Erősebb kifutó fiu felvéte-lik Sipos, Sokolska (Gomb-kötő) ulica 6. 5481

VÉTEL-ELADÁS

KIRAKATÜVEGEK VITRUMNÁL NOVISAD, FUTOSKI PUT 137. 1734

Hámzógép, teljesen jó-karban levő smirgli-köpe-nyes 3-as számú, eladó. Schulz-malom, Noviszád. 5648

54 HP Hofherr-csőplő 54" Gazdasági csőplő, 1 éves 1070 mm. Hofherr-csőplő Fordsonnal, 48" Máv-csőplő 15 HP motorral, 10/20 Gormick-tractor, valamenny-nyit használt állapotban, olcsón, könnyű fizetési felté-telekkel eladó. »MASINA« gépjárat, az Első Magyar Gazdasági Gépgyár képvise-lete, Veliki Becskerek, telefon 106. 5653

Birtok Szlavóniában, 720 hold, természetl, lőtárral, kedvező feltételek, mellett sürgősen eladó. Iparvá-gány az állomásig. Többen is megvehetik, mert ele-gendő épület áll rendelkezésre. Felvilágosítással szolgál B. Mandić, Osiček I., Lončarska 15. 5672

Sarokház Suboticán a köz-pontban eladó. Üzletekkel, lakásokkal azonnal átve-hető. Ugyanott komplett első-rendű ebédlő és egyéb bu-tor eladó és uccai lakás ki-adó. Bővebbet dr. Blum fog-orvosnál. 5649

Fahordók 300 literesek, egy-ször használtak eladók. Riff cukorkagyár, Subo-tica. 5647

3 HP Első Magyar gyári magánjáró körül gyűrős Hofherr csőplővel eladó. Rózsa János, Tornyo-spuszta. 5695

3 erős strátkocsi, 1 erős parasztkocsi eladó. Vujko-vics fatelep. 5691

Korunk megvételre hasz-nált szénaprést gőzerővel. Ajánlatokat kérjük Braća Sisser Bosanski Brod cim-re. 5622

Butordarabok 2 ágy, 2 ru-gányos matrac, 2 szekrény, az egyik tükörrel, 2 éjjeli-szekrény márvánnyal ol-csón eladó. Bővebbet No-viszád, Kisačka 41. 5626

100 hold jó föld a Tiszam-entén Padoj (Bánáiban) gazdasági épületekkel és felszereléssel, közte 5 hold kowló modern szarítóval eladó. Leveleket »Modern gazdaság« cim alatt a ki-adóba. 5688

Ház eladó forgalmas fő uton üzlettel, berendezéssel 3 szoba és minden mellék-helyiséggel 155.000 dinár-ért. Kedvező fizetési felté-telek! Cim a kiadóban. 5684

Eladó jutányos áron ujon-nan épült ház, mellette öres telekkel, piacféren, üz-letnek és fatelepnek igen alkalmas. Cim: Szemes Sándor, Nova Kanjiža, Bā-nát. 5638

Jachtkocsi jó állapotban olcsón eladó. Noviszád—Liman, Strazilovo 4. 5632

Zongora rövid, sürgősen ol-csón eladó. Zongorajavítá-sok és hangolások Kromb-holz, Vilsonova ul. 30. 5620

Jó állapotban levő hasz-nált Fordson-tracterek, Oli-ber-ekék, Ford-autók, Ford és Fordson-alkatrészek — azonnali szállításra a leg-olcsóbb áron kaphatók. — Földvári Béla cégnél Sza-ri-Becsej és Senta. 5635

Vendégloői székek 50 da-rab jutányos áron eladók. Szuboticán a vasutall szemben levő Obilić vendégloében. 5172

Gyári elevátor Hofherr-gyártmány olcsón eladó. Érdeklődni lehet »Barzel« D. D. gépraktárban, Suz-botica. 5544

Jömeneteli pékség házzal együtt betegség miatt örök-áron eladó. Samuel Ber-gel, pekar, Osijek donji grad, Državni drum 72. 5675

Megvételre keresek 8 HP üzemiépés buzatos vagy magánjáró magányos gőz-lokomobilt. Kerepessy Vin-ce, Vršac. 5652

Éjjeli tizlet családi okok miatt házzal együtt eladó. Madasz János, Belackva. 5673

Szöllő eladó a város köze-lében, 8 kapa 27 négyzög-öl 45.000 dinárért. Sava Te-kelije (Halasi ut) 24. 5685

Keresek megvételre 2—5 kapa földet turesen vagy beültetve Palicson vagy a palicsi uton. Cim a kiadó-ban. 5544

Eladó egy négy üléses au-tó minden elfogadható áron esetleg szétszedve külön-külön: motor, mágnes, kar-tor eladó és uccai lakás ki-adó. Bővebbet dr. Blum fog-orvosnál. 5649

Eladó használt sörparát, ritnigép fűrdőkád. Keresek jókarban levő sörfejítőgépet Gencel bádógos, Zrinjski trg Subotica. 5694

Tiszamenti nagyközségben forgalmas helyen, ujonnan épült kétiáratu malom 30 HP fatűzelésű motorral, tel-jes felszereléssel özvegy-ség miatt eladó. A berende-zés géppel együtt épület nél-kül is eladó. — Ugyanott 20—25 HP jókarban levő magánjáró-nyersolajmotor, cséplésre is alkalmas, eladó Cim Molnár könyvkereske-désben Senta. 5555

Virágok legnagyobb választékban ma telepenem kap-hatók. Virágos Salvia, ne-mes rózsák, futó- és bokor rózsák, hajlatolt Cannu-gumók, Muza, pálmák, Eroni-mus, Agaratum, muskátlik, olasz szekfü dugványok, Petonia, Vanilleu Calla, Aszparagusz, Plumozus és Buxusok, magas borostyán, lilium virágos, gumos bego-nia, Begonia, Szempflora. Minden árut a legelősebben kiárusítok. Kain virágkerte-szet, Palicsi ut, villanytelep mellett. 3041

Üvegezerény, állvány, pult és cipők olcsón eladók a Pálmában és elköltözés miatt a helység is azonnal átadó. Pašićeva ulica 8. »Palma« cipők kiválóság-gát minden vevőm dicséri. »Palma« cipőáruház, Hus-piac, volt Mácskovics-ház. — Szándékállulaposségeim megérkeztek. 3631

14.000 lakosu Bácska Tisza-melléki nagyközségben, a főtéren, konkurrencia nél-kül álló, 25 éves, jólbe-vezetett üveg- és porcellánke-reskedés családi okok miatt eladó. Cim a kiadóban. 4945

6—8-as MÁV golyócséplők, cséplőgarnitúrák, cséplésig közszen eladók. Vadócz Ká-rolynál, Bačka-Topola. 5656

Rozhengert és dupla da-ráló hengert, keveset hasz-nált traktort veszek. Huszaj-üzemben levő szivőgázmo-toromat elveszelném traktor-t vagy eladom. Leírás, árajánlatot kérek. Kuhár-min Puconci, Prekmurje. 5144

Házhelyek Naczi-telepen, huszárlaklanya mellett, 200 méternyire a Hartman-gyári villanyos megállótól, prima kerti föld rőzsabur-gonyával beültetve, kapá-n-kent, több évi részletré is, olcsón eladó. Senoe 17. 4676

Hol vásárol a vidéki legelősebben kész férfi, női, fiu és gyermekruhát Szuboticán? Földes Samu ruhaáruházában, Rudica ucca gyümölcsiac. Ferfi-öltöny 525, divatragián 675, női felöltő 425, gyer-mekruhák 225, Trenes coat 725, munkásruhák 140 di-nárért. Tassók meggyőződési vételkényszer nélkül, ügyel-jen a cégre. 2751

Wollner-gépszip lényegesen leszállított áron kapható. Barzel vaskereskedés, Suz-botica. 4934

Fűzők, orvosi rendelésre, haskötők legmodernebb ki-veltelben Gutainénál, VII., Ostojićeva ulica 32. 4839

Villaház Palícón, a feny-vesek során nagy bérjéve-delemmel, több lakással, butorozva, gazdasági épü-letekkel, szőlő, gyümölcsös kerttel, 2 láncc földdel ol-csón eladó. Bővebbet Föld-es ruházzlet. 4938

Ford-automobilon teljesen újak eredeti gyári csoma-golásban 330 dollárért el-adóék míg a készlet tart, Bővebbet Barzel d. d. gé-c-üzletében. 5177

Olcsón eladó 500-es négy-üléses Fiat-autó, azonki-vül egy Austrofiat, amely kéttónnas teherautónak is alkalmas. Bővebbet Rő-zsa Sándornál, Bačko Gra-distén. 5258

Tűzelőanyag 20% át taka-rija meg, aki lokomobillá-ba beszereli a szab. hō-gyújtót. Készíthető 300 di-nár felzetése ellenében. — Felvilágosítást ad Csonka Ferenc Senta, a szab. hō-gyújtó tulajdonosa. 4608

Többféle gyártmányu és nagyságu, használt csep-lőgarnitúra eladó olcsón és kedvező fizetési felté-telek mellett Schumacher Rezsónél, Sztri-Becsejen.

Hordók

használtak 250 literből 7000 literig kaphatók Krix La-josnál, Subotica, Mazuran-ićeva ul. 19. 4317

Jégszerény, használtat, csakis Ujvári Ferenc, Te-merin, készítményút ven-nék. Tasić mészáros, Na-dalj. 5499

Komplett hálószoba, alig használt olcsón eladó. Cim a kiadóban. 5591

Jölménő étterem, kávéház és vendéglo, gyönyörű kert-tel, komplett berendezéssel, Zagreb egyik fútcáján, esá-ládi okok miatt azonnala-el-adó. A szobák a teljes rez-sit fedezik. Havi forgalom 120—150.000 dinár, a most kezdődő szezonban 180—200.000 dinár. Ára felsze-reléssel és készlettel együtt 225.000 dinár. Cim a kiadó-ban. 5599

Bajsaiknak megfelelő négy hold szántóm a Földi ma-jor mellett, sürgősen elad-nám kedvező fizetési felté-telekkel. Ügynököket dija-zok. Pecze Ermő, Mali Idjós 5556

LIFKA-MOZI

Csütörtöktől vasárnapig
2 új attrakció! Szuboticán először!
Folyamkormányos
Szakadatlan derű és kavaj filmje
Főszereplő a faképi komikus
BUSTER KEATON
Tigris nyomon
Amerikai kalandor film 2 részben
Előadások kezdete naponta 4, 6 és 9 órákor

Gyenge férfiak

kérjék a szenzációs „Amor Star” ismertetőt, azonnali eredményért garancia. Mayerhof optikus, Vel. Becskerek. (10 dinárért prospektus és felvilágosítás.) 2643

Zongora, rövid, keresztburok, antik garnitúra és egyéb butorok, elköltözés miatt eladó. Érdeklődni egész nap. Meštrovićeva 31. Mucsitelep. 5580

Ház a fűtőn, két három szobából áll lakással, összes mellékkel, nagy udvarral eladó és azonnal átvehető. Subotica, Frankopanska ulica 15. Ugyanott egy hálo és ebéd is eladó. 5539

Beltéren uri lakház 5 szoba fűdőszobával, nagy raktárral eladó. I. kör, Paja Kujundžićeva (volt Wesselényi) ulica 38. 5532

507-es Fiat autó 6 üléses, generáljavítva, abszolút kitűnő állapotban eladó. Érdeklődni lehet Automobilijska garage, Subotica. 5530

Ford-autó, jó karban, minden elfogadható áron eladó Varga György Bácsko Petrovovszelő. 5516

Ház az első körben a központhoz közel, héttablakos fronttal, udvarral, pincével, eladó. Cim a kiadóban. 5227

Bőrfaragógép, jókarban levő, olcsón eladó. Somogyi József, VI., Praška ul. 26. 5340

Eladó könyv- és papírkereskedés. Felvilágosítással szolgál Pavle Garity, Bačka Gradište. 5446

Teljesen jókarban levő fehér gyermekocsi, diszes vasúgy sodronnyal és éjjeli szekrény olcsón eladó. Paja Kujundžićeva 20. 5540

Jóforgalmu koresma bolti helyiséggel örökön eladó, esetleg hasznóképp is kiadó. Kunszabó Sándor, Ada 5571

Adán 3 országra szóló vasútállomás közelében levő házam, 30 éve jömlenő fűszerüzlettel és koresmával, családi okok miatt eladó. Fränkel Jenő. 5570

Kis szalagmunka és egy Schöber ágy, nálam bizományban levő, eladó. Sokolska ul. 3. 5526

Fűszer- és vegyesáru kereskedés berendezése, mely 85 fiókos stélázból, 3 nagy, üvegezett stélázból, zomácedény részére, nagy nyitott stélázból, 2 nagy pultból, petróleumtartályból, 2 tizedes, 1 százados mérlegből, 1 pénzszekrényből áll, amely iróasztal céljaira is szolgál. Az egész berendezés mindössze 3 éves. Teljes áruaktárral együtt más vállalkozás miatt olcsón eladó. Tojzán János vegyeskereskedő, Srbobran. 5456

Házhely, 1 kupa a Hrast és Ferrumgyárak mögött, új léckerítéssel bekerítve, az építéshez föld készíttve, beveteményezve eladó. Érdeklődni ugyanoit Cvijićeva ul. 25. alatt. 5432

KÜLÖNFÉLE

Irodának kiadó beltéren két egymashánylió uccai szoba. Gimnazijska 6., emeleten. 5693

Vendéglő Sremski-Karloviciban, legjobb helyen, teljes berendezéssel azonnalra kiadó. Bővebbet: Saranovićnál, Sr.-Karlovci. 5615

Fürdőmegnyitás

Junius 2-án veszi kezdetét a bogojevói régi hirveves Récsárdán az idei fürdőszézon, amikor is nagymennyiségű finom halpaprikás és sült halat szolgálunk fel alacsony árak mellett. A zenét Lakatos Mihály cigányprimászenekara szolgáltatja. A n. é. közönség szíves látogatását kéri Ádám József, vendéglős. 5629

Pénzkölcsönt

folyósít ingatlanokra, ékszerekre, értékpapírokra és egyéb dologi hitessítékekre Kemény banküzlet, Manojlovićeva 3. 5565

Kiadó 3 egyszobás és egy háromszobás lakás, junius elsejére. IV., Hvarska ulica 9. 5621

Bejmokon két nagy üzlethelyiség a község legforgalmasabb pontján kiadó. Érdeklődők forduljanak Janda cipészhez Bajmok. 5640

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnap és éjszakai kiadásra számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívásig tartó leveleket továbbítunk. Kérdéseiket a szerkesztőségnek kell küldeni.

Gyakorlott géputazó

lehetőleg nőtlen gépészmérnök, aki az autózásban jártas, a szerb, német és magyar levelezésben perfect, azonnali belépésre **állást nyerhet**

Csak elsőrendű szakemberek tegyenek ajánlatot „Traktor és autó” jellegre a kiadóba

5552

Egészséges vagy beteg

egyaránt jó szappant akar. A rossz szappanok már sok kárt okoztak. Mint igazán kitűnő gyógy- és szépségzsappanok a legmagasabb körökben is előnyt adnak a Feller-féle Elsőszappanoknak és pedig: a Hlilom, a tojászsárga, a glicerin, a borax, a kátrán és a beretrszappannak, mert ezek kiváló hatású alkotórészeket tartalmaznak. Próbára 5 darab Elsőszappan tetetés szerint bérmentve 52 dinár a pénz előzetes beküldése ellenében FELLER GYÓGYSZERÉSZTŐL STUBICA DONJA. Centrala 185. Hrvatska. Fejmosásra az Elsőszappán 3 dinár 30

minden egyes darabjéért teljes garancia!
Bebizonyíthatóan a legelőkeltebb! 118791

Háziasszonyok!

Cellophan
az a higiénikus befűzőhártya, amely az üveg széléhez tapad, abszolút hermetikusan zár, a beűtöttet a megromlástól megóvjá.

Kapható minden szakmába vágó üzletben

Allandó raktár:

Szántó Dezső, Subotica,
Rudićeva ulica 6
Vajdaság városai részére helyi ügynökök kerestetnek

VÁROSI MOZI

Péntek—szombat—vasárnap:
Az első igazi Oroszországban készült művészfilm.
A világ egyik legnagyobb filmművészeti eseménye

Az élő hőstest

Tolstoj Leó gróf klasszikus regénye filmen.
Főszereplők:
Pudovkin és a moszkvai művészszínház tagjai
Fox filmhíradó
Előadások 4, 6 és este 9 órákor

Vendéglő Szentán, a főútcán, vasúthoz közel, szép lakással, vendégszobákkal, kuglipályával és modern mézársszékkel augusztus 1-re kiadó. Goldstein Benó Szentán. 5614

Kiadó két egyszobás lakás a belvárosban. Érdeklődni lehet Ulrich fűszerkereskedőnél, Skolus Viatora ul. 51. 5674

Kiadó július 1-re uccai egyszoba-előszobás és augusztus 1-re kétszobás lakás konyhával és mellékkel, helyiségekkel. Ugyanott két ágyas butorozott szoba is kiadó. Petrogradska 19. 5664

Üzlethelyiség berendezéssel kiadó. Trumbićeva ulica 22 5682

Elegáns különbejáratu uccai parkettás butorozott szoba junius 1-re kiadó. Bővebbet Ivan Antunović ulica 3. földszint. 5663

Különbejáratu csinosan butorozott szoba kiadó. Petrogradska ul. 3. Pitsch ház. 5676

Ma Palicson bucsu és Stantićnál délután 5 órától reggelig nagy Rózsabál. 5582

Különbejáratu uccai butorozott szoba kiadó. Petrogradska ul. 5. 5658

Kiadó a beltéren csinosan butorozott szoba fűdőszobával használattal. Cim a kiadóban. 5546

Elveszett szerdán 22-ikén reggel Veréb Antal névre szóló határátllépesi igazolvány. Kérem a megtalálót adja le a kiadóban. 5586

GÉPTULAJDONOSOK, IPARTELEPEK FIGYELMEBE!

eredeti gyári áron kaphatók
Szenes Kálmán
cégnél Suboticán
Guba J. utóda
cégnél Bačka-Topolán

Gyümölcs-cukorkás bódé, most épült, vezetés hiányában bérbeadó. Cim a kiadóban. 5538

Két irodahelyiség és egy csinosan butorozott szoba augusztus elsejére kiadó. Prix, Sokolska ulica 1. 5542

Háromszobás lakás mellékkel, helyiségekkel junius 1-re kiadó. Bővebbet Hotel Terziában. 5502

Péküzlet, jóforgalmu, betegség miatt hasznóképp kiadó. Cim: Molnár könyvkereskedés Szentán. 5378

Üzlethelyiség azonnal kiadó. Zrinjski trg 9., a nagy gyümölcsplacon. Kiadó továbbá több helyiség. 5395

Kiadó a vasúttal szemben Lichtnecker patalóban modern 6 szobás parkettás lakás fűdőszobával, ebből esetleg külön 4 szoba is kivethető, azonkívül ugyanazon házban augusztus 1-re egy szép 4 szobás lakás is kiadó. Bővebbet Dr. Vécsey Samu urnál Aleksandrova ul. 6., vagy telefon 535. 5458

Nyaraló, 570 méter a tenger felett, Hočevar villa Zirovnicán, Bléd mellett, Szlovéniában, lakás, ellátás, fűdő, napfűdő, tenisz, billiárd, zongora, rádió, a legjobb tiszta levegő, erdős vidék, vasútállomás, posta. Prospektus kiadatra. 5573

Apróhirdetések Szuboticán az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Manojlovićeva ulicán a Rádió-Reklám irodájában, Universitas könyvkereskedés Aleksandrova ulica, Földes Samu ruhaüzletében, Gyümölcsplac, Noviszadon, Szomborban, Szentán, Veliki Becskerek ottani fiökkidőhivatalaikban is eredeti áron feladhatók.

Elveszett egy Wertheim-kasszakulcs. A becsületese megtaláló kéretik adja be jutalom ellenében a kiadóban. 5478

Elismerő-nyilatkozat

Megboldogult Fendrich Gergely cipésmester, Subotica, a „Phönix” életbiztosító társaság Wien, beogradi igazgatóságánál 1926. junius hóban

100.000 dináros

életbiztosítást kötött.

Apósom 1929. február hóban meghalt, én az életbiztosítás lipuidálásáért a „Phönix” biztosító társasághoz fordultam, amely kérésemnek azonnal eleget tett és a biztosítási összeget, azaz **100.000 dinárt** mindjárt kifizette.

A „Phönix” életbiztosító társaság ezen gyors és kifogástalan elintézése kértet arra, hogy mindenkinek ajánljam, aki magát és családjának jövőjét biztosítani akarja.

Subotica, 1929. április 20.

Bozsó Vince s. k., szabó

Cipőink beszélnek

89:-

129:-

149:-

229:-

249:-

269:-

299:-

Bata

Az orleansi szüz problémája

Irta: Magister

Johannának hívták. Tizenhét éves volt, mikor vig kedélyének ugarát a megpróbáltatások súlyos napjai már felszántották a gond, a fájdalom ekevasával.

Johanna nem tanult írni, olvasni is aligha tudott, — legfeljebb a nevét tudta leírni. Pásztorokodott a champagnei derus mezőkön, az apja földjén. Ebből egészséges, nyugodt, primitív világszemlélet fejlődött, amely azonban a vallás dogmaival társulva, bizonyos nyugtalanságot adott lelkületének. A vallásra az anyja tanította. És nyiladozó fantáziáját elsősorban is a hitregék, a csodák világa töltötte be, az a világ, amelyet anyja rajzolt le előtte. Ezekkel a képekkel belföldött fantáziája. Magányosan, a nyári felett örökre a mezőn, — szőlítgatta legendái szentjeit, főalakjait, akik a hívásra megjelentek: csodálatos, jövőző szentek, — angyalok. Ezekről kért tanácsot, ha apró válságaihoz érkezett, ha férjhez akarták adni, ami ellen minden érzése tiltakozott.

— És még nem is olyan régen háborusdít látszott szerekekkel, a domremnyi fiukkal. A gyerekek a valót a játékon keresztül fogadják el, a nagyok életét játékaikba másolják. — D'Arc Johanna társai is éppúgy két táborra oszlottak, mint az — öregek, mint egész Franciaország. A trónörökös hívei, az Armagnac urak püfföltek az anyakirálynét, illetőleg az angolokat pártoló burgundistákat. Merthogy az anyakirályné, *Isabeau* leányának a kis fiát, az angol királyfit ismerték el a burgundiak Franciaország királyának, megtagadva a királyné saját fiának, Károlynak, a legitím trónörökösnek a jogait.

A gyermek Johanna részére mindez egyelőre csak játék volt. — de a két párt zsoldosai szinte egymást felváltva feküdtek reá a vidékekre, városokra, falukra, ahol egymást kiszorítva keresztlyonultak, — sarcoltak, fosztogattak s az utolsó falat kenyérig mindent elvittek adóba. Egy nap D'Arc Johannának is el kellett menekülniök a faluból, mert burgundiak jöttek, D'Arc pedig az armagnacok, a trónörökös híve volt. Neufchateauban, egy ismerős vendéglősnél várták meg, míg a burgundi csapatok elvonultak. Hazajöttek és feladul gazdaságukban megkezdődött a gond az újabb adókkal és az örökös nyugtalanság, — mit hoz a holnap.

A dauphin megkoronázása, trónrajutása meghozták a nyugalmat, de ki bír az angolokkal? Már Orleansi, Károly legerősebb várát is elfoglalták, közelednek hát újból a burgundiak. Mindennek az anyakirályné az oka. Ő tagadta meg fiát és dobta oda az országot az ellen-ségnek.

Hogy lehetne hát mégis segíteni a dauphinen és így megszabadulni a zsoldosok zsákmányolásaitól, a burgundiaktól? Ezeken a súlyos kérdéseken töpreng D'Arc Johanna, nyugtalan órákon át imádkozva véd-szentjeihez, — ha másképp nem lehet, hozzanak csodát. Ha éppen ő vezethetné a kitagadott Károlyt Rheimsbe, a koronázáshoz, ha ő lehetne megmentője övéinek, a falujának... És addig ostromolja imáival a szentjeit, amíg a csoda megjelenik.

Dél volt. A májusi égről forrón sütt a nap, a li-geti fák lombjainak árnya sem adott hűs helyet... Johanna lelke égett, — a harcterekről mindennap nyugtalanítóbb hírek érkeztek... és megjelent előtte Gábor arkangyal: ismeri vágyait... ő, Johanna van hivatva népét megmenteni... És újból és újból megjelentek az »régiek«, — cselekedjék!

A víziók nyomán a töprengés elhatározássá nőtt, az elhatározást a merész cselekedésig erősítette a hit. Kierőszakolta a fegyveres kíséretet, a bebocsájtást Chironba, Károlyhoz. A dauphin kétségbeesett helyzetében a megváltozhatatlan végtel imperatúráját látta, ellene hiába minden felebezés, legfeljebb talán a templom, minden nap, hosszú, hosszú imák és aztán — a nők, — a nők, akik felejtették. Elfelejtették, hogy az angolok jönnek, hogy nincs megfelelő hadserege, hogy nem bízhatik meg saját hadvezéreikben sem, akik érzékenyek, hűségüket és érdekeiket övák.

És ekkor érkezik meg Johanna. Csupa nagyszerű ígért, amit hoz. Hogyne fogadják el? Háromezer em-tert adnak melléje, a vezéreknél pedig meghagyják, kövessék az utasításait. A katonaságnál már pusztá megjelenésével is hihetetlen változást idéz elő. Vasöl-tözetére hulló szőke hajával csodás jelenség. Hisznek a küldetésében, lelkesedés szállja meg az embereket, az eddigi széthúzás helyett eljött végre az egyetértés. Követik őt, fehér, Jézus képével diszített lobogóját. Bár az utra nézve a vezérek véleménye különböző, meggy azon, amelyet magának kijelölt. A kortársai ugyan igyekeznek igazolni különösen fejlett érzékét, készségét, rátermettségét a harcászatra, de amint el-indul, nincsenek különösebb tervei, — a hite vezeti az elszántságba és a fiatalsága, Ezzel a hittel, fiatalsága vakmerőségével az izzásig fellelkesített embereivel be-jut Orleansba. Élelmet hozott a városba és örömjön-jással teltözött reményt a katonaság és lakosság közé. Az angolokhoz követet küldött, ő az Isten parancsát közvetíti: hagyják el a várat! Persze kinevették. De mikor az angol katonaság meglátta a harc élén, meg-döbbsent — egy nő harcol a meg megújuló támadások élén. Vagy boszorkány, vagy angyal? Johanna elfog-lalta Orleans-t. (1429 május 8.)

Az angolok hátrálnak. Johanna nyomukban. Leg-erősebb állásukban Les Tourelles-nél is megtámadta

őket. Nyíllövés éri, megsebesül, az ápolók veszik gondjukba, de mikor meghallja, hogy Dunois elrendeli a visszavonulást, ismét felkapja a zászlót. Pedig az angolok már azt hitték, hogy elesett és habonás dőb-berettel látják újból a francia csapatok élén, szentül meg vannak győződve, hogy sértetlen angyalok har-colnak a franciák között. Bedford, az angolok vár-parancsnoka kijelenti, hogy a franciákkal tud harcol-ni, de *boszorkányokkal nem*.

Az angolok hátrálnak és nyitva az ut Rheimsbe. Julius tizenhatodikán Johannával az oldalán — Károly bevonult ünnepelesen a városba, a dómba, ahol ki-rállyá koronázták. A világi és egyházi hatalmasok között a dómban — állt Johanna, kezében Mária zász-lóval. Ott voltak az ünneplők között a leány szülei is és többen Domrémytől. A király a D'Arc családot ne-mesi rangra emelte és Johanna kérésére faluja népét *felmentette az adó alól*.

D'Arc Johanna tehát elért mindent, amit akart, *tel-jesítette küldetését; visszaadta Károlynak a koronáját és elvette a falujától a gondot*. Haza is akar menni. De a király visszatartja, még hátra van az ország szíve: Páris. És Johanna kénytelen tovább harcolni, amíg behelüklik. Az angolok fogságába kerül és elégetik.

A történelem lapjairól D'Arc Johanna legendákkal glóriázott fejet fordítja felénk.

Regények, drámák, költemények megpróbálták igazi arcát előhívni, lefejtve a legendák színes zo-mánéit. Ebben a keresésben a legellentétebb retusá-lásokat kaptuk: heroikus hősnőt és kómiikus figurát, krcraérett nyers zenit és véletlen sikerek bábuját. D'Arc Johanna pályájának hirtelen felívelése — egész lénye, fellépése, az irók előtt lélektanai probléma lett. Ez a néhány soros vázlat megkísérelte ezt a problémát, leegyszerűsíteni a történelmi helyzetet, a környezetet, a nevelés hatását, amivel lefejté róla a csodásat és ta-lán jobban megvilágítja azt a sokféle konturvonalat, amelyekkel annyira különbözőképp rajzolták meg Jo-hanna képét. Johanna lehetett bravuros hős, ne-mes lovag, aki megsiratja a foglyokat és sebesülteket, akit a legsúlyosabb helyzetben átsegíti az életszítása, de talán erősebb volt a varázsa az égtől segítséget váró katonaságon, a habonás megremült ellenségén. Ami a fogságba jutása után történt vele, az már tulajdon-képen nem az ő története, hanem azoké, akik érezték a nagy háborusok végét, a felszámolás megkezdése előtt még — siettek kihasználni a lehetőséget, hogy elnyerjék, amit eddig nem halászhattak el, méltóságot, rangot, vagyont. — Ebben a furcsa, fonák világban Johanna az egyedüli, aki népe önzetlen képviselője és ez az önzetlenség vitte győzelemre fegyverét és ezt az önzetlenséget ítélték máglyára.

Harun al Rasid

Irta: BAEDEKER

Az eddigi közlemények tartalma:
A király, Harun al Rasid módjára, a közönség közé akar vegyülni s így akar a népével közelebből megismerkedni. Kísón a palotájából, másodosztályú vasúti kocsiban utazik, ahol tanúságos beszélgetést folytat az alattvalóival, akik a nyil-agent provokateur-nek nevezik s le-lig-meddig bojkottálják. Egy kisebb városban megszületik az utj; ott megismerkedik a vidéki hotellellettel, majd a szálló restaurációjában ebé-del s az asztalnál megbarátkozik egy műveltszemlélt és bátorbeszédű professzorral. Az oktatásiügyi mi-niszter magánitkárának adja ki ma-gát, s ennek köszönheti, hogy új is-merőse felvilágosítja őt egyről-tá-másról, ami a közoktatásügy terén tör-ténik. Ebéd után együtt indulnak távvezni, aminek végtelenül örül, mert persze még soha fordult meg kávéházban. Itt a tanár bemutatja egy sereg városi ur-nak és egyéb nevezetességnek, akik azonban nem fogadják rokonszenvevel, mert nem kedvelik a bemutatót: a tanárt, aki lenézi őket a maradiságukért. Gyana-kvással és kritikával fogadják a »fővevény«-t, s valószínűnek tart-ják, hogy széllhámoslag van dolguk. Az asztaltársaság egy tagja, a vá-rosi főjegyző, telefonon beszél a kultuszminisztériummal, ahonnan azt a fővilágosítást kapja, hogy a ke-gyelmes urnak nincs és sose volt privátitkárja. Kétségtelen tehát, hogy az idegen ur: svindler.

A főjegyző ur, akit mert a mondatai épp oly hosz-szuak mint bombasztikusak voltak, »aranytollu«-nak neveztek a tisztelői, dermedten ült az iróasztalnál, ahol ezeket a szüninomakaró »klasszikusveretű« mondatokat szokta nem minden in- és transpiráció nélkül alkot-ni. Számított ugyan ilyféle fordulatra, mégis elakadt a hangja és nem tudott tovább kérdezősködni. Ugy járt mint a nápolyi lottójátékos, aki ha lutrira tesz, naívi-tásában biztosra veszi, hogy ternőt csinál, s mégis, mi-kor a számai kijönnek, csak azért nem üti meg a guta, mert hetek óta nem evett húst s egyáltalában rosszul van táplálva. Ha az »aranytollu« ugy ismerte volna Hamlet drámáját mint az, akit »leleplezni« készült, valószínűleg így kiáltott volna föl.

— Óh, az én proféta lelkem!

Mert ő volt első, aki a professzor barátját »notórius széllhámos«-nak tartotta, veszedelmes »individuum«-nak, aki egyenesen csalafintaságok elkövetése végett jött ide, hogy drágalátos barátjával együtt megzavarja a békés város nyugalalmát. De nem idézett ily nagy szel-lemeket, s ha mégis klasszikusokra kívánt hivatkozni, akkor a főispán ur legújabb adomáit kolportálta, ame-lyeket ez a belügyminisztériumból hozott a hálás vi-dékre.

Mikor kábult örömeiből fölocsudott, a minisztérium már nem tartózkodott a telefonnál s a boldog leleplező nem folytathatta a beszélgetést. Szerencsére a kapott fővilágosítás elegendő volt, hogy annak alapján ugy-nevezett további lépések történhessenek.

Visszarohan a kávéházba s tudtul adta a még együttülő társaságnak, amit irányadó helyről hallott. Az örvendős híre a sok komoly férfiú mind fölélen-kült. Az asztaltársaság a városnak, mióta a polgármeste-

tét fegyelmileg elcsapták a hivatalából, még nem volt. A többi asztalok közönsége is fölfigyelt, mikor az egy-re jobban gesztikuláló urakat látta s a folyton elevene-dő társalgást észrevette. Mindenki azt gondolta, hogy valami közjóra irányuló üdvös mozgalom készül ki-indulni az intelligencia asztaltól, amely — t. i. a moz-galom és nem az asztal — új korszakot fog jelenteni a városnak eddig pangó társadalmi és kulturális életé-ben. (Ilyen illuziókat és reményeket táplálnak a vidéki népek, ha a vezetőik komoly ábrázatot látnak.) De a kerekasztal lovagjai jól vigyáztak, hogy egyelőre sem-mi se szivárogojon ki a morálimóto tanácskozásból, amelyet a város és a közügy érdekében folytattak.

— Most megfogtuk!

— A nyakát törjük!

— Nemcsak a fővárosi széllhámosnak, de a tudós-nak is!

— Majd megkapja jutalmát, amiért ily kétes eg-zisztenciát a barátjával fogad, minket pedig nem becsül annyira, hogy kitüntetésnek tartsa, ha a társaságunk-ba fogadjuk!

Ily nyilatkozatok hangzottak el a törzsasztal körül, s az arcon az a jóleső derű sugárzott, amelyet jólel-kek akkor éreznek, amikor az embertársaiknak kel-lemtelenséget okozhatnak. A rendőrfogalmazó pedig, aki mióta a főispán tiszteletbeli rendőrkapitánynak nevezte ki, szintén tagja lett a városboldogító szövetségnek, föl-ugrott és kijelentette, hogy azonnal intézkedik.

— Talán előbb mégis értesíteni kellene a főkapitányt, — jegyezte meg valaki.

— Az bajos lenne, — viszonozta egy másik, — ő ilyenkor, hiszen tudjátok, hivatalos ügyek iránt nem ér-deklődik.

Többen nevettek s az urak egyike vigyorogva mondta:

— Persze, ezekben az órákban a legprivátabb dol-gait intézi.

— Jól teszi, — hangzott egy vélemény. — A hiva-tal várhat, a nő pedig nem várhat.

— Akár jól, akár rosszul teszi, — vélekedett a fogalmazó, aki minden ambíciójával örül, hogy hivatal-főnökének az »sakadályoztatása folytán« szerephez jut ily szenzációs ügyben, — nem várhatjuk be szeretve tisztelt princípálistomat. Ebben az esetben nincs igaza az elöttemszólónak, a hivatal nem várhat. Amíg a főkapitány csokolózik, az alatt a madár ki is repülhet. Cse-lekednünk kell, mielőtt a legközelebbi vonat indul. Szükséges, hogy mielőbb leztoppoljuk. A rendőrség nem olyan álmos mint a többi közigazgatás. Itt nem az akták száma a fő, hanem a cselekvés és a gyorsaság. Felelősségem teljes tudatában —

Az utolsó három szót olyan hangsúlyozással mon-dta mint egy nagyhatalmasság külügyminisztere, amikor »felelőssége teljes tudatában« azt tanácsolja az uralko-dójának, hogy üzenjen háborút a szomszédos hatalom-nak, a győzelem több mint biztos. Sőt — tetszett neki a hangzatos frázis — ismételte:

— Felelősségem teljes tudatában azonnal igazo-lásra fogom fölszólítani a pasat. Legügyesebb detek-tívünket küldöm a nyakára.

— Mondd: az ügyesebbet, — enyelgett vele a fő-jegyző. — Hiszen köztudomású, hogy mindössze két titkos rendőrtök van.

... Mig ez a haditanácskozás folyt, a Három Ga-lamb hatos számú szobájában kelletlenül érezte magát annak illusztris lakója. Sejtelte se volt ugyan az őt fenyegető »veszély«-ről, de szomorodott utjának ed-digi eredménytelenségén. Mulatságosabbnak képzelte azt, az embereket pedig, akikkel találkozik, egyeneseb-beknek, közlékenyebbeknek, jobbaknak remélte.

— Óh, szegény Harun al Rasid! — sóhajtott.

S e névnek az emlegetésénél nem a bagdadi kalifá-

hanem saját magát sajnált... Benne volt-e a hiba, hogy — az egy professzort kivéve — nem tudott közelebb férkőzni az alattvalói szívéhez? Vagy ezekben, akik talán ösztönösen érezték, hogy távol állanak az előkelő mentalitásától s az őt foglalkoztató problémáktól? Mint minden igazán jó ember, inkább magát okolta, kétekelni kezdett a saját értékében, s busulni azon a lehetőségen, hogy ha véletlenül nem születik királynak, talán mindenütt hasonló bizalmatlansággal fogadnák mint ebben a városban... S még ennél az aggodalomnál is jobban fájt neki a keserű családias, amely a kisvárosi társaság körében érte. Ilyen hát a »jó vidék«, amelyet parlamentjében az összes pártok annyira dícsőitnek, a nagyváros lakosai oly sárgán irigyelnek s a regény- és drámaírók a metropolisok lakói fölé toronymagasságra helyeznek! A tehetséges ember lenézi a szűkeket, ezek pedig áskálódnak és ármánykodnak a talantum ellen, amelyet egy kanál vízbe szeretnének fojtani! Micsoda háboruszkodás egy kicsi társadalomban s főnyíl bőszi vihar egy pohár vízben!

A királyné két könyvet is pakolt unaloműzőnek a holmija közé. Két különösen kedves olvasmányát: a Don Quijote-t és Emersonnak az Essay-át. Lapozgatott mind a kettőben, de alig olvasott belőlük. Az előbbi csak arra emlékeztette, hogy számalomharcot folytat előidétek, megcsontosodott tradíciók és emberi gyarlóságok ellen, az utóbbiból pedig csak egyetlen mondat ragadta meg a figyelmét, amelyre a tekintete véletlenül rátevedt: »Nem ismerem semmit az életemben, ami annyira kielégítő volna mint a mély és jó megértés.« A királyokra nézve vajjon ez a megértés mért van sokkal inkább megnehezítve mint más — boldogabb — halandók számára?

... Kopogtattak az ajtaján.

Nem ösöngetett se egyszer, se kétszer, se háromszor, s így nem várt senkit. Se pincért, se szobaleányt, se háziszolgát. Nem minden kíváncsiság nélkül kiáltotta tehát:

— Szabad!

Ismeretlen férfi, kicsit félszeg mozgású, olyan majdnemur, aki szeretne egészen az lenni, lépett be, lónapot kívánt (a hangjáról észre lehetett venni, hogy nem éppen ösztönös) s bemutatkozott:

— Polgári és titkos rendőr vagyok.

Öfelségének, aki olykor egy-egy pillanatra kiesett a szerepéből, kiszaladt a száján:

— Mit akar? Nem hívtam.

Az pedig felelte:

— Hja, kérem, mi nem olyankor jövünk, amikor hívnak, hanem rendszeren hivatalosan topanunk be. Uraságod ellen az a gyanu merült föl, hogy nem az, aminek kiadja magát. A főkapitány ur parancsára ezennel igazolásra szólítottom föl.

— Mit ért »igazolás« alatt? — kérdezte Második Harun al Rasid, akinek ez a szó arabusul hangzott.

— A kis ártatlan! — gunyolódott a rendőr. — Valószínű, hogy ez az urnak nem első esete. Azért hát ne affektáljon. Olyan emberrel van dolga, akivel nem lehet komédiázni. Igazolja a kiltét! Mutassa az irásait!

A király jóhiszeműen felelte:

— A nevemet és foglalkozásomat ráirtam a bejelentőlapra, amelyet elétem tettek.

— Tudjuk, — tekintélyeskedett a detektív, — de hát ezek az adatok nem egyeznek meg a valósággal. Elő azokkal az irásokkal!

A kalifa tanítványja elgondolkozott. Most hát itt a nagyszerű, *noch nie ägawesen* színpadí vagy mozejelenet, amelyben lelepleznek egy királyt, akiről kiséül, hogy hamis nevet használ és álfoglalkozást mond be! Ha most kirukkol az igazi nevével s a valódi hivatalával, amely egyike a világ legjobban dotált állásainak, nagy tabló! Az újságok holnap olyan kövérbetűs hírcímeket hoznak mint már régóta nem, s Európa meg a vele határos országok hetekig beszélnek a kalandjáról. De akkor egyszermind vége az inkognitójának, vállalkozása a kómikum posványába fullad, s kiderül róla, hogy rosszabb színész mint Harun al Rasid volt, aki Dzsárárral, a hü személyekkelről miniszterrel minduntalan s nagy sikerrel tett olyan kirándulásokat, amint ő ma kezdett... Nem, nem adja föl a játékot, tovább fogja tanulmányozni a népet, s egy csattanós végjelentéért, amelytől részint hanyatt és részint hasra vágódnak, akik szemlélik, nem fog lemondani az emberbaráti tervéről.

— No, lesz-e már? — türelmetlenkedett a rendőr.

— Közben pedig Öfelsége kereste a módot, hogyan evickéllhetne ki épen és kudarc nélkül a slamasztikából, amelybe valószínűleg azért került, mert a játékból, amelyre vállalkozott, előzőleg nem tartott elég próbát. A meiningeni herceg, akinek néhány előadását látta ifjú korában, ezt másképp csinálta volna, — gondolta. A detektívhez pedig ezekkel a szavakkal fordult:

— Nézzen, kedves uram, az amit maga mond, az nem egészen »ohnes«, s az a bejelentőlap, beismerem, nem merő szentírás. Erre vonatkozólag lesz is némi közlendő, s lehet, oly okmányom is, amelyet fölmutatok, de — csak a rendőrfőkapitány ur előtt. Mondja, nem jöhetne ő ide?

Jóízűt, hangosat nevetett a detektív. A kacagása áthallatszott az ötös és hetes számú szobákba is. Magában azt állapította meg, hogy ilyen arrogáns »gyanusított«-tal még nem találkozott a praxiszában!

— No, maga ugyan jól ismeri a nagyságos főkapitány urat! Micsoda fogalma van róla! Negy ur ám

az, hallja az ur, s minden apró kis szélhámos kedvéért nem mozdul el —

— A szeretője mellől. — akarta mondani, de még idejében meggondolta magát, eszébe jutott a szubordináció, és így fejezte be a mondatot:

— A hivatalából.

Ezt belátta Öfelsége.

— Nos, hát ha önagsága nem fáradhat ide, talán szíves lenne ön engem hozzá vezetni. Igen? — kérdezte.

S a detektív, tán azért, mert érezte, hogy nagyobb bankjegyet csuszik a tenyerébe, mint amekkorákkal a megvesztegethetetlenségét eddigelé nem minden siker nélkül próbára tették, kissé tiszteletudóbb hangon mondotta:

— Erről már inkább lehetne csevegni. De bocsáson meg az ur, még most is muszáj nevetnem azon, hogy uraságod minő fura dolgot kívánt. Azt, hogy a rendőrfőnök ur majd a maga írásainak a megtekintése végett idezónázik! Hahaha! Hihili! Nagy haramiának vagy nagy tüznek kell lenni annak, amiért önagsága a hely színére megyen!

— Kérem, — mentegette magát bünbőn a király, — belátom, hogy bolondot kívántam, de hát nem ismerem eléggé a helyi viszonyokat. (És a helyi nagyságokat, — tette magában hozzá.) Nos hát, elvezet hozzá?

— Vegye a kalapját és menjünk, — mondta leereszkedéssel a rend őre.

És Öfelsége — örült is, bosszankodott is — a detektív kíséretében, utóbbi a jobb-, a király a baloldalon, indult a városháza felé. Hogy fognak ezen mulatni otthon! Ő talán az első uralkodó népek és nemzetek történetében, akit nem a világtörténelem, hanem egy kisvárosi rendőrkapitány von felelősségre és szolít föl igazolásra...

Odaértek a városházához. Kopott, fekete épület volt, amely olyanokat, akik valóban rossz fát tettek a tűzre, meg is ijeszthetett volna a sötét arculatával s a mélyedésekkel, amelyek öreg ráncokként furódtak régi kötésekbe, de Öfelsége nem félt. Ő csak afféle amatőr-alakoskodó volt, akinek lelkiismeretét nem furdalta egyébként büntudat, mint az, hogy, úgy látszik, hiányzik belőle az a ravaszság, amely a harunralisid szerep sikeres betöltéséhez szükséges.

A főkapitányt még nem találták a hivatalában. A derék ur több mint húsz év óta élt boldog de nem eléggé szórakoztató házasságban egy túlságosan termetes asszonnyal, akit ebéd után azzal a panasszal szokott magára hagyni hetenkint négyszer-öttször, hogy sok ügyiratot kell elítélnie, s ilyenkor tartotta megbeszéléseit egy hölgygel, aki jóval fiatalabb és sokkal karcsubb volt a feleségénél. A gyanúsítottak várnia kellett, míg a vitélő ur a horizontális szórakozásáról megjön s túrnice, hogy ezalatt, nehogy kerekét oldjon, hármán s szemmel tartás. Végre aztán megérkezett a rend legfőbb őre, és pedig elég jó kedvben, — úgy látszik, a barátnője különösen szeretetreméltó volt hozzá ezen a napon.

— Ahá, — mondta, mikor az idegent eléje vezették, — maga az, aki a kultuszminiszter titkáranak adta ki magát?

— Kérem...

— Semmi kérem, in vagyunk formálva (így mondta tréfás-kedélyesen, mert a kedvese ma a szoktnál is többször hazudta neki, hogy szereti), a legbiztosabb forrásból értesülünk, hogy a miniszter ur egyáltalában nem tart magántitkárt.

— Biztos ez? — kérdezte a király, aki igazán nem tudta, van-e öccellenciájának ilyen hátramozdi-

tója vagy nincs.

— Maga tudhatja legjobban. — állította gunyosan a főkapitány, — hiszen egyenesen a fővárosból jön... S mivelhogy a miniszter ur nem tart titkárt, hát maga se lehet az... Mit hozhat föl a védelmére? Mért jelentett be olyan foglalkozást, amelyet nem uz?

Aztán az írnochoz fordult, aki egy kisebb asztalnál ült és éppen írógépet:

— Majd jegyzőkönyvet vesz föl arról, amit ez az ur vall.

— Kérem, főkapitány ur, — szólalt meg ekkor a gyanúsított, — nem szólhatnak önnel néhány szót egészen bizalmasan? Négyszem között?

— Nekem semmi titkom sincs az urral, — felelte szigorúan Szent Hermandad helytartója, — s az urnak se igen lehet velem. Igazolja magát. Ha ez nem sikerül, lecsukatom.

Mosolygott a király. Ez nem is volna olyan nagy baj, — gondolta. — Az esetről vezércikket írának az újságok. De hát efféle cikket már éppen eleget olvasott a maga ünnepeit személyéről, — minden születése és minden nevenapiján és sok más alkalommal, amelyeket szívesen ragad meg az alattvalói lojalitás. Ilyen irányban szikrányit se volt hiru, s ez a szenzáció pillanatra se csábította.

— Lecsukat? — kérdezte. — Ezt lehetőleg szeretném elkerülni.

— Azt elhiszem, — gunyolódott a rend legfőbb parancsnoka.

— Lehet, hogy ön is szeretné, — felelte Öfelsége. — Azért úiból kérem, adjon módot rá, hogy tanuk nélkül beszélgethessünk. Ha négyszemközt hallgat ki, akkor, romélem, nem kerül sor arra, hogy letartóztasson.

— A kérelme szokatlan, — mondta kissé kedvetlenül a hatalom képviselője.

Nem tetszett neki, hogy a »gyanusított egyén« egyszerűen önzte őt, aki megszokta, hogy mindenki nagyságosurazza. De elnéző volt — mert a barátnője is az volt öhozzá, — s folytatta:

— Csak abban az esetben teljesítem a kívánságát, ha előbb megmotozom. Nincs a zsebében fegyver vagy bomba?

Harun al Rasid nevetett.

— Mondja, kérem, olyan benyomás teszek mint valami betörő vagy anarchista-merénylő?

— Igazán nem. Csak szélhámosnak tartjuk. Mégis, a szokás és a rendtartás megkövetelik, hogy megmotoztassam.

A király elpirult. Bármennyire kívánta és szeretete a kalandokat, arra a gondolatra, hogy akármiféle brutális kéz nyukáljon a ruhái közt és tapogassa végig a testét, borzongás futott végig rajta.

— Ezt már még se túrom! — kiáltotta, egy pillanatra megint megfedkezve arról, hogy ő most nem uralkodó, hanem másodosztályu vasuti utas, aki még hozzá szélhámosnágnak a vádjá alatt is áll.

Lehetett valami a hangjában, ami imponált a városi potentátnak, mert ez, miután a »delikvens« maga kifordította összes zsebeit, intett az írnochnak, hogy hagyja magukra őket.

Ebben a percben az idegen a főkapitány ur nagy ámulatára kínálás nélkül foglalt helyet a pamlagon, amelyre pedig a hivatalfőnök ur csak legelőbbkelő vendégeit s a fentebb érintett karcsu hölgyet szokta ültetni, s egészen más hangon, mint ahogy eddig beszélt, így szólt:

— No, és most diskuráljunk egy kicsit.

(Folytatás jövő vasárnap.)

A százszázalékos nőiesség hajnala dereng Párisban

Páris szenzációja: köröskörül, a bokánál lejjebb érő estélyi ruha

Vannak naiv lelkek, akik azt képzelik: a divat nem egyéb, mint néhány nagyszabó szeszélye, néhány nagyító hóbertja.

Játék az egész.

A múlt század lornyóját csak véletlenül követte idén monokli Berlinben s szemben, az Óceán másik partján: Amerikában csontkeretes pápaszem flapperek orrán. A két éve divatos cilinder után csak változatosság kedvéért jelenik meg idén a nagy, árnyatadó bergerekalap s megokolatlan divattiréfa, hogy nemes prémekek helyett a hóbubundák egész csordája legelészett idén a longchamps-i versenypálya pázsitján...

Van, aki azt hiszi: mindez szeszély, véletlen. Ő milyen tévedés!... A divatban — akár a természetben — nincsenek véletlenek. De míg a természetben az intenciók s mozgató-erők kifürkészhetetlenek, a divatban — férfiak kedvéért, férfiak akarata szerint történik minden.

A divat nem azért türté évekig a derékaltan deszkafigurát, a kibortóvált nyakat, a férfias szmokingot reggel, délelőn, este, mert ez illik a választójoghoz, női képviselőkhöz és pilótákhoz, hanem egyszerűen azért, mert ez tetszett a férfiaknak. Most a férfiak megunták. *Uj éra hajnala dereng Párisban a százszázalékos nőiességre* és mert az utóbbi mindenkor szenvedésel jár: ragyogó bélések, recsegő halcsontok,

kétségbeesetten öszekapaszkodó kapcsók sötétítik a láthatárt. S övek, övek... Oly szűk övek, amelyeket hajdan illet viselni.

Páris legújabb szenzációja az az estélyi ruha, melynek köröskörül bokánál lejjebb ér a szoknyája. Lelong felelős érte és Patou. Férfimatadorai a női divatnak — mely tény mindennél fényesebben igazolja, hogy a rövid szoknyának, a mindenreklész, remek női divatnak férfiak akarnak véget vetni hosszú szoknyával, függővel, nagy kalappal kötvé guzsba túlságosan nagyratörő ambíciójukat.

A divat női arbitereinek köréből a férfiaknak e hadüzenetére azonnal jött válasz. Lanoin asszonynál, Dionnelnél s mindenütt, ahol nők uralkodnak a többi női szépségek felett, a szoknya kurtább mint valaha. Haragjuk elsőpörte meg a hosszú panneaukat is és gyöngyök villogják a szoknyák szélén, hogy a divatvilágban kitört a harc a férfiak s a nők között. Fájdalom, az eredmény nem kétes. Ami az életben oly ritka, a divatban mindig beválik: férfiak győznek. E győzelem első áldozata persze a női láb lesz, mely úgy vonul majd vissza a magánéletbe, mint zajos élet után hajdani nagyvilági hölgy a kolostorba.

Isten veletek borotvált nyakak, napbanfürdő arcok, övtelen derekak boldog napját. Jön a feminin divat ezer kímőzeszközével, ezer szigorú törvényével...

DEBRECZENI JÓZSEF

TÖRÖTT HEGEDŰ

L. M. fogadja szívesen ezt a két verset

Galambposta

(Andante)

Ldsd jó-egy társam jönnek a bus levelek,
csak kerül egyre velük a galamb,
csak egyre jár velük a postamadr.

Házunk homokra épült, látjuk,
a kutba kormos macska hullája hullt, igen
s szennyes talajviz özönlik padlatán,
szobáknak padlatán a víz. Hát így van

Az országuton darvok állnak őrt
hasztalan hívás, segítség hívás, a hollo
parititát rángat csőriben, nágymesszihordóit

Megülte kaka kis tavunkat halljad,
amely halat hozott robotba, élni
s tükrét járni álmodáshoz jó volt.

Az ut tilos, az ég fenn börtönablak,
vesztegár piros parolínja rajtunk,
egyenruhánk a csukaszürke bánat.

Meg aztán itt a tenger is, nézd
mely nő, csak egyre nő fölöttünk

s a Behring fölött keselyűk köröznek.

Házak ldnognak, hegyek, meg hidak,
minden város egy nagy-nyitott seb
minden ember ziláltan futó láklya.

A színek már feketében járnak,
minden szavunk kérdőjel, égő
minden kincsünk az ajult förtelem.

A szélrózsa négyes ágát latrok
mérgebe mártották, Vigyázat!
Mindem éntájon veszett mérgeg ég.

Erdőből pusztá lett, pusztából holt tó
Csak a galamb közeledik a vizok felett
és a lápok sárga gáza razziz.

Ldsd jó-egy társam, csak a galamb jár.
Mi már romokon ülünk, felvert otthonok
elsődort gerendáin
és én mégis kérlek:
őrizd meg nekem a szemed lényét.

Dalmácia

(Cherzo)

Most itt lakom, az ablakon
vigyázzban áll a lucfenyő

muszkálti integet neki,
szobámban csend ül, ideki

bölcsen terül a nagy meleg
a kertü cserje tiszteleg.

Itt kert van, kertben lóca áll
És száz színt szór az óceán.

Kert homokjában gyerekek
(A szegény fräulein berked.)

Mozi van, ember, sanda
És círa rezesbanda

Séhajlás, tenger éjfel

egy messzi tornyon lényjel.

Narancsfa, szikla és szunyog
kövérék német asszonyok

Minden mit kíván a szem s a száj
lukszushajó, rozsdás uszály

Autónak sima szalag-ut
szerelmeseknek alagút.

sziget liget, kinek mi álma
ezer aranyban tüdő palma

dbrándozóknak bült berek
csönd, aki csöndet szeret...

örvendezőknak bárók

meghalni tiszta árok...

SZUBOTICAI NOTESZ

Irta: SZEGEDI EMIL

SZEGÉNY KIS NEVELŐNŐ PANASZAI

A nevelőnő...

A szó elektromos érintésére szöke, vagy rosszabb esetben barna mosolygó fej jelenik meg a képzelet vásznán. Ott megy az ucca tavaszi áradatában, ajkán a vékony ruzs pirjával, égszínkék szemében valami kiolthatatlan pajzán kacérsággal, kicsi kalapja van cseresznyevirág dísszel, parányi szűk szoknyácskaja, elomlóan, lágy vonaljai és különös ismertető jele: egy, vagy két gyerek, akiket közönyösen, olykor azonban az aszonyi szeretet érdeklődésével vonzolt maga után. És tele cseszergi az uccát. Kedves germán hangja van, csupa édes selypítés. Szórakozottan szidja az Ibiéket:

— Ibiéke, nem nézni minden kirakat egy fél óra... Ott libegnek a szöke, kékszemű fräulein-ok a napsütéses oldalon, vagy a park rügyező fái alatt és elmerengve olvassák a szerelmes regényt. A gyereken kívül, ő tagadhatatlan, nagy gondot fordítanak a felnőtt gyerekekre is, de Istenem, ezt igazán nem lehet vétkülkül felírni...

A szerkesztőségi posta annyiszor megírt levélrengeregében megérkezett az első meghatóan egyszerű levél a Nevelőnőtől. Egytől, aki összes kolleganőivel nevében feltárja helyzetüket és az újság nagy nyilvánosságához fordul orvoslásért és bocsánattért. A segítség, támogatást, pénzt és utanjárást kérő levelek archívumába most besorozzuk a nevelőnő panaszos lila levélkédjét is. Ezeket írta:

— Tiszelt szerkesztőség, bocsássák meg, hogy önökhöz fordulok, mivel látom, hogy a Bácsmegeyi Napló mindig foglalkozik az elnyomottak, szegények és szenvedők ügyével. A mi helyzetünk sehol sem olyan rossz, mint Szuboticián. Itt csak három-négy-száz dinárt fizetnek és ellátást, de éppen úgy bántanak velünk, mint egy közönséges csalóddal. Nevelőnő? Ez csak cím és kevesen vannak itt olyanok, akiket valóban úgy tekintenek, mint intelligens nőt. Dolgoztat-

nak és még a vasárnapi misére sem engednek el hennünket. Mindenütt máshol ezer dinárt, vagy legrosszabb esetben nyolcszáz dinárt fizetnek egy nevelőnőnek és nem csoda ezután, hogy a hírünk rossz. Nem vagyunk mi rosszak, legfeljebb azért, mert visszautasítjuk a tisztességtelen ajánlatokat. Ha vannak is közöttünk, akik szegénységükben elvesztik a fejüket, nem kell elítélni őket, ezt még a gazdagabbak is megteszik, csak hogy az ő fejük felett nem tör azonnal pálcát a közvélemény. Kérem tehát a szerkesztőséget, hogy mielőbb írjanak rólunk, lehetőleg »A nevelőkisasszony élete Szuboticián.« címen. Segítségüket kérem összes társnőim részére és maradok tisztelettel H. K.

Az a panaszu, mint a munkásnak, napszámoknak és a többi földhözragadt, szegény embernek. A nyomor, ez a milliókari szörny kinyújtotta kezét a vidám szöke nevelőnőért is. Az a ragyogás az arcukon, a pir az ajkukon, a mosoly a szemükben: hazugság. Az egész életük szinesre mázolt kulissza, csak mögötte kell nézni és ott látjuk a bohó »fräulein« másik arcát. Nem fizetik őket és dolgoztatják mint a cselédet. A filigrán, rózsás-szájú kis nevelőnő, aki belenöve a szemedbe, aki után csodálkozva és titkos gondolatokkal megfordulsz: megszólal és az újsághoz fordul helyzetének javítása és erkölcsi integritásának megvédelmezése végett. Eddig magam is és mások is azt hittük, ők a földkerékség legboldogabb, leg gondtalanabb teremtményei. Kis lepkek, akik bódultan szállódnak a tavaszban, megvan a rendes havi gázsijuk, puha ágyuk és a jó házikosztjuk, nincs szemmi bajuk, vesződnék az Ibiékekkel meg a Gyurikákkal, a lovagjukkal hetenként kétszer megnézik a műsort a moziban, sőt megtakarított kis tőkét is képzeltem az utazóhörönd mélyén és ez a panaszos levél felébredtet. Négy-száz dinárjuk van, egy pár cipő is ennyibe kerül, egyik hónapban cipőt vesznek, a másikban ruhát, — hát valljuk be őszintén, ez még tűrhető. Sok-

kal komplikáltabb a másik ügy, már ami a jóhírnevüket illeti. Az ő társadalmuknak is megvannak a könynyelmű egyénei, akiknek nem elég egyik hónapban a cipő, a másik hónapban ruha, több kell, jobb kell, szebb kell... Titkos verseny folyik a nevelőnők világában, örök intrikák szikrai pattognak a jók és rosszak két ellentétes pólusa között amiatt, hogy honnan van Gertrudnak abból a nyomorult négy-száz dinárból olyan bundája, mint a méltóságos asszonynak. A fiatalságukat, nevetésüket és mosolyukat váltják át a bunda és kalap tetszetős valutájára. Meg kell bocsánati nekik — mondja a levélíró, aki bevallja, hogy az idősebbek és ennél fogva a diszciplínáltabbak korosztályához tartozik. Nem, mi is belátjuk, nem rosszak ezek a kis Helének, Hildák, Henriettek és Paulák, csak szegények, fiatalok és a mában élnek, amikor mintha nem csak a motorok kerekjei száguldának gyorsabban, hanem az idő is.

Őszinte véleményt és tanácsot is kért.

Talán szervezkedjenek. Tömörüljenek egyesülébe, alakítsák meg a nevelőnők véd- és dacszövetségét, alakítsanak becsületbíróságot, küzdjenek ököllel, szerelmes pillantásokkal és körömmel jogaikért, csak ne keseredjenek el. Százszekrek vannak olyanok, akiknek a havi négy-száz dinárjuk se biztos, akiknek probléma a reggeli, az ebéd, a vacsora és a hely, ahová a fejüket lehajítják.

TÁNCVERSENY

A táncverseny pontosan kilenc órakor kezdődött. Fél kilenckor már ott préselődtem az egyik sarokban, kezemben a küzdő párok névsorával. A versenyzési járvány az oceanrepülőkről, a távzongorázó bajnoktól a távénekesről és távbeszélő matadorokról átragadt az alsóbb néposztályok gyermekeire is és Szuboticián megrendezték az egyolytában való táncolás bajnokságát. A táncteremben, amely frissen be volt szórva stearinnal, túlfűtött hangulat uralkodott, akár egy boxmeccsen. A versenyzők lefizették a tanár urnak a nevezési díjat, ezzel szemben bevonulhattak egy elkertített sarokba, ahol nem szorongatta őket a tömeg.

Ennyi elszánt arcot még sohase láttam egy csomóban. Voltak itt bikanyaku mészáros-legények, karcu, filigrán borbélyok, köpöcs kis géplakatosok, mázoló, néhány elegáns kereskedő segéd és egyes női társaság. Valamennyien roppant puccosak voltak. A vízes kefe és a benzin alaposan működött ezen az estén.

Most a versenyzők számára fenntartott helyen, fűrdöttek a bémész szemek esőjében és a nagyhangú kijelentések úgy röpködtek a levegőben, mint a gránátok. A borbély, aki vékony volt, mint a mondabeli nád-szál, már elejétől kezdve rossz szemmel nézte a néhez igar. A lefésült hajú fodrász olyan volt, mint a hendikep nélküli versenylő: könnyű, mint a szappanhab, hajlékony, mint a párdúc. A lakatosnak hirtelen mentőötlete támadt:

— Le kell rakni a ballasztot — mondta és kivett a zsebéből két boxert á félkiló, egy bicskát, egy cigarettatárcát, egy ráspolyt, két noteszt, egy csavarhuzót és egy öngyújtót. Csak a pénztárcáját hagyta meg, az ugylátszik sulytalan volt.

Példáját követték a többiek is. Az összes szuró és vágó szerszámok előkerültek a zsebekből és bekerültek a garderobba. Ez mindenképpen helyes is volt. Ezután a nőket vették szemügyre. A mészáros megemelte a táncosnőjét, meglátogatta a levegőben a kis nőt és meglegedetten mondta hogy: *pehelysúly*. Neki pehelysúly...

A start: Az egytagu zenekar tele energiával kezdte meg a »Koverko« nevű charlestonit. Tizenkét pár állt fel a parkette mosolygva. A közönség hipp hipp hurrazott és félkörbe felsorakozott a versenyzők körül, nehogy azok véletlenül levegőhöz jussanak. Egyszerre csavarodtak meg a lábak és elkezdődött a nagy küzdelem. Az óra pontosan kilencet mutatott. A mamák ijedten fészkelődtek a sarokban. Ezalatt megalkultak mentő csoportok. Készítették a kötszereket, a hűsítő piros lötytyöket, citromot és ecetet az ajúl-taknak. A párok pedig rendületlenül keringtek saját tengelyük és a borbély körül, akik szemmel láthatólag le akartak rugni. Ó azonban ügyesen elslított kö-zöttük és fásraztotta ellenfeleit. Negyed óra múlva a zenekarnak elszibadt a keze és be kellett állítani a másik egytagu pözzenekart. Fél óra múlva már úgy forogtak, mint a holdkörösök a háztető élen. A mészáros, ez a nagy drabális alak, imbolygott, mint jegenye a szében. Beöntöttek, úgy táncközben, a torkába fél liter rumot és ez szemmel láthatólag nagy hatással volt a többiekre is, mert rövid időközökben az egész társaság imbolyogni kezdett.

— Halló, ide a rumot — sipított a főrendező és idegesen szaladgált a butykossal.

A zenekar felváltva játszott különféle darabokat. Tangóra foxot, foxra valcert, aztán különféle steppeket és bluzokat, ahogy jött. Egy óra múlva már mindenki unta a versenyt. A táncoló lába minden logika és ritmus nélkül mozgott ide oda, a nők bekapaszkodtak a lovagjukba és hagyták magukat vonszolni.

Az elszántabbak még bírtak egy ideig, de elfogyott a levegő. A közönség felszipantotta az egészét. Az egyik versenyző elkezdett kiabálni, hogy levegőt, vagy kiáll. Vacak k's tüdeje lehetett, mert kiállt. A többiek, akik még kovályogtak a parketten irigykedve nézték ezt a szerencsés flótást...

Féltizenegykor öt perc szünet volt. A versenyzők

számára ientartott helyen hatan maszirozták a hestest, mint egy birkozó bajnokot.

— *Ne hagyj magad, Miska, attól a bricótlól!*

— *Letaglózom, mint egy marhát — csikorgatta a fogát a Miska.*

A mamák ezalatt kipakolták az elemózsiát és megetették kipirult kis amazonkáikat. Öt perc leteltével már csak nyolc pár volt. A többiek a szünetben álltak. Az izgalom csak azután következett, illetve miután a favorit mészáros végigvágódott a parketten. Ő azt állította később, mikor magához tért, hogy megbottlott, de a beavatottak úgy tudták, hogy Miskának a rum ártott meg. Éjfél felé a közönség egy része is eltávozott és a zenekar is kijelentette, hogy nem hajlandó tovább játszani, csak különóránban.

— *Meg fogom övni a mérközést.* — lármázott Miska, aki nem tudta elefedni gyászos kudarcát. A táncosnokról csurgott már a veríték, a borbély kölnivel locsoltatta a homlokát és úgy kövölygött, mint egy részeg bogár a fenyben. Három perc múlva bekövetkezett a megváltó esemény. A fodrász a terem közepén összeütközött a géplakatossal, aki éppen félfordulatot akart tenni.

— *Pardon, ezer bocsánat!* — hebegte a vékony borbély.

A nehézipar odalépett és tánclepcsében az elmaradt félfordulat helyett megpöndörítette a riválisát.

A borbély tíz métert csuszott és összeütközött a fallal. A rend felbomlott, a kis táncosnók ijedten szaladtak a mamájukhoz, akik kölömbben is unták már az egész ügyet. Az általános zürzavarban a zenekar is kerekelt oldott. Most Miska lépett a borbélyhoz és mielőtt megakadályozhatták volna, megragadta a galérlját és rázni kezdte a levegőben. A borbély lába furcsa figurákat írt le.

— *Most majd udgy táncolsz, ahogy én fűnyűök!*

— *Helyes — mondta a borbély és tovább táncolt.*

A zsüri a borbélynak ítélte oda az első díjat, mert azon a véleményen volt, hogy a fiatalember öt perccel tovább táncolt a többieknél.

A SZÜRKE RUHA

A szürke ruha éppen olyan, mint a hasonló című szindarabban, ott lógott a levegőben, az ócskapiacón. Éppen olyan szürke volt, mint az és éppen olyan gyöngye is. A szürke ruhát senki se vette észre a szegényemberek mintavásárlásán. Már hetek óta ott lebegett és várta a tavaszt és a napsugarat, amely majd kiemeli szürkeségéből és az elsőrendű közszükségleti cikkek sorába helyezi. Olcsó áru volt, csak még a meleg hiányzott, amely fellendíti a konjunkturát.

A szürke ruha vigasztalanul várta a sorsát a fogason. Valaki azt indítványozta, hogy reklámozni kellene, fel kellene hívni rá a figyelmet. A zsiáros néni megfogadta a tanácsot és legközelebb már harsány hangon kiabált az ócskapiac zürzavarában.

— *Finom, tavaszi, könnyű szürke ruha.*

Ennek némileg volt is hatása, mert többen odamentek, megtapogatták a szövetet, megforgatták a nadrágot és elismeréssel állapították meg, hogy finom uriember viselhetné, de ma már gyenge... Tényleg itt is ott is kis szakadások látszottak rajta, vékony is volt szegény és feltűnő helyen volt rajta egy stoppolás is. Így hát a zakkó maradt, ami volt: ócskapiaci bolmi, lenézett nyűtt darab.

A rákövetkező héten mintha csoda történt volna. Tekla néni már az összes zsiáros szomszédok nevettek a szürke ruha miatt.

— *Ugyan mit kiabál — mondta egyik — ugysem adja el ezt a vackot soha. Kinek kell ilyen régi rongy..*

Később:

— *Tekla néni ne ordítson úgy, mert megzavarodom a maga rongya miatt.*

Tekla néni azonban rendületlenül kiabált.

— *Finom vadonatúj szürke ruha, potom áron. Egy fiatalember, aki tavaszi divatszükségletét szerezte be éppen a zsiarpiacón, odalépett az asztalhoz.*

— *Mennyiért adja?*

— *Háromszáz dinár — válaszolta Tekla néni mézédésen.*

A szomszédjai röhögtek. A fiatalember ijedten dobta vissza a szürkét és azt mondta ennyiért újat is kaphat.

— *De nézze meg ezt a szövetet, tapogassa meg, fogja meg...*

Az ifjú újból megfogdosta és hirtelen a meglepetés halvány fénye villant át az arcán. Kezébe kapta a kabátot és idegesen tértávozott.

Tekla néni lecsapott rá:

— *Tudja szentem kié volt ez a ruha?.. Na magának megmondom de csak úgy négy szemközti... Vastag bankigazgató uré, azé, azé... a milliomosé, akinek a főtieren van a palotája... tegnap adták ki az öltönyt, hogy adjam el...*

A fiatalember egészen sápadt lett, hebegte és gyorsan szorította magához a kabátot, amelynek belső zsebében egy puha pénztárca körvonalát tapogatta ki.

— *Mennyiért adja? — nyögte.*

— *Négyszáz dinár — felelte Tekla néni közömbösen és odaszólt egy arra haladó embernek:*

— *Vegye meg ezt a szürke ruhát...*

— *Nem nem, — pattogott a fiatalember, én megveszem. le van foglalva, nagyszerű ruha, elsőrendű angol szövet, mintha csak rámszabták volna... boldog lennék, ha elszalasztanék egy ilyen alkalmi vételt, szegény apának is éppen ilyen ruhája volt...*

Észre se vette, hogy Tekla néni azaz dinárral...

bet kért, mert közben többen odajöttek és nézegették a szürke nadrágot.

— *Meg van véve kérem, lekéstek — mondta a fiatalember — és gyorsan letett Tekla néni ráncos markába négy darab százast.*

Azt talán mondani sem kell, hogy Tekla néni egy régi rongyos bugyellárist dugott a szürke ruha belső zsebébe.

Ja, ha a szürke ruha nem akar menni, nem szabad visszariadni egy kis erőszakról.

AZ UCCA BÖLCSE

Gergely bácsit még a rendőrségről ismerem. Jó-ságos arcú öreg bácsi rendszeren csak per Gerő beszélgetek vele. Ritkán látható az uccán, mert rendszeren a rendőrségi fogda lakója, valami ellenállhatatlanul húz-a oda valahányszor elfárad a csavargásban, vagy ha beköszd a tél, ilyen bibliai arcú öreg csavargót még sohase láttam azelőtt. Kék szemei vannak, mint az angyaloknak, hosszú dus, apostol-haja, puha mozgékony barázdák az arcán és hangja mindig úgy tűnik fel, mintha egy viaszfalú barlangból törne elő, lágyan, olvadtan és megtisztultan az érdes zöngéktől.

A trafikok leghűségesebb látogatója, a szó becsületes értelmében. A dohány-port és a dohányhulladékokat szokta elkérni. Évek során sikerült beangazsálnia magát valamennyi trafikba. Már tudják, mikor jön és szorgalmasan gyűjtik számára a dohányt. Olyan, mint a hangya, nyáron gyűjt és télen bevonul a fogházba, mivel télen már bajosabb gyűjteni. Így hát néha-néha az ucca forgatagában összetalálkozom Gerő bácsival. Illedelmesen köszön és ha látja, hogy ráérek, odajön hozzám és a fogda lakói felől érdeklődik. Kedves ismerősei vannak neki ott és tölem tudakolja, hogy kijött-e már a Gyurka, aki tartozik neki egy liter borral.

A parkban pillantottam meg az ucca kedves bölcset. Egy fának támaszkodva állt, puha ráncai rángatóztak az arcán, ahogy a nap rásütött, botja a földön hevert és hosszú szürke kabátja kitárult a mellén, amelyen a szegénység piros csillaga ragyogott. Már mesziről észrevettem és integettem a kezével, akár egy kedves, régi barát.

Nagyon megöregedett, amitóta utoljára láttam, de a bölcse epikureusi derű, amit úgy irigylek tőle, most is ott tündöklött az arcán. Meginvitáltam egy pohár borra a közeli kocsmába. Mikor már kétszer három deci aranyat szikrázó rízlíngi bor legördült a torkán, vén szeméibe fiatalos tűz sárkányai ereszkedtek fel, kigombolta a kabátját és kivett egy zsiros, szakadozott táblájú könyvet, amelyet ő úgy hívott a *bölcse-ség könyve* és megmutatta. Naptár és újságcikkek voltak beragasztva kovászából készült anyaggal.

— *Hát ez kicsoda csuda Gergely bácsi?*

Megtörülte gyapjas, puha hajuszát, amelyen apró aranszikkák csillogtak és elmagyarázta, hogy ebben

a könyvben minden betegség ellen találok orvosságot. Valóban a könyv olyan volt, mint egy egészségügyi lexikon. Fejfájástól egészen a vertésvészig minden betegség és nyavalya ellen volt benne háziszser. Még fiatal korában gyűjtötte össze a naptárakból és az újságokból azokat a cikkeket, amelyek népies hangon tárgyalják az egyes betegségeket. Az öreg akombákomb irással hozzá fűzte a saját tapasztalatait; így például rekedtség ellen két liter forralt esővizet ajánl, levertség ellen bort és a bántó szerelmet, szerinte, csak hosszú sétákkal lehet legyőzni.

— *Ha a szerelem bánt, indulj el reggel — írja — és addig menj egyenesen előre, míg csak nem érzed, hogy a szived megkönnyebbült. Fák alatt menj, ne fordulj vissza addig, amíg a bánat el nem szállt belőled. Ismételd ezt kétszer-háromszor és megtisztulva, megerősödvé térsz vissza bánatúzó utadról.*

Fiatal korában Gergely bácsi Kasától Athénig ment gyalog. Nagyon szerelmes lehetett...

A tüdőbetegeknek sok zöldhagymát és tiszta vizet ajánl az ucca öreg csavargója, aki mindenre tud orvosságot csak az öregség ellen nem. Gergely bácsi nem hisz a fiatalító metódusokban, azt mondja, akit a szabad levegő nem konzervál hosszú életre, azon a majom-mirigy se segít.

— *Higye el, tekintetes fiatal ur — mondja — legjobb meghalni, ha elfőn annak az ideic. Csak addig fől az ember a haláltól, amíg fiatal és, amíg valami be nem teljedett az álmaiból. Nekünk már rosszabb itt, mert csak a levegőt vesszük el azoktól, akik még lehetnek valamit az emberekért, utban vagyunk, gondot okozunk, akadályozunk másokat. Mi lenne, ha ezek az öreg rossz szerek elfoglalnák az országutat a motorok elől. Megálma az élet...*

Ilyen bölcse ember a Gergely, aki ha nem született volna szegénynek, ha a sors csak egy kicsit rámosolygott volna, talán már híres ember lenne, ezzel az egészséges filozófiával. Így azonban a legszegényebb a szegények között, az ucca bölcse és tanítója. Öreg agitátor, aki a koldusoknak és a fogda többi vándorainak arról szokott beszélni a téli esteken, hogy öregségükre térjenek meg a jók táboraiba és várják derűs nyugalommal a megváltó halált. Gergely híveket toboroz az életből távozó seregébe és forradalmár, mert ezt szokta mondani.

— *Egy fának vagyunk a levelet. Egy földből szívjuk az erőt, mért van hát az, hogy ugyanazon a főrzsön egyik levél kevesebb nedvet kap, mint a másik.*

Sokszor órákig elvitatom az öreggel, aki friss híreket hoz az alvilági eseményekről, a nyomortanyákról, azoknak új és régi, ismert és ismeretlen lakóiról. Ott él közöttük és ha pihenni akar, bevonul a fogdába tizenöt usque harminc napra.

A rendőrségi fogda télen langyos, nyáron hűvös négy fala: a Gergely bácsi Rivierája...

Hét forint

Írta: Arányi Jenő

I.

Az aranyban fürdő augusztusi alkonyatán kellemes volt ott ülni a folyómenti hosszú sétatér árnyatényhat adó patánjai alatt és valami hideget szürkölve pletykáztatni, nézegetni a sétáló lányokat, asszonyokat, míg néha távoiról zene szól, vagy alatt a folyó sutogott szerelmesen a vízbe hajló szomorufűzek ágainak.

Lajos unottan hallgatta a szomszédja üres fecsegését. Alig ismerte két napja, de már is szeretett volna szabadulni a társaságból, ha lehetett volna. Éppen csak az volt a bökkenő, hogy erre egyhamar nem volt kilátás, jó néhány hónapra egy igába volt vele fogva, együgyűn az jármot húzták és kénytelen volt beletörődni, hogy Somogyi most már állandó partnere lesz reggeltől estig, hacsak valami szerencsés véletlen meg nem szabadítja tőle. Türelmetlenül nézegetett jobbra-balra, ami fel is tűnt Somogyinak:

— *Vár valakit?*

— *A harátomat várom, Kuglert. Már két napja nem láttam.*

— *Olyan nagy baj az?*

— *Nem éppen baj, de kellemetlen. Ha valakivel úgy összeszokott az ember, hogy minden gondolatuk, vágyuk, érzésük és izlésük egy, akkor nagyon hiányzik...*

— *Érdekes kérdés, sőt, ha nem lennénk ennyire friss ismerősök, azt is mondhatnám, hogy buta. Én már két hete nem láttam a feleségemet, még sem epekedem annyira, mint maga a híres barátja után. Már valósággal kíváncsivá tesz rá.*

— *Ne gondolja, hogy vaiami rendkívüli ember, egyszerűen jó fiú és művelt is. Mióta itt él, jóformán állandóan együtt vagyunk a szabad időnkben...*

— *Miért nem laknak együtt?*

— *Mert a magunkfajta fiatalember jobb szeret egyedül lakni, nem zavartatja magát a másik által és ezzel is csak hosszabbítja a barátság tartamát.*

— *Értem, — nevetett Somogyi. — értem. A kis nők ugye, a titokzatos látogatások? Mi? Maga kis huncut.*

— *Hát nézze, ebbe is van valami. Együnk se va-*

lami nagy hódító, nem is nagyon törjük magunkat az udvarolgatással, de elvégre a legkomolyabb jogász vagy hivatalnok sincsen fából és bizony, mikor megjön a társulat, akkor sok esetben kényelmetlen lenne a közös lakás.

— *Igaz van. Mi a barátja? Hivatalnok?*

— *Az. Fogalmazó a pénzügyigazgatóságon.*

— *Szóval szintén jogász.*

— *Mondjuk, bár inkább poéta, filozopter vagy tudom is én mi, mindenhez értő böhm, a legjobb pajtás a világon, mindenkinek jóbarátja és télen a Reggeli Újság szinikritikusa.*

— *Jó protekció, mi?*

— *Csak nem gondolja, hogy protekcióval szerzek ismeretséget?*

— *No, nem úgy értem, hanem mégis csak könyvnyelben jut összeköttetésbe a művészekkel vagy művésznőkkel....*

— *Eh... No hála neked, ott jön végre.*

Élesrevasalt fehér nadrágban, elegáns kétsoros kék kabátban, panamáját a kezében lóbálva közeledett az asztalhoz a várva-várt barát. Lajos már messziről eléje kiáltott:

— *Hol csavarogsz ennyi ideig?*

— *Képzeld, tegnap reggel lóhalálában ki kellett szállnom Szurdokra és véletlenül éppen a pap nevű napja volt, ott kellett maradnom őcszakára is. Most értem haza estefelé, épp csak átöltöztem.*

— *Képelem, hogy berugatott a páter?*

— *Inkább a többiek áztak el, én viszont leadtam a hőromet forlbin.*

— *Ne játsz huncut nem vesztessz. Pardon, had mutatom be az urakat.*

— *Dr. Kugler.*

— *Dr. Somogyi.*

Kugler leült, Lajos pedig sietett megismertetni vele a helyzetet.

Dr. Somogyi falusi jegyző volt eddig, azonban szük volt neki a birodalma, unalmában nekifeküdt a jognak és most, hogy deresedő fejjel megszerezte a doktorátust, bejött a városba gyakorlatra. Ugyanabban az irodában helyezkedett el, ahol Lajos is dolgozott és most addig, amíg a feleségét el nem hozhatja,

maid velük próbál legénykedni.

A falu volt pennája kesernyés ember volt, irigvelte ezeknek a könnyű fiataliságát, a gondatlanságukat, de amellet rettentően büszke is volt arra, hogy beírte ezeket, sőt Kovács Lajost el is hagyta, pedig az hamarabb indult, hiszen már legalább tíz esztendője jogászodik és csak most akar doktorálni. Igaz, hogy ő már közelebb van az ötvenhez, mint a negyvenhez, de hamarosan mégis csak ügyvéd lesz, ismerte annyira magát, hogy előre tudta, nagy és jövedelmező irodája lesz, amihez ez a város a legjobb talaj, a környék elmaradt parasztság, a város pedig telve gabonauzorsósokkal és uzorabankokkal. Ha egyetlen egyszer megismerik, milyen kíméletlen tud lenni, akkor aztán szüret. Addig is ezt a pár hónapot a tanuláson kívül arra kell szánnia, hogy a megfelelő ismeretkör megteremtse. Tehát kávéház, kávéház és kávéház.

A fiuk rendes asztaltársaságával vacsoráztak a spanyolkertben, ami urasági park lehetett valaha, dombu százados fáról, széles utairól itélve, no meg arról, hogy a vendéglő épület is inkább kastélynak látszott, mint kocsmának. A többiek hamarosan elszédtek, a hárman maradtak az asztalnál, mert Kugler Béla valami sokáig készülő ételt rendelt, valami ritkaságot, amit Csontos bácsi nagy gonddal süttetett a kegyence számára.

Most már felengedett a hangulat, a zajos társaság is sokat lendített a helyzeten, de Béla kellemes, okos, és csapongó beszéde is minduntalan kicsalta a nevetést még a fanyar Somogyiból is, Lajos pedig egészen meglepődött arról, hogy délután a gutát küldte a kolléga ur nyakára.

— Persze most álmos vagy és hazarohansz? kérdezte, mikor végre elkészült Csontos apó remeklése.

— Szó sincs róla. Most van igazán fennmaradó kedvem, de lusta vagyok felkelni és megint bevánszorgni a porban a kávéházig, hogy egy cserullával elrontsam a szájam izét. Itt szeretnék maradni, valósággal kívánom a bort, jó sok hideg ásványvízzel. — Csontos ur!

— Parancsoljon, doktor ur.

— Milyen bontott ásványvíze van a jégen?

— Aminőt kíván: rohicsi, giesszhubli, málnási, horszki...

Somogyi csodálkozott:

— Érdekes ennyiféle vizet bontani? Nem megy el az ereje?

— Nem kérem, nevetett a kocsmáros, hiszen néha kettőt, hármat is bontunk esténként, mert tetszik tudni, valamennyit egy üvegben tartom.

Ezen a furfangon nevettek, végre is elhatározták, hogy itt alszhatnak majd. Bort hoztak és mivel csaknem egyedül voltak már, vagy legalább is csupa félharát, jó ismerősült szanaszét, levetették a kabátjukat a játékhöz.

Éjfélfele már tegeződtek, Somogyi pezsgőt bontott.

— Hallod-e, mondta neki Lajos, én mindig azt hallottam rólad, hogy fukarabb vagy Harpagonnál...

— Egyszer esik esztendőben karácsony... Azután meg szeretnék benneteket megvesztegetni.

— Azt lehet, csak gyorsan elő a hümpézzel és azután mondd, kit kell meggyilkolni.

— Nem kit, hanem mit. Az időt. A feleségem idejét majd akkor, ha — reméltem rövidesen — itt lesz és nekem tanulnom kell. Olyankor majd elhúzóztok esténként, szórakoztatjátok szegényt egy kicsit, vagy elvisszitek sétálni, ha akar, lit lesz a huga is, nem lesz pletyka.

— Borod lesz otthon?

— Lesz.

— Akkor félünk a pletykától és inkább majd otthon maradunk a hölgyekkel.

Somogyi már ott tartott, hogy elmondta az élete történetét. Milyen szegény gyerek volt, hogy küzdött fel magát az érettségig, mint községi irnok már hogy kuporgatott, hogy a jegyző-tanfolyamot elvégezhesse, mennyi lemondással járt a jogászoklás, különösen az utóbbi két évben, amióta nős. Áradozva beszélt a feleségéről, végre felig elázottan vitték a szállására, valami zugecca rozzant házikójába, olesó kvártélyra.

Lajos azután elmondta még azt is, amit ő tudott. Somogyi negyvenegyhét éves korában elvett egy viruló fiatal leányt, valami állami altisztnek a legidősebb leányát, akinek még két huga van. Nagyon szépek, de nagyon szegények és teljesen tanulatlanok. Ez nem lesz valami szórakoztató társaság.

— Mindegy, most már megígértük, benne vagyunk. Meg kell szolgálunk azt a pohár sampuszt.

2.
Somogyi a véreb szívóságával feküdt bele a munkába, az ismerettség szerzésbe és a lakáshajszába. Három hét múlva megjött az asszonyka, a másik héten vacsoránál azt mondta Lajos Bélának:

— Somogyiék várnak bennünket.

— Már?

— Nem, csak félkilencre...

Ezért kapott egy szeretetteljes hátbautást. Nevetve folytatta:

— Somogyinak sürgős a vizsgálata és azt hiszem az asszonynak is sürgős a társaság. Egyébként nagy átváltozást ajánlok, mert azt hiszem, önagsága a hugat is doktor jurishoz szeretné adni feleségül.

— Akkor, fiam, siess azzal a szigorlattal, hogy ne csalódjék, mert én sajnós csak doktor politicea vagyok — hála Istennek...

Évelődve érték el Somogyiék lakására és mind a ketten meglepetve álltak meg a kapuban. Árnyas, kedves, virágos udvar, szellős veranda, kerti nádberende-

zés és egy viruló asszony: magas, karcsu, nehéz arany fajú koronája a gyengéd rózsás arc felett, amelyből kék szempár mosolygott a jóismerős ismeretlenekre. A huga is csinos volt, de az asszony mellett olybá tünt csak, mint finom porcellánszürmü Maréchal-Nill rózsá mellett a szegény kis kraicárka, mint pompázó pávapille mellett a kis mezei pillangóska. Béla a virághasonlat mellett maradt, de a rózsá helyett inkább orchideára vagy kaméliára gondolt. Az asszonyból azonban áradt a hideg. Kedves volt, mosolygott és sokat nevetett, de a jókedve, a pajkoskodása nem volt az igazi, nem volt valahogy szívből való. Mind a ketten — társaságheli aranyfiúk — megéreztek ezt az első negyedórában. Feecsegetek, tréfiákoztak, programokat csináltak félre (még az ősz is csak messziről ígérkezett), megnézték a lakást és azzal váltak el, hogy most már mindennap el kell jönnök, mert — Ernőnek tanulnia kell.

Másnap Somogyit csak épen annyi ideig látták, a míg kaput nyitott és amikor távozóban benéztek a szobája ablakán, hogy jóéjszákát kívánjanak. Akkbigyözve mondta Luci — ez volt az asszony neve — (inkább csak hangosan kiejtett gondolat volt, mint mondás):

— Az Ernő éjszakái... ott fog ülni megint hajnalig azután ledől majd a kerevetre. Ez az ő éjszakája...

Lajos talán nem is hallotta a halk szavakat, éppen valami nagy boldogságot beszélt Annusnak az ő kerékhetört németességével. A társalgás németül folyt, mert a kislány alig tudott magyarul. Az asszony is inkább beszélt németül, ez volt az anyanyelvük.

— Ilyen marha, mint ez a Somogyi, méltatlankodott magában Béla. Nagyszerű jegyzősege volt, remek felesége, kényelme, mindene, kisliszen volt a falujában. Eljön a boldog fiskálisnak, azt se tudja mire.

A barátokozás egyre melegebb lett. A fiatalok kártyáztak, de hamarosan hármas lett a négyesből, mert már első nap kiderült, hogy Lucinak semmi érzelme a játékhöz, viszont szenvedélyesen játszik. Kugler felajánlotta, hogy majd kilép a partiból és segít neki. Most közelebb kellett ülnök egymáshoz, összébb kellett simulniok, minduntalan érintették egymás kezét, az asszony kacérkodott is kicsit, a felső testét is sűrűn hozzárította a fiu karjához vagy a melléhez, egyszer csak a két láb is kontaktust talált az asztal alatt és egyik sem vonult vissza. Egyik este azt mondta Luci, hogy ő így nem játszik. Így mindig elárulják a kezében levő kártyát, ha Béla megmondja, melyiket feje ki, ellenben ő majd csak fogja és Béla (már nem volt se doktor ur, se Kugler, Béla volt) húzza ki a lapot. Ebből látni fogja, mit és hogyan kell. A jobbkezeben tartotta a kártyát, Kugler a baljával húzogatótt, mi lett volna természetesebb, mint hogy a lecsúgító kis balkéz és az ugyancsak leeresztett erős jobb más elfoglaltság hüjján egymást simogatta, szorongatja?

Talán két hete tartott már ez így, néha egy lopva odasugott szóval, vagy a sötét kapualjában egy feleletnyi csókkal a kézre (ez más, mint a banális bucsukészcsók), és Béla nyugtalanul aludt, türelmetlenül járt-kelt izgatta ez az asszony, inkább a kívánságát és a kíváncsiságát, mint az érzését, mert szerelmes egyáltalában nem volt, úgy érezte, nem is lehetne, mert átüldözhetatlannak látta maguk között a szellemi távolságot. Azt hitte, hogy nem tudna csak egy szép testet szeretni, neki a lélek is kellett, amint a legtűzetesebb ital, a legnagyobb mámor után is megkívánjuk a tiszta, üdítő forrásvizet. Izgatta az asszony az érzékeit, de talán még jobban izgatta az a kérdés, tud-e, lát-e valamit ebből az örült játékból Lajos? Nem beszéltek róla, de megérezte valahogyan, hogy a barátja, a csupa szem és csupa ful ember, lát mindent. A hallgatását arra magyarázta, hogy helytelenül, de most már annyira belelovalta magát a dologba, annyira meg akarta mutatni saját magának, milyen legény a csárdában, hogy inkább összeveszett volna az elváhatatlan barátjával, mint szegényszemre visszavonuljon. Hiszen teljes joggal nevetné ki Luci...

Egyik borongós, de még mindig enyhe és meleg estén Annus kijelentette, hogy reggel hazautazik, majd a kisebbik huga jön el talán.

— Erről jut eszembe, — mondta Lajos — hogy Ernő szabadságot kért máma.

— Igen, felelte az asszony, váratlanul erősen szorította meg az asztal alatt Béla kezét, igen, neki kell elkísérnie Annust és ha lehet, akkor elhozni Mariskát, mert szeretném, ha azt is látnák, ő a legszebb hármunk közül.

— Mazuk között nincs szebb vagy legszebb. Páris nem tudná melyiknek adja az aranyalmát.

Természetesen a hölgyek nem tudták, ki volt Páris (ők bizony csak valami Páris nevű városról hallottak), erre azután a csufondároskodásban páratlan Lajos annyi ferditéssel, annyi mókás beletoldással és belemagyarázással mondta el nekik a trójai háború történetét, hogy a butácska Annus tágranyit szemmel kérdezte:

— Azután ez mind igaz?

— Hovgye, — felelte komolyan Béla — hiszen nyolc évig jóformán egyebet se tanultunk a gimnáziumban. Kérdezze meg Ernőt, neki még az ügyvédi vizsgán is felelnie kell ebből.

Amikor bucsuztak, kijött Somogyi is.

— Kellemetlen nekem ez az utazás, de a matter már nagyon nyafog a kisbabaért, hát inkább holnap megyek, mint amikor esetleg sok dolog lesz az irodában.

— Mikor jössz vissza?

— Ne ijedj meg, te lustálkodó, holnapután reggel már megint dolgozom.

Igy tudta meg Béla, hogy másnap szabad a vásár. Cselédet még nem tartottak Somogyiék, majd ha teljesen berendezkedtek. Azért van itt az asszony egyik huga állandóan.

Reggel azzal ment be a hivatalába, hogy őt ma ne háborgassák, iszonyuan fáj a feje, később pedig bejelentette a főnökének:

— Károly bátyám, elmegyek a levegőre vagy talán haza, nem bírom ezt a migrént.

— Csak aszpirint fiam, az lefutja.

Kerülő utakon ment Luciek lakásához. Az asszony minden megbeszélés nélkül várta, Messze kihajolt az ablakon, piros pipikendő viritott a gyönyörű haján, nevetett a két zafirok szeme:

— Hol jár erre hivatalos idő alatt? huncutkodott. Bejelentem a főnökének?

Béla megzavarodott, nem tudta hirtelen hogy is mondja meg, hogy bizony ő egyenesen idétartott, beváltani a sok ki nem mondott ígéretet. Dadogott, úgy motyogta:

— Helyszíni tárgyalásom volt erre, gondoltam, be-nézek egy pohár konyakra.

Luci megfenyegette a kis ujjával:

— Tudom én mi az a maga helyszíni tárgyalása... No várjon, kinyitnom a kaput.

A kapuban zavartan álltak egy pillanatig mind a ketten. Béla az asszony dereka után nyult, magához akarta vonni.

— No ne... ne... most itt ne...

Lassan lépkedtek fel a néhány lépcsőn, egymásra is alig mertek nézni, Béla még a fogast is elvétette, mikor a kalapját akarta rátenni. Ezen végre nevettek, megtört a jég.

— Várjon, kap finom meleg borsos pogácsát is.

— Édes nincs?

— Édes is van, édes...

4.

Furcsa helyzet feleldött most ki a kis társaságban. Somogyi feltékeny volt, mint Othello, de csodálatosképpen eszébe se jutott a közvetlen környezetére gyanakodni, hanem minduntalan ismeretlen és egészen ártatlan urakba, tisztelke akart belekötöni azon a címen, hogy szenttelenül, kihívóan nézgettek a feleségét, ilyenkor Lucinak keserves órákat kellett átélnie, mert otthon őt gyanúsította azzal a férjé, hogy kihívóan viselkedett, hogy kacérkodott és ezzel vontta magára az illető, többnyire közömbös férfiak figyelmét. Állandóan töltött fegyver volt a zsebében, de külföldben is csodálatosan izmos volt ez a jelentéktelennek látszó öszes emberke, aki élesen figyelte a világot vastag csipetjője mögött. Az asszony ruhakódását megszorította, kényserítette, hogy régi szabású ruhákban jelenjen meg ott, ahol mindenki igyekezett a legújabbat mutogatni és rá se hederített arra, mikor Luci igen okosan azzal védekezett, hogy egy tavalyi ruha sokkal feltűnőbb a divatörület világában, mint ezer új, akármilyen szenzációs kreációja a szabóművészetnek.

— Lári-fári, csak a mesékben szoktak a hamupipó-kék diadalmaszkodni. Hogy gondolod, hogy a Krausz né meg a Telegdyné párisi divatkosztümje mellett valaki észreveszi a te ruhádat? Természetes, hogy észrevesznek téged, hiszen az egész hadsergezet és kapocsolt részével szemézel, nem is beszélve a civilgavallérokról.

— Hát én meg kiellenem, hogy inkább soha ki nem megyek a városba vagy a kávéházba, színházba, mintsem maskara legyek...

Somogyi brutális is tudott lenni. Megszorította az asszony karját, hogy az alig tudta visszafojtani a fel-szisszenését:

— Elfelejtöd, hogy a nő tartozik követni a férjét...

Odaüssz, ahova viszlek vagy visszamehetsz a két szobás kastélytokba, ahol az öreg Mayer alig várja a kosztosokat. Ők maguk nem képesek elkölteni a rettentő kincstári jövedelmét.

Az ilyen és még néha kellemetlenebb jelenetek többnyire a fiuk előtt játszódtak le, akik természetesen nem szóltak hozzá a családi perpatvarhoz, de ha ilyenkor el akartak párologni, akkor éppen a férj volt az, aki erővel tartóztatta őket:

— Csak maradiatok velünk, nem árt egy kis okulás, nálatok még idejében való. Most elmegyünk hozzánk, kártyázunk egy kicsit, Önagsága majd bort forral vagy teát készít.

Akkor már zsegrényesen csapott le időnként az ősz szél a magasságokban hóval borított hegységből.

A szerelmesek ritkán, lopott félórákra találkozhatnak csak, mert Luci reitenetesen félt, sőt talán még jobban féltette Bélát az ura pörölyös ökleitől, a zsebében hordott revolverétől. Béla lassan, szinte észrevehetetlenül beleringatta magát a szerelembe, a tilos csókok, az asszony szépsége és lefojtott temperamentuma megrészegítette.

Kugler szeretne volna kedveskedésekkel elhalmozni, szeretne volna külföldekben is megmutatni a lángrobbant szerelmét és ragaszkodását, halálját azért, hogy ez a nő talán elsőül mutatta meg neki az érdeketlen, vagy érdektelennek látszó, szerelem bűbiáját azok után a kis vagy nagy színésznők, hivatalnoklányok és mások után, akikkel eddig dolga volt és akik egy jó kritikáért, egy szerény ékszerért, vagy nyersen, kimondottan pénzért ölelték ilyen ürügyekkel:

— Jobb lesz drágám, ha majd én veszem meg, a mire szükségem van, téged becsapnak azok a gazemberek.

Egyszer szóba hozta ezt Luci előtt. Az asszony tiltakozott. Neki nem kell semmi, ámbár látott egy remek kis bundát a Kempler kirakatában, valami olyasmire fáj a foga, csakhogy...

(Folytatása jövő vasárnap.)

Casanova a budai farsangon

Hogy bünte te meg a csapodár lovagot báró Gölldingerné? - Pászto. óra helyett verést kapott az asszonyok kegyeltje

Üsöndes, fehérremszelt falu, földszintes kis budai ház: itt lakott valamikor a legendás asszonyfalu lovag: Casanova. Most békés, egyszerű budai polgárok lakják. Mikor megkérdeztem tőlük, hogy maradt-e valami emlék vissza Casanova látogatásából, a vendégszoba falán lógó poros, fakult képre mutatnak. Fényvonalu régi rajz, aláírva:

CASANOVA A BUDAI FARSANGON. ANNO 1765.

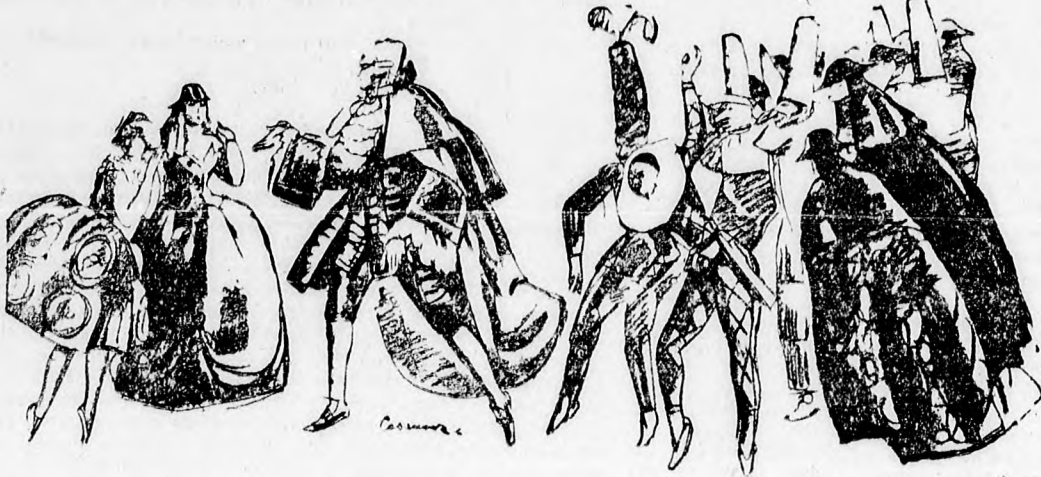
Negyvenéves volt ekkor a világhírű kalandor, sikereinek a tetőpontján állott, bejárta a fél világot, királyi udvarokban dőzsölt és cselédektől a hercegnőkig, minden asszony rajongott érte. Seigalt lovag ebben az időben még nem volt fogalom a nőhódítás terén, legfeljebb ha Don Juannak becézték a kedvesei és életét nem annyira a nőknek, mint elsősorban a politikának és a különböző intrikáknak szenteite. Híreket vitt és hozott, füvesen keverte a pletykákat, valóságos eleven újság volt aki országok között szállította a legfrissebb szenzációkat. Mikor már forrt lába alatt a talaj — sehohsem húzta sokáig ez a nyugtalan véru kalandor — áttette székhelyét egy másik európai fő-

cajjal kísérte a nép. A farsangi tömeg közt bolyongott Casanova is, két barátjával. Az elkényeztetett lovag unatkozott. Különben is kifárasztották a sorozatos éjszakai tivornyák. Elbucszott cimboráitól és ásitva így szólt:

— Megyek aludni.

Amint a Dunaparton átvágva szállása felé tartott, az egyik erkélyes palota ablakában egy női fejet pillantott meg. A lovag gyakorlott szeme nyomban észrevette, hogy egy gyönyörű szép nő áll a függöny előtt. Mintha gyökereket vert volna a lába: megállt és merően bámult felfelé. A nő észrevette, hogy nézik és elmosolyodott. Casanovának több se kellett, a mosolyt biztatásnak vette. Az uccán kevesen jártak, alkonyodott, messziről odahallatszott a mulatozó tömeg lár-mája, fákllyák fénye lobbant és valahonnan muzsikaszót sodort feléje a szél. Casanova egyetlen ugrással az erkélyen termelt. A meglepett nő még szóhoz se jutatható, a lovag meghajolt előtte, főtérdre ereszkedett és pátoszal így szavalt:

— *Rendekézzél az életemmel!* — és amint illik, áhitattal megcsókolta a ruhája szegélyét.

városba. Különös és ritka szerencséjével forgolódott a nők körül és rajtuk keresztül »bevágódott« a legjobb társaságokba. A nagyurak szerették a választékos, szellemes fecsegőt, aki készséggel állott rendelkezésükre mindenféle ügyben és nem riadt vissza a felhajtói szereptől sem, ha egy-egy hatalmas herceg, gróf, báró megéhezett valamelyik kényes polgári kisasszonyra.

Eudára is úgy került: menekülélen. Kis időre el kellett tűnnie Bécsből, hogy elfelejtse vakmerő csínyeit. A csendes, tisztes ház csakhamar nagyobb forgalmat csinált, akár egy mai szálloda. Esténként állarcos, sűrűn lefátyolozott arcú asszonyok surrantak be az alacsony kis kapun, sápadt budai lánykák és selyembe öltözött pesti dámák. És írva vagyon, hogy a ház egyetlen cselédjét se hagyta futni a nemes lovag. Lelkiismeretes, pontos munkát végzett. Nem válogatott.

Kittünő ajánló levelekkel felszerelve állított be a magyar nemesekhez és a Mária Terézia korabeli urak tárt karokkal fogadták a déceleg diplomatát. Mert természetesen »diplomáciai kiküldetésben« szerepelt. Még a legbizalmasabbak — ezek rendszerint fiatal férfiak voltak, akik a feleségüket féltették a mézes szavu lovagtól — is hittek neki, hisz *Európa legelőkelőbb arisztokratáival levelezett*, véletlenül mindig a zsebében hordott egy-egy névkártyát, amelyet az ő »testilelki jócimborája, X. herceg« küldött, amikor is meghívta egy vadászkirándulásra. Még inkább meghódolt előtte a polgári középosztály, az arisztokratákat majmoló gazdag iparosok, kereskedők akiket valóságos elhárított a szó (—) zsonglőr Casanova. *Szalonok és estélynyek nyitlak meg előtte*. Mindkettőből kivette részét.

Az idő azonban elmosta ezeket a históriákat. Csak egy kalandjára emlékeznek a budai Casanova ház lakói. Ez a történet valahogy megmaradt, szájról-szájra adták, talán hozzá is tettek egy keveset, talán el is vettek belőle valamicskét, de így is érdekes, annál inkább mert sem Casanova emlékirataiban sem a Casanova-életrajzokban nem maradt nyoma budai vendégszerelésének.

A régi budai farsangok vetekedtek a mai nizzai és párisi farsangi ünnepekkel. Az ország minden részéből érkeztek vendégek, de még külföldről is, akik Karnevál herceg fényes, több napig tartó diadalmenétét bámulták, tácoltak, mulattak, ettek, ittak, hogy aztán egy esztendőn át, a legközelebbi farsangig legyen miről beszéljének. Az ezerhétszázhatvanötös esztendő különösen jónak ígérkezett. Nyáhe tél uralkodott, a városba érkező temérdek idegent sem a szállodákban, sem a magánosoknál nem tudták elszállásolni, úgyhogy sokan a szabadban, pajtákban háltak. Hushagyókedden kulminált a jókedv. Az uccákon mindenütt állarcos csoportok vonultak fel, vidáman énekelve, a groteszk rongybabákat és papírdiásokat hangos ka-

A bájos hölgynek momentán ugyan semmi szükségé nem volt Casanova életére de egy romantikus kor asszonya lévén, tagadhatatlanul tetszett neki a vadregényes lovag, aki ime a selyemcipellői elé rakja a szívé.

— Az Istenért halkabban! — suttogta rémulten — meghallják!

Casanova ugyanis harsány és cuppanós csókokat nyomott a karcsu bokákra.

— *Nem félek az ördögötől sem!* — kiáltotta vilámló szemekkel a kalandor — *őh, őnért érdemes lenne elhárhozni!*

A büszke hölgy immáron végkép elkészült. Természetesen örült szerelemre lobbant.

— Most menjen — susogta elhalóan — *minden percben beléphet a férjem, de egy óra múlva... a szomszédos sarkon... cigányledénynek fogok öltözni...*

Casanova grandezzaival meghajolt és eltűnt az éji homályban. Egy órai türelmetlen sétálgatás után, amely egy örökkévalóságnak tűnt számára, végre feltűnt a sarkon az imádott nő karcsu alakja. A cigánylány öltözeten egyenesen enniával volt.

— *Madonna!* — suttogta elragadtatással Seingalt lovag és karját nyújtotta a szép cigányleánynak, aki azonban kisiklott a karjai közül.

— *A lovag ur bizonyára részeg* — kacagott a leányzó és tova szökdecslt.

Casanova kacszó futással iramodott utána. Azt hitte, hogy enyeleg vele a lány. Amikor aztán a legközelebbi sarkon beérte, a fákllyák fénye mellett megdöbbenve konstataulta, hogy *vá'aki mással tévesztette össze szíve hölgyét*. Rémulten nyargalt vissza a randevu helyre, ahol már idegesen toporzékolva várt rá az erkélybeli nő.

— No szépen megváratott, mondhatom...

Casanova alig győzte mentgetőzéssel. Végül is megbékült a hölgy és álarcot huzva elvegyültek az ujjongó tömegben. Fjfelután Casanovának feltűnt, hogy két álarcos férfi követi őket. Figyelmeztette rá a nőt is, aki reszketve ismerte fel a titokzatos alakokban féltje kémjeit.

— De ki vagy te tulajdonképen? — faggatta a lovag az asszonyt, aki azonban nem árulta el inkognitóját.

— Ne kérdezz — hajtogatta az asszony — elégedj meg azzal, hogy itt vagyok... most azonban mennem kell... csak észrevétlen haza tudjak lopózni...

— Mikor látlak újra? — könyörgött a lovag.

— Talán holnap... mond a nevedet és a cimedet, hogy értesíthesslek.

— Budán mindenki ösmer... *Casanova vagyok...* A nő arcán mosoly játszott.

— Hallottam már rólad... nos rendben van... *tehdit holnap...*

Mig Casanova elterelte a kémek figyelmét, az

asszony kisurrant a tömegből. Másnap Casanova hiába várt. Türelmetlenségtől hajtva elsétált a titokzatos palota elé. Régi, sok címeres épület volt. Becsengetett. A kapu ablakában öreg szolga feje jelent meg....

— Ki lakik itt? — érdeklődött a lovag.

— *Báró Gölldinger...* — és becsapta az ablakot. Harmadnap aztán egy komorna állított be Casanovához. Levelet hozott urretjétől. A gyakorlott kezű lovag első fogásra kitapintotta a kulcsot, amely a borítékban rejtőzött. »Tehát igen« gondolta büszkén.

— Választ várok — mondotta és helyet foglalt a pamtagon.

Casanova éppen akkor fejezte be pazar ebédjét. A komorna csinos volt.

A lovag megcírógatta az arcát:

— Hány éves vagy?

— Tizennyolc — felelte szemérmesen a leányzó. Eleinte nagyon huzódzott, hogy így meg amugy, aztán megadta magát. Ki képes ellentállani Casanovának?

— Jaj ha ezt a méltóságos asszony megtudja! — zokogott a kis komorna, mig Casanova a válaszevelet írta.

— Nem lesz semmi baj — vigasztalta a lovag és lepecsételte a lila levelet.

Az erkélyes tündér aznap éjszakára várta Casanovát. A lovag bőségesen bepariódmozta magát és elindult. A kötékhágsó előírás szerint hullt a lábál elé. Casanova könnyed ugrásokkal mászott felfelé és halkán megkocogtatta az ablakot, amint azt a hölgy téle levélben kívánta. Az ablak kinyílt és Casanova he libbant. Két kar szorította magához. Ezek a karok azonban nem forró női kiközök voltak, hanem kemény férfi bicepek. Casanova a vaksötét szobában semmit se látott, de annál intenzívebben érezte az ütlegeket, amiket egy láthatatlan kéz mért rá. Rettenetesen elpáholták. Maga se tudia hogy került ki borzalmas helyzetéből. Fejével lefelé bukdácsolt a kötékhágsón, mig végre ismét földet ért a lába.

— Mért tette ezt velem? — töprengett a lovag — mért?

Aztán megtudta. Kétsoros illatos levélke adta tudomására.

— *Velem nem lehet ilyesmit csinálni* — írta a bárrónő — *engem is, a komornámat is, mindenkit! Maga tehetetlen! Az ilyen kékszakkál botot és nem asszonyt érdemel!*

*

Am a keserű tapasztalatok sem javították meg Casanovát. Amikor a csehországi Duxban meghalt és eltemették a legenda szerint — *még a sírjából is kinyílt a nők után*. A koporsóját, amely a temetőkert szélén pihent, mindenesetre ki kellett ásní és áthelyezni máshová, mert a *sírdomb alacsony rácsában lenyakadtak a nők szoknyái, az öregasszonyok és lányok rémuldözve esküdöztek, hogy Casanova kapkodott a lábuk után...*

Hogy a lányok panaszkodtak emiatt? Talán. De azt már nem hiszem, hogy az öregasszonyok is olyan nagy hühöt csináltak volna a dologból...

Tamás István

Pünkösdi királynő

Irta: Karlócai

Májusi hajnal hűvös harmata csillogott a fák zöld levelein, apró kristálycseppek remegtek a kövér pázsiton, pünkösöd vasárnapjára virradt a hepe-hupás róna. Szelid szellő borzolta fővenyét a hosszú gabonátábláknak. Susogott az élet a fekete föld termékeny ölen. Frissen meszelt takaros házakon, tépett bodzagyalak hirdették a megújulás — a felszabadulás ünnepnapiját.

Kedves szokás ilyenkor a leányos ház kapujához »májusfát« állítani, melynek magas koronájára sok-sok színes ajándékot aggat a leányok serény keze. S az a leány, akinek »májusfa« díszlik a kapujában, arra számíthat, hogy királynéja lesz pünkösöd napjának.

A délelőtti séta mende-mendái már a »májusfák« boldog tulajdonosairól suttogtak. Ki örömmel, ki bánattal, ki meg irigységgel beszélt erről.

— A legszebb fát Tót Piroksa kapta, látjátok milyen helytén sétál. Ő lesz a »pünkösdi királynő« egész bizonyosan — állapította meg egyik leány.

— Hja, könnyű ott büszkélkedni, ahol a daliás, gazdag Csordás Pali csapja a szelet — szólt közbe egy másik, mialatt gunyosan fölnevetett, hogy elpálástolja zavarát, bár tudta mindenki, hogy tőle pártolt el Pali s ez bántja. — Hát azt hallottátok-e, hogy Gazi Lujza is »májusfára« talált ma reggel.

— A kis pulyka? — kérdi az egyik. (Pulykának csufolták Lujzát, mert az arca tele volt szeplővel, mint a pulykatojás.)

— Az az, de nem volt nagy öröme benne, mert egy tarka rongy lebegett a magas karón csufáságul.

— Ugyan ne mondd!

— Talán csak nem?! — Kuncogtak mulatva a leányok.

A leányok is ezt tárgyalták apró csoportokban ki így, ki úgy találgatta, vajon kinek volt utójában a csendes szavu Lujza. Az igaz, hogy a jó Isten nem véste hamvas patyolatra Lujza arcborét, de a természet, aranyos ringó csipőjén meg-meg akadt a leányyszem,

mohó pillantása. — Gazi Pista, Lujza fivére is ott megéldött a legények között, őt bántotta legjobban ez a megszégyenítés. Nem tudta elképzelni, kinek ártott hoga a szeliden nyugodt természetével. Annyi szent, hogy megtorolja csak rájöjjen, ki tette.

Legkedvesebb cimborája Csordás Pali is vigasztalta:

— Ugyan Pista ne törődj vele, legény ezt ugy sem merészelte, hiszen hugodhoz még nem is jár egy se, de leányok között akad haragosa.

— Tóték két bérése kujtorgott a soron felétek — jegyezte meg egyik pajtása Pistának.

— Palié már az a lány — sóhajtott fel Pista, — tied ugy-e komám, nem gondol az velem, még kevésbé hugommal.

— Ugy hiszem én is — legalább azt mondja, hogy engem szeret.

— Mégis csak leánykéz rendezte azt — szóltak innen is — onnan is a pajtások.

— Akárki tette is — szólt Pali — csak gyertek el délután a rétre, megkövetjük hugodat.

— Persze, ugy van, kell is — helyeselték a fiúk.

— Nem hiszem, hogy előlne a hugom. Nagyobb lenne a szégyene, ahol többen nevetnek rajta.

— Bizd rám pajtás — erősítette szavát Pali — senki sem fog rajta nevetni.

*

Melegen uszott a levegő a virágos fák között. Dus virágu orgonabokrok ontották balzsamos illatukat a nagy rét szelén. Apró tarka vadvirágok üdvözölték az érkezőket. Cigánybanda már keseregte a szárazfűt, bus magyar nóta lágy melódiái szálltak a fűlekbe. Künn nyüzsgött a réten mindenki.

A csoportosuló legények közt már szájról-szájra járt, hogy mért kapott Lujza ilyen «májusfát». Valahol azt találta mondani, hogy csak az részesül ebben, aki nem szájálja a patikaszeret magától. Leány állott bosszút ezekért a szavakért, csak nem tudni, hogy melyik.

Végre a cimbalmos, a csárdás akkordjait verte vátás verdővel s felzúgott a neze vérszédítő dallama, majd hirtelen vége szakadt. Pünkösdi királynő választását jelezte a cigány.

A legények még mind a csapra vert hordó mellett hűsítették forró fiatal hevüket, mély kortyokat nyeltek és azon tanakodtak vajjon kit illet meg a gyöngyvirágból font királynői korona. Többfelé oszlott itt is a vélemény. Egyik csoport Cseri Mariska pártjára állott, az alsóvég legszebb leánya ő volt, míg a másik csoport Tót Piroskának szánta.

A lányok körbe-körbe száltak egy hatalmas hűdus koronája alatt s türelmetlenül várták a táncot. Mert azt ma a pünkösdi királynő nyitja meg.

Cseri Mariska hangosan kacagott barátinójával Piroskával. Valami igen érdekes dologról csevegtek s közben szét-zét néztek kutató tekintetükkel.

Nézd, nézd csak, ott jönnek — sugta Mariska. — Az ám, hát mégis, pedig azt hittem, hogy a tarka rongyos «májusfa» otthon tartja bátyját is — szólt Piroska.

— Még mindig Pistára gondolsz?

— Nos és miért ne?

— Hiszen Palié holonditod.

— Pista jól tudhatja, hogy Pali jár utánam s ugy forgatom az ujjamon, ahogy én akarom, de azt is, hogy nekem Csordás Pali sohasem tetszett... s csak Lujza az oka, hogy Pista elfordult tőlem.

— Megírta bátyjának, hogy mással kacérkodsz ugy-e.

— Ó ugy irta, de nem ugy volt. Végre is nem zárkozhatom a négy fal közé, míg Pista leszolgálja katonaidéjét.

— Hát... igen...

— No ugy-e, te is csak azt tetted volna...

— Én... bizony nem tettem volna... te nem farkodsz a mosolyoddal, akire ráveted pillantásodat az azt hiszi, hogy...

— Ugyan hallgass, minden legény képzelődik.

— Palié sem kellene bolonditanod.

— Nem felejtetted még el, hidd el nem én hívtam el téled, sőt ha akarod visszaküldöm hozzád — gnyolódott Piroska mialatt fitymálón biggyesztette pirok ajkát.

— Nekem, Piroska, már nem kell — felelte halkán Mariska s befelé sirta elfojtott könnyeit.

Ezalatt a legényekhez ér Pista is és Pali is, míg Lujza szomoruan lehajtott fejjel vegyül el a leányok között, szóltanul lapul a fa törzse mögé. Semmi kedve sem volt előlni ide, de bátyja ráparancsolt, pedig érezte, mulatni ugy sem fog.

A két legény megjelenése eldöntötte a vitát. — Egy csillogó dinárosra bízta a választást. Magasra perdült a pénzdarab. Piroskának kedvezett a szerencse.

Három legény vált ki a csoportból: Pali, Pista és a Dóme Feri. Magukhoz vették a virágkoronát s méltóságteljes lépésekkel haladtak a sétáló leányok felé. Azok kíváncsi rebbenéssel nyitottak utat a közeledőknek.

Cseri Mariska fakó arccal látja, hogy Pali viszi a koronát, kicsi szíve bolondul dobog, halvány remény pislog lelkében: talán öneki hozza?!... Pali azonban Piroskához fordul.

— Pünkösdi szépséges királynőjévé téged választottak meg a legények, Tót Piroska.

Pista, aki ott állt Pali mögött s hallgatta, hogy Ma-

riska halkán annyit mond:

— Hát mégis eljöttél, Pista, pedig a Tóték bérései tarka ronggyal akartak eljleszteni innen...

Pistát lesújtotta a váratlan szó, de uralkodik magán s odaszól cimborájának:

— Pali, ha igaz vagy hozzám, elfelejted, amit ígértél.

Pajtása nem válaszol csak a kezei remegnek, ahogy a leány fejére helyezi a hófehér gyöngyvirágkoronát. — Erre a jelre felszendül a csárdás ropogós üteme, hogy a pünkösdi királynő megkoronázójával megnyissa a táncot.

Zsiva két asszonya

Irta: Hesslein József

(Folytatás)

— Szedíte! Üljön le, csika János. Ugyan mi hozta hozzánk ebben a szokatlan időben.

Öreg János jól megnézte a menyecskét, titokban végig szalajgotta rajta a tekintetét. Erős, egészséges asszony volt az, orcája majd kicsattan a pirosságtól, két szeméi olyan jószágosan mosolyognak, mint a szerető anyaké, ruházata üszta, rendes, két karján a ruha feltürve könyökig munkára, szóval afféle derék, jóra való, nyílt tekintetű egyszerű parasztasszony volt ez a Milica. János bácsi arcan elégedett mosoly támadt, a titkos szemle ugylászik kielégítő eredménnyel végződött.

— Csodálkozok ugye, hogy ilyenkor jövök? Pedig nincsen semmi különösebb oka a vizitnek. Zsivatól szerettem volna kölcsönkérni egy pár löszerszámot. De ugylatom, tán nincs is itthon? Akkor hát mehetek is visszafelé.

— No, hát azért nem kell ugy sietni. Ülön már le szomszéd, ne vigye el a kisgyerek álmát. Csak nem féj, tán étület, hallja-e?

— Hát bizony — mondta nevetve János, miután leült az asztal mellé — vóna egy férfi embernek csakugyan félnivalója, ha magára marad egy ilyen helyes menyecskével, mint te vagy.

— Ne olyan hangosan János bácsi — nevetett a menyecske — hátha az uram meghallja, oszt megöli kendet nagy féltékenységben.

— Dehogy hallja, dehogy hallja, ki tudja hun jár az. Biztos valami lány után futkároz.

Erre a szóra egyszerre komoly lett Milica nevető arca és a szemére is mintha nedves fátvöl borulna.

— Abbjönny lehet — mondta igaz szomorúsággal a hangjában.

— Ejnye, lányom, de el szontyolódál hirtelen. Azér, mert tréfáltam a leányokról. Hát aztán, ha igaz is volna, haj is az. Fiatal még az urad, kicsit hevülő a vére. Hadd menjen, ha kedve tartja, udvaroljon, amennyi jól esik neki. Mégis csak te vagy a hites felesége, nem igaz?

— Igaznak igaz, János bácsi, de ha már szóba hozta, nem jól van így, ahogyan van.

— Hogyan?

— Hát ugy, hogy a tanítófrájlának csapja a szelét. Az egész falu beszél. Szégyen és gyalázat. Hogy is kaphatott rá gusztnust, paraszt létre urí dámák után szaladgálni.

János csak hallgatta a beszédet, miközben lapos pillantásokkal figyelte az asszony tekintetét.

— Tudo-e lelkem, mit mondok én neked? Azt mondom, ha így van, ahogy mondok, én a te helyedben már rég itthagytam volna a csélesap, haszon-talan bolondot. Legyen boldog az urí dámájával, mondanám neki, aztán agyó.

— Hej, csika János, hány-szor gondoltam én már arra, amit kend most mondott, de nem bírtam megtenni.

— Persze, nem könnyen hagy ott az ember egy háromszáz holdas gazdát, igaz-e?

— Dejszen bannám is én, ha csak holdja volna is, csak ne huzna hozzá annyira a szívem.

— Olyan nagyon huz?

— Hogy majdnem megszakad, János bácsi. Az lesz a vége, hogy elemésztem magamat, meglássa, vagy valami borzasztót csinálók, magam sem tudom, hogy mit, de borzasztót.

— Hát annyira szereted lányom? Hát akkor mondanék én neked valamit. Én éppen azért gyűttem most ide, hogy erről beszéljek veled, mivelhogy tudtam, hogy az urad most nincs idehaza. Azt akartam csak megtudni előbb, hogy hányadán vagy az uraddal. Hogy tuc-e már a dologról? Azt tanácsolnám neked, Milica, hogy ne üli itt öbétet kézzel, ne várd meg míg a ház összedül fölötted.

— Hát kicsinájjak?

— Hadd itt! — kiáltotta hirtelen János bácsi élesen.

— Nem én, még élek! Taposson össze, utasítson ki, kergessen haza akkor sem megyek! — kiáltot az asszony is és szeméi szikrákat szórtak.

— Jól van no — szólt most békítőleg az öreg János — derék asszony vagy te Milica, má látom. Akkor rendbe jön minden, csak énrám hallgass. Én majd összehozlak téged azzal a frájlával az urad szemelátára, de aztán vigyázz, erős légy, mert harc lesz, életre-halálra, nézd hogy te légy az erősebb.

Egy pillanatig Pali mereven néz Piroska arcába, majd hirtelen megfordul s áttöri a bámészkodó leánysort... oda lép Lujzához s a táncot vele nyitja meg, ügyet sem vetve barátjára, aki még mindig Piroska előtt áll.

A cserbenhagyott leány lekajja szégyenpirban égő fejeéről az illatos koszorút s Pista lábához dobja.

— Ha a hugodé az elsőség, tedd ezt is a fejére és ott hagyja az ámulókat.

Senki sem tartóztatta a hetyke faluszépét — csak Pista szíve marasztalta volna fájó vergődéssel, mert nagyon szerette a pünkösdi büszke szép királynőjét.

— Ha az életembe kerül, akkor sem hagyom magam legyőzni.

— De vigyázz, mert neki nagy előnye van ám föltted. Az urí mivolta, a tanultabb esze, a fiatal szépsége, a ragyogó sötét szeméi, meg az uradhoz való nagy fene szerelme. Nagyon erős fegyverek ám ezek, mivel fogsz ellene küzdeni.

— Mivel? Hát azt hiszi kend, hogy nekem nincsenek fegyvereim! Már pedig vannak és legalább olyan élesek, mint azé. Az egyik a törvény, a másik az elszántságom, a harmadik a szívem szerelme. És az utolsó, a legerősebb: a fiam. Én vagyok neki az anyja és ez igen nagy szó ám belőtte.

— Egyről elefeledkeztél lányom. Én is a te pártodon vagyok és az se utolsó fegyver.

— De nem ám, hogy az Isten áldja meg érte.

— Hát jól vigyázz, holnap lesz a háboru. Abba pedig én leszek a generális.

8.

Másnap reggel Milica János bácsi utasítása szerint az iskolában felkereste a tanítónőt. Kiöltözött szépen ünneplőbe, babos kendőt kötött a fejére, olyan szép volt, mint a piros alma, amelybe öröm beleharapni.

— Az uram küldött magához szép tanítókisasszony — mondta — mert azt gondoltuk, hogy megkérjük valamire. A fiunk, a kis Mila már elmúlt három éves, szép okos gyerek, köllene valaki melléje, olyan nevelőnőfele. Aki tanitgassa, nevelgassa, mesélgessen neki, sétáltassa szerezse. Asszonya az uram, maga volna a legjobb, mert hogy maga igen szereti a kis fiamat. Megkérném hát szépen, vállalja el a kis Mila kedvéért, meg az uram kedvéért is. Ugy-e megteszi, drága, aranyos, szép tanítókisasszony?

A tanítónőt nagyon meglepte ez az ajánlat. Egy kicsit elgondolkozott s föltette, aztán beleegyezett... Ugy egyeztet meg, hogy a kisasszony minden délután eljön, amikor az iskolában nincsen tanítás és alkonyatig a kis Milével marad.

Ebéd után már el is jött, Zsiva is otthon volt aznap, meg véletlenül János bácsi is ott volt vendégségben, mikor a tanítókisasszony belépett. Milica kedvesen mosolyogva sietett elébe.

— Isten hozta nálunk, szép tanítókisasszony — üdvözölte — ugy örülök, hogy igazán eljött. Megengedi, hogy megcsókoljam?

Azzal átölelte és összevissza csókolta a meglepetésében megnémult lányt.

— Jaj, Istenem, de bolond is vagyok — lihegte az asszony a csókolódzás után — most lecsókoltam a füstéket a kipirul. Nem is gondoltam rá, mink parasztok nem szoktuk, urí módí, hát ne haragudjon, máskor vigyázok.

A kisasszony még jobban megzavarodott, mikor leült az asztal mellé.

— Hát, maga fogja a kis Milét oktatni, hallom? — kérdezte János bácsi.

— Aztán minek neveli? Urnak, vagy parasztnak?

— Urnak! — szólt bele Zsiva.

— Parasztnak! — mondta az asszony.

— Buta vagy Milica — békítgetett János bácsi — parasztnak nem köll nevelőnő. Ugy-e kisasszony?

— Dehogynem. Annak is kell tudni írni, olvasni számolni, gazdálkodni.

— De ha Zsiva urat akar nevelni a fiából, akkor nincs több beszélni való.

— És a földünket ki fogja művelni? — vetette közbe az asszony.

— Maj kiaggya árendába — szól csöndesen öreg János.

— Árendába! — hördült fel Zsiva. — Hogy elrontsák, tönkretegyék ezt a jó, zsiros földet? Azt má nem.

— Hát akkor? Paraszt lesz a fiad?

— Hát paraszt lesz! Maradion paraszt, mint az apja. De a földet művelje maga.

— Nekem jó — vonogatta a vállát János bácsi. — A te fiad. És a kisasszony mit gondol?

— Én azt hiszem, taníttatni kellene. Olyan okos gyerek. Ügyvédet kellene nevelni belőle.

— Ügyvédet! Azt aztán igazán nem — szólt Zsiva haragosan. — Zsidónak való mesterség az, nem magunkfajta rendes embernek.

— Ne beszélj — mondta János bácsi — te azt nem érted, meg én se. Hagyd azt a kisasszonyra.

Zsiva haragos tekintetét vetett a kisasszony felé

aztán elhallgatott.

— Hát hun is van az a gyerek — pattogott János bácsi — mér nincs itt, ha itt a frajlája?

Milica kiment és behozta. Odavezette a kisasszonyhoz:

— Csókoldj kezet a kisasszonynak — mondta neki az anyja.

Milica visszaült a helyére, a kis Milét meg a kisasszonynál hagyta. A kisasszony megsimogatta a haját, megcsókolta pufók kis arcát és szeretettel rámosolygott a gyerekekre. A gyerek pedig lassan odasomfordált az anyjához, fölmászott az ölébe, átölelte az anyját, kis fejét meg ráhajította a keblére és elégedetten pislogott maga körül. A kékszemű pirosarcu anya ölében a bámésszemű gyerekekkel olyan volt, mint Szűz-mária és a gyermek Jézus az ikónákon. Zsiva elpirult a látukra és komoran nézett a földre. János bácsi elkapta ezt a tekintetet és elégedetten pislogott.

— A kisasszony úgy látom nagyon szeretheti ezt a kis lurkót — mondta az öreg.

— Igen. Nagyon helyes, okos kis gyerek.

— Tudod-e Zsivó, hogy mit gondolok? Ha a kisasszony úgy szereti a fiadat és a fiad is annyira szereti a kisasszonyt, akkor aszondom jót tenne a gyerekeknek, ha mindig együtt lehetnének. Olyan finom urat csinálna belőle, mint amilyen finom kisasszony a kisasszony. Aszondom, a kisasszony ideköltözhetne hozzátok egészen.

— De hogy gondolja kend?

— Mér ne? Van itt hely öleg, ekkora házban. A kisasszony meg otthagyná az iskolát, hogy egész nap a Milével lehessen. Tellik neked majd kárpótold a kisasszonyt.

A tanítónő füle tövég elvörösödött.

— Azt nem lehet kérem, János bácsi — mondta.

— Má mér ne lehetne?

— Mit szólna hozzá a falu?

— A falu? — csattant föl János bácsi. — Mit törődik maga a faluval. Az már ugyanis sok mindent beszél magáru! meg a Zsivóru! Olyanokat, de olyanokat, hogyha én vonék a maga helyibe, már rég megszöktem volna a faluból. De hát én már vén számár vagyok, nem értem meg a mai módit, gusztust. A kisasszony nem ád semmit a falu szájára, igaz-e?

— Igaz.

— No hát akkor mér ne lakhatna itt?

A kisasszony félve nézett körül.

— Mit akarnak velem? — kérdezte. — Mi a szándékuk velem. Beszéljenek őszintén. János bácsi maga öreg ember, azt mondják, jó ember, beszéljen velem nyíltan, mi van itt, mért hívtak ide, mi a szándékuk? Meg akarnak alázni? Csufot üznek belőlem? Vagy igazán azt akarják, hogy ideköltözsem?

— Én itt vendég vagyok — adta vissza a szót János — nem sok szavam van ehhez a dologhoz, de ha már hozzám fordult a szóval a kisasszony, hát én elmondhatom, amit gondolok. Mondtam, költözzön ide lakni és én azt komolyan gondutam. Mer lássa a kisasszonyom, a maguk dóga, a magáé meg a Zsiváé, nem lóghat ám csak egy levegőbe. El kő határozni, jobbra vagy balra. Igaz szót akar, kisasszony? Hát hallgasson rám. Maguk ketten szeretik egymást, az egész falu beszél. Hát, nincsen abba semmi rossz. Fiatalok, szépek, egymáshó valók. A vérenek nem lehet parancsolni. Hát, gondolom, költözzenek össze, legyenek egymásé. Igaz-e Milica?

Milica arca tüzelt, szelidnézésű kék szemét befutotta a könnyharomat.

— Én meg majd szépen elmegyek — mondta csendesen — nincs nekem már itt semmi keresni valóm.

— No látja, kisasszony, nem szebb így, mint titkolózni, bujkálni! Tiszta bort öntünk mi a pohárba. Nem készítettek itt semmit rosszat maga ellen. Ez a jó asszony, látja, nem erőteli a dógot. Az ura nem szereti, hát elmegy az utjából. Itt hagyja az ágvat, maga meg befekhet kisasszony, úgy bizony. No, hát jó lesz így?

A kisasszony nem felelt, csak nézett hol Zsivára, hol Milicára, hol meg János bácsira.

János bácsi várt egy darabig, aztán hogy senki sem beszélt, megint csak ő szólt:

— Hát akkor, lányom, te már mehetsz is Isten hírével. Ereggy pakolni, oszt mehetsz.

— Én már becsomagoltam a szegénységemet, elkészültem az utra... Hát isten megálgva, János bácsi, isten álgyon Zsiva, meg magát is kisasszony. Aztán megbecsülje ám ezt az embert.

Felállt, letette kisfiát az öléből és azt mondta neki:

— Ereggy fiam, bucsuzd el te is az édesapádtól, mert nem látod már többé sohase.

Zsiva már nem bírta tovább. Felugrott és nagyot kiáltott:

— A gyerek itt marad!

— Nem marad — szólt vissza az asszony — az anyém! Én születtem, én fürdettem, én öltöztettem. Majd szül neked másikat a kisasszony.

— Igaza van neki, Zsiva — szólt közbe János — a gyerek az övé, hadd vigye. Ne mondhasa, hogy üres kézzel ment el a házadtól, oszt még azt is elvetted tőle, ami az övé.

János bácsi egy kicsit elhallgatott, egyet köhintett, vagy kettőt, aztán folytatta:

— Különbön is, ne sajnád, nem való az a kisasszonyhoz. Paraszt gyerekek az, minden csópp vére paraszti, nem illenek a kisasszonyhoz. Aztán azt akarod, hogy mostohája legyen annak a szegény gyerekeknek,

mikor még él az idesanyja néki? Ereggy csak lányom, vidd fiadat...

Milica indult a gyerekekkel az ajtó felé. Zsiva már indult utána, hogy erővel elvegye tőle, amikor megszólalt a tanítónő:

— Megálljanak! Nekem is van beleszólásom a dologba! Hallgassák meg!

Az anya megállt a gyerekekkel és visszafordult kíváncsian. Zsiva is megállt mintha kővé meredt volna hirtelen. János bácsi pislogott és dörzsölte a kezét, mint aki jó vásárt csinált. A tanítónő most a néma cseöndben megszólalt:

— Ne higyjék, hogy rossz vagyok, ne higyjék, hogy rossz volt a szándékom. Én igazán szerettem Zsivát, erről nem én tehetek, hanem a vézetem. Én nem akartam ezt, ő akarta. De most már, érzem senki se akarja. Most én elmegyek, el ebből a házból, ahová szerencsétlenségem hoztam, el a faluból, ahová csak a szégyenem köt, nem látnak engem soha többé. Legye-

nek holdgok. Zsivó, szeresse a feleségét, a gyermekének anyját, jó asszony ez nagyon, megérdemli. Isten velük, felejtessenek el, bár sohase találkoztunk volna...

Keserves sirás fogta el, egész teste reszketett bele, mint a nyárfalevél. Könnyes arcát eltakarta a két kezével és lassan kiment a szobából. Senki sem tartóztatta.

Öreg János fölkel, odament Milicához, megfogta a kezét és odaatta a Zsiva kezébe. Zsiva szelíden átkarolta az asszony derekát, a kisfiat meg az ölébe kapta és könnyezett. János bácsi meg csak pislogott, hunyorgatott és sunyin mosolygott.

— Jobban is összeillettek ti ketten, két paraszt, mint azzal a finom urkisasszonnyal.

Zsiva csak hallgatott és erősebben szorította magához az asszonyt. Az asszony is csak annyit mondott a könnyein át mosolygva:

— A jó Isten áldja meg magát, János bácsi.

(Vége.)

Pán Imre:

Három vers Földkalóz álmodik

*A horgonyon fogoly a szél s az örvények hajója
letépi viharokötétét.*

*Zsákmanó az évek ősi borostyánzsoldja,
mi lehull könnyű vitorlakéztől:
könnyek tapiószemére gyujja forrását, cserjések,*

*hegyek tűzével.
Felvonja deres magányát a tél,
zimankómosoly készül arcomon,
viharfogó sziget.*

Atváltozás

*Farkasokkal takarózzól tél ellen, melyek az álmaidból
léptek ki s köbűndűjük visszahúllott a nyakadra,
leömlött, mint a vér.*

*Árnyék leselkedik a sarkokban, állatok szétszórt farkát
s sötét lehetetlűk kifeszül, mint a pányva.*

Öltsd ki virágnyelvedet!

*Vesd ide gyökereidet.
Ez a szoba madár, ajtószárnyaival.*

Jelenlét

*Viaszhálalt forgat a szél, mely alakját szüntelenül
veszti s a hangok testét köti a teste alá.
Erdők gyantáját öli az év magára s az arcok
gyökerére világít,
hol súlyos vére keszorul
s az erek kék folyói közt fölemelekedik a növények
lélegzetét a jelen hágyója.*

*A holdnyereg lovasa ül a silbak köpenyében
s a keményírást betűzi.
Az ösökiénye közel jön a tükörben és pereméről lehullik,
arcod itt van az asztalon, mint a korok ólomszálya
Az órák könnyű szekerét átvonulnak a tejuton.
Egy ittmarad.
Egy elmegy.*

A betyár szeretője

Irta: Farkas Frigyes

Az akasztófának nincs romantikája. És mégis a regényesség szája szövednek Peti Imre halála köré, akit idestova hetven évvel ezeött statáriálisan küldtek a tulvilági pusztákra, hogy ott folytassa szegénylenségét. A történetet a nagyanyám mesélte el vizsgáló-alkalmazás közben, amikor az ő fiatalkoráról, a főpontos, betyáros világról esett szó. A história az évtizedek távlatában is élveken megmaradt emlékezetemben, mert Peti Imre tragédiája valahogyan összekapcsolódott az ő apjának, az én dédapámnak a személyével.

A hatvanas években Peti Imre bandája volt a somogyi tekintetes urak adószedője. A nagykiterejedésű Győta-erdőben ütötte fel a tanyáját és onnan küldte az üzeneteket a mérői, kadarkuti uraságoknak, hogy mennyi bíkjára, szalonárra, kenyérré, kőmenre, gunyára van szüksége. Ami egyéb kellett neki, arra a pénzt itt-ott az országuton szerezte meg hirtelen rajtacsapással. Vért nem-igen ontott, de azért néhanapján találtak az ut árkaiban, Kaposvár és Kadarkut között, agyonlőtt kereskedőket, akik, úgy látszik, nem vették elég komolyan a »Pénzt, vagy életet!« felszólítást.

1865. télén történt, hogy a vármegye urai szigoruan elhatározták, hogy Peti Imre bandáját kipörkölik. Kihirdették a statáriumot és elhatározták, hogy állandó csendőrséget küldenek Kadarkutra. Átüzentek tehát a dédapámnak, akinek Kadarkuton volt a kuriája, hogy adjon szállást a csendőröknek, mire ő bement Kaposvárra, hogy ezt megbeszélje és felajánlja, hogy az egyik felszerét átalkítja csendőr-laktanyának. Nagyon kapóra is jött neki, hogy a csendőröket az ő portáján helyezték el, mert éppen ebben az időtájban kapott fenyegetést a betyároktól, mert nem küldte el azt a tiz juhot, amit tőle követeltek.

Zimankós, hófúvásos időben tért haza a megyeszékhelyről. A szán csak lassan tudott előrehaladni, mert a lovak meg-megakadtak, térdig lesüppedtek a méteres hótorlaszokba. Este, sötétedőre, mégis elértek a falu határába, amikor lassan vánszorgó, bukducsoló feketeséget pillantott meg az utszélen. Hamarosan utóleré a szán a cammogó vándort; egy nő volt, aki téli kendője alatt csöppnyi gyermeket vitt. Dédapám megállította a szánt és felvette az asszonyt. Bebugyolálta jó melegen a kocsisatkarába a félig megdermedt nőt és vitte tovább a faluja felé. Amikor így elhelyezte, szánakozóan meglepődte tőle:

— Hova, lelke, ebben az ürgeálmán időben?

— Hazulról, — hangzott a sirásbafuldokló felelet

— És hova akar menni?

→ Nem tudom.

— Megleppő volt a válasz, de a jószívű »tekintetes ur« nem bolygatta tovább. Valamit megértett a szavakból: hogy az asszony elhagyta az otthonát és megy, amerre világ a világ. Látta, hogy szenved, didereg a nő és az ölében levő csöppsg félig már elküldt a hidegtől. Nem szólt többet semmit, csak amikor megérkeztek az otthonhoz, invitálta meg szívélyesen az uton felszedett vendéget:

— Jöjjön be, menyecske, melegedjék meg és kap egy kis forró levest.

A nappali szobában már barátságosabb volt a hangulat. A tiz pattogott a kályhában és az asszony möhön habzsolta az éléhetett párolgó levest, aztán minden szegyenkezés nélkül nyugította hóféhér keblét kis gyermekének. Közben szakadatlanul peregetek le a könnyek az arcán.

Nagyon szemrevaló, életerős fiatalasszony volt a váratlan vendég, — de szomoru kétségbeesés ritt le az arcáról.

Csak amikor jóllakott, átmelegedett, intézett hozzá kérdést a házigazda, hogy mi járban van, hova akart menni olyan sürgősen ebben a dermesztő időben, amikor még a kutvány sem szabad kikergetni a kúckából. Röviden felelt csak az asszony:

— Az apám elkergetett, mert megszületett a kisfiam.

— És hova akart menni?

→ Nem tudom.

Ebben a pár szóben bent volt az egész magyarázat: egy szerencsétlen nő egész tragédiája. Leányfejjel szülte meg gyermekét és azért az apja könyörtelenül elűzte. Nem is bolygatták tovább a dolgot, hanem dédapám közölte a határozatát:

— Ugyis szükségem van egy szorgalmas házi-cselédre. Maga itt marad a kis gyerekekkel együtt és a külső kamrában fog lakni. Elég tágas, kályha is van benne, — és majd meglátjuk...

A nő kezteszókló a házigazdának és a háziasszonynak és füdökölő sirásba tört ki.

Igy került szolgálathá Julis, — akinek a teljes nevét nem tudták, de nem is keresték. Szerencsétlen, hontalan esett asszony, akinek még jutott meleg kucskó és meleg étel. Julis szorgalmas volt, dolgozott hajnaltól estiz szóltanul, hangtalanul és csak arra szakí-

tott magának időt, hogy a gyermeket táplálja és néha feléje nézzen, nem esett-e ki a bölcsebből. És mindig szomorú volt, — nagyon — nagyon szomorú.

Közben nagy izgalom lett urrá a házban. Peti Imre beizent, hogy baj lesz a juhok miatt... Mert még mindig nem kapta meg. Ez az üzenet pedig azt jelentette, hogy egyik éjszaka ki fog gyulladnia a háztető, belőnek az ablakon, vagy pedig az egész banda meg fogja ostromolni a házat. Mert ez is kitelt Peti Imréktől. A csendőrök pedig még mindig nem érkeztek meg, bár a laktanya már készen várta őket.

Kritikus napok voltak. A házban előkészítették a puskákat, de nem volt más fegyverfogható férfi, mint a dédapám és egy béreslegény. Ha jönnek a rablók, minden harc kilitástan lesz.

Az üzenetet követő napon még inkább fokozódott a veszedelem: a faluban látták Peti Imrét. Ez pedig bajt jelent. Dédapám el is határozta, hogy ébren fog vigyázni egész éjszaka.

Már esteledett, amikor egy idegen alakot látott az udvaron, a nagy diófa alatt állni. Kiment hozzá és megkérdezte, hogy mit keres itt.

— A Julit. — hangzott a válasz.

— Mit akar tőle?

— Az... Az ura vagyok.

Julis, amikor megkérdezték, igazolta, hogy hozzá jött az idegen. Nem szóltak ellene semmit, tudták, hogy ő a gyermek apja. Sőt kapóra is jött a látogató: dalt, és, erőteljes, szép parasztleány. Legalább egy férfivel több van a házban veszedelem esetén. Megengedték neki, hogy éjszakára is ott maradjon és a dédapám megmondta, hogy puskát is kap, ha jönne az éjjel Peti Imre. Megkérdezte tőle, hogy tud-e a fegyverrel bánni, mire ez hetyke mosollyal felelte, jó somogyiasan:

— Lüttem má' öleget, tekintetes ur...

De az éjszaka nem történt semmi. Peti Imre távol maradt, másnap pedig már megérkeztek a csendőrök, akik az új laktanyában, az egykori felszerben vettek szállást és tábornok utóttek az udvarban. Volt már, aki vigyázott a házra; ide nem mernek a rablók támadni. Hangos volt a porta egész nap, a csendőrök jöttek-mentek, heteken át, kutatták a környéket, de négyvenötön mindig maradtak otthon is pihenőre. Állandóan sok dolguk volt, de azért jutott idejük arra is, hogy belekóssanak a házkörüli felhárnyokba. Julisra is szemet vetett némelyikük, de a fiatal asszony ilyenkor elment, bezárkózott a kamrájába. Amikor kijött, mindig dagadt-vörös volt a szeme a sírástól.

A csendőrök között volt egy nagytermetű, harcshajszú, feketeképu legény is, akinek a szeme nem állt jól és inkább heillett volna haramiának, mint a csendőröknek. Ennek különösképpen tetszett Julis; mindig körülötte lebzelt és valahányszor látta, különös fény villant fel a szemében. Julis félt tőle.

Husvét vasárnapján vad jelenetben robbant ki a csendőr szerele. A cselekedés délelőtti templomba ment, csak Julis maradt otthon és a cigányarcu csendőr. A nagy csendben dédapám egyszerre sikoltozásra, dörömbölésre lett figyelmes. Kisietett az udvarra és megdöbbenve látta, hogy a csendőr dulakodik az asszonnyal és be akarja vonszolni a kamrába. — Julis pedig kétségbeesetten védekezik. Amikor a legény észrevette a dédapámot, elengedte áldozatát és visszakullogott a laktanyába.

Senkinek nem szólt sem a dédapám, sem Julis az esetről, de az asszony éjszakára a konyhába ment aludni.

Másnap, husvét hétfőjén, a nagybajszú csendőr szolgálathoz volt; ő is kiment a járőrrel rablókeresésre. Délután véresen, holtan hozták be: a Gyóta-erdőnél lötték le. A golyó pontosan a szívén talált; semmi kétség, hogy ez Peti Imre műve volt.

Kedden a csendőrök kora hajnalban kimentek, huzsan körülvették az erdőt és gyűrű formában haladtak befelé. Ha az erdőben vannak a rablók, ebből a hurokból nem szabadulnak. A csendőrökben égett a bosszu vágya is, hogy megtorolják társuk halálát. Három napig mind kint maradtak és csütörtökön este megkötözve, szekéren nagy diadallal hozták be Peti Imrét. Az egész falunépe összeszaladt a nagy hírre: mindenki látni akarta a rablóvezért. A csendőrök alig tudták utat törni a tömegben és puskatussal kellett az udvarból kizavarni a kíváncsiakat.

Az egész háznépe fellélegzett: elmúlt a veszedelem. De a dédapám nem ment ki megnézni a rablót, pedig őt beengedték volna a laktanyába a csendőrök. Mert őt őrizték a becses foglyot.

Este a csendőrparancsnok bejött és engedelmet kért, hogy Peti Imrét a Julis kis szobájában helyezhessék el, mert ezen a kamrán volt egyedül vasrács. Az engedélyt megkapták és Julis, meg a kisgyermek számára a konyhában jelölték ki ideiglenesen szállást.

De Julist nem találták sehol és eltűnt a kisgyermek is. Éjszakára sem került elő.

Rejtély volt, hogy hova mehetett és miért ment el a fiatal asszony. Hiszen jó dolga volt, senki sem bántotta. Ha csak a csendőrök nem kerülgették túlságosan... De akkor sem volt oka arra, hogy szó nélkül, hucsu nélkül távozzék. A ruhái mind ott maradtak, szép csendben összerakva, az almárium-fiókban. Bizonyára vissza fog térni hamarosan...

Igy aztán semmi akadály sem volt annak, hogy Peti Imre bevonulhasson a rögtönzött cellába. Két szuronyos csendőr vigyázott rá, kezét-lábát megbilincselték és a láncot az ágy lábához erősítették. De legalább jó puha, párnás ágy jutott neki; a Julis ágya. És mellette ott állt a bölcse. Üresen.

Pénteken reggel megérkezett a bíróság. Peti Imrét tíz órakor kivezeték az udvarra, a terebélyes diófa alá, ahova egy nagy asztalt állítottak a bírák számára.

Nem sokat tettekőriáztak; statárium volt. És tizenegy órakor kihirdették a halálos ítéletet. Szombaton reggel lesz az akasztás. Már kéznél volt a hóhér is, — mindenre felkészülten őt is elhozták Kaposvárról.

A házbéliek közben egész nap szorongva ültek bent a lakásban. Sem a házigazda, sem a gyermekei nem mozdultak ki, mert a nagy öröm mellett hogy a veszedelmes rablótól megszabadult a környék, a közeli kivégzés, a halál réme ilte meg az egész háznépet. Lelketnyomó, súlyos érzés volt, hogy az ítélet itt hangzott el és egy fedél alatt vannak azzal, aki reggel hóhér kezére kerül.

Délben még fokozódott a szomorúság. Híre jött, hogy Mérő község határában egy asszony és egy kisgyerek holttestét fogták ki a Kaposból. Julis volt a gyermekével.

Mindenki megdöbben, mert nem tudták okát adni, miért lett öngyilkos a viruló, szép menyecske. Jó dolga volt a háznál, mindcse megvolt, örömét lelta a gyerekekben és nem tiltották meg azt sem, hogy a gyermek apja bejárjon hozzá. És sokszor éjszaka halálra lehetett a legény jöttét, hajnalban pedig a távozását.

Súlyos és szomorú volt a hangulat: halál és halál mindenfelé!

Délután öt óra tájban a csendőrőrmester kopogott az ebédlő ajtaján.

— Peti Imre szeretne a tekintetes urral beszélni, — mondotta.

A közlés meglepte a dédapámot.

— Mit akarhat tőlem?

— Nem tudom, — válaszolta vállalt vonogattva a csendőr. — A papot elkergette, nem akarta meghallgatni, nem akart gyónni, amikor az utolsó kívánságát kérdeztük, a tekintetes urat kérte. A pap nem kell, azt mondta, mert ugyanis a pokolba akar kerülni.

Dédapám nem habozott. Menten felállt és úgy, ahogy volt, otthoni habitusban, ingujjban lement a Julis kamrájába. A síralomházba.

A halálraitelt az ágy szélén ült, fejét a bölcseire hajtoatta és a bölcset ringatta, mintha gyermeket dajkálna. Amikor az ajtó kinyílt, illedelmesen felállt, hogy vendégét köszöntse. Bilincsei megcsörrennek: ez volt az üdvözlés.

A vendég pedig megtorpant a küszöbön. Mert a betyárban a pár hét előtt látott parasztleányt ismerte fel: a Julis urát. Akinek puskát akart adni, hogy Peti Imre ellen megvédje. — pedig ő maga volt a rettegett szegénylegény. Ez észrevette a meglepődést és mesélt, szinte vidáman mondta:

— Látom, megismert a tekintetes ur. Most már legalább nem kell sokat beszélnem, már gondolhatja, hogy mit szeretnék kérni.

Mélyen felsóhajtott, újra leült az ágy szélére és azután folytatta:

— Igen, tekintetes ur, — én vagyok a Peti Imre és én vagyok ennek a kis porontynak az apja.

Az üres bölcseire mutatott.

— Velem holnap végeznek, tekintetes uram, de még nincs nyugodalmam, azért kérttem ide. Mert nem tudom, mi lesz a Julissal és mi lesz a fiammal. Árva fattyu lesz a gyerek és özvegy lány lesz az anyja, akit elűztek hazulról, akinek nincs senkije. Mindenki kitagadta, csak a tekintetes ur volt jó hozzájuk. Nem is volt bántódása a Peti Imréért, pedig nem is tudta, hogy én vagyok a szegénylegény. Itt aludtam a födele alatt, ebben az ágyban és akkor mesélte a Julis, hogy milyen jók voltak hozzá. Az Isten áldja meg érte.

Könnyek csillogtak a félelmetes hírű betyár szemében.

— Igérje meg a tekintetes ur, hogy olyan jó lesz hozzájuk, mint eddig és nem engedi elpusztulni az árvákat, nem engedi szegénylegény-sorsra jutni azt a kis fattyut, a senki-fiát. Az én fiamat. Nem tudok úgysem nyugodtan meghalni, mert még az utolsó pillanatban is csak attól rettegek majd, hogy nem lesz oltalmazójuk.

A látogató is érzékenyült és szólni akart, de a betyár elbőve vágott a szavainak.

— Nem, tekintetes ur, nem akarom látni őket. Sem a Julist, sem a gyereket. Mert így még nehezebb volna a válás nekik is, nekem is. Nem szeretem a sírást, meg aztán azt sem akarom, hogy a világ megtudja, hogy a Julis az én szeretőm volt. Csak baja lenne belőle, a gyereke meg ujjal mutogatnának, hogy az apját felakasztották. Most még senki sem tudja, hogy mi közöttük van egymáshoz. Igérje meg a tekintetes ur, hogy nem fogja soha elárulni és a fiamnak sem mondja meg. Hadd legyen emberről ember abból a szegény kis jószágból.

Az, akihez beszélt, meghatottan és töprengve ült a rab mellett. Gondolkodott, hogy megmondja-e neki, mi történt Julissal és a gyerekekkel. Hogy nem kell már értük aggódni. Ugy érezte, hogy talán könnyít a halálraitelt utolsó óráin, ha közli vele a tragédiát. Mert most már ő is megértette, miért tűnt el Julis és miért ment a Kaposnak.

— Ne aggódjék, — szólt a halálraiteltéhez vigasztalóan.

— Megigéri a tekintetes ur? — kérdezte emez hálatelt hangon.

— Nézze, Peti Imre, nem kell őket féltenie. Nem-

sokára látni fogja őket.

A betyár arca egyszerre sapadt lejt és szemel megüvegesedett.

— Mi történt?... Tekintetes uram, mi történt?... — A szavak után, a levegő után kapkodott.

Látogatója hangsúlyból megitte, vagy talán inkább megérezte, hogy valami történt azokkal, akikért úgy aggódik, akik legközelebb állnak a szívéhez.

Azután nyugodt arccal, egy könnyesepp nélkül hallgatta a hírt, hogy az asszony a gyerekekkel együtt a vízbe vetette magát.

— Most már jól van, — mondta majdnem derüsen, — a Julis előre — ment. Találkozni akar velem odaát, — talán találkozunk is. Tekintetes uram, az elbőve elkergettem a papot, — most arra kérem, küldje be hozzám. Talán mégis jó lesz imádkozni. Magát pedig megégyezze, ezerszer az Isten áldja, tekintetes uram, a jószágért.

Lehajolt és kezét csókolta; nem lehetett elhárítani.

A csendőrök sietve hívták a lelkészt, aki a betyár mellett maradt egész éjszaka át, az utolsó pillanatig. Akik látták, azt mondják, hogy Peti Imre nyugodtan, szinte vidáman ment a bitó alá. A csendőrök megkérte, hogy arcát azzal a kendővel takarják be, amelyik ott fektet a Julis ládájában, a kamrában — a síralomházban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Végrendelet. Az a kérdés, hogy néhai bátyja hol deponálta a végrendeletét. Az, akinek a végrendelet érvényben volt, köteles azt a járásbíróshoz, mint hagyatéki bírósághoz bejelenteni, amely azt meghirdeti és az érdekeltek arról másolatokat vehetnek. Ha nem tett eleget ennek a kötelességének, akkor ezt jelentse be a topolai járásbírósnál. Forduljon a közéleti jegyzőhöz és kérje a hagyatéki leltározását. Ehhez Önnek, mint vérébeli rokonnak, még a végrendelet előkerülése előtt is joga van. A követelések, úgy látszik, még az örökösök életében átengedeménnyel a második feleségre. Ez nem halál esetére szóló intézkedés volt és ehhez nem voltak szükségessé azok az alakszerűségek sem, amelyeket a végrendelet megkötésénél. Ellenben Önt, mint örökös jogosítva van ezt az engedményezési ügylet megtagadni, ha az engedményező akkor már eszméletlenül állapotban volt, amikor a követeléseit átruházta.

R. Szentá. A nyugdíj átszámításánál az összeg nem változik, hanem csak az érték. Ismerőse tehát havi 25 korona helyett 25 dinárt fog kapni a megfelelő pótlékkal. Nyugdíjvégzése érdekében forduljon béklyesmentes (a tisztviselői törvény 128. §-a értelmében) kérvénnyel a közoktatásügyi miniszterhez az illetékes adóhivatal utján, amelynél nyugdíját felveszi. Az adóhivatal majd ellátja kérvényét a szükséges záradékkal. Köztisztviselés a kérvényt személyesen bevinni és ugy sem intézhetik el azonnal.

Lakásügy. Az 1929 évi április 27-ki lakástörvény 2. §-a szerint a korlátozások csak olyan helyeken maradnak meg, amelyeknek több mint 10.000 lakos van. Az olyan községekben, mint az ön, megszűnt minden kivételes intézkedés és senkinek sincs igénye védelemre.

K. L. S. Az 1929 évi április 13-iki törvény szerint a trofánski zakon ellen elkövetett kihágások is amnesztia alá esnek, tehát az Ön esetében sem követelhető a bíróság.

Adóítélet. Az 1926—28 évekre csak akkor lehet, újból jövedelmi adót kivetni, ha valaki ezekben az években vált új adóalannyá vagy akár a kincstár, akár az adózó kellő időben és formák között kérte az 1925 évre megállapított adóalap revízióját. Vagyondának ezekre az évekre való kivételese tényleg nem eszközölhető, mert ezt az adómentet eltörölték. Az adóamnesztia-törvénynek ehhez a kérdéshez semmi köze sincs. Ha nem adott kellő időben számszerű vallomást és ahhoz nem mellékelte mérleget és eredményszámot, akkor az adókitétel becsülése után történik. Ha azonban a mérleget rendes könyvek alapján állították össze, akkor ennek adatait kell figyelembe venni. A részletes, számszerű adóvallomásban a bruttójövedelmet kell bevallani és abban levonható a tényleg kifizetett állami egyenesadók és ezek pótdadói, valamint a községi pótdadók, az adóssági kamatok és a törvény által taxative felsorolt részköltségek.

B. A., Vrsac. A kért cikkel nem rendelkezik, Forduljon vagy a vendéglősök beszerző csoportjához, Budapest, IV., Vámház körút 8. vagy a Vendéglősök és Kávésők Irodájához, VII., Szövetség-ucca 12. vagy a Vendéglősök Hivatalos Lapja szerkesztőségéhez, IX., Viola-ucca 3.

J. F., Szubotica. Mindenkinél, aki külföldre akar utazni, utlevélre és érvényes v. zsumra van szüksége.

»Lon Chaney». 1. Kell szülői beleegyezés. 2. Szabó Dezső 1879-ben született. Kezdetben vidéki tanár volt, fiatalon több merész, szociális irányú tanulmányt írt a Nyugatba. Huszadik Századba, stb. 1912-ben jelent meg az elsődor falu című regénye. Egyéb művei: Segítégi Csodálatos élet, Jaj! Panas, Nincs menekvés, Mese a kacagó emberről, Óli! Egyenes uton, Napló, tanulmányok.

»Faust, Szubotica». 1. A sorozások idejét a Bács megyei Napló annakidején közölni fogja. 2. A kérdéses vezércikket Bródy Mihály felelős szerkesztő írta.

Albert, Minthogy a felemelt házbért önként kifizették, nem lehet a dolgoz segíteni. De nincs igazza Önnek azért sem, mert már nem védett személy többé. Ha szobák és a családtagok száma alapján az volna

Konkurrencia nélküli árak!
Gyermekkoszik

54-es pontosan az ábra szerinti kivitelben, prima gumikerekekkel
26-os számú **349 dinár**
54-es számú **649 dinár**

26-os **Butor**
ezek is a legkifinomultabb minőségben, minden stilben óriási választék. Meglepően olcsó árak
Tekintse meg raktárunkat vételkészszer nélkül

Meglepően nagy gyári raktár német linoleumokban
Kérjen árakat és mintákat
EDUARD KRAUSZ cégtől
NOVISAD, Telefon 20-24 3123

Amerikai kenőolajok
Cséplőgép-, cilinderek- és motorolajok, világos francia gyanta, továbbá, csapágyzsír
versenyen kívüli árakon
KLEIN GÉZA és FIAI-nál
SUBOTICA 5553

Bérbeadó
1. emeleti, parkettás, ötszobás prima lakás
2. külön ház 2 szobával, előszobával és mellékhelyiségekkel
3. háromszobás lakás a város központjában
4. két üzlethelyiség a Vilsonov-téren.
Eladó
1. három drb gőzfürdőből eredő vastartány
2. új ház 4 szobával, mellékhelyiségekkel, istállóval, 15 évig adómentes, 120.000 dinárért.
Léderer Dezső, Sombor

Szeszesital-nagykereskedés vidéki városban keres megbízható expedíciós tisztviselőt
A fizetésen kívül szabad lakást adunk. Csak teljes mértékben megbízható szakembere reflektálnunk, a ki megbízható-ágát igazolni is tud a Államot: „Z. — 19337” jelgére **PUBLICITAS D. D. Zagreb, Ganduljeva 11** címre küldendő. 563

Érettségire
középiskolai, polgári és magánvizsgákra előkészít **Galgóczy magántanfolyam**
Budapest, VIII., Mária Terézia tér 3. sz. 1478

REJTVÉNYEK

— I —
Mult vasárnapi számunkban közölt rejtvények:

I.
Szemtelen fráter Tokaji da

II.
H = K
A a A a A
Li

Az I-nek a helyes megfejtése:
Sertésborda
A II-nek a helyes megfejtése:
Katalin

Mai rejtvényeink:
I.

HABOSTORTA ZS F

II.
ΛΥW — & TA

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Vakít, 5. Gyalu, 9. Kanóc, 14. Amig, 16. Ali, 18. Bécs, 19. Dui, 20. Szilágyi Dezső, 21. Órás, 26. Ime, 27. Autor, 28. As, 29. Torna, 32. Kan, 34. Zorád, 35. Bajor Gizi, 39. Tokaj, 41. Bán, 42. Ade, 44. Metz, 46. Bubin, 49. Eger, 51. Idé, 52. Katológus, 54. Etc, 55. Cent, 57. Bosel, 58. Ptoe, 59. Cép, 61. Fun, 62. Minus, 64. Melanesia, 66. Poszt, 68. Tur, 69. Cinke, 71. Oh, 73. Bebel, 75. Hir, 76. Ager, 78. Kukorica János, 81. Gyi, 82. Ehbéd, 83. Zár, 84. Beck, 85. Rajah, 86. Vaksi, 87. Falka.

Függőleges sorok: 1. Vadóc, 2. Amur, 3. Ki látott engem, 4. —ig, 6. Yale, 7. Ala, 8. Liga, 10. Aber, 11. Néz, 12. Ócsa, 13. Csész, 15. Szindarab, 17. Gitár, 21. Ima, 22. Yukon, 23. Donga, 25. Soroz, 30. Rák, 31. Babiónia, 33. Szeget-szeggel, 36. János, 37. Ide, 38. Amice, 40. Yut, 43. Erces, 45. Ede, 47. Babus, 48. Tulipiros, 50. Eto, 53. Gem, 56. Tél, 58. Puska, 60. Pater, 61. Perec, 63. Non, 65. Nubia, 67. Poker, 69. Cin, 70. Erika, 72. Huba, 73. Boda, 74. Laza, 75. Hárs, 77. Eyek, 79. Kőj, 80. Ják, 84. Ba.

Mult heti számunkban közölt keresztsoros rejtvényt helyesen megfejtették 85-en. A kézfírtésű hrilaptartót sorsolás útján **Fenyves Eszti, Szubotica** nyerte meg, akit arra kérünk, hogy öt dinárt küldjön be bélyegben, portóra.

Cséplőgép-, malom- és minden különleges műszaki keték és meszelő-k legolcsóbb árban készülnek
NAGY JÓZSEF
ketéktől, háztartási cikkek, kerti és utazó garnitúrák szaküzletében
Subotica, Strozimajerova ul. 7 437

Kozmetikai szalon
Tulajdonos: **Dr. VÉCSEI JENONÉ**
Különleges arc- és bőrápolás, az összes arc- és szépséghibák gyógyítása villany és kvarcfénykezelés, paraffin terapia
Szeplők legújabb módszer szerint teljesen fájdalommentesen eltüntetése villannyal, hám-lasztás, kenőcsök alkalmazása nélkül.
Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

SLAVONIJA
FAKERESKEDELMI RT. ZAGREB

Gőzfürésztelepek:
Brod n/S., Draganići
Parkett, furnir, sperrplattni
Raktár:
Beograd, Karadjordjeva ul. 101
Telefon 20-67

Zagrebi nagykereskedő cég átvenné
jól bevezetett és szállítóképes
malom képviselőt
Ajánlatokat a kiadódhivatali továbbít „Gőzmalom” jelíggel

Malomtulajdonosok figyelmébe!
SZÁLLITUNK „Gebrüder Bühler A. G. Uzwil” svájci gyártmányu minden modern malom-gépet.
VÁLLALUNK malomszerelést, rekonstrukciót, gép-pek átszerelését.
KÉSZITÜNK saját műhelyünkben minden min-tájú elevőtort, csigákat, exhausztorokat, kö-burkolatokat, filtereket, stb.
Eppler és Mihók malomszerelők
Vel. Beckerek, Bajzina ul. 22 2459

Legújabb típusu
CITROËN és BUICK
automobilok, 16 havi rész elfizetésre is 6% kamat ellenében
Az összes Citroën alkatrészek állandóan raktáron
Megtekinthetők a bányai képviselő
BENCZE TIBOR okl. gépészmérnök
garázsában, **Veliki-Beckerek**
Gimnázium ulica 10 szám 4429

Fiatalság, üdülés, szépség
Crème-Daruváru
A fiatalok és a szépség szerelmeseinek ajánljuk a Crème-Daruváru-t, amely a legújabb tudományos közöletnek. Már az első használatnál a bőr finom, puha és üde lesz, eltávolítja az összes pórszemet, pattanásokat, szepőket és foltokat, valamint az orr vörös dűst is. b. kívánatról már szétküldtünk kb. 30.000 próbadobozt, amiért szívesen küldjünk el és ugyanannyi megrendelést is kaptunk (kb. 2.000 db-ot). Ők azonban nem h-ylenek senkinek, hanem kerjenek tőlünk ingyenes próbadobozt, hogy meggyőződhesse nek. Ezeket ingyen küldjük, ha nekünk beküldnek 2 dinárt belve ben. Valódi háromszögű dobozban kapható minden jobb szüzletben. — Postán küldi:
BLUM győrszertár, Subotica 11

Vanrednu visoku proviziju!
Fiksnu mesečnu plaću!
audimo za prodaju naših artikla (uljene slike na platnu i td.) privatnim mušterijama. Ponudu u arbo-hrvatskom jeziku slati na naslov Specialimport R. F. Sokić & Co. Ljubljana, post. prot. 174.
Zastupnici! Putnici! Penzionisti!
POZOR!

Építkezők figyelmébe!
Mielőtt üvegezést végeztet, kérjen tőlem árajánlatot! Üvegezést négyzet-méterenkint valódi belga üvegből leg-olcsóbb napi áron végzek
Kész ajtók és ablakok állandó raktára
WANDMANN üveges, Subotica
Zrinjski trg 2 4520

Parkett-gyári **I-a tűzifa** 100 kgr.-ként **30** dinár. Nagybeni vétel-tőlgyulladék házhoz szállítva **30** dinár. **Nagybeni vétel-nél nagy árengedmény J. Vujković i Drug** Szubotica Tel. 6-69

FIGOL

a legkítűnőbb háziszser a bél és gyomor mindennemű megbetegedései ellen. — Gyógyerejű tengeri növényekből és fűgéből készül. — Készíti és postán szétküldi Dr. SEMELIĆ gyógyszerész, Dubrovnik. 2. Ára üvegenként 40 dinár, 3 üveg 105 dinár, 8 üveg 245 dinár.

Künstler Erő

angol uri szabó, Subotica
I. Sokolska ulica 4

Elegáns szabás. - Finom munka. - Olcsó árak. - Figyelmes kiszolgálás!!

DARUVÁR
ásvány- és iszapfürdő

Radioaktiv 38—50° C fokos melegforrások
Rendkívüli gyógyhatás: női bajoknál, reumánál, ischiásznál, vérszegénységénél. — Kelleme nyaralóhely! Egész éven át nyitva! Kedvező vasuti összeköttetések!
Mérsékelt árak!
Főszezonon kívül nagy árengedmények!
Prospektust kívánatra.

5268 Fürdőigazgatóság

Jégszekrények

Mészárosok, hentesek, vendéglősök, magánháztartások legelőször beszerzési forrása.

Minden nagyságban kapható!

Előrendü kivitel! Kérjen árjegyzéket!
MILOŠEV ČVELJKO, Sombor, Zlatna Greda 2

CSODAKÜT-FÜRDŐ

SZIARA KANJIZÁN a város alatti gyógyfürdő árnyas parkban május 15-én megnyit

A fürdő orvosilag javulva izületi és izomrügyek, feláz. szábe, idegbántalmak, női bajok ellen és emésztési zavaroknál

A VIZ IGEN NAGY RÁDIUMTARTALMU

Tiszta szép szobák, olcsó ellátás Igen mérsékelt fürdőárak

MENETREND:

Subotica-ról vonat indul reggel 5. d. n. 10 óra 8 per-

kor, délután 2 óra 11 perckor, este 6 óra 55 perckor

4914

SLAVEKS FURNIROKAT

legjutányosabban szerezheti be

SLAVEKS D. D. ZA ŠUMSKU INDUSTRIJU

Zagreb, Brod n°5 vezérképviselőjénél

LUDWIG HUBERTIŠIN, NOVISAD

Cara Dušana 33. Postafiók 25

Cséplőgéptulajdonosok!

Nem kell új dobkosár, nincs kosárváltás, de többteljesítmény és üzemi költségmegtakarítás, ha

szab. dobkosár-betétléceinket felszereli

Kérjen prospektust, ajánlatot!

Bárdos és Brachfeld, Novisad

Cséplési cél a ajnlok trifalli

darabos szemet

a szokásos lize és felételek mellett

Kérjen ajánlatot!

SIFOS SANDOR SUBOTICA

I. Sokolska G. — Telefon 868. 2898

Garantirano čisti
Schweinfurter Zeleni
N° 7922 1/2 Kg.

KEMIKALIJA, NOVISAD
SLJUKINA ULICA 7.

Óvás!

Növényi kártevők elleni permetezésnél a biztos hatás titka, oly Schweinfurter-zölőpor használata, mely eredeti 1/2 kg. csomagokban „Aeroplá” védjegyvel (ábra mint itt látható) van ellátva

Vigyázzunk a védjegyre!

Kapható mindenütt. Ismertetőt díjtalanul küld!

Olcsó árak

Olcsó árak

Divatos

Izléses

Tartós

Elegáns

Pressburger
DIVATFOK KÜLÖNLEGESSÉGE!

Allandó nagy raktár a legmodernebb saját készítésű cipőkből

Külön mértékosztály

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye
BUDAPESTEN

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23
a Keleti pályaudvarnál

Tejesen újonnan berendezett kényelmes családi ház.

Központi fűtés, hideg-meleg víz.

Mérsékelt polgári árak.

A Bácsmegeyel Naplóra való hivatkozással

20% engedményt kap

Testvérvállalat

OSTENDE KÁVÉHAZ

Tulajdonos: GROSZ ÖDÖN

SZANATÓRIUM FARKIĆ

BEOGRAD, Knez Mihajlovac 23.
TELEFON 5—49.

IDEGBAJOK: Neuraszténia, hisztéria, epilepszia, idegizgatás, bémulások, ismét.
SEBÉSZETI-ORTOPÉDIAI MEGBETEGEDÉSEK:
Csont- és izületi bajok, hátérincferdülés, lábbajok, csípőferdülés és egyéb teletibik gyógyításra.
Ortopéd készülékek. — Vizsgyógyintézet.
Elektrotherápia.

Klinikai laboratórium (Dr. Lemšić vezetésével)
Teljes röntgenintézet. Belsőfürdők (Enterocentrum)
MÉRSEKELT ÁRAK

Vezető orvosok Dr. H. Klein és Dr. Kajan

„OPEL“

A világhírű németországi
autó- és motorkerékpárgyár képviselője
és lerakata

Novisad, Jovana Subotića ul. 9. Telefon 23-30

Allandóan raktáron tart
személy- és teher-

autókat és alkatrészeket

Mérsékelt árak!

Kedvező fizetési feltételek!

Kérjen képes árjegyzéket!

Általános szabályok a szépség megtartására!

A test és bőr ápolása. Kövérség, soványtság. - Művészi testápolás. - A termet, a nyak, váll. A bőr kozmetikai betegségei. - A bőr szárazsága. A zsiros arc. Bőrtatka (mitteser) gyógyítása. A pattanások. Az arc és az orr beteges vörössége. Rosacea. Fagyási pirosság. - A tulságos izzadás. Anyajegy, szemölcs, lencse, szeplő, májfoltt. Ráncok. A bőr érdessége, kérgesedés, tyukszem. - Hajtulképződés. Hajhullás. - Oszülés. A köröm ápolása. A száj ápolása.

A mindennapi életben használt szépség- és egyéb kozmetikai szereknek házilag való előállítás.

Ez Vécsei Jenő dr.

Kozmetikai Tanácsadó

című könyvének főbb tartalma.
A könyv a jövő hét folyamán jelenik meg. Olvassa át ezt a tartalmat s állapítsa meg, hogy szüksége van-e erre a könyvre? A

Kozmetikai Tanácsadó

kedvezményes ára

40 dinár

Aki egy leceleső-lapon a könyvet május végéig megrendeli, annak az összeg beküldésére postabefizetési lapot küldünk.

Küldje el a megrendelési lapot azonnal
Minerva könyvosztályába, Subotica

SANATORIUM TERAPIA

VRNJAČKABANJA

TULAJDONOS ORVOS Dr. KUJAR-DURLÉN AGOST 50 let alatt. Legmodernebbül berendezett hydro- és elektro-terapia. Két magyarul beszélő orvos. — Telefon 2. — Prospektust kézzel küld az igazgatóság.

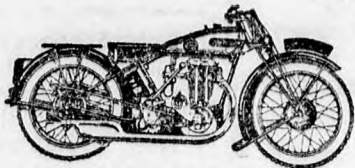
A szanatórium gyönyörű szép, kiész erdős ligetben fekszik, saját gyógyforrással, úgy ivó mint, fürdő célokra a telep belterületén. Tudományos alagra fektetett dietikus konyha, szigorú orvosi felügyelet.

5508

NEW-HUDSON

elsőrendű angol motorok
főképviselője

S. AD. ENGL

Subotica, Rudićeva ulica 5.

Kapható részletfizetésre is!

IX.

JUBJANSKI SAJAM

velesajam

Legjobb bevásárlási alkalom bármilyen áru. Kirándulások Szlovénia gyönyörű helyeire

Különleges kiállítások:

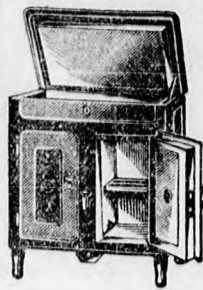
butor, automobil, mezőgazdasági gépek, rádió

700 kiállító, 30 árucsoport.

Vásárligazolványok 30 dinárért kaphatók pénztételeknél, a Putniknál és az összes gazdasági szervezeteknél. - Lakásokról gondoskodva van

od 30. maja do 9 juna

50% engedmény a vasutakon

Szabadalmazott

**jégszekrényeink
árait leszállítottuk!**

Mielőtt jégszekrényt vásárol, kérjen árjegyzéket és ajánlatot

BRAĆA GOLDNER jégszekrény-, fabutor- és rezárúgyártól
SUBOTICA, Jugovića ulica 20. — Telefon 1-34

REGISISTEM

BENCZE-féle PATENT
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ FAREDÖNYÖK
a legjobbak

Miniat és ajánlatot díjtalanul küldünk

BENCZE ANTAL és FIA
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ ZSALU ÉS SZÖVÖTT FAREDÖNYGYÁR
VEL.BECKEREK

PATENT, BENCZE

2 évi hitelre is!

Asztalosok, butorgyarak, fűrésztelepek és faárúgyárosok figyelmébe!

BÜTTERLING leipzig-i fémgyár, Európa egyik legnagyobb cégének vezérképviselőjét Jugoszlávia területére átvettem. Gyári raktárából azonnal szállíthatok **olesó gyári áron** legmodernebb, legújabb kivitelű, legtükéletesebb golyós-csapágyasú gépeket és szerzőmokat mint **különlegességeket**. — Minden gép szijnélküli meghajtásra, beépített villanymotorral szállítható.

Szolid kiszolgálás — Szaktanács — Díjmentes látogatás
Tessék ajánlatot kérni! — Cimemet kérem megőrizni!
Jelline József, Subotica, Vilsonova u. 51

MON PARFUM

BOURJOIS

PARIS

Mr. Ph. BELA VARY
RAČKOVA ULICA 7a.
ZAGREB

gyárt

Sátrakat
Kerti emyöket

Nyugágyakat
Tábori ágyakat

Makso Šuško K. D. Osijek és Beograd Kralja Petra 13

A szabadalmazott
Eternit-

pala-eladás, ugyszintén minden méretű fűrészelt és faragott épületfa, deszka, lécs és cserép, mind elsőrendű minőségben, a legolcsóbb napi áron kapható. Kérjen ajánlatot

Dohány Zoltán fakeskedő

Telefon 3-65 **Subotica** Telefon 3-65

Nyári uri divatkülönlegességeket kiárusítom P. & C. Habig és Borsani o kápolat, L. B. O. uri és női herisnyák egyedüljörakat). Furfi ingak, nyakrendők furdóruhák és egyéb divatcikkek nagy választékban **Vukovics Gerő** subotica, Főtér

Társ**kerestetik**

Bánáthban már bevezetett képviselőknek 100-200.000 dinár tőkével (garanciával). Biztos existenciát. Csak ari ember ajánlatát kerem „Intelligencia” jellegű BEGA hirdetőbe Vel. Bečkerek

Eladó birtok

Sentán, a városhoz 6 kilométerre, 40 lánca prima szántóföld tanyával, gazdasági felszereléssel **eladó**. Felvilágosítást nyújt: O'ajos Illésné, Sentán, Knjčanina ul. 15. 5554

NYUDATINDIAI BANÁN
A LEGJOBB
DE CSAK ÉRETTEEN
Vajdasági vesérképviselőt:
Kovács és Gelányi
Subotica, Telefon 8-45

Rámán kötött
gyapjukendő
kapható

Varga Flórián
kendőkötőgyár
Subotica, Trumbićeva 3.
5577

Hol vásárol

a vidéki Suboticán.

Furnir

enyvezett lemez

parkett

Fister Gusztávnál, Fra Ješe trg 6
Barátok temploma során

Hölgyek és urak figyelmébe!

Kiváló szépen fest és vegyileg tisztít

WIHART IMRE
Sokolska ulica 8

Acélrollógyártás

a legjobb kivitelben, olcsón

Vásziics Péter
ujjonnan berendezett rollógyártótelepén
Bene Sudarevićeva ulica 41

RADIO

KONRATH D. D.

rádiókészülékei
olesók, jók, megbízhatók

MECHANIKAI-GÉP

Speciális fém- és vaseszterga munkák, gépjávitás, új konstrukciók s mindenemű szivattyúk készítése és javítása

PUSKAS FERENC
modern mechanikai és gépműhelyében
Tolstojeva (volt Ódor) ulica 7 szám

Butor izléses és jó minőségben, méltányos árban, részletre is

Épület Mérth Lajos
asztalosnál
VII., Jugovića ulica 13.

Portál

METROPOL-GARAGE

vállalja az összes rendszerű automobilon javítását
garancia mellett. Oslobodjenja (Sentai) ulica 23

Kékkő 99%
Zöldpor 75%
legolcsóbb árban

Sugar Manónál
Telefon 47

Gyümölcspenész, varasodás, levélsodródás, lisztharmat, korompenész, almamoly, szilvamoly, cseresznyelég, rügyfurobogár, vértetű, pajzstetű ellen

védekezőszerek
kaphatók és azonnal szállíthatók

„PALLAS”
mezőgazdasági gépraktár
Subotica. - Telefon 447

Előnyomdát

legújabb rajzokkal, I-a papíron legolcsóbban szállít

Bleier Armin
előnyomda-berendezési gyára
Senta, Sokolska ulica 5

Cipészetemet

május 1-től
kiskápolna során

Jelašićeva ul. 9. sz.
alá, udvari helyiségbe helyeztem át

Tumbász Simon
cipész

**TARTALÉK-
RÉSZEK**

Johnston

Pontus

Kovarik

Helvetia-Aebi

Fahr

fűkaszalókhöz, aratógépekhez és szénagyűjtőkhöz kaphatók és azonnal szállíthatók:

BÄCHER RUDOLF

MELICHAR FERENC

BUDAPEST

V., Vilmos császár ut 60.

Távíratok: „KULIUR” Budapest. Interurban-telefon: 228-02

Ezideig ilyen olcsón

ILYEN GYÖNYÖRŰT ES MINŐSEGEBEN
ILYEN KIVÁLÓT NEM VÁSÁROLHATOTT!

Ismerik a földkerekség minden táján!

**Gyors
Biztos
Gazdaságos**

Az új

WHIPPET

gyorsabb, hosszabb, erősebb és sokkal szebb mint volt

Amerika legelső európai típusú könnyű kocsija!

Többet fizethet, jobbat nem vásárolhat!

Whippet- és Willys Knight-autók képviselője a Vajdaság és Szerémség részére

Manchester 1 1/2 és 2 tonnás teherautók

Képviselőik kerestetnek:

Sombor, Subotica, V. Bečkerek és Vel. Kikinda részére

Dipl. Ing. **ARTOR & Ing. RIEGER**

Novisad, Željeznička ulica 20

Vezérképviselőt: **Albion, Beo rad, Decanska 7**

Paraffin-terápia

biztos gyógyulás rheuma, köszvény, ischias és neuralgiák ellen.

Paraffin-szépségápolás

a kozmetika legmodernebb vívmánya.

PARAFFIN GYÓGY- ES KOZMETIKAI INTEZET
Vel. Becskerek

Aleksandrova ulica 23
(Lukinich-báz)
ORVOSI FELÜGYELET!

Butor, épület, portál és üzletberendezést

elvéallal, butort, berendezést javít és tisztít

Rizsányi Pál asztalos
VII. Jugovića ul. 6. a Kakasi kóla mellett

Részgyermekgáz és rádiószettek haphatók

Olesó, de jó javítást, kéz és rendelt cipőket csak a

gyorstalpaló

készít
Poštanska ulica 4.
LUSPAI

SOMBORBAN
a BÁCSEMEGYEI
NAPLÓ részére

hirdetéseket

Dr. Szántó Miklós

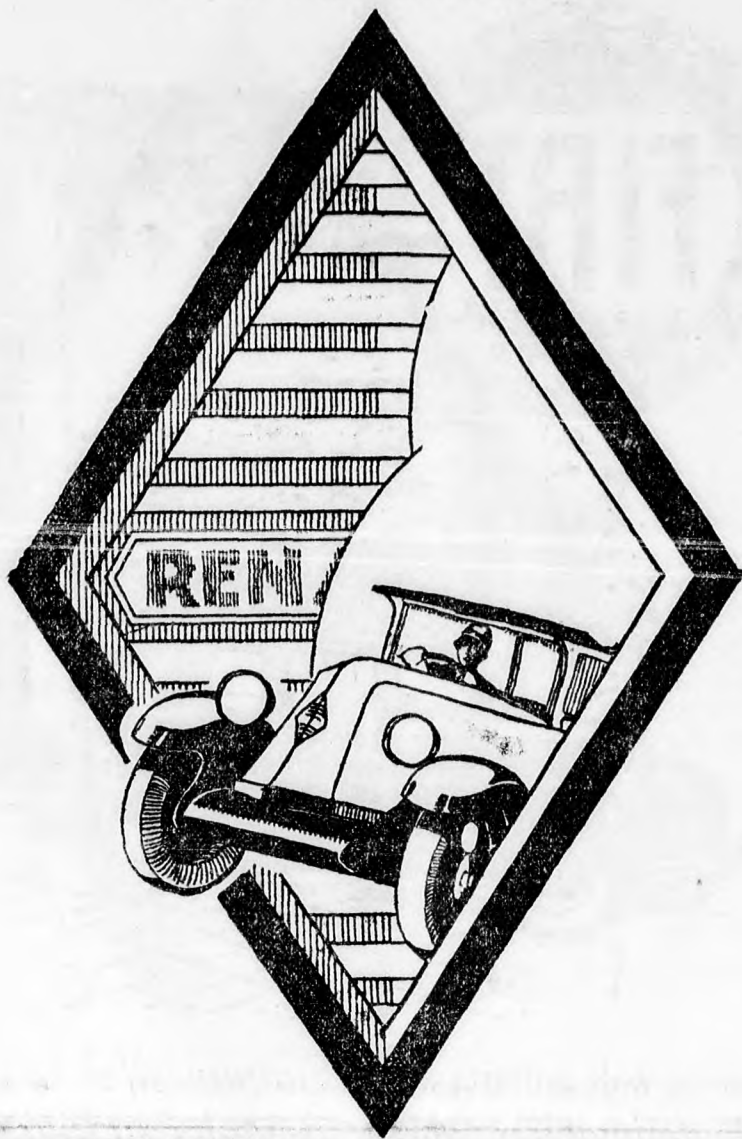
Kralja Petra ulica (Bajai ut) 45. vész fel
Telefonszám 341

Gyenge férfiak-

nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szexuális találmányomat ismertető könyvemet. - Cim

„Patent 608“
Ciu (Kölozsvár) 1622
1. sz. postafiókbrlet.

**A JÓ AUTÓNAK
EZ A VÉDJEJEI**

4-6 és 8 hengeres luxusautók! 4-6 hengeres autóbuszok!
40-nél több autó állandóan raktáron!

Vezérképviselő:

KRAUSZ EDE NOVISAD

Képviselők: BEOGRAD, Aleksandrova 8 - ZAGREB, Nikolićeva 9

BUTOROK, háló, ebédlők, uri szobák, szalón- és angol garnitúrák, teljes lakásberendezések, dús választékban raktáron. Irodaberendezések és hajlított szék. Vas- és rézbutorok legújabb különlegeségei gyári árban olcsón beszerezhetők. Telefon 6-82

Éder Kálmán
butoráruháza
Subotica, Vilsonova ul. 40

SALATÁT

és mindennemű egyéb főzelket és gyümölcsöt átvesszünk bizományi eladásra bankgarancia mellett. **MEJUGHAS & BARUCH**
Wien, I., Fleischmarkt 22

Sütemény 2 din. Haboskáv

süteménnyel 5 din.

Fagylalt
egy szelet 3 din.

Alkalmi és lakodalmos

Torták
olcsón 5408

„MIGNON“

Institorisz Sándor

ujjonnan megnyitott cukrászdájában **SUBOTICA, Strossmajerova ul. 27**
Hajplac, Faragó mészáros mellett

Halló!

Hol vasaltatod a gallérodát, hogy olyan fehér és tényes?

PIUKOVIC
gőzmosodában

Subotica, Vilsonova ulica 16

Bajmokon

a Bácsmegeyi Napló részére

hirdetéseket

Syvetvay József

bizományos vesz fel

Ne menjen külföldre lábbajával
mert külföld jön ide

KLEIN JENŐ
orthopéd-cipész

Subotica, barátok temploma során ahol **OLCSÓBBAN** kap mértékűtán cipőt, mint a gyári cipő. Javítások legelőszobában és leggyorsabban készülnék. Z.

CSANTAVIREN

A BÁCSEMEGYEI NAPLÓ RÉSZÉRE

HIRDETÉSEKET

eredeti díjazás szerint **FELVEZ**
DÉR ANTAL
a Bács megeyi Napló bizományosa

Beogradska Zadruga
Beograd

eladásra bocsájta a következő német gyártmányu fekete és ónozott csöveket:

Öno-ott csövek	Fekete csövek
1/2" 20.000 méter	3/4" 4.000 méter
3/4" 30.000 "	1" 2.000 "
1" 15.000 "	1 1/4" 3.000 "
1 1/4" 6.000 "	1 1/2" 2.000 "
1 1/2" 3.000 "	2" 1.000 "
2" 2.000 "	2 1/2" 500 "
	3" 500 "
	3 1/2" 500 "

nyilvános árlejtés utján

Felkérjük az érdeklődőket, hogy fizetési feltételeket tartalmazó ajánlataikat legkésőbb 1929 június 10-ig nyujtsák be a **Beogradska Zadruga-nál Beogradban**

Ügyes kirakatrendezőt keresünk

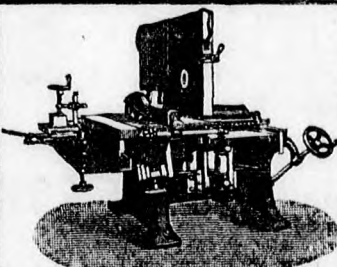
rőfös- és divatáruszakmából,

aki egyszersmind gyakorlott eladó is; szerb, német és magyar nyelvismerettel

Fényképes ajánlatokat bizonyítványmúsolatokkal, a fizetési igények feltüntetésével

Brača Hahn Osijek

cimre küldendők

2 évi hitel!

Legjobb német gyártmány

asztalosgépek

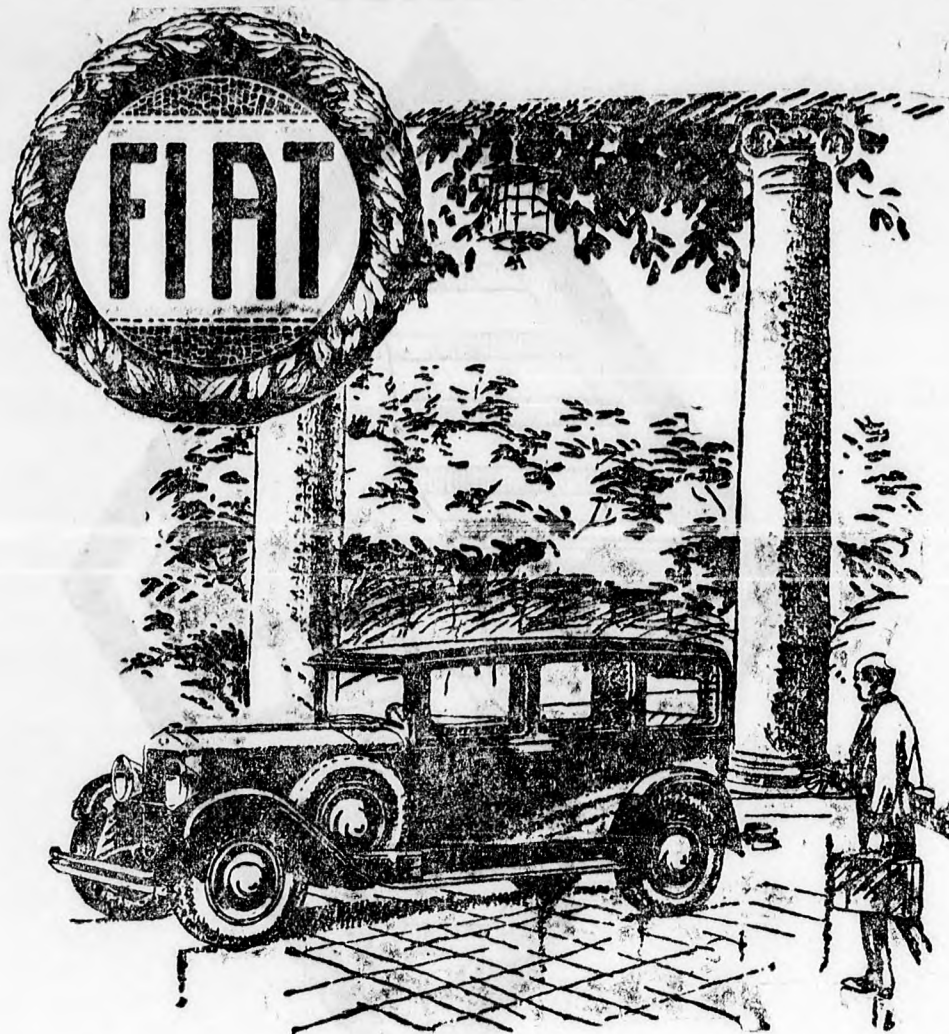
amely egyengető és vastagsági gyaluból marógéppel, furógéppel, és körfűrészrel kombinálva, szalagfűrészrel is szállítható

Praktikus, helyet és erőt takarít!

Egyes gépeket is szijhajtásra, beépített villamos motorral vagy anélkül! Golyós csapágyazással

Elsőrendű kivitel!

Gyártja és szállítja **Welker Werke, J. Wachstein**
Wien, N/4, Laxenburgerstrasse 12
Díjtalan képviselőlátogatás

585

A modern automobilonk között az új *Fiat*-modellek lelkiismeretes, minőségi munkájuk és a legteljesebb megbízhatóságuk és a kivitelük tökéletessége, üzembiztonságuk valamint olcsó áraik folytán a világpiacot teljesen meghódították. – Harmincéves, eredményes múltunk a legjobb garancia a *Fiat*-gyártmányok magas értékére. – Ha tehát valaki teljesen modern és mégis olcsó kocsit óhajt, vegyen *Fiat*-kocsit. Kiterjedt képviselő-hálózatunk folytán a *Fiat*-kocsik tulajdonosait szakszerű tanácsokkal és minden szükséges alkatrészszel ellátjuk. – Modelljeink:

Modell 509 13/22 HP

Torpedo 4 üléses
Spider 2/4 üléses
Berlina Weymann 4 üléses
Coupe Royal 4 üléses
Kombinált Torpedo

Modell 520 25/45 HP

Torpedo 4/5 üléses
Berlina fémfelvázzal

Modell 521 27/50 HP

Torpedo 6/7 üléses
Berlina Weymann 6/7 üléses
Berlina fémfelvázzal, közfallyal vagy anélkül
Coupe 6/7 üléses

Modell 525 S35/70HP

Torpedo 4/5 üléses
Berlina fémfelvázzal 4/5 üléses

Modell 525 N35/70HP

Torpedo 6/7 üléses
Berlina fémfelvázzal, közfallyal vagy anélkül 6/7 üléses

Teherkocsik, uccatisztító-kocsik, tűzoltó-fecskendők, traktorok mezőgazdasági és vontatási célokra

Jugosl. Fiat Automobilno Prometno D. D. Beograd

Központ: BEOGRAD, Uzun Mirkova ulica 5.

Fiók: ZAGREB, Samostanska ulica 2/a

Vajdasági megbizottak:

Suboticán „Automobilia“ garázs Strass Leó mérnök, Bledska ulica 6

Noviszádon „Autocar“ autó- és gépkereskedelmi műszaki vállalat, Trifkovićevo trg 5

V. Bečkerek: Hans Raubinger, Gundulićeva ulica 25

Sombor: Karlo Zwirschitz, Pariška ulica 6

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Napoleon, a regényíró

Eddig ismeretlen regényében az „Uj Hannibal“ lelki nyomorúságát és ridegen széttéptett szerelmét írta meg

A nagy emberek mindig különösek, mégis szokotlan, ha a tettek embere a regényírásra adja magát. Pedig *Napoleon* igazán voltak irodalmi hajlamok, már a katonai iskolában sokat foglalkozott szenvedélyes tanulmányok, filozófiai elmélkedések írásával. Ezek azonban mind elméleti írások. Sokkal meglepőbb a nagy taktikus és politikai regényes önéletrajza.

1879-ben írta meg az életrajzát Napoleon. A rendkívül értékes munka a *Dzjamleszki* lengyel grófi család korniki kastélyban van Napoleon egyik kéziratával együtt. Így például a génuai köztársaságról írt politikai tanulmánya és a török tüzérség átszervezésének terve is itt van. A regény most kerül majd nyilvánosságra a megfelelő kommentárokkal s Napoleont is utólról a végzet: a világ megismeri őt mint embert, gyenge, szerelmes embert.

A regény nem mondható irodalmi remekműnek, Napoleon úgy látszik, jobban értett a tollforgatásnál a hadiforgatáshoz, patétikus mondásait sokhelyütt *Rousseau*-tól kölcsönzi, másutt *Saint Preux* szerelmi ömlengéseit kopirozza, van azonban valami a stílusban, ami napoleonit. Igen pontosan fejezi ki magát, nem kalandozik el tárgyától és mindig igyekszik ugyanazon cél felé. Sorai egy erős, meg nem alkuvó lélek csapongásai, de mindig ugyanabból a lélekből származnak.

«Clisson et Eugénie» a címe a kis regénynek, melyet Napoleon 1795 augusztusától szeptember végéig írt. Ekkor már Napoleon megszerezte magának a »touloni győző« nevet s hosszú viaskodás után végre úgy érezte, hogy francia s hogy sorsa Franciaországgal azonos. Mindezekig Napoleonnak nem volt női ideálja s ekkor vártlanul megismerkedett Marseilleben *Eugénie Clary*-val.

Napoleon fivére, *Jerome*, 1795 augusztus 1-én vette el feleségül a Clary-család legidősebb leányát, *Mária Juliát*, Napoleon ily módon ismerkedett meg a családdal és rögtön komoly szimpátiát érez a legfiatalabb Clary leány *Eugénie-Desirée* iránt. *Desirée* is vonzódik a fiatal tábornokhoz és kettejük között csakhamar mély, platonikus szerelem keletkezik. A Clary-család természetesen látja, hogy a két fiatal szereti egymást, rendbenvalónak tartják, sőt kívánják is, hogy a fiatal és a sokra hivatott katona családjuk kötelékébe lépjen. 1795 elején kezd járogatni a családhoz, de már májusban el kell hagynia Marseillet, Párisba rendelik őt. A fogadott örök szerelem helyett egyelőre apró gondok és bosszúságok kötik le, úgy érzi, hogy pályája elborul, mélységi álmai meghiusulnak. A hadseregben nagy bajok vannak: reformokra van szükség, a gyalogságot teljesen át kell alakítani és szervezni és nincsen megfelelő segédként, aki ebben a munkában Napoleon mellé állna.

Augusztusban súlyos mellőztetések érik, barátai még nincsenek, de máris vannak ellenségei. A szerencse kisiklik a keze közül, megaláztatásai középette és ekkor írja meg szerelmese számára ezt a kis regényt. Az első oldaltól kezdve az utolsóig *Clisson* a hőse a regénynek és *Clisson* nem más, mint maga Napoleon.

... «Clisson harcra született, — írja az előkelő szerző sajátmagáról, — még gyermekkorában olvasta és megtanulta a nagy hadvezérek élete történetét. Attól a napól kezdve pedig, ameddig ő maga is fegyvert foghatott, a térképeket tanulmányozta és minden olyan pontot, melyet támadásra alkalmasnak tartott, megjelölt a térképen. Arra gondolt ilyenkor, hogy valamikor ő is háboru vezet majd. A szerencse rá is mosolygott *Clisson* lángszere, elkísérte őt hadjáratain, győzelmei oly számosak voltak, mint ahogy azt *Clisson* mindig álmolta és nevét nemskára úgy ismerte a világ, mint az új Hannibálét. *Lelke* azonban még sem volt elégedett. A rágalmozás és az üldöztetés, mely minden lángeszű férfit megiojthat, *Clisson* nagy lelkéből bátorságot és büszkeséget csiholt ki. Zárkózottságát ekkor a szemére vetették és *Clisson* meggyőződésén éppen a győzelmei által, érezte, hogy meg kell találnia önmagát, különben elpusztul, mert diadalai tönkretették ugyan ellenségeit, de ő neki magának nem szereztek örömet. Először volt alkalma visszapiantani életére, szenvedélyeire és jelenlegi állapotára. Mint annyi más, ő is a boldogságra vágyott, de csak győzelmeiket ért el. Ez a beismerés és megismerés rávezette őt arra, hogy más kívánságai is legyenek, mint a háborus problémák és más vonzódásai legyenek a nagyra vágyáson kívül. Az a képessége, melyet most fedezett fel, hogy

tud embereket képezni, nevelni és boldogítani, — ez az új képessége összerombolta minden eddigi tervét...»

Szegény *Clisson* így leplezi le Napoleon emberi nyomorúságát, hogy kénytelen elhagyni jegyesét, *Eugénie*-t csak azért, mert egy hadsereget kell kiképeznie. Bár győzelemről-győzelemre vezetette csapatait, de eltűnt lelkéből a vonzalom s amint írja:

... »Így történt, hogy egy lovascsapat élére állt, fejét vesztve rohant bele a legszörnyűbb közelharcba és ezer sebtől vérezve kilökte lelkét.«

Ez a regény szomorú vége, melyben Napoleon megírja a saját jövőse halálát. Napoleon nem úgy halt meg, de lehet, hogy az a *Clisson-Napoleon*, aki egy

Eugénie nevű marseillei leánynak férji szavával tartozott, valóban ilyen véget ért.

Mikor a vendémeire nagy férfiak az olasz hadsereg vezére lesz, elutazása előtt megesküszik *Josephine*-nel, a tábornoki özvegyvel. *Eugénie* ekkor írt leveléből egy utolsó pillanatig reménykedő naiv szerelmes meggyötört lelke kiált. Napoleon ekkor már fellépett a történelem magas színpadára és végtelen messzeségből tekint vissza a marseillei fehér szerelmi regényre. Biztosítja *Eugénie*-t »további jóindulatáról«. Így intézi el azt, hogy szerelmet esküdött egy szerelmes leánynak. Nem is mulasztotta el valóban, hogy jóindulatát ne éreztesse *Eugénie*-val.

Eugénie szíve pedig mindig Napoleonné maradt. Nyelvérvényes korában halt meg Napoleon első menyasszonya, tehát akkor, amikor Napoleon diadalosága már eltűnt, de *Eugénie* haláláig mindig a legnagyobb szeretettel beszélt róla. Hiszen az ő völgyébe volt és neki köszönhető, hogy *Eugénie* úgy tekinthette magát, mint akiből Franciaország császárnéja lehetett volna — ha a császár hű tudott volna lenni önmagához.

A legnagyobbkülföldi könyvsikerek

Regények, amelyekről világszerte beszélnek

A külföldi könyvszemlék figyelemmelkísérése után meg lehet állapítani, hogy

melyek azok a könyvsikerek, amelyek az európai érdeklődés homlokterében állnak.

A körsétát egy olyan irodalommal kell megkezdünk, amelyről nálunk eddig édeskeveset tudnak. Az új orosz irodalomról alig vettek nálunk eddig tudomást, aminek persze nem utolsó sorban az orosz viszonyok zavarossága volt az oka. Pedig ennek a fiatal generációnak a sorában számos meglepő tehetséget találhatunk, közöttük mindenekelőt a párisi emigrációban élő

ILJA EHRENBURGOI

akinek gyors egymásutánban megjelenő regényei a francia és a német könyvpiac legkeresettebb termékek közé tartoznak. Ez az új orosz irodalom sokkal különbözik a régebbi iskolától: tárgyválasztásában, témakeresésében európaiabban szempontok vezérlik és bár gyökerei az orosz talajhoz rögzítik, nem huny szemet a nyugati eszméramlatok előtt sem. Nagyszerűen igazolja ezt a tételt *Ehrenburg*nak talán legsikeresebb alkotása, a »Moszkvai sikátor«, amely ilyenformán kétéle közönség előtt nyert csatát: a néprajzi sajátosságok kedvelői megtallták benne azt a levegőt, amely csak orosz könyvekben lehetett fel; viszont azonban a modern társadalmi problémák hívei is érdeklődéssel olvasták végig ezt a minden részletében művészi munkát, amely a mai orosz nagyrarés életének megdöbbentően szemléltető kersztmetszete.

Ha már Párisból kiindult sikerekről beszélünk, meg kell emlékeznünk a nálunk is jól ismert

MAUROIS

új regényéről. A »*Climats*« megjelenéséről részletesen beszámolt annakidején a világsajtó és az események teljesen igazolták a jóslatot a könyv bekövetkező népszerűségéről. Ez a regény mindössze két egymásmellé helyezett levélből áll: a két levél két házasság történetét mondja el, két különböző természetű asszony közelébe kerül egy és ugyanazon férfi és bármennyire erőnek tűnik is fel időnként a szerelem amely őt az egyik, vagy a másik asszonyhoz láncolja, ezek a szerelemek nem nyerne harmonikus befejezést. Bármilyen közelségben élünk, — tanítja *Maurois* — mégsem tudjuk egymást teljesen megérteni és ez a kiábrándítóan hangzó tétel amely az embert a könyv olvasása után még soká követi, alighanem alkalmas arra, hogy sokféle ellentmondásokat ébresszen...

Ugyancsak francia könyvsiker

Kessel híres repülőregénye,

amely az előbbihez hasonlóan szintén két országban szerzett már eddig híveket magának. *Kessel* nem francia, mégis francia nyelven teremtette meg világhírűt — akárcsak *Panaik Istrati* —: Argentínába menekült orosz zsidó szülők gyermeke ez a mindig újszerű témával jelentkező író, akinek a *Les Capitls*, egy tudóbetegszanatóriumban játszó cselekményű regénye

mellét a *Repülőlést története* a leghatásosabban megalkotott munkája.

Átlépve a francia határokon, Olaszország földjén **Pirandello a divat.**

Nálunk eddigelé leginkább csak darabjairól ismerték ennek a kivétel nélkül egyéni utakon járó költőnek nevét, pedig *Pirandello* a regényirodalom terén is alkotott már jó néhány maradandó emléket. Ezek közül talán legérdekesebb a kettős életű *Mattia Pascal*ről szóló történet, amelynek hőse holtta nyilvánítja magát és így kíséri azután figyelemmel »hátrahagyott« hozzátartozóinak, elsőorban feleségének életét. Egészen fantasztikus fejleményekkel találkozunk a regény folyamán. *Mattia Pascal kettős életének rajza* háborzongatóan sikerült, amben alighanem közrejátszik magának az írónak kettős élete is. Kevesen ismerik nálunk *Pirandello* életének tragédiáját: felesége elhunyt korán elborult, úgyhogy az emberektől távol, külön villában kellett őt elhelyezni. *Pirandello*, aki foglalkozására nézve leányiskolai tanár és délelőtti az iskolatermek falain belül telnek el, munkája végeztével hazatér a csendes villába, ahol feleségének víziói és kuszán felépített légvárát fogadják. A szerény, visszavonult életű tanárból így lesz egy áruitt asszony férje, aki feleségét rajongásig szereti és minden tekintetben igyekszik a kedvében járni. Ilyen életmód mellett azután valóban nem csoda, ha valaki hajlik a fantasztikumok felé...

A német könyvpiacra — mint mindig — most is nagy az élénkség. Legujabban

a háborús tárgyú munkák

kerültek az érdeklődés előterébe. Mint ismeretes, az első ilyen irányú könyv *Arnold Zweig* *Grischa*-ja. Az egyik legelőkelőbb német irodalmi folyóirat kritikusa a *Grischáról* többek között így ír: Az ókor gályarabjai óta nem élt a földön ember, aki még álmában is, sőt egész halálos órájáig oly megdöbbentő rabszolgaságban élt volna, mint a modern háborúk harcosa. Hogy ennek az életnek elviselhetetlen borzalmasságára reá tudjunk mutatni; ahhoz éreznünk kell a valódi értelemben vett szabad emberi élet szépségeit és ezzel szemben a szégyent, amelyet a szolgaságba való leírásunk jelent. Ez eddig csak *Arnold Zweig*nek sikerült...

Érdemes még megemlíteni, hogy Németországban most áll tetőpontján a *Wels*-láz.

Ebből csak az a tanulság, hogy minden valóban értékes könyvnek eljön az ideje, ha nem közvetlen megjelenésekor, akkor valamivel később: — épp a napokban olvastuk egy körkérdésre adott válaszok sorában, hogy a bécsi könyvkereskedésekben az utóbbi hetek legkeresettebb könyvei közé tartozik *Felix Salten* »*Bambija*«, ez az utólrhetetlen finomsággal megírt állatregény, amely pedig már jó esztendővel ezelőtt jelent meg a könyvpiacra.

Mindezek a szenzációs külföldi könyvsikerek legközelebb magyar nyelven is megjelennek a *Pantheon* kiadásában, a *Kiválasztottak* második sorozatában, amelynek első kötetei júliusban jelennek meg.

ÜZENETEK A BEKÜLDÖTT KÉZIRATOKRÓL

Hamar volt a május. Intelligens, olvasott nő írása, meleg és átérzéstől izzó, sajnos azonban már terjedelménél fogva is annyira jelentéktelen, hogy nem látnók sok értelmét a bemutatásának. Hosszabb lélekzetű dolgokkal próbálkozzék.

Kikelet, A lélek szava, Nincsen párja a világon, A vén favágó. Összinté, láthatólag lélekből lelkedezett versek, a köntösük azonban tulszerűen ahhoz, hogy a nyilvánosság elé vihessük őket.

Mária A. Ezek még az előbbieknél is szürkébbek. Nyolcsoros epigrammáknak frappirozniok kell, külvilágban nincsen létjogosultságuk.

Beszögeztelt ablak. Van benne erő és gondolat. Olvasson sokat és válogatva, főleg pedig kössön békét a helyesírással. Minden remény megvan arra, hogy használható dolgokat is fog írni.

Rabon bán. Sajnáljuk, de a sokatigéző címek elcsúszása sem tarthatunk igényt az előkészületben levő cikksorozatra.

Dérhulláskor. Pepecselő és terjengős. Mást kérünk és várunk.

»Százhusz évűr havilíztesése van Robinsonnak a Hollak szigetén». A sziget örenek nevét a cikk írója sem ismeri. Ajánlatával sziveskedjék a perasztí plébanhívatalhoz (Zupni ured Perast, Dalmacia) fordulni, ott bizonyára kész örömmel adnak meg minden közelebbi felvilágosítást. A szegény ember egészen biztosan nagyon meg fog örülni a könnyű és kényelmes mellékkereset lehetőségének.

Csicsergés, Könyörgés, Az drog szélén, Utolsó nótá. Se a csicsergést, se a könyörgést nem reprodukálhatjuk. A másik kettőt sem.

Temetőben, Szerettelek. Mind a két versből kicsendül valamelyes ígéret. Különösen fegyelmezett muzikalitása és egészséges rimeit keltenek jó hatást. Tovább kísérletezhet.

Iván. Ezek a meghatóra szignált rémhistóriák régesrég lejárta magukat. Megírásában sem látunk kvalitásokat.

KÖNYVEK

Berend Miklósné:

Istenek és ösztönök

(Regény, Pantheon, kiadás)

Az országos hírű egyetemi orvosprofesszornak, tanítványának és a professzor gyönyörű szép feleségének, Juditnak a regénye. Minden során érezzük, hogy asszony írta, annyira finom, annyira érzékeny. De férfiasan erőteljes, nagykonceptiójú és mindvégig érdekes könyv, olyan regény, amelyet egy szuszra kell végig olvasni, akár a detektívhistóriákat. Életek, drámák, polgári jelenetek tragikus összevisszaságában, úgy, ahogy azt maga a sors rendezte, egyik jön, a másik kísértől ebből az árnyékvilágból, küzdenek, szeretnek és meghalnak. A csudaszép asszony megöregszik, a professzor is észrevétlen túlhalad a férfikor egyenlítőjén és a robotos munkában, keresésben eltöltött évek utáni magára eszmélésben látja: nincsen semmi maradandó a multban, legfeljebb: egy szép gesztus, egy boldog délután.

Judit asszony figurája felejthetetlen. Vannak ilyen ritka nők, akik atótként hordozzák a saját szépségüket, akik sohasem bízhatnak a szeretőjükből, mert nem tudják kit, mit szeret benne. Akik mindig csak szerelmi eszközök maradnak mohó férfiak kezében és amikor eljárt már felettük az idő, könyörtelenül kismizzi őket az élet.

Nincs semmi felesleges ebben a regényben. A párosa néha kicsit túlzott, szeszélyes, szaggatott vonalvezetésű, mint az ideges soffőr, aki cikkcakkba száguld a kocsiával, de ha hozzászokunk ehhez a különös kiránduláshoz, később már igaz örömmel leljük benne.

A vér és a lélek örök harca. A szent hazugság: a **Jelkédet szeriem, de a testedet akarom!** A jelkédet kérem és te csak a testedet tudod adni! De ez a banálisnak látszó tétel itt izgalmas élménnyé magasztosul, igaz és mély átéléssé minden érző ember számára, aki valaha is a szívével gondolkodott. Hisz a háborúság, a szerelmes asszony és a szerelmes férfi között, sohasem ér véget, néha fegyverszünetet kötnek, látólag megbékülnek, de mélyen a tudat alatt továbbra is ott lappang a harc, a kinzás és az ölélés.

Az asszony megöregszik, tíz év különbség választja el a férfitől és amikor megjelennek az első ráncok, az első ezüstösen csillogó haj, milyen messzire szállnak a régi fogadkozások, a régi tűz, könyörgés, csók, ígéret! Senki se felelős a multjáért, senki se állhat jót tiz évre előre önmagáért. A szerelmes férfi olyan fegyverekkel küzd, amilyenek a rendelkezésére állanak. A szép fiu a nemes profiljával, tagbaszakadt vállával, hódító mosolyával hódít, uszodában, tennispályán, ahol csak alkalmá nyílik rá csillogtatni testi kvalitá-

sait. Mig az intellektuel a szellemi fölényt állítja harconalba, értelemmel és »lelki« alabárdokkal döngöti a bezárt kapukat, amelyek a női karok kikötőjébe vezetnek. És annak pillanatai a férfinak, amikor csakugyan azt hiszi, maga is elhiszi, hogy a lelkét szereti a nőnek...

A mellékfigurák, a szanatóriumba benőszülő adjunktus, a tanár kollégák, mind elsőrangú megrajzolt típusok, eredetiek és életszaguk, akár az orosz regények parasztjai. Annál is érdekesebbek, mert ezzel a társadalmi osztállyal magyar regényekben nagy rit-

kán, akkor is csak elnagyolt konturokban, találkoztunk eddig.

Tökéletes telitalálatok még, a diplomás kokott, a szép doktorkisasszony, Magdalescu Lulu és a felszűrt urilány, a mai nagyváros erkölcsében felcsperedett kis lány, aki flörtöl, táncol és okos taktikával eljuthatni nála »egy bizonyos határig«.

Az »Istenek és ösztönök«-et, amely a *Lüktető talaj* írójának egy újabb sikeres stációját jelenti, a Pantheon adta ki az új magyar regény sorozatban.

(más)

KÖNYVEK A SÁTORBAN

Irta dr. Kemény István

Az Európa néhány országában tartott könyvnapok és könyvhetek alkalmából néhány szót szólnék a háború utáni könyvnek egyre gyakrabban hangoztatott válságáról. Hogy válság van, az kétségtelen és mindenki aki csak kissé nyitott szemmel nézi is a körülötte zajló eseményeket, ennek a krízisnek csalhatatlan jeleit feltétlenül felismeri. Más kérdés azután, hogy a betegség gyógyítása milyen úton történjék: ezen a téren azután homlokegyenest ellenkező vélemények ütköznek meg egymással. De menjünk csak szépen sorjában.

Igazán nem volna értelme annak, hogy ismételt századszor vagy ezredszer felvessük a bűnösség vagy felelősség kérdését. Annál kevésbé, mert hiszen minden válságnak, amely a különféle országokra szakadt, egyetlen főokozója és előidézője van: a minden értéket megváltoztató négy és fél esztendő világháború. Hogy ennek a rettenetes megrázkódtatásnak a következményei szellemi téren is jelentkeznek, az több mint természetes. Céltalan volna tehát kutatgatni, hogy a kulturális feszültség előidézésében hogyan oszlik meg a felelősség a különböző faktorok között. Az író panaszkodik, hogy munkájára nem kap kiadót; a kiadó a vásárlóképeség, másrészt a valódi tehetségek hiányát hangoztatja; a triumvirátus harmadik tagja pedig, az a sokat szidott olvasóközönség, méla egykedvűséggel hallgatja végig a különféle lapok hasábjain és előadások során ellene irányított vádiratokat és legfeljebb csak néha kockáztatja meg a szerény kérdést: ugyan mit is akarnak tőlem, amikor azt sem tudom, hogy a tegnappólt esedéksé vált házbért holnapután miből fogom megfizetni...

Mert ha igazságosak akarunk lenni, meg kell állapítanunk, hogy Európának csaknem valamennyi országában jóval több pénz fordítanak a szellemi szükségletek kielégítésére, mint a mennyi a gazdasági viszonyok figyelembevételével várható lenne. Nehogy félreértessünk: sietünk hozzátetni, hogy ez a megállapítás távolról sem jelenti azt, mintha ennél fogva a könyvpropaganda további kilátásait illetőleg teljesen negatív álláspontot kívánánk elfoglalni. A helyzet azonban az, — és ezt nem lehet elég sűrűn és elég nyomatékosan hangoztatni — hogy az a közönség, amelyre az átlagkönyv Európa minden országában és különösen a magyar nyelvtérleten támaszkodik, az *adott viszonyok mellett* kötelességének bőségesen eleget is tett.

Ezekkel a fejtegetésekkel azután tulajdonképpen adva volna az orvoslás útja. Két szempontra szeretnék különösen felhívni a figyelmet és mind a két szempont olyan, hogy figyelembevételük nélkül aligha remélhetünk javulást a könyv válságának kritikus területén.

Mondottuk, hogy az eddigi olvasóközönség erején túlmenőleg támogatja nehéz harcában a könyvet, szemrehányás tehát nem illetheti. Minthogy azonban a jövő szempontjából is kétségtelenül ez a réteg az, amelyre leginkább építeni lehet, kézenfekvő a kívánság, hogy ezt a közönséget a kereseti viszonyok megújításával olyan helyzetbe kell hozni, hogy a mindennapi kenyér megszerzése ne legyen többé erejét meghaladó sulyos feladat. A szellemi válság megoldása tehát tulajdonképpen a gazdasági helyzet megújításának kérdése, de talán még sem lehet utópianak minősíteni azt az álláspontot, amely több, mint tíz évvel a háború befejezése után létminimumot követel egy értékes és államfentartó réteg számára. A helyzet persze nem könnyű, hiszen a háborús összeomlás legnagyobb áldozata éppen az intelligencia volt.

A könyvnek az a legnagyobb baja, hogy egészen kis közönségre számíthat. Az *olvasóréteget kell tehát feltértsíteni* és új és egyre új közönséget bekapcsolni a könyvnyolvasó publikum közé. Természetesen ez sem történhet meg máról holnapra, de minél hosszabb fejlődési processzus szükséges az eredmény eléréséhez, annál hamarabb kell elkezdni. Hogy Magyarországon milyen a helyzet, azt mindennél jellemzőbben Móricz Zsigmondnak egy rövid idővel ezelőtt történt esete bizonyítja. A híres magyar író Hódmezővásárhelyen járt és közben betért a városka egyetlen könyvkereskedésébe is. Érdeklődni kezdett az üzletmenet iránt. Mire a legnagyobb megdöbbenésére azt a felvilágosítást kapta, hogy az *utolsó hónap folyamán egyetlen könyvet sem adtak el*, az egész évi forgalom pedig a tankönyvektől eltekintve, néhány kalandorregényre és Kurths-Mahler kötetre szorítkozik. Ez a magyar kulturális életnek igen sulyos betegsége.

Aki ezen a téren tudna valamilyen orvosságot találni, az többet használna a *könyv problémáinak*,

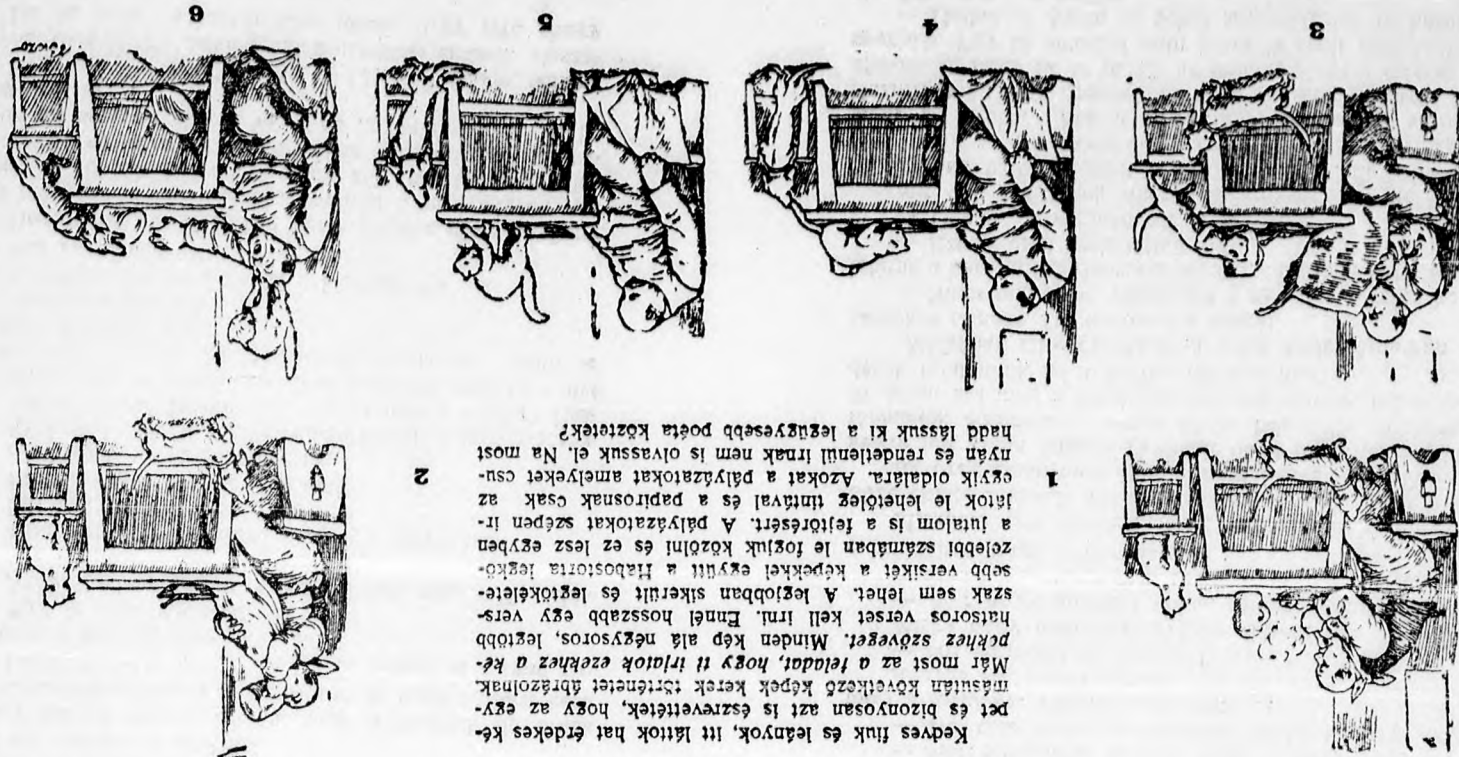
mint akárhány szónoklat és nagy hanggal bekonferált propaganda-akció.

A kereseti viszonyok megújítása és új olvasóközönség nevelése: — ezek volnának tehát véleményünk szerint az orvoslásnak legplauzibilisebb útjai. Mondanunk sem kell, hogy a könyvhetek és könyvnapok — legalább is eddigi formájukban — *egyetlen lépést sem jelentenek e célok megvalósítása felé*. Igazán nem akarjuk kétségbevonni azoknak az egyébként tiszteletreméltó egyéneknek és érdekképviseleteknek jóhiszeműségét, akik és amelyek Milánó, Berlin, Leipzig és legutóbb Budapest uccáin nagy nyilvános ünnepek keretében akartak javítani a könyveladási statisztikán, sulyos tévedésbe esnek azonban az, aki úgy érezné, hogy ezzel valóban valamilyen komoly orvoslási módot alkalmazott. E sorok írója végiglátogatott a könyvnapon néhány ilyen alkalmi uccasarki sátrat és valóban megdöbbenette az a kilátástalanul sivár szerep, amely neves írónak és költőnek e sátrak körül osztályrésztül jutott. A járókelők ösztönös ijedelemmel szaladtak át a másik oldalra és kétségtelenül különös, hogy ugyanaz a közönség, amely máskor bármilyen jótékonyági mozgalom alkalmával kész örömmel nyitja meg pénztárcáját a perselyek előtt, most amikor végtére is nem adományról volt szó, hanem vásárlásról, amelynek során pénzéért mindenki megfelelő ellenértéket kapna, — teljesen csodót mondott az elméletben nagyszabásúan kidolgozott akció. Ez a tünet a nagyváros publikumának jellemző sajátossága és tömeglelektani szempontból talán megmondandó is érdemes; gyakorlatilag és erősen leegyszerősítve azonban a kérdést, alighanem ugyanaz a helyzet, mint a mostanában sokat emlegetett budapesti bankár közönsége volt az elmúlt évtizedek folyamán. Közismert volt ugyanis ennek a pénznapoleonnak könyviroletessége és minden jótékony akció iránt érzett fogékonysága. Szívesen segített tehát minden hozzáférhetőn a megfelelő összeg erejéig, elvből irtózatot azonban minden olyan jótékonyágtól, ahol a segélyre szoruló bizonyos ellenértéket vagy ellenszolgáltatást helyeztél kiáltásba. Amikor valaki »jó üzletet« ajánlott számára — a közszájon forgó anekdóta szerint — megkérdézte az illetőtől, hogy az üzletből milyen haszonra van kilátása és azután átnyújtotta neki a szóban levő öszszegot. Csak egyetlen kikötése volt; hagyják őt békén az üzlettel. Valahogy ez a gondolkodás tartotta hatalmában ugyáltszik a pesti embert is, aki talán sokkal szívesebben adományozott volna az irodalom fellendítésének nemes céljaira, ha — nem kapott volna érte könyvet.

Azután még valami: az egyszerű járókelő megérezte azt, ami ugyáltszik elkerülte a könyvnapok rendezőségének figyelmét. Ez pedig a hallatlanul lealázó szerep, amelyet a magyar írók vásári árusok módjára könyvtelenek voltak vállalni. Akármennyire keményen hangzik, mégis ki kell mondanunk, hogy a könyvnapnak esetleges sikere is a kiadóknak és nem az írónak jelentett volna hasznot. Egyenként kiadó — *tisztelet a kivételnek* — fel akarta használni az alkalmat arra, hogy az évek vagy évtizedek óta pincéjükben heverő irtózatot könyvtömeget most megfelelő áron a közönség nyakába varrja. Tekintettel arra hogy az író ezek után a könyvek után a honoráriumot már régen felvette, sőt el is költötte, igazán irreleváns lehetett előtte, hogy a pincékben heverő raktár valamivel kisebb lesz-e, avagy nem.

Ami azután mégis sikerszámba mehetett volna az írók szempontjából, azt teljes mértékben lerombolta a másik oldalon az a sulyos és semmiképpen sem szépíthető csorba, amely az írók presztízst ért ezel a különös izü akcióval kapcsolatban. Mert bármennyire anyagiasan gondolkodjunk, ez a leereszkedés az ucca árusítás mindennapos lármától teli atmoszférájában nem ideálunk és ettől függetlenül nem is szolgálta az a célt, amelyet el akartak vele érní. Tulzattan ríkió beállítás, szinte könyvrodomány színét adták így a könyv vásárlásának és nagyon félő, hogy ez még hosszú idő után is éreztetni fogja kellemetlen utóízét.

Végül pedig szerény véleményünk szerint ezek az ünnepek és a fennálló problémát egészen téves helyet fogták meg: *sem a Milánói, sem a berlini, sem a budapesti asztalt szürke járókelőt nem kell a könyv szeretőinek megnyerni*. Igaz ugyan, hogy a vidéken í kísérleteztek a fővárosihoz hasonló propagandával, de a dolog természeténél fogva a vidéki közönség előtt az egész eset még különösebb és méginkább vásári jelleg szinben tünt fel. Az eredmény a beavatottak előtt egyetlen pillanatra sem lehetett kétséges

Kedves fiúk és lányok, itt láttok hat érdekes képet és bizonyosan azt is észrevettétek, hogy az egyik más után következő képek kerék történetet ábrázolnak. Már most az a feladat, hogy ti írjátok ezekhez a képekhez szöveget. Minden kép alá négy soros, legtöbb hat soros verset kell írni. Ennél hosszabb egy vers csak sem lehet. A legjobbban sikerült és legértékesebb versiket a képekkel együtt a Habostorta legközelebbi számban le fogjuk közölni és ez lesz egyben a jutalom is a fejtörésért. A pályázatokat szépen írjátok le lehetőleg tintával és a papírosnak csak az egyik oldalára. Azokat a pályázatokat amelyekről csupán én és rendellenül irnak nem is olvassuk el. Na most hadd lássuk ki a legügyesebb poeta közteket?

(Pályázat)

Cirmos és a Fokszi

A BACSMEGYEI NAPLO vasárnapi ingyenes melléklete
Subotica, 1929. május 26. 21

Palics RTA

Horváth Károly

MBR e e e

Berger Kató

4 Ta L/A

Leitner Aranka

& L W

Szöts Erich

Csuka d/a ó

Szöts Erzsike

LLLLL &

Barcai Piri

Bajkál Bajkál

Kapás Ica

E

Sáfrány Évike

FERIKE MEGHALT ...

Irtó BALÁZS BÁCSI

Kedves gyerekek szomorú eseményt kell közölnöm veletek, kis újságotok vezető helyén. El kell mondanom, hogy amikor ezen a héten is, mint annyiszor neki kezdtem, hogy a töletek beérkezett száz meg száz édes apró levélkét olvaszam, ebben a nagy színes levélrengésben a fejtörők, versikék, mesék, kérések és panaszok között találtam ezt a szomorú kis levélkét is:

Kedves Balázs bácsi!

Fájdalommal közöljük, hogy szeretett testvérkénk, Kasticher Ferike, a suboticei gimnázium első C. osztályának tanulója tizenegy éves korában körünkben Bácskopetrovoszelen rövid szenvedés után szerdán, május hó tizenötödikén, meghalt. Ferike nagy hive volt a Balázs bácsinak. A Habostortának számos rejtvényét megfejtette. Legutóbb könyvet is nyert, amelyet az utolsó percekben is a kezében szorongatott. Kérjük kedves Balázs bácsit legyen szíves erről a gyászos eseményről a

Azok között, akik valamennyi rejtvényt helyesen megfejtik, egy szép könyvet sorsolunk ki!

— Hát te Miska? —
 Két szemét.
 Kora hajnalban nagyot nyújtózott az öreg. Kiderősölte a — Spekulállok, — felelte nagyot ástva a gyereket. — Mit csinálasz Miska? —
 — Jól van... Ugy is kell... Te csak spekulálj! Azzal a másik oldalára fordult. Kis idő jártaival az öreg újból fölérzett. — Alszol? Mit csinálasz? — kérdezte az öreg. —
 — Hát a kocsi deszkáját, Miska fölteremt. —
 — Eftelében az öreg fölterzett. Csizmája ortával megrug- derkban a szena közé vetette magát... —
 — Andras bá, hogy így rendbe hagyta a kocsija tájkát, be- burkolozott a szubájába s lefeküdt. Miska meg fóm a kocsi- az okos ember mindig spekulál!
 — Legjobb lesz, ha egész éjjel spekulálsz. Mert tud meg, hogy est áta. Szunditok. Te addig vigyázz a lovakra. De el ne aludj! —
 — Na Miska, — mondta az öreg, — én ledűlök ide a ko- Kifőtök. A lovakat odakötötték hátul a sarokjvához. —
 — No, it stációnunk, — mondta az öreg. —
 — Egy pusztá szelen rájuk esteledett. —
 — Fejl egy kis pénzmagra is szert tett. Ugyen a jó vásárt! —
 — Jó vásártuk volt. Az öreg két lóbol hármat sikerített. Azon- Egy szer egy messzeeső városból hazafele igyekedtek Miska gyereket. Ot is könnyű kenyértre szánta. Utódjának Andras bá a maga formájára nevelgette a fiát is. A leszedi még azt a keveset is, ami rajta van. —
 — Csér!... Amelyik állatot meg a maga számára kiszemel, aró- rak rá szóból, az evett elveszi, az erkölcseit, ami nincs, di- adnivalóját dícsért. Jobban, mint a cigány a vak-lovát. Husz Mindentéle jószágokat. Közbe folyik a szájtól a szó. Az el- Gyűszmékedik. Vesz, elad. Lovakat, teheneket, ökröket két kézzel dolgozik, hanem a szájjával. Járta a vásárokat. —
 — Nem izzad, nem verejtékezik. A kupa nem a je. Könnyen el. Nem izzad, nem verejtékezik. A kupa nem a ránköt! Az ő tenyerét nem törti fel se a kapa, se a kasza nye- mesterséget, jótórtan meg bele se tanult, márt fölcsapott ku- pecnek. Magyararazható! A kupa nem igen rángatja a hámsz- ják, amolyan fölelhető! Ott is hagyta hamarosan a paraszti Andras bá agyafürt ember volt. Mint erre mitelénk mond-

MISKA SPEKULÁL

HETEDIK TENGHERI KALAND.

Hogyan öl meg a báró sok ezer medvét?

Bizonyára hallottak már uraim, Phipps kapitány észak- sarki expediciójáról. Én is elkísértem a kapitányt, nem mint tisz, hanem mint jóbarát.
 Amint az északi szélesség meglehető magas fokáig ju- zottunk, elővettem teleskopomat, amelyet már gibraltári ka- iandomból ismernek s megvizsgáltam a vidéket, mert melles- eg mondvá, mindig jónak tartom időről-időre körülnézni, fő- kép utazás alkalmával.
 Nem is egy egész mértföldnyire tőlünk uszott egy jég- negy, amely sokkal magasabb volt, mint a mi árboaink és azon két fehér medvét láttam, amint kivehettem, tüzes harc- ban egymással.
 Azonnal vállamra vettem fegyveremet s a jéghegyre utra keltem, de amint annak a tetejére akartam mászni, rend- kívül fáradságos és veszélyes ösvényre találtam
 Gyakran kellett rettentő mélységeket átugranom s más helyen sima volt a fölszín, mint a tükör, hogy folyton elcsusz- lam, meg felkeltem. Végre annyira jutottam, hogy a medvé- ket elérhettem és akkor láttam, hogy nem verekednek, ha- nem játszanak.
 Mivel mindegyik medve olyan nagy volt, mint egy jól megtermett ökör, bundájukat elég értékesnek találtam. De akkor, amint épen lövésre emeltem puskámat, jobb lábammal félreléptem, hanyat estem s oly erősen megütöttem maga- mat, hogy egy félóra eszméletemet elvesztettem.
 Képzeliék el most bámulatomat! Midőn felébredtem, lát-

Örült nagyon mind a három
 Örömben táncolt Borcsa,
 A verébnek szállt a morzsa.
 A cica se maradt éhen,
 Tejet kapott hálaképen.

Igy történt ez nem is régen,
 Minálunk a város-végen.

Legutóbbi fejtörők helyes megfejtése: *Ikrek, Szerkesztő.*

Helyesen fejtették meg: Lecker Irénke, Horváth Zsigmond, Stof, Elly, Komáromi Erzsike, Pap Eszti, Pakay Ilnoka, Bordás Lalika, Rill Antal és Margit, Szöts Erich és Erzsi, Kapás Ica, Friedmann Marci, Patocs Mariska, Sáfrány Évike, Stilling Imre, Kohn Vilmos, Leitner Aranka, Puskás Mancika, Balog Annuska és Aranka, Tóth Karcsi, Brückner Laci, Urban Edithke, Ujvári Mária, Horváth Ká- roly, Branka Babika, Trungel Lajos, Birhim Hajnalka, Trajer Karcsi, Márkov Mária, Vászity Boriska, Budoválcsév István, Buják Gusztó, Bata Erzsike, Vujović György, Glied Mancika, Vitsek Mariska, Florián Pubi és Médi, Basch Pál, Berger Kató, Reish Vera, Lónyí Stefi, Sumichraszt Mancika és Nándor, Brückner Gyuszi, Polacsek Imris és Lacika, Szüdi József, Berky Illi, Hevesy Mancika, Olasz Sárika, Kerekes Katica és Eszti, Rosenberg Lea és Majsi, Farkas Ica, Péter Etelka és Szorád Mancsi, Pálffy Jolánka, Kinder Béla, Balázs János és Gyuszi, Schechter Sanyi és Laci, Roth Gyula, Zelenko Emmy és Piri, König Tibor, Szabó Magduska, Szency Évi, Berkovics Miki és Évi, Szarka Erzsike, Rosenzveig Tibi, Teleki Márta és Pali, Vig Gyurka, Pál Laci és Gyuri, Veisz Malvin, Kohn Moric, Lúcién Crochart, Lipkay Ducika.

A könyvjutalmat *Bata Erzsike* (Kikinda) és *Brückner Gyuszi* (Novibecsei) nyerték meg. Közölik pontos címüket.

Furcsa tragikomédia, amelynek szintere a temető

Miről szól a fiatal Antoine szindarabja
a L'ennemie?

Páris, május hó.

Az Antoine Színházban játsszák a fiatal Antoine-nak, a nagy rendező fiának első egész estét betöltő darabját, amelynek a címe: *L'ennemie*, (Az ellenség-nő). A szokatlan tárgyú és furcsa felépítésű darabnak nagy irradhat és publikumsikere van a francia fővárosban.

Temetőben kezdődik a játék. A jobboldali proszcenium páholyban elhelyezett szalonzenekar Chopin-t játszik és a temető két lakója csendes diskurzust kezd egymással. Mintha kaszinóban tereferálnának, úgy beszélnek meg az életet. Az egyik halott fiatalember, kifogástalan eleganciájú tengerész-uniformist visel, amásik meglelt férfit.

— Természetesen egy nő miatt haltam meg, — meséli a fiatalember.

Aztán elsötétedik a színpad, furcsa fehér függönyök jelzik, hogy új szakasz következik és egyszerre filmszerűen megelevenedik előttünk a fiatalember meséje. A század utolsó éveinek divatját jelzik a szereplők. Csinos fiatal hölgy ül a zongoránál, a tengerész menyasszonya. Az óceánjáró megérkezik hosszabb utjáról, a menyasszony nagy örömmel fogadja. Amikor aztán kiderül, hogy a fiatalember mindenét elvesztette a tengeren és koldusként tért vissza, a szerelmes menyasszony hallani sem akar róla. Így pusztul bele ebbe a reménytelen szerelembe a vérző szívű lovag.

Ujabb függöny jelzi, hogy a történetnek vége és a két halott megint csendesen folytatja a diskurzust. A meglelt férfi felkiált:

— Apropos: hiszen én éppen ezt a nőt vettem el feleségül és miatta haltam meg!

És most már az ő története következik: Az asszony szeretőt tart magának és ezzel az ingevelő fiatalemberrel rátámad a férfire. Nemcsak hogy el akarja hagyni, hanem vagyonától is megfosztja. Az asszony és a selyemfű vérgigérik a férfit, megalázzák és egy hirtelen szívvelhűdés vet véget a szenvedéseinek.

— Ez volt az én történetem, — fejezi be ismét a temetőben a történetét a férfi és a két halott csendesen megindul vissza a kriptába pihenni egy kicsit. Ebben a pillanatban felpattan a harmadik kriptá ajtaja és kiugrik a selyemfű.

— Ne haragudjanak uraim, hogy zavarom a társalgást, — mondja udvariasan — miután azonban erről a hölgyről van szó, el szeretném én is mondani, hogy engem hogyan ölt meg.

És az új felvonásban most már a férfi a szerető meséi el, hogyan tette tönkre őt is a férfi állandó ellensége, a nő.

Az utolsó felvonás az álmok és a halottak világából az élők birodalmába vezet. Egymásután jönnek a temetőbe a látogatók és megérkezik a most már idős Nő is, hogy letegye a kegyelet virágait a völégénynek, a férfinél és a kedvesnél. Magával hozta huszestendős leányát is és ez a »Miss 1929« a sirhantok közelében cigarettázva megismerkedik egy kedves fiatalemberrel. Flört indul meg, egy kis szerelem és a kissasszony útra kezdi az egészét ott, ahol a mama elhagyta.

Sylvie asszony játssza Párisban a női főszerepet. A művésznő nem tulságosan illúziót keltő, mint fiatal leány és mint csábító asszony, de tehetsége áthidalja azt a harminc esztendő, amennyivel előbb kellett volna alakítania ezeket a figurákat.

Stella Adorján

FILM-HIREK

Itt az első amerikai hangos film! A lapok telve vannak a hangos filmekről szóló közleményekkel, óriási sikerekről számolnak ba és határtalan lelkesedéssel írják az új csodáról, míg nálunk még mindig csak képzeletben alkothatott magának véleményt mindenki arról, vajjon milyen is a hangos film? Mit dalol, muzsikál az eddig némaságra kárhözottatott vászon? Végre most hozzánk is eljutott az első hangos film, az első, mert Amerika ma már sokkal tovább jutott a beszélő film terén és most már operettek, sőt operák készülnek tökéletes kivitelben. Az első hangos film még csak apró egyfelvonásokból áll. Jazzband játszik, egy táncosnő táncol a filmszallagra fevett zenére, egy teljes varieté-előadást látnak és hallunk, egy énekesnő Rigolettóból énekel, majd egy néhány természeti felvétel következik. Ugyanugy, mint ahogy valamikor a film gyermekkorában primitív egyfelvonásokból tevődött össze a műsor, úgy indul el utjára az új találmány is. Aki ott akar lenni az új csoda születésénél és aki figyelemmel akarja kísérni a beszélő film fejlődésének útját, annak látnia és hallania kell az első hangos filmet. Az első hangos filmet a Mosinger filmvállalat hozta ki és bizonyos, hogy nagy érdeklődés fogja kísérni az első igazi hangos filmet, amely nem gramofon, nem rádió, hanem filmre felvett hangok visszahatása.

Veres Ernő mint detektív. »A kísértetek vonata« című Bolváry által rendezett kalandorfilmben Veres Ernő detektívet játszik. Ez az első filmje, amely kizárólag rá van felépítve és amelyben ő kapta a szíár szerepét. Veres derékul állja meg a helyét és nagy sikert aratott.

Evelin Holt futballista filmje. Alig van falu, amelyben ne lenne mozi és ne lenne futball csapat is. És most, amióta a labdarugók udomást szereztek arról, hogy a »11 ördög« című film megjelent, valóságos ostromolják a mozgósínháztulajdonosokat, hogy tűzzék műsorra Evelin Holt sportfilmjét, amelyben ez a törekeny, bájos német színész a futballisták gondozóját, kísérőjét, győzelemben-ereségben osztozóját játssza és amely film valóságos sportregény telve érdekesnél-érdekesebb fordulatokkal és kedves jelenetekkel. Evelin Holt »11 ördög« című filmje már fut a Vajdaságban.

Szenvedélyek játéka. Ez a tulajdonképeni címe a »Ki a bűnös« név alatt pergő filmnek, mert a filmnek valóban a szenvedélyek harca, összefüggése, szeszélyes játéka és végül kirobbanása képezi a tárgyát. Olaf Fjord és Suzy Vernon hatalmas filmudonsága egy szerelmében elvakult asszony tragédiáját tárgyalja és vízi a néző elé reális, szinte megdöbbentően nyers vonásokban. Nem enyhít a dráma rettentően sötét hangulatán még az sem, hogy a bűnös bűnhődik és meghal, mert a bűnös pusztulása után már ugysem teremhet boldogság azok számára akiknek életét egy démoni asszony szenvedélye irgalmatlanul feldulta. A szenvedélyek játéka a Therese Raquin című Zola dráma mellett egyike az idény legnagyobb-szerű és legértékesebb filmjeinek.

A német produkció a beszélő film ellen. Míg Amerikában ma már háromnegyed rész beszélő filmeket gyártanak, addig Európában, de különösen Németországban még mindig csak elvétve készül egy-egy hangos film. A német produkció bizalmatlan a technika új csodájával szemben és a filmsajtó mind súlyosabb kritikával illeti a beszélő filmet, amelynek nem jósl nagy jövőt. A néma filmek készítésével foglalkozó gyárak óriási erőfeszítéssel igyekeznek ellensúlyozni a hangos film-lázat és

jobbnál-jobb filmeket készítenek nagy felépítéssel, díszes, költséget nem kímélő rendezéssel, kitünő szereposztással. A jó néma filmnek mindenkor lesz közönsége, amire élő példa Emil Jannings »Elsodort ember«, amelyet egyik vrsaci mozgósínház épen most tűzött ki harmadszor műsorra. Nem kevésbé nagy tetszés mellett fut mostanában Lya Mara egyik remek filmje »Odesszai Hercegnő«. Alig van mozgósínház a Vajdaságban, amelyik Mária Jacobini monumentális drámáját, az »Iwongorodi börtön«-t ne vette volna fel programjába. Nem árthat a beszélő film Harrold Lloyd munkáinak sem és sohasem szoríthatja háttérbe a technika új vívmánya Riff és Raff remek mókáit. A hangos és néma film közötti döntő harc ideje még nem érkezett el, annyi azonban bizonyos, hogy a néma film végleg sohasem fog eltűnni.

Szenzációs kocsi verseny egy Fred Tompson-film-ben. Már sok filmben láttunk szenzációs lovasmutatványokat és kocsi versenyeket, amit azonban Fred Tompson »Az ezüst táltos« című filmben produkál, az minden eddig látottat felülmúl. Remek lovaival szédítő iramban vágat, a fordulóban semmivel sem csökkenti a sebességet, a szenzációsnál szenzációsabb mutatványokat produkál menet közben. A néző lélegzetvisszafojtva lesi pompás mozdulatait és valósággal fellélegzik, amikor Fred Tompson gyönyörű lovával a világhírű Silver Kinggel célba fut. Az »Ezüst táltos« című film minden felé nagy tetszés mellett fut.

Olaf Fjord bünnigylt drámája a filmpiac szenzációja. »A szenvedélyek játéka« cím alatt fut Olaf Fjord és Suzy Vernon legújabb filmje »Ki a bűnös?« A dráma szövegét Márkus István írta és ő a film rendezője is. Csupa izgalom, tragikus fordulat a film minden jelenetében és a néző órákig nem tud szabadulni a hatása alól. Egy szenvedélyben elvakult asszony áll a dráma központjában, aki gyermekét, urát mindenét otthagyja és feláldozza, hogy szerelmestel néhány boldog órát töltsön el. A sors sújt keze éppen akkor csap le rájuk végetes hatalmával, amikor a legszebb percek élik. A szereplők művészetével játsszák szerepüket a rendező is kitünően értett ahhoz, hogy a drámát úgy alkossa meg, hogy az a filmpiac valóságos eseményeslett.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP, MÁJUS 26.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Szimfónikus koncert. 13.15: Újság hírek. 16.30: A gárdazenekar hangversenye a Topesiderből. 20: »Iz šume i polja« fuvós hangszer koncert. 21.10: Szerb népdalok. 22: Újsághírek. 22.15: Rádió Jazz-band.

LJUBLJANA 9.30: Istentisztelet. 11: Rádió koncert. 15.30: Gramofon koncert. 17: Rádió koncert. 20: Esti hangverseny. 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 11.30: Déllelőtti hangverseny. 17: A horvát labdarugóbajnokság mérkőzésének helyszíni közvetítése. 19: Régi mesterek zongoradarabjai. 20: Egy opera közvetítése a zagrebi Nemzeti Színházból.

BERLIN 6.30: Reggeli hangverseny. 12: Déli hangverseny. 15.30: Gyermekmesék. 17: Szórakoztató zene. 20: Lehár Ferenc-est. Zenekari hangverseny. — Utána: Táncczene.

BRESLAU 9: Gramofonhangverseny. 11: Katolikus egyházi dalok. 12: Kamarazene. 16.35: Vidám délután. 19.25: Esti szórakoztató műsor. 20.15: Zenekari hangverseny és táncczene. 22.30: Táncczene.

BRNO (Brünn) 7: Reggeli hangverseny közvetítése Karlsbadból. 9: Egyházi zene. 12.30: Délutáni hangverseny. 18.35: Gyermekóra. 19.05: Esti hangverseny. 20.10: Olga Berka-Hora zongorahangverseny. 20.40: »Die Kerze ist ausgegangen« Alexander Graf Fredro hangjátéka. 21.20: Gramofonzene. 21.35: Hangversenyközvetítés Prahából. 22.20: Kávéházi zene.

KATOWICE 15.15: Délutáni hangverseny. 19.20: Vidám történetek. 20.30: Esti hangverseny. 23: Táncczene.

KÖNIGSBERG 11.35: Déllelőtti hangverseny. 15.30: Ifjúsági óra. 16: Szórakoztató hangverseny. 20.05: Rádió-kabaré. 22.30: Táncczene közvetítése Berlinből.

LEIPZIG 8.30: Orgonahangverseny. 17.30: Vidám és komoly történetek Leipzig zenei életéből. 12: Déli hangverseny. 16.30: Anton Csehov: »A medve«, Tcsu-bukov: »A házassági ajánlat« című vigjátékának köv. 17.30: Chopin: keringők. 18: Orosz egyházi dalok. 19.30: Katonazene.

MILANO 14.40: Egyházi zene. 12.05: Rádiókvartett. 16.45: Rádiókvartett. 18: Jazz-band. 20.30: G. Donizetti »Lucretia Borgia« című operájának közvetítése.

PRAHA Hangversenyközvetítés Karlsbadból. 9: Egyházi zene. 11: Déli hangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 19.05: Zenekari hangverseny. 20: Vidám óra. 21: V. Gätwirth »Begegnung mit dem Gespenst«. Hangjáték. 21.05: Hegedűhangverseny. 22.30: Éttermi zene.

STUTTGART 12: Kézongorás hangverseny. 14: Gyermekóra. 16.15: Szórakoztató hangverseny. 20: Karénehangverseny. 21.15: Wagner-est.

WIEN 10.20: Orgonahangverseny. 11: A »Wiener Philharmoniker« hangverseny. 15.45: Délutáni hangverseny. 17.45: Anton Arnold operaeénekes hangversenye. 19.45: Marianne Waldenbur operaeénekes hangversenye. 20.10: Arthur Schnitzler: »Freiwild« színművének előadása. Utána: Esti hangverseny.

BUDAPEST 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Egyházi zene. 10.30: A »Hátsó emlékköve«-nek lelele-

zése. Közvetítés a városligeti ünnepség színhelyéről. 12: Pontos időjelzés és időjárásjelentés. Utána: Szimfónikus zenekari hangverseny. 16: Az Országos Középiskolai Dalos Ünnepe. E hangverseny Szünetjében, kb. 17.10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, részleges sporteredmények. 18: Rádió Szabad Egyetem. 19.15: Részletes sport- és löversenyeredmények. 19.30: A Magyar Operaház diszeldadása. I. Hubay: 1914-1918. (Szimfónia). II. Takarodó. III. Bánk-Pán I. és II. felv. 22.15: Pontos időjelzés és időjárásjelentés. Majd az I. honvégyalozgred zenekarának hangversenye. 23: Pertits Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

HÉTFŐ, MÁJUS 27.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 12.30: Bőrze hírek. 12.45, 13.45: Rádió-kvartett. 13.15: Újsághírek. 17.45: Örségváltás és katonazene a királyi palota udvarán. 20.25: Szokol erkölcs (Dr. Milan Dragić) 20.50 Kamarazene. 22: Újsághírek. 22.10: Anekdoták. 22.25: Jugoszláviai népdalok gitárral. 23: Koncert a külföld részére jugoszláviai szerzők műveiből.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő, gramofon. 13.30: Bőrze hírek. 17: Rádió koncert. — 18.30: Cseh nyelvóra. 19: Francia nyelvóra. 20: Kamarazene. 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 13.15: Gramofonzene. 20.30: Nemzetközi hangverseny közvetítése Prahából.

BERLIN 17: Operaáriák és klasszikus zenedarabok. 20.30: Nemzetközi hangverseny közvetítése Prahából. Utána táncczene.

BRESLAU 16.30: Délutáni hangverseny. 20.15: Felsősziléziai est. 22: Fülemlé-hangverseny egy breslaui parkból.

BRNO. 12.30: Déli hangverseny. 16.45: Délutáni hangverseny. 19.05: Rádió-kabaré. 20.30: Hangversenyközvetítés Prahából. Középeurópai műsorcsere.

KATOWICE 16: Gramofonzene. 17.55: Délutáni hangverseny. 20.30: Nemzetközi hangverseny közvetítése Prahából.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofonhangverseny. 15.30 Barkácsoló óra kicsinyek részére. 16.30: Fuvószenekari hangverseny. 20: G. Forzano »Sly« című operájának közvetítése.

LEIPZIG 12: Gramofonzene. 16.30: Szórakoztató hangverseny. 19.30: Goethe Faust-ja a weimari színpadon. 20: Népszerű zenekari hangverseny. 21: Szimfónikus hangverseny. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés, sporthírek, szórakoztató és táncczene.

MILANO 12.30: Déli hangverseny. 13.35: Jazz-band. 16.30: Gyermekkarének. 17: Kávéházi zene. 20.30: Egy operett közvetítése.

PRAHA 11.15: Gramofonzene. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Gramofonzene. 19.05: Rádió-kabaré. 20.30: Hangverseny. Középeurópai műsorcsere. Közvetítés Budapest részére is. 22.25: Gramofonzene.

STUTTGART 16.15: Délutáni hangverseny. 20.15: Zongorahangverseny. Utána: Szórakoztató zene.

WIEN 11: Déllelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny Alice v. Schrötter-Corona közreműködésével. 20: Hangverseny. Műsor: Brahms: Violincellosonata. E-

moll, op. 38. 20.30: Hangversenyközvetítés Prahából. Középeurópai műsorcsere. Utána: Esti hangverseny.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Asszonyok tanácsadója. 16.45: Pontos időjelzés, vízállásjelentés. Hírek. 17.10: »Séták a Nemzeti Múzeumban«. 17.45: Szórakoztató zene. (Zenekari hangverseny.) 17: Német nyelvoktatás. 19.40: Harsányi Zsolt felolvasása: »Két vonat«. 20.30: A Középeurópai Műsorcsere Sorozatban prágai Studio műsorának közvetítése. Utána: kb. 22.10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye.

KEDD, MÁJUS 28.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 12.30: Börze hírek. 12.45, 13.45: Gramofon koncert. 13.15: Ujsághírek. 17: Előadás az egyházi és polgári házasságról. 17.25: Felolvasás Dosztojevski műveiből. 17.45: Országváltás és katonazene a királyi palota udvarából. 18.25: Német nyelvóra. 20: Előadás a »Jadranska Straza« hivatásáról és működéséről. 20.25: Szerb cigányzene. 21.15: Ujsághírek. 21.25: Braniszlav Nušić rádió előadás. 22: Rádió-kvartett.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő, gramofon. 13.30: Börze hírek. 17: Rádió koncert. 20: Schiller-est. 21: Rádió koncert. 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17: Népszerű délutáni hangverseny. 20.30: Átvitel Ljubljanából.

BRESLAU 14.35: Gyermekóra. 16.30: Szórakoztató zene. 20.15: Kamarazene és szimfónikus táncok. 22: A drótnélküli távirószolgálat, felolvasás. Utána: Fülelhangverseny egy breslauer parkból.

BRNO 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Katonazene. 19.35: Esti hangverseny. 22.20: Kávéházi zene.

KATOWICE 16: Gyermekóra. 17.55: Délutáni hangverseny. 20: Esti hangverseny közvetítése Poznanból.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofon. 16.15: Szórakoztató zene. 17.30: Zongora-szonáták. 21.30: Kamarazene. 22.30: Szórakoztató zene.

LEIPZIG 12: Gramofon. 15.15: Gramofon. 16.30: Tarka zenedélután. 20.05: Mordaffaire »Doppeler« című hangjáték közvetítése Frankfurtból, utána tánczene.

MILANO 15: Gramofon. 13.35: Jazz-band. 16.30: Gyermekkarének. 17: Rádió-kvintett. 19: Jazz-band. 20.30: Régi olasz zene, zenekari hangverseny.

PRAHA 11.15: Gramofon. 12.30: Déli hangverseny. 16.20: Gyermekóra. 16.30: Katonazene. 19.05: Szórakoztató zene. 20: Operettzene. 21: Kamarazene. 22.20: Kávéházi zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny Hilde Kutschner közreműködésével. 17.35: Zenés gyermekóra. 19.30: Puccini »Bohémélet« című operájának előadása. Utána: Esti hangverseny.

BUDAPEST 9: A kalocsai népiszkolók 150 tagú gyermekkórusa. 9.15: A rádió háziroájának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A budapesti rendőrzeneke fúvészegítségének hangversenye. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. Utána: A hangverseny folytatása. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny további folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás-, vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 15.30: »A Tündérvásár« postája. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás, vízállásjelentés, hírek. 17.10: Tót-magyar nyelvoktatás. 17.40: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye. 18.30: Mit üzen a rádió. 19.30: Az Operaház Hunyadi László előadása. 22.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

SZERDA, MÁJUS 29.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 12.30: Börze hírek. 12.45, 13.45: Rádió kvartett. 13.15: Ujsághírek. 17.45: Országváltás és katonazene a királyi palota udvarából. 20: Milan Adamović mérnök előadása az utazásról. 20.25: Harmonika koncert. 21: Ujsághírek. 21.10: Rádió kvartett. 22.15: »Jazavac pred sudom« komédia (P. Kocić). 22.50: Rádió jazzband.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő, gramofon. 13.30: Börze hírek. 17: Rádió koncert. 19: Szerb-horvát nyelvóra. 20: Énekari hangverseny. 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 20.30: Közvetítés Ljubljanából.

BERLIN 15.30: Ember és divat. 16: Technikai heti cseregek. 17: A rádió-ház alapkövetéltelének ünnepe. Utána: Ótórái tea-zene a Bristolból. 20.30: Komor Géza zenekarának hangversenye. 21.15: Haydin hangverseny. Utána: Tánczene.

BRNO 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Gyermekóra 19.15: Dvorák: »Der Jakobiner« című operájának előadása.

KATOWICE 16: Gyermekóra. 17.55: Délutáni hangverseny. 20.15: Esti hangversenyközvetítés Poznanból.

LEIPZIG 12: Gramofon. 16.30: Szórakoztató zene. 20: A zongorajáték 3 évszázada.

MILANO 11.15: Gramofon. 12.20: Rádió-kvartett. 13.35: Jazz-band. 16.30: Gyermekkarének. 17: Rádió-kvintett. 20.30: Könnyű zene. 21.05: Rádió-kvintett. 22.30: Szórakoztató zene.

PRAHA 11.15: Gramofon. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Gyermekóra. 19.05: Dvorák: »Der Jakobiner« című operájának előadása Brnóból.

STUTTGART 12.01: Tézene. 12.55: Gramofonhangverseny. 16.35: Az új tánczene. 20: Népszerű zenekari hangverseny.

WIEN 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny Albine Elgarden közreműködésével. 20:

Lillencron-est. 21: Karinth Frigyes tréfája: Ó bolond. Utána: Könnyű zene.

BUDAPEST 9.15: Gramofonhangverseny. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Az 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás, vízállásjelentés, hírek. 17.45: Operett-részletek (Zenekari hangverseny.) 18.50: Sipőcz Jenő, Epest székesfőváros polgármesterének előadása: »Budapest«. 19.25: Olasz nyelvoktatás. 19.45: Kállay Miklós felolvasása. 20.20: Hangverseny. Közreműködnek: Sándor Erzsébet kamarazeneke, Hubay J. dr. (hegedű) és Stefániai Imre kamaraművész (zongora). 21.50: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és ügétversenyeredmények. 22: Az 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye az Angol parkból. 23: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye.

CSÜTÖRTÖK, MÁJUS 30.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Börze hírek. 12.45, 13.45: Gramofon koncert. 13.15: Ujsághírek. 16.30: Mese óra. 17.25: Előadás folyóiratunkról. 17.45: Országváltás és katonazene a királyi palota udvarából.

P 414 a kvalitásos készülék végerősítő csőve!

Használjon Tungram
Bárium-csőveket!

18.25: Szerb nyelvóra. 20: Ujdonságok az élők világából. 20.25: Milan Kašanin felolvasás saját novelláiból. 20.50: Ujsághírek. 21: Templomi hangverseny.

LJUBLJANA 11: Jazzband. 15: Gramofon. 16.30: Istentisztelet. 20: Oratórium-est. 21: Templomi zene. 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 11.30: Délelőtti hangverseny. 17: Egy labdarugómérkőzés lefolyásának közvetítése. 19.30: A cseh filharmonikus társaság szimfónikus hangversenyének közvetítése Prahából. 21.40: Könnyű esti zene.

BERLIN 17: Szórakoztató zene. 18: Szerelmi jelenetek a német költészetben. 20: Az új népdal. Felolvasás. 20.45: A házizeneke hangversenye. Utána: Tánczene.

BRESLAU 12: Déli hangverseny. 16.30: Új gyermekdalok. 17.10: Egyházi dalok. 19: A Borodin »Fürst Igor« című operájának közvetítése.

BRNO 9: Egyházi zene. 11: Délelőtti zene. 12: Déli hangverseny. 21.15: Katonazene. 22.20: Tánczene.

KATOWICE 12.10: Déli hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 19.20: Egy vidám félóra. 20.30: Esti hangverseny. 23: Gramofon. 20.30: Gramofon. 20.30: Gramofon.

PRAHA 9: Egyházi zene. 11: Délelőtti zene. 12: Déli hangverseny. 19.05: Mandolin- és gitárhangverseny. 20: Katonazene. 21: Jar. Homok: »Herodes« Hangjáték.

STUTTGART 10.30: Gramofon. 12.00: Gramofon. 16.15: Délutáni hangverseny. 20: »Willis Frau« című vidám családi történet közvetítése. 21.45: A házizeneke hangversenye.

WIEN 10.20: Gramofonhangverseny. 11: A bécsi női szimfónikus zenekar hangversenye. 15.45: Délutáni

Tudja már hogy mindenki, aki a **RADIOWELT**-re előfizet, vagy e' előfizetését megújítja,

ingyen kap egy SD 4 audionlámpt, vagy egy XD 4 végerősítőlámpt. Az előfizetés díja egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

Ismeri már Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, kérjen még ma próbapéldányt a **Funkmagazin**-ból

WIENER RADIOVERLAG, Wien I., Postalozzige 6

hangverseny. 19.20: Kamarazene. 20.15: Népszerű est. A bécsi zene mesterművel.

BUDAPEST: Ujsághírek. 10.30: Urnapi emlékezés. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. Utána: Az Operaház tagjaiból alakult kamarazeneke hangversenye. Közreműködik: Szende Ferenc az Operaház művésze. 16: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17.45: Egy óra könnyű zene. E hangverseny szünetjében kb. 18.15: Részleges sporteredmények. 18.50: Elhalt magyar nótaszerzők népszerű dalainak felújítása. A dalokat éneklék: K. Eitner Irén és Szedő Miklós. 20: Lévesenyeredmények. 20.10: Az Országos Színművészeti Akadémia végzett növendékeinek előadása a Studióból. Utána kb. 22.10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Horváth Gyula és cigányzenekarának hangversenye.

PÉNTEK, MÁJUS 31.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 12.30: Börze hírek. 12.45, 13.45: Gramofon koncert. 13.15: Ujsághírek. 17.45: Országváltás és katonazene a királyi palota udvarából. 20: Az antik világból. (Dr. M. Budimir) 20.25: A vojvodina egyetemi hallgatók tambura zenekara. 21.15: Jelena Dimitrijević saját műveiből olvas fel. 21.40: Rádió kvartett. 22.45: Ujsághírek.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő, gramofon. 13.30: Börze hírek. 17: Rádió koncert. 19: francia nyelvóra. 20: Dal és ária est. 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 20.30: Könnyű est zene. 22: A könnyű zene folytatása.

BRNO 12.30: Déli hangverseny. 16.25: Kamarazene. 19.20: Operai előadásközvetítés Prahából. B. Smetana: »Die verkaufte Braut«. 22.20: Éteri zene.

BRESLAU 16.30: Josef Haydn emlékvonulása. 20.15: Mikrofonnal a breslauer vízművekben, rádió-riport; utána: »A nevető mikrofon«, hírek, közlemények.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofon. 15.30: Gyermekmesék. 16.30: Délutáni hangverseny. 20.50: Josef Haydn-emlékvonulása. 22.30: Szórakoztató zene.

LEIPZIG 12: Gramofon. 16.30: Haydn-délután Zenekari hangverseny. 20: Olasz operarészletek. 21: Paul Klengel-est.

MILANO 11.15: Gramofon. 12.20: Rádiókvintett. 13.35: Jazz-band. 16.30: Gyermekkarének. 17: Jazz-band. 20.30: Szimfónikus hangverseny. 23: Jazz-band.

PRAHA 11.15: Gramofon. 12.30: Déli hangverseny. 16.25: Délutáni hangverseny. 19.30: B. Smetana »Die verkaufte Braut« c. operájának előadása. 22.20: Éteri zene.

STUTTGART 10.30: Gramofon. 12: Gramofon. 16.15: Délutáni hangverseny. 18: Rádió-reaklamhangverseny. 20.15: Hervé: »Mamzelle Nitouche« c. daljátékának közv. Utána: gramofonhangverseny. 23: Jazz-band.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 17.05: Zencakadémia. 18.20: A nemzetközi versenyhét Bécsben. Michael Fischl előadása. 20: A bécsi hangverseny-egyesületek hangversenye. 21.30: Finn zene.

BUDAPEST 9.15: A rádió háziroájának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Gramofonhangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Hohenberg József dr. előadása: »A dohányzásról«. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás, vízállásjelentés, hírek. 17.10: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye. 18.10: vitéz Garamszeghy Sándor előadása: »Magyar hangverseny Szibériában«. 18.50: Francia nyelvoktatás. 21.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Bachmann-jazz-band.

BUDAPEST 9.15: A rádió háziroájának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Gramofonhangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Hohenberg József dr. előadása: »A dohányzásról«. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás, vízállásjelentés, hírek. 17.10: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye. 18.10: vitéz Garamszeghy Sándor előadása: »Magyar hangverseny Szibériában«. 18.50: Francia nyelvoktatás. 21.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Bachmann-jazz-band.

SZOMBAT, JUNIUS 1.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 12.30: Börze hírek. 12.45, 13.45: Rádió kvartett. 13.15: Ujsághírek. 17: Mese óra. 17.25: Rádió jazz-band. 18.35: Előadás a jügoszláviai evezős sportról (Milan Stefanović). 20: Közegészségügyi előadás. 20.25: Rádió kvartett. 21.15: Ujsághírek. 21.35: »Kirijs« színjáték. (B. Nušić). 22.10: Szerb cigányzene.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő, gramofon. 13.30: Börze hírek. 17: Rádió koncert. 18.30: Német nyelvóra. 20: Rádió koncert. 20.30: Zagrebi átvitel. 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 20.30: Szláv melodramák közv. Ljubljanából. 22.10: Könnyű esti zene.

BERLIN 17: Ifjúsági költemények. 17.30: Szórakoztató zene. 19.30: Haley és Offenbach »Kékszakáll« című vígoperájának közv. Utána: Hírek, sporteredmények, tánczene és képtáviratozás.

BRESLAU 16.15: Bécsi operett-részletek. 20.15: Vidám »hétvége«, zenekari hangverseny. 23: Tánczene közvetítése Berlinből.

BRNO 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Ifjúsági óra. 19.05: Zenekari hangverseny. 20: G. Esmann: »Vater und Sohn« hangjátékának közvetítése. 22.25: Kávéházi zene.

KATOWICE 16: Gyermekóra. 20.30: Egy operett közvetítése Warszából. 23: Tánczene.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofonhangverseny. 15.30: Ifjúsági óra. 16: Szórakoztató zene. 20.10: Zenekari hangverseny és népdalok. 22.30: Tánczene.

LEIPZIG 12: Gramofon. 15.50: Ifjúsági barkácsoló óra. 19: A zongorahangversenyek renaissanceja. 20: Varieté zenekar részére. 21.30: Rádió-kabaré.

MILANO 11: Gramofon. 12.15: Rádió kvartett. 13.35: Jazz-band. 16.30: Gyermekkarének. 17: Rádió kvintett. 19: Jazz-band. 20.30: Szórakoztató zene. 23.15: Jazz-band.

STUTTGART 10.30: Gramofon. 12: Gramofon. 14.30: Schiller »Don Carlos« c. drámai költeményének közvetítése. 16.35: Horb városának 200 éves jubileumi ünnepe. Utána: Rádió-kabaré. 19.30: Templomi hangverseny.

PRAHA 11.15: Gramofon. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 18.05: Németnyelvű ujsághírek. Hangverseny. 19.15: Fuvózenekari hangverseny. 20: G. Esmann: »Vater und Sohn«. Hangjáték. 22.25: Kávéházi zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny Otto Wolf közreműködésével. 18.10: Kamarazene. 20.20 Oscar Strauss: »Der letzte Walzer« operettjének előadása. Utána képtáviratozás.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: A Magyar Országos Cserkész Szövetség előadása. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-, vízállásjelentés és hírek. 17.10: A Szociális Misszió Társulat előadása. 18: Az Operaház tagjaiból alakult kamarazeneke hangversenye. 19.10: Az 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye az Angolparkból. 20.15: Ügétversenyeredmények. 20.15: Operettelőadás a Studióból: »Lili báróné«. 22.45: Pontos időjelzés, hírek, és időjárásjelentés. Majd: Gramofonhangverseny.